Leonida Neamfu

LEGENDA CAVALERILOR ABSENŢI

EDITURA DACIA CLUJ-NAPOCA, 1984

Coperta de ION HORVAT BUGNARIU

În memoria lui Vi. N.

Un capitol

Nu te naşti unde ţi-ai dori-o. Fiindcă nu eşti o plantă şi nu eşti o pasăre. Dar sunt necesare comparaţiile? Şi sunt valabile? E greu de presupus că Floarea Reginei ar năzui să răsară, să crească şi să înflorească într-o mlaştină, fie chiar şi o mlaştină măreaţă, cum ar fi o deltă. E sigur că Floarea Reginei a vrut, vrea şi va voi întotdeauna, nu printr-o legitate provizorie dictată de om, ci printr-o decizie definitivă a naturii, să strălucească sus pe stânci. Este cert că lotusul doreşte să germineze şi să se desfăşoare în largul apelor stătătoare, însă adânci, feriga e cât se poate de mulţumită în umbra codrului, pinguinii ar fi nefericiţi pe Nil, pelicanii preferă cu adevărat deltele, dar există din păcate destui oameni ce ar fi preferat să poarte în acte (una dintre deosebirile dintre om şi animal, în genere acesta din urmă nu are acte), un alt loc de

naştere şi, eventual o altă dată, mai ales femeile.

Nu te naşti unde vrei. Fiindcă nu eşti o plantă şi nu eşti o pasăre. Nu am idee de unde voi fi dedus că plantele şi păsările îşi pot alege locul înfloririi sau al zborului. E probabil doar o divagaţie mai mult sau mai puţin absurdă. Nu e aşa? Marele Hemingway a ieşit din pântecele mă-sii undeva în USA şi a trăit o bună parte din viaţă în Cuba, însă cubanezii, care nici în capitalism nici în socialism nu s-au avut cime ştie cât de bine cu americanii, l-au găzduit, de bine, de rău, aşa ca să-şi aibă ceaşca de lapte de dimineaţă, să aibă putere la scris, zice-se că unii l-au şi preţuit. La rândul lor paginii ăia de yankei nu s-au prea legat de H. cum că de ce s-a dus în Spania, unde se desfăşura o revoluţie, nu tocmai pe placul lor, de ce şi-a pierdut atâta timp la Paris, ăia de acolo sunt cam uşuratici, mereu, mereu pun la cale ceva ascuns, iar tu, cunoscut scriitor, te-ai instalat în Cuba, ca un senior – cu ce drept?? – şi ai tot cârtit acolo sau în altă parte, împotriva noastră şi-a modului nostru de viaţă, neserios, americănesc, vai de noi păcătoşii, în loc să

vii cuminte acasă şi să pui umărul! *No, Sir!*

No, Sir, deci. Yankeii, neserioşi cum au fost de-a lungul şi de-a latul istoriei (totuşi ei au trimis tancuri şi muniţie împotriva lui „Ghitler”, pe căi ocolite, din zece nave se scufundau şase), dar în esenţă neserioşi, nu l-au luat prea în serios pe „micul” Ernest. L-au înjurat, după cerinţele pieţei capitaliste, l-au scos din modă, l-au băgat înapoi în modă, după aceleaşi cerinţe discutabile. El, H. şi-a văzut de treabă până când s-a sinucis, ceea ce nu este elegant pentru un tip de Italia lui.

Însă Hemingway a fost Hemingway, iar nu un amărât de pictor. Pictorul (vom folosi de-acum înainte doar acest apelativ, cu literă mare), deci Pictorul, acest băiat lipsit de vicii, sincer, voinic şi, poate, talentat, cu mutră aproape inexpresivă ca a unui participant la un *comando,* a „moştenit”, parcă, maladia tatălui său, cu toate că g. Nu se „moşteneşte” ci e o boală pe bază, sau non-bază de nervi.

Un alt capitol

Steaua Polară a fost descoperită de Marco Polo – când s-a întors de acolo – de la Pol?

Carul Mare a fost depistat de către buturuga mică (slăbuţă poantă, dar nu dispun de alta pentru moment)? Iar Carul Mic de către căluţii poney?

Steaua Sudului s-a reflectat pentru întâia oară în oglinda de gheaţă a unui aisberg ce cobora cu lenevie dinspre nord?

Calea Lactee a fost atestată mai întâi de către lăptari, pisici sau sugari?

Constelaţia Lira este un măreţ vis cosmic (nu prea sună bine măreţ vis cosmic…), avut într-o noapte feerică de către pasărea-liră (variantă zoologică-ecologică), sau închipuirea unei îndepărtate rude a lirei sterline? – variantă bancară.

Constelaţia Capricornului e o simplă iluzie a ţapilor ispăşitori? Lebăda (constelaţia) a fost descoperită şi a căpătat faimă printr-un contraefect, fiind hulită de către gâsca invidioasă?

Steaua Vega a fost remarcată de către ochişorii migdalaţi şi cam obosiţi ai unei fecioare din Las Vegas, în vreme ce ea avea o mică insomnie? Sau Vega a fost admirată de către Vega, personaj principal, deşi feminin, al unui prozator distins cu premiul Nobel?

Crucea Sudului veghează somnul celor înghiţiţi de oceane? De ce-l mai veghează? Dar ei, cei înghiţiţi de oceane, o mai văd?

Steaua-dublă-Epsilon s-a reflectat mai întâi şi-ntâi în ochii Cavalerilor Absenţi? Se reflectă şi acum?

Marii Cavaleri Absenţi mai trăiesc? Dar ochii lor mai trăiesc? Dar Soarele? Cine a descoperit Soarele? Oare s-a descoperit singur pre el, zicând, ca şi Taroa, „Eu sunt Taroa”, „Eu sunt Soarele”, – şi atât? A fost suficient?

Atotputernic, Soarele. Dar, chiar atotputernic, are mereu suficientă putere să se autodescopere – fără niciun sprijin exterior – izbucnind din orice noapte de smoală cu flăcările lui, flăcările vieţii, zicând, dar ce zic, zicându-şi: „Eu sunt Soarele şi am venit!” Zicând „eu sunt” şi „am venit” – cui?

O, Taroa! Îmi trebuie o mie de ani ca să dovedesc că NU există viaţă în Univers şi un singur an ca să arăt că DA, există! O mie de ani am. Am la dispoziţie o mie de ani. Dar de unde să fac rost de un singur an? Cine face schimb? Ofer un mileniu pentru un singur an! Aştept! Unde e vicleanul zaraf,

linguşitorul lombard, iscusitul israelit? UNDE? Aştept! O mie de ani pentru unul singur! Aştept… Aştept provincia…

Pictorul aruncă pe masă manuscrisul Poetului, înălţând nepăsător din umerii puternici. Toate aceste învârteli, speculaţii, combinaţii de cuvinte nu-i spuneau mare lucru.

Pictorul nu-l înţelegea pe Poet.

În schimb, Poetul nu-l înţelegea pe Pictor. Poetul considera pictura drept o artă întâmplătoare ce te poate lansa în cel mai bun caz abia după ce dai ortul popii (nenumărate exemple!), şi numai dacă ai şansa de a trece prin vizorul vreunui filantrop aiurit sau a unuia din acei inşi care în fond nu se pricep la nimic, şi mai ales în plastică (aceşti ageamii devin nu rar comentatori ai fenomenului i se artă, – părerea Poetului).

În ce-l priveşte pe Pictor, nici el nu avea o părere grozavă despre poezie. Meşteşug facil, mormăia el, ce este mai lesnicios decât să te joci cu vorbele-silabele? şi venea, printre alte pilde, cu unele „experienţe” efectuate de A.E. Baconsky.

că, ceastă nepotrivire de gusturi nu a

împiedicat marea prietenie dintre Poet şi Pictor, în ciuda faptului că între ei, s-au interpus cu timpul, mai întâi „elementul gamma” iar apoi „elementul beta”. O adevărată prietenie se poate hrăni din orice, şi, afirmă unii ce se pricep, dintr-o duşmănie. Fireşte, mai există şi destule alte punţi pentru dumneaei Prietenia, spre exemplu potrivirea de caractere, însă marii subtili afirmă că dimpotrivă, nepotrivirea de caractere… sau asemănarea întru gusturi, sau, la fel, neasemănarea. Cei mai subtili vin cu destule argumente, dintre care am enumera doar unul: o sumă de corişti ce cantează aceeaşi partitură, pe acelaşi ton, nu au ce comunica între ei întrucât nu au divergenţe, nu se contrazic, or o discuţie reală ce duce la un adevăr, porneşte de la contraziceri… însă argumentul se mai poate răsuci o dată: nu discuţiile, ci tăcerea – o tăcere în contradictoriu! – poate cimenta o prietenie… în sfârşit!

Sigur este că amiciţia dintre Pictor şi Poet nu s-a bazat pe tăcere – da de unde! – ci mai ales pe contraziceri sau certuri destul de violente ce n-au degenerat în bătaie pentru motivul simplu că lupta ar fi fost

inegală, o înţelegea prea bine şi o parte şi cealaltă, Pictorul era prea voinic, cheresteaua sa, ca anvergură, o depăşea cu mult pe cea a Poetului. Hm, şi iată, acum am înţeles de ce n-a fost pe cât se pare vreun război între San Marino şi Imperiul Habsburgic. Cam simplistă explicaţie, dar alături de atâtea altele...

Alt capitol

Nu ne mai complicăm cu numerotarea capitolelor, aceasta fiind oricum o chestiune arbitrară. Pictorul a avut ghinionul de s-a îndrăgostit, sau poate că aşa îşi închipuia el. Poetul era-ntotdeauna îndrăgostit, şi va fi întotdeauna, aşa-s poeţii, neserioşi ca şi yankeii. Dar Pictorului i se întâmpla pentru întâia oară, dacă e să-i credem pe cuvânt.

Deşi unul era Pictor, celălalt Poet, urmau aceeaşi facultate, iar la 12 noaptea şedinţa încă nu se terminase, cu toate că se pronunţaseră solemne promisiuni că va dura numai două ceasuri.

După miezul nopţii, cei ce nu picoteau, băieţii din ultimele rânduri (locul repetenţilor) aprinseră ţigări, o mărăşească, un plugar, un sport, ţigări ieftine, dar nu uşoare. Aprinseră chiar şi unii nefumători

convinşi. Nu puteau fi zăriţi, obraznicii, cum duhănesc acolo în spate, dar la un moment dat un şir de nour aşi cumulus, diafani, simetrici, su. Râzători, cu toată cantitatea de otravă ce o conţineau, începură să se plimbe sub bolta amfiteatrului. Acea boltă nu cunoscuse de câtva timp sărutul bidinelei şi-al varului aşa că avea patina întunecată a castelelor britanice, chiar şi a celor spaniole, şi pe acest fundal aproape istoric, câte doi, câte trei nouraşii cumulus se profilau cu optimism.

Unul din mai marii facultăţii, cel ce conducea dezbaterile, nefumător absolut convins înregistra cu întârziere fenomenul şi-l studie ca un adevărat om de ştiinţă, ceea ce aproape că era, însă ca un om de ştiinţă nedumerit. Pentru nimic în lume nu şi-ar fi putut închipui că la o astfel de adunare importantă se poate şi fuma. Aruncă la întâmplare, în dreapta în stânga, o întrebare naivă: „Tovarăşi, ce e cu fumul sau ce o fi, acolo, sus? E incendiu?” Delegatul raionului, un băiat isteţ şi citit, ce nu digerase încă bine directiva cu privire la lungimea adunărilor, dar... i se supunea, aprinsese şi el un trabuc şi-l degusta în

tihnă, din pumn. Răspunse foarte clar: „Sunt aburii, respiraţia, să mai deschidem o fereastră”. Ceea ce se şi întâmplă. Discuţiile continuară, importante. Chiar în primul rând o studentă blondă, uşor încârlionţată, o oiţă dulce, dulce-dulce, se întorsese pe jumătate şi-l fixa insistent, impudic de insistent pentru o fecioară, pe Pictor, el care se află în ultimul rând, sus, printre repetenţi. Pictorul, obosit, mai ales de fum, el nu avea să ajungă niciodată un adevărat fumător, nu observă. Ce sunt femeile? Nişte *obiecte* folosite de marii pictori pentru nuduri de-o pildă, acum, ele femeile, nici măcar pentru aşa ceva nu sunt bune, fiindcă nudurile nu se mai asta… nu se mai acceptă. Sigur, şi dacii şi romanii, şi urmaşii lor, concepeau pruncii în frac, el, ea în rochie de bal. Asta e cu totul altă problemă. Sau o divagaţiune. Poetul, cu ochii lui mici, negri, scânteietori, cărora nimic nu le scăpa, mai ales când, renunţând la cochetărie, îşi punea ochelarii (avea două perechi, pentru distanţă şi pentru mică distanţă – fără comentarii), prin urmare Poetul avea cu totul altă părere despre femei. Nu le considera doar bune pentru

nuduri. Să-i fie ruşine, Poetului.

El prinse privirea blondinei cea dulce ca o oiţă, fără să fie chiar el „obiectul vizat”. O constată cu părere de rău. Blondina îl fixa pe Pictor. Întrebă: „O cunoşti pe tipa aia?”

— Ce drakku vrei? Pe cine să cunosc? Cât e ora?

— Ai adormit, dobitocule!

— Repetă ce ai zis, şi mătur pereţii şi duşumeaua cu tine în plină şedinţă.

— O idee bună, zise Poetul. Toată lumea se va trezi.

— Visam despre fericirea viitoare, zise Pictorul, uşor îmblânzit. Un popă, parcă unul gras, trăncănea despre rai, cât de bine va fi atunci, dar i-am răspuns că aş prefera să-mi fie bine acum… lasă-mă să dorm, ce mă baţi la cap?

— … ochii prea căprui, sprâncenele inexpresive, bărbia exagerat de voluntară, mă rog, toate defectele, şi-afară de asta te fixează fără jenă. Mă întreb ce o fi vrând de la tine?

— Cum arată dacă nu are haine pe ea? se interesă Pictorul, fără să ridice ochii, amintindu-şi totuşi că unii din predecesorii săi uitaţi şi huliţi, desenau cândva, îşi

permiteau să deseneze şi nuduri.

— Fără haine, arată goală, opina Poetul.

— Rrrău! se pronunţă Pictorul. Cine i-a permis?

— Dar încă nu s-a dezbrăcat, îl potoli Poetul. Dormi. Te zgâlţâi eu dacă intervine ceva captivant.

Un ghinion nu intervine niciodată singur, nu e o noutate, însă unde mai găseşti noutăţi veritabile în lumea asta prea veche, poate în vreo insuliţă bântuită cândva de corsari, poate *dincolo* de cei doi poli ai Terrei, dar nu e sigur, pe lângă ghinionul de a se fi amorezat de studenta ce întrunea toate defectele (Poetul exagera, din invidie desigur, deşi cu atâtea lipsuri, deşi o chema Luciana Sâncrăian, fata era şi drăguţă şi deşteaptă), Pictorul făcând mare economie din banii afectaţi filmelor, mergând la Operă rar şi la „cucurigu” cu 1 leu, hrănindu-se la cantina studenţească în calitate de „supist” („supiştii” erau acei studenţi fără multe parale ce se aşezau la sfârşitul prânzului la „masa lor” şi adesea căpătau porţii consistente din ce a mai rămas, căci fetele de la bucătărie aveau şi ele inimă), Pictorul înjghebă suma necesară

cumpărării unei perechi, de ghete, şi chiar comise gestul, cumpără ghetele. Pictorul mergea totdeauna până la capăt, mai ales în ceea ce priveşte greşelile, fiind un căpăţânos.

Mai rar mergea până la capăt şi cu intenţiile frumoase, totuşi i s-a întâmplat şi asta. Deci îşi cumpără o pereche de ghete, dar fiind un căpăţânos întru cele rele, alese numărul 42 în loc de 43

(„Se vor lărgi ele!”), din două motive, costau cu vreo 13 lei mai puţin, iar lui îi plăcea să creadă că are picioare mai mici decât în realitate; fiind pictor, ţinea cât de cât la estetica ţinutei sale, cel puţin a picioarelor, mai ales dacă iese şi o mică economie!

În general însă, ţinuta Pictorului lăsa mult de dorit. Părul negru, tăiat scurt, drept, prea negru, în flagrantă contradicţie cu ochii săi *de aur,* stătea mereu în toate direcţiile, în funcţie de poziţia în care dormise, puloverele sale erau roase şi şifonate, pantalonii necălcaţi, cămăşile prindeau dungă încă din prima zi, iar ghetele cele noi refuzau să se lărgească, să se aşeze pe picior, şi asta exact în perioada

amorului pentru Luciana Sâncrăian.

O conducea în fiecare seară, pe străduţe, printre dulăi ce te atacau din pură perversitate, un loc cam rău famat unde riscai oricând să fii mardit. Pictorul căpăta vreo două iuţi sărutări, Luciana fiind suficient de bigotă, şi, după un alt marş ajungea la o periferie, la o curbă a Someşului. Legendarul râu emana în fiece seară o ceaţă aproape londoneză. Prin urmare, peste toate, şi ceaţa. Pictorul locuia împreună cu Poetul, la o rudă îndepărtată a acestuia, om ce bombănea într-una şi nu se sfia să încaseze de la nepotul său şi de la Pictor, bănuţi frumoşi drept chirie. Pictorul intra în odaia încălzită cu coji de sământă de Floarea Soarelui (o instalaţie ingenioasă ce ar trebui reactualizată în condiţiile crizei energetice), exista şi o pendulă acolo, cam defectă, într-una bătea miezul nopţii, Poetul citea, sau se prefăcea că citeşte, la becul acela de cel mult 40, Pictorul pica pe canapeaua lui, extrăgea cu greutate, cum ar extrage dentistul un rest de măsea găunoasă, blestematele ghete prea strâmte şi trăia câteva clipe de reală fericire. „Ei?” întreba invariabil Poetul, foarte realist în

ceea ce priveşte femeile, prea realist pentru un poet! Invariabil Pictorul răspundea „Nu!”, aproape cu duşmănie.

Invariabil Poetul suspina într-o limbă străină: *Dommage!*

După ce i se mai răcoreau labele, Pictorul se ducea la dulăpaş unde în zilele bune se găsea pită, slană, brânză iar în zilele foarte fericite, câte un strop de vin. Poetul îşi dădea jos de pe nas ochelarii, filosofând:

— Omul începe să moară când îşi aminteşte primele iubiri…

— Care iubiri, mă copile, se enerva Pictorul. La ce vârstă ai avut tu „primele iubiri”?

Pe Someş ceaţa se ridica mai impenetrabilă ca oricând. Pe măsură ce înainta toamna, şi ceaţa înainta, înghiţea podurile, stâlpii de înaltă tensiune, trecătorii, te înghiţea pe tine. Înghiţea pădurile dimprejurul oraşului, lupii, înghiţea chiar şi vulpile.

Într-o seară Pictorul ajunse acasă gâfâind. Poetul avea chef să se depene amintiri. „Când eram tânăr…” începea el şi de cele mai multe ori aşa începeau

certurile. Poetul era de părere că femeile sunt fiinţe schimbătoare şi că nu are sens să ai mare încredere-n ele. Urât din partea lui! în orice caz el avusese o aventură mică, de mare anvergură, în orăşelul său natal. Fiind student în primul an cucerise o elevă în ultima clasă, o fetiţă cârnă, un pic caraghioasă dar în rest perfect împlinită. Îndeplinea cerinţele. Poetul şi eleva locuiau în aceeaşi casă. Ea era o moldoveancă dulce, dar ce femeie nu e o moldoveancă dulce?

— Ce e cu tine? se întrerupse Poetul. De ce eşti transpirat, de ce respiri greu?

— Am fugit, recunoscu Pictorul. M-au înconjurat şase matahale, în beznă. Ce te uiţi ca un tâmpit? Trebuia să mă bat?

— Eu să am fizicul tău, m-aş bate! pronunţă necruţător Poetul.

— Eşti un prost! îl repezi Pictorul. Nu poţi să te baţi cu şase în întuneric, în ceaţă.

— Ba dimpotrivă, ceaţa te-ar fi avantajat. I-ai fi ras pe rând.

— Ţi-am zis că eşti prost, chiar învingător, e imposibil să nu culegi o vânătaie la ochi, iar apoi toţi deştepţii ca tine, în loc să se fie discreţi, să nu vadă, te

vor întreba ce ai păţit.

— Ce e aia o vânătaie? Pictorul nu răspunse. Poetul adăugă în treacăt: „Ai acolo o scrisoare”, îşi puse neglijent *les lunettes* şi continuă să se autotortureze cu acel roman demagogic. Pictorul, pururi dumicând, cu un pantof în mână, privi de la distanţă plicul, apoi aruncă din picior celălalt pantof-torpilă. Poetul mai citi o frază stupidă, apoi îl privi pe amicul său pe sub ochelari.

— Scrisoarea nu e de la Honca, ci de la părinţi.

— Mulţumesc pentru informaţie!

Poetul considera că îi este permis să fie indiscret, în numele „vocaţiei” sale. Nu ajunsese până acolo ca să chiar deschidă scrisorile prietenului, dar nu era nici prea departe.

Pictorul îşi iubea părinţii, dar nu accepta un element predominant al existenţei lor, tristeţea. Nici el nu fusese cruţat de soartă, Pictorul, dar se hotărâse să rămână în picioare până în ultima clipă a vieţii sale. Nu e vorba de acel optimism searbăd, nemotivat, ci de atitudine fermă. Din întâmplare, poate din greşeală, Pictorul

crescuse voinic, robust, dar părinţii săi ajunseseră nişte oameni iremediabil pesimişti. Nu din cauză că îmbătrâneau. Nu din cauză că tatăl (în fond un optimist, scăpase şi de un cancer prin optimism, se afirma) avea cataractă, un început de glaucom ce ducea către orbire. Pe aceşti părinţi ai Pictorului îi urgisesc soarta. Sau Dumnezeu îi urgisise. Scrisorile lor se prezentau întotdeauna şifonate, şi foaia şi conţinutul. Poetul, cu toate defectele sale, era un băiat deştept.

— Bă! Tu de ce te posomorăşti totdeauna când îţi vin scrisori de acasă?

— Ia nu te mai amesteca!

Continuând să mănânce Pictorul merse la sobă scutură instalaţia de încălzit, scormoni încetişor cu vătraiul, se întoarse, se proţăpi în faţa amicului, flăcări curgeau prin ochii săi *de aur,* părul scurt, negru, în contradicţie cu ochii ca mierea, zvâcni în toate direcţiile.

— Ei, ce e nou pe-acasă? întrebă împăciuitor Poetul.

— Toate-s bune acasă… numai că vezi ce scrie aici… „e grav bolnav bunicul”.

— Dar nu ai, nu mai ai niciun bunic.

— E adevărat, nu mai am.

— Şi-atunci?

— Aceste cuvinte pot fi un semn, un avertisment, în orice caz arată că ai mei de acasă sunt trişti.

— Mi-ai spus că sunt totdeauna trişti.

— Cam aşa e. „Ce vină au ei că eu m-am născut în Scandinavia? Poate că asupra acestei discuţii vom reveni. Vom re…

veniturile Poetului crescură pe neaşteptate, şi iată cum.

Tânărul ochelarist lăsase la redacţia „Almanahului Literar” mai multe *bucăţi* ce au fost preluate cu acea incomparabilă râvnă a pionieratului de trei redactori tineri, trei poeţi, Aurel Rău, Victor Felea, Aurel Gurghianu, autori publicaţi şi în drum spre consacrare. Prin acea încăpere – de-i zicea „resortul de poezie” – unde începuse disecţia stihurilor aduse de începător apăru Baconsky. Avea un mers iute, fără să fie agitat, gesturi puţine, mici, sigure, glas melodios, studiat, avea ochi de om bun, dar în clipa următoare din ochii săi puteau să iasă şi scântei, şoca din freza lui mare, eleganţa neobişnuită, aerul semeţ, şi, aşa consideră Poetul, o atitudine binevoitor-

dispreţuitoare.

Marele şef îşi avea biroul în cealaltă parte a clădirii, dar îi plăcea să-şi viziteze când şi când discipolii, *poeţii,* „Almanahul Literar” fiind pe atunci considerat mai ales o revistă de poezie. Deşi preocupat de altele, Baconsky îi acordă o clipă de atenţie Poetului, onorându-l cu o privire iute, pătrunzătoare. Aurel Rău explică uşor agitat care e „starea poeziei” a acestui june.

Marele şef ascultă, flutură vag din mână. „Bine… perfect… sfătuiţi-l, recomandaţi-i lecturi…” voi să plece, dar din uşă se întoarse pentru a i se adresa direct începătorului: „Dumneata l-ai frunzărit pe Arghezi?”

Din acest termen, „frunzărit”, Poetul, naiv, deduse că A.E.B. nu-l are la inimă pe Arghezi, lucru normal sau, în sfârşit aproape normal, autorul „Florilor de mucigai” fiind scos din circulaţie. Poetul răspunse: „Nu l-am citit pe Arghezi”. Purul adevăr. Când şi mai ales, unde să-l fi „frunzărit”?

— Dar cam ce citeşti dumneata? se interesă redactorul şef, înaintând iarăşi către mijlocul încăperii. Îşi mijea ochii.

Poetul simţi că-l ia o transpiraţie. Se văzu mititel, incult şi ridicol în lodenul său căcăniu. Simţi că merge pe o pistă greşită, că neapărat va călca în strâchini. Bâigui la repezeală câteva nume de autori cunoscuţi, dintre care unii îi erau odioşi lui A.E.B., sfârşind cu E. Literat, E. Radu, A. Toma (toate fiind pseudonime).

Faţa tânără şi fotogenică a marelui şef fu invadată de zâmbet discret şi compătimire evidentă, dar Poetul nu observă, nu mai observă nimic.

— Şi-ţi plac aceştia? întrebă repliindu-se către uşă A.E.B.

— Da... cred că-mi plac... sigur că-mi plac...

— Foarte bine! se exprimă Baconsky, ieşind prin uşa aceea dublă, cu trepte. Încăperea rămase parcă pustie, o tăcere penibilă se instaura. Rău clădea nişte manuscrise şi le reclădea, nu găsea ce caută, nu căuta nimic, îşi ronţăia unghiile, ignorând prezenţa Poetului. Felea, care abia de scosese două vorbe nu mai pronunţă măcar o silabă, Gurghianu, rezemat de sobă, în picioare, înalt, subţire cu părul negru strălucitor ca pana corbului, se

învăluise în fumul ţigării.

Poetul era un băiat destul de inteligent şi, posibil talentat, însă de-a lungul şi de-a latul acestei naraţiuni, ne vom ocupa mai ales de defectele sale. În orice caz intui că acum călcase cu stângul, fără să-şi dea seama exact prin ce.

Când nu excela prin îndrăzneală, şi era îndrăzneţ – ciudat lucru – mai ales cu femeile, Poetul de dovedea un timid, iar acum devenise mai timid ca oricând. Greu se hotărâse să vină la redacţie, oamenii de acolo, publicaţi şi chiar comentaţi, îl complexau încă de la distanţă, dar acum!... Acum sufletul său sie jeluia amarnic, de ce nu rămăsese în banca lui? Modestă banca, dar pe măsura sa. Ce se întâmplase de fapt? De unde până unde până la apariţia lui A.E.B. stihurile sale fuseseră analizate cu bunăvoinţă şi considerate „promiţătoare”, acum discuţia se isprăvi „în coadă de peşte” cum se zice, şi o isprăvi, tranşant, sec, Aurel Rău, şi o isprăvi... răul pe scurt, începătorul să mai vină... să mai aducă... să mai încerce... dacă va mai scrie ceva... Dacă!

Un alt capitol

„Dobitocule!” se pronunţă (abstract!)

Pictorul, când amicul său îi relată scena de la redacţie. „Ia ascultă, pe mine să nu mă…”

Încercă Poetul.

— Ia mai taci, îl opri Pictorul, furios. În odaia lor mirosea plăcut a coji de sămânţă de Floarea Soarelui, a mobilă veche şi, neapărat a gutui, dar acestea nu sunt motive de veselie. Pictorul nu era trist ci furios, diferenţă absolută. Avusese necazuri. Iar acum acest minunat prieten al său venea cu jalnica lui poveste. Îi venea să-i tragă un pumn în nas.

— Nu ştiai, nu ştiai tu, mic şi prost diletant – răcni Pictorul, şi sprâncenele sale subţiri, pierdute în tâmplă se răsuceau ca nişte râme tăiate de cazma, primăvara când agricultorul harnic îşi sapă ogorul de lângă casă, fără tractor – nu ştiai că Baconsky nu se are bine cu E. Literat, cu E. Radu, se războieşte cu ei în presă şi că-l neagă total pe A. Torna?

— Nu! De o mie de ori, nu! De unde naiba să ştiu? Cuvinte ce aduseră o mare expresie de silă pe mutra de huligan a Pictorului.

— Netotule! Tu nu citeşti revistele? Avem o groază de reviste literare, aproape

cinci la număr. O groază! Nu le citeşti?

— Ba da, şi termină cu insultele! Citesc poezia din toate revistele.

Pictorul îşi învânti umerii ca un halterofil înainte de a face tentativa de a ridica drăcia aia. Sau înainte de a pocni falca unui inamic. Iarăşi ridică vocea.

— Eu, din reviste doar poezia n-o citesc! în rest totul, dar mai ales micile notiţe care-şi ascund veninul, râcile şi invidiile sub principialitate. E voie să deteşti pe cineva, însă principial. Te-ai găsit să-i spui lui Baconsky cum că-ţi place. Literat, Radu, A. Toma. Măcar din politeţe să-i fi spus că *el* îţi place!

— Asta se numeşte oportunism.

— Crezi? Nu sunt convins. Ce este în fond oportunismul? Poţi să fii pur şi simplu politicos... Iar în ce-l priveşte pe Arghezi...

— Ce este cu Arghezi?

— Ce este cu tine? Tu, poete, eşti un jalnic tablou de ignoranţă mintală. Ce va fi nu ştiu, dar Arghezi rămâne un poet de seamă, iar cei care-l vânau la Şcoala de Literatură, şi exmatriculau pe nefericiţii ce-l ţineau pe Arghezi sub saltea – sau nici asta n-o ştiai – mai curând sau mai târziu îşi vor

pune cenuşă-n cap!

Poetul nu mai apucă să mai zică nici piş fiindcă Pictorul ieşi trântind uşa. Se enervase rău Pictorul. Rar i se întâmpla.

Aşa cum o beţie amară şi rea se reia neapărat, ei reînnodară discuţia târziu, noaptea. Pictorul se mai calmase, dar membrele sale inferioare protestau la fel contra ghetelor ce se încăpăţânau în continuare să nu se „aşeze” pe picior. Încă strivit de umilinţele acelei zile, de zădărnicia ei, Poetul renunţă la obişnuita întrebare cu privire la progresul relaţiilor dintre Luciana şi Pictor.

Aerisiră iarăşi odaia, acum atmosfera devenise plăcută ca respiraţia unei fecioare ce se spală curent pe dinţişori, mica instalaţie care cernea cojile pe grătar îşi făcea pe deplin datoria, ca toate instalaţiile mici şi simple, pendula cu limba ei de alamă îşi făcea datoria numărând clipele, oare la ce bun, însă arăta anapoda ora; desculţ, pe lăboacele sale mari de ţăran, cu toate că nu era ţăran şi-i părea rău că nu e, Pictorul merse – unde credeţi? – la icoane, nu, la eternul dulăpaş, ticsit cu bunătăţi. Ambii studenţi fuseseră pe înserate la poştă,

primiseră simultan pachete.

Pictorul puse pe pâine unsoare dintr-un borcan, amestecată cu bucăţele de carne de porc, dumică încet, după obiceiul său iar apoi, cu întârziere, cu gura plină, dar pe un ton relativ patern „întrebă: „Cu ce să-l servesc pe domnul?” Poetul aprecie tonul, stinse alene ţigara, pisă în scrumieră chiştocul, şi fără a se ridica de pe divan pretinse: „Acelaşi lucru, dar mai înainte un pahar de vin ca să-mi mai revin!”

— Vin! Pentru tine! Orzul pe gâşte! Poftim.

Se ghiftuiau, privindu-se. Clefăitul fălcilor flămânde şi neobosite fu întrerupt doar de apariţia unchiului care se răsti, de ce mai arde focul, de ce mai arde lumina?

„Învăţăm, învăţăm, învăţăm!” răspunseră în cor studenţii.

Unchiul, în cămeşă de noapte până la genunchi, cu pulpele subţiri, albe, descărnate, fără pic de păr că se tocise, emise o înjurătură duşmănoasă şi se cărăbăni.

— Tu, vorbi Pictorul, aproape sătul şi cu totul îmbunat, tu vrei să-ţi vezi cu orice preţ şi cât mai curând mizerabilu-ţi nume tipărit

deasupra sau dedesubtul unor mizerabile poeme de care eu m-aş ruşina. Dar cine nu s-ar ruşina? Poate E. Literat.

— Tu vorbeşti! Tu care desenezi în costumul lui Adam… în costumul Evei, fir-ar să fie! Şi nici nu e adevărat ce spui. Eu nu vreau să public neapărat şi cu orice preţ. După cele întâmplate azi la red. Mi se pare că renunţ…

— Minţi! Minţi! Minţi! ridică Pictorul vocea lui de bariton. Pereţii vibrară. Se ivi iarăşi capul chel al bătrânului. Ochii lui bulbucaţi se opriră pe schiţa în cărbune a unei femei în costumul lui… Adam.

— *Ruhe!* Tăcere! strigă el. Ce e aici, bordel?

— Purtăm o discuţie importantă! Nu ne poţi împiedica! Dacă încerci… Şi aşa îţi plătim o chirie prea grasă, având în vedere că suntem rude, izbuti Poetul să fie şi perfid şi ameninţător şi antipatic. Uneori izbutea aproape orice. Nu totdeauna, din nefericire. Dar cine reuşeşte totul, întotdeauna?

— Porcilor! Porcilor! *Ruhe!*

— Haide, haide, unchiule dragă, *fichez le camp,* mormăi Poetul.

— Minţi, reluă Pictorul, după ce

bătrânul *fişă câmpul.* Iar dacă minţi de pe acum, într-o problemă capitală, vei rămâne *un odieux iv; enteur toute votre salle vie,* – ce, îţi închipui că numai tu ştii şapte limbi şi…

Poetul îşi înclină fruntea bombată şi palidă, de poet.

— Fie, acceptă, pocăit pe neaşteptate. Aşa e. Vreau să public. Mă în fior de plăcere numai la gândul că ar fi posibil ca numele meu şi versurile să apară undeva. Poate aş muri de fericire. Însă nu voi reuşi niciodată. Nu vezi ce am păţit azi? N-am talent.

— Aşa e, n-ai talent, se exprimă agasant Pictorul.

Celălalt spera să fie asigurat de cel mai bun amic cum că are cu carul. Talent. Şi când colo! Aşa că-i sări ţandăra.

— Cum – n-am? De ce n-am?

— Nu-ţi mai turna vin că nu-mi mai placi. Tu ai început în legătură cu talentul, nu eu. Însă – talentul – ce importanţă?

— Cum – ce importanţă?

— Aşa – ce importanţă?! Important este că vei publica!

— De ce crezi că voi publica?

— Încă un *de ce!* Cum m-am plictisit de

atâtea „de-ce-uri”! Vei publica. Vei reuşi. O să-ţi apară stihuri de care poate te vei jena mai târziu. Ai să scoţi şi cărţi. Cine, în afară de Baconsky, în oraşul ăsta, are deja cărţi publicate? Nimeni. Vei lua şi premii. Vei face concesii.

— Să te ia naiba!

Pictorul se întunecă la faţă, numai ochii lui *de aur* îşi păstrară culoarea şi lumina. Arăta mai în vârstă decât era în realitate, iar acum începea să aibă şi remuşcări. Se exprimase prea vehement, şi împotriva cui, a unui prieten la care ţinea cu osebire, fusese sincer, slabă consolare, spusese ceea ce gândea... la ce bun? Poţi să schimbi destinul? Poţi să modifici traiectoria unei comete? Nu, nici traiectoria unei comete, nici drumul unui om... singura asemănare... dar, continuând să regrete, nu-i trecea prin cap să retrac teze, aşa era el, un căpăţânos, mai ales întru cele rele. Ce să mai retractez, ce să mai adaug? se întrebă mâhnit.

Pe obrajii traşi ai Poetului umbrele violacee se adânciseră.

— Totuşi, ce mă sfătuieşti? Să renunţ?

Pictorul suspină. Ştia, oare de unde, din instinct? din experienţa copilăriei sale

complicate, sau pur şi simplu ştia, fără nicio explicaţie de unde şi de ce, că asemenea discuţii se uită greu, o rană ce se deschide în astfel de condiţii nu se cicatrizează ca lumea. Următoarele sale cuvinte, sau următorul sfat pe care ar fi putut să le ofere Poetului se cereau bine cântărite. Dar nu se simţea suficient de înţelept. Dar poate că trebuie să fii înţelept pentru a-ţi da seama că nu eşti!

— Nu! Nu renunţa! Scrie. Publică, dacă apuci. Încasează premiile, dacă apuci, eu simt convins că te aşteaptă chiar celebritatea, dar… Pictorul simţi nevoia de a bea, el care n-avea să ajungă un băutor, îşi turnă, îşi umezi gâtlejul. Dar – continuă Pictorul – maturizat înainte de vreme, – dar nu uita, nu uita că poţi reuşi cu adevărat doar în momentul când te vei decide să mergi la risc, riscul de a nu fi publicat, nu vei reuşi decât dacă te lansezi în Marea Aventură de a spune adevărul şi numai adevărul.

Rareori i se întâmpla Pictorului să devină patetic. Ochii mici şi negri ai Poetului se măriseră şi se înălbiseră.

— Dar ce îmi ceri, de fapt?

— Eu? Îţi cer? Cu ce drept? Scrie, prietene, scrie dar într-o bună zi, dacă tot ţi-ai ales această delicată meserie, va trebui să abandonezi *ritmurile mărunte...* dacă ai într-adevăr chemare, dacă nu...

Pictorul nu era doar de două ori mai voinic decât Poetul, dar şi de două ori mai matur. Viaţa lui fusese de trei ori mai amară decât a Poetului.

Alt capitol

Veni un ger mare, ca un trăsnet de gheaţă. Pădurile dimprejuriu Feleacului se întroieniră şi cine ştie cum se mai descurcau jivinele, jucăuşele veveriţe, fazanii cei coloraţi, simpaticii iepuri, sfioasele vulpi, delicaţii lupi. Urşi n-am auzit să se fi arătat prin ţinut, dar nimic nu e sigur. Oamenii pretindeau că nu mai ninsese atât şi nu mai picase un astfel de ger de la începutul de veac, dar întotdeauna se exagerează.

Iar unchiul, gazda celor doi artişti, sau viitori artişti, bombănea într-una dând vina te miri pe cine.

În ciuda frigului Pictorul continua să iasă în fiecare dimineaţă despuiat până-n brâu, pentru a face exerciţii cu o halteră

improvizată şi a se fricţiona apoi cu zăpadă. Zărindu-l pe fereastră, Poetul dârdâia şi declara că ăsta e curat fanatism. După o descurajare trecătoare Poetul se apucă iarăşi să chinuiască hârtia.

Dar pe la redacţia „Almanahului Literar” nu îndrăzni să-şi mai plimbe mutra. Din acest motiv Pictorul îl decretă laş, avură una din certurile lor prieteneşti, Poetul reproşa inconsecvenţa amicului, în fond acesta decretase că versifică mizerabil, – da, mizerabil, fu Pictorul de acord, totuşi trebuie să perseverezi şi-n prostie…

Se ţineau şedinţe de cenaclu la Filiala Uniunii Scriitorilor. Filiala Uniunii Scriitorilor!… Cât ar fi dat Poetul să intre acolo cu pas sigur, ca membru *plin,* al Uniunii, eventual cu insignă de scriitor la butonieră! Existau astfel de insigne? Nu observase la cei de la „Almanah”, ori poate că insigna era micuţă, iar el nu mersese cu ochelari, ori poate fusese prea morcovii ca să observe ceva.

Şedinţele de cenaclu erau prezidate pe rând de cei în drum spre consacrare, clar de cele mai multe ori le conducea Aurel Rău. Se bucurau aceste dezbateri de o afluenţă

reală, veneau Gurghianu, Felea, criticii de la revistă, iar câteodată chiar şi marele şef. Când se afla de faţă Baconsky, elegant ca un principe, privind parcă de sus masa aia de muritori, Rău, şi el elegant, şi el fotogenic, părea oarecum inhibat. Oricum, aceste adunări săptămânale deveniseră adevărate sărbători pentru mulţi, pentru afirmaţi, pentru cei ce băteau la porţile afirmării, sau pentru inşi ce nu scriau, nu intenţionau să scrie, simpli cititori pe care-i aducea acolo curiozitatea, dorinţa de a auzi o discuţie interesantă, de a afla noutăţi; la cenaclu, pe lângă numele autorilor „en vogue”, se rosteau şi alte nume, cum ar fi al lui Lucian Blaga.

După certuri şi pertractări, Pictorul şi Poetul ajunseră la un „acord”. Ei deciseră să facă un pas riscant ce avea să ducă la o încurcătură bizară, cu ecouri în viitorul îndepărtat... îndepărtat? Ce înseamnă viitor îndepărtat?

Hotărâră ca Pictorul să citească versurile Poetului, acesta nu mai avea acest curaj după ce se compromisese la revistă. Pictorului în schimb nu-i păsa, aşa era el, un nepăsător, un neserios, un capsoman, un

căpăţânos. Marele amor cu Luciana se isprăvise cu bine. Vreau să zic că nu s-au însurat, nici n-a rămas ea grea. Poate că sunt răutăcios, nu mai ştiu, ştiu că din această complicaţie sentimentală Pictorul a rămas cu o amintire asupra căreia vom re…

…veniturile Poetului aveau să se îmbunătăţească simţitor *în* Urma acelei şedinţe de cenaclu. Merseră zgribuliţi, prin ger, la Filială, în centru, pe colţ, peste drum de „Continental”. Lecturile şi discuţiile urmau să înceapă la opt punct. Când văzu că de faţă se află toţi cei de la „Almanah”, în frunte cu şeful, Poetul dădu s-o şteargă, Pictorul îl prinse de mânecă, obligându-l să se aşeze. Mai întâi se citi o schiţă umoristică, de către un răsfăţat al tuturor, un june ce urma să ajungă neapărat un mare prozator. A ajuns însă mare inginer ceea ce e poate în favoarea lui. Mica schiţă primi o mare porţie de laude şi se formulă o singură rezervă, foarte severă însă, şi anume că autorul nu respectă concepţia despre structura prozei scurte, formulată definitiv şi pentru eternitate de un estetician şi teroretician X, azi uitat.

Rău trase concluziile, fără mare

entuziasm, pe atunci nu-l interesau problemele prozei, şi veni rândul Poetului, adică al Pictorului, fiindcă el se dăduse autor al versurilor ce urmau să intre în piua comentariilor. Sau mai bine-zis în maşina de tocat.

Cât timp se citise proza, Baconsky rămase în expectativă, fumând dintr-o ţigaretă „Specialitate", dar la un moment dat se aplecă uşor către Gurghianu, care şi el fuma:

— Poete, i se adresă (aproape tuturor, câteodată chiar şi criticilor li se adresa cu *poete),* viezurele acela care se ascunde în colţ nu e amărâtul care a venit la redacţie cu nişte stihuri şi a spus că-i place de Literat, de Radu şi de A. Toma şi-i ştie pe de rost?

Gurghianu, pururi absent, în mantaua lui maro din imitaţie de piele, de care era foarte mândru, îşi plimbă ochii mari, uşor împăienjeniţi, în direcţia sugerată de redactorul şef.

— Cred că da… Da, da, el e!

— N-are urmă de talent, decretă Baconsky.

Ce să-i faci, aşa era A.E.B., cam

exclusivist: cine-l citea pe A. Toma, Literat sau Radu, nu avea voie să posede cât de cât talent, nici măcar o linguriţă.

Prin urmare, Rău, de la prezidiu, îi dă Pictorului cuvântul, acesta se ridică, voinic, cu părul ţepos şi mutră nepăsătoare. Deh, nu avea mutră de poet. Citi, cu mare detaşare, dar poate că acest amănunt produse un efect favorabil, trei dintre operele Poetului. Prima dată în viaţa lui se preta la una ca asta, să citească poezie în public – ce e aia poezie? – dispunea însă de un glas bun. Ce produse impresie, glasul sau versurile? Se lăsă o tăcere. Rău amestecă nişte hârtii în faţa sa, numai ca să aibă ce descurca după aia, şi se foi pe scaun. Era tânăr, brunet, şi privirea lui întunecată producea o impresie favorabilă asupra femeilor. De aici i s-au tras şi bucurii, şi necazuri.

— Înscrieri la cuvânt! anunţă.

Se ridică un lungan vag pistruiat – nu era propriu-zis prea înalt, cât subţire, într-un costum în pătrăţele, negru cu alb, destul de uzat.

— Numele, vă rog!

— DERE Popescu, se prezentă

vorbitorul.

— Poftim? întrebă Rău. N-am înţeles numele.

— Dumitru Radu Popescu, spuse lunganul în costum ca un joc de şah, am prescurtat ca să câştigăm timp.

— Dar avem timp din belşug, preciza conducătorul şedinţei. Şi deveni curios: Dumneata scrii versuri?

— Doamne fereşte!

— De ce doamne fereşte?! Niciun răspuns. Ce scrii dumneata?

— Teatru.

Asta suna ca o glumă. *Nimeni* nu scria teatru, mai toate piesele jucate erau de import, era hilar să crezi că un autor contemporan poate să ajungă pe scenă, mai ales aici, la Cluj.

Aurel Rău se consultă cu cel din stânga lui şi-l îndemnă pe „tovarăşul care scrie teatru” să-şi exprime cu sinceritate opiniile.

Secretarul general de redacţie al „Almanahului Literar” arăta aproape impecabil, cu totul impecabil nu putea să fie decât marele şef ce insufla sau chiar impunea un anumit nivel de eleganţă *poeţilo*r săi, fiind însă totdeauna cu vreo

câteva secunde în faţă. Ciudat, Victor Felea nu se prea supunea preceptelor vestimentare ale lui A.E.B. şi cu toate acestea, dintr-un capriciu, dintr-o inexplicabilă toană, redactorul şef îl declara „cel mai subtil” în toate privinţele: femeile, îmbrăcămintea, vinul, dulciurile... „Kafka” (porecla lui Felea) era cel mai subtil. Acolo sus, în camera lui de pe deal, greu să ajungi până acolo, totdeauna îl aştepta pe poetul-moţ o fecioară diafană... legendele lui Baconsky. Dar dacă erau chiar intuiţii exacte, ca să ne exprimăm aşa?

Dar Aurel Rău? El nu era obişnuit să piardă concursuri. Era un bărbat bine, talentat şi îndeajuns de cunoscut deja, şi totuşi câteodată mai şi pierdea. Absolvise, în afară de Filo, Şcoala de Literatură din Bucureşti, fapt deosebit de invidiat – o diplomă căpătată acolo atesta irefutabil că eşti scriitor... Dar nu aceasta era singura calitate a lui Aurel Rău, şi nici singurul său defect.

Între timp tânărul ce scria teatru începu să povestească pe un ton oarecum glumeţ ce-l nemulţumi puţin pe Pictor, că avusese într-o noapte un vis şi relată cu o acuitate

evidentă o poveste în fond simplă, cum, în vis, găsise o punguţă fleşcăită şi roasă şi punguţa, arătând astfel, voise s-o azvârle cât colo, dar o presimţire-l îndemnase s-o deschidă… Şi înăuntru ce să vezi? Un galben. Un galben din aur curat.

Vorbitorul declară că atât a avut de spus şi se aşează.

O cută de nostalgie, de amărăciune, traversa obrazul Pictorului. Se ridică. „Ce vrei să spui, domnule? Care punguţă fleşcăită? Care galben?” Interveni Rău: „Eu personal am înţeles metafora, totuşi n-ar strica să… «tovarăşul care scrie teatru» să fie ceva mai explicit pentru cei ce eventual nu sunt în clar…”

— Sunt inutile explicaţiile şi e de prisos cearta aici printre noi, zise decisiv Baconsky, expediind drept în faţă o cometă cenuşie de fum. Şi adăugă, mijindu-şi ochii, zâmbind în felul său: Duşmanul atât aşteptă, să ne certăm, să ne dezbinăm, să ne batem pentru… un os! apoi îl studie o clipă pe Pictor. Cum te numeşti dumneata? Pictorul îşi divulgă pentru a doua oară numele. A.E.B. medita puţin şi spuse: Te rog să ne citeşti încă odată poezia a treia, cum îi

zice, „Şuvoiul”?

Pictorul habar nu avea cum se numeşte „poezia a treia”, pentru a! toate poeziile erau kiff-kiff, şi în plus începea să se simtă inutil, dacă nu chiar ridicol printre aceşti oameni de artă şi oare ce gândea Pictorul? Probabil gândea: La dracu’. La drakku! Pe ce post de paiaţă am intrat. Tocmai eu! (Pictorul era, se pare, un venitos ne-vanitos.) Şi de ce să mai citesc odată poezia măgarului (măgarul fiind Poetul), ca să-şi bată joc mai abitir de mine?

Aceeaşi cută de nostalgie, de amărăciune, îi traversă obrazul. Observă cineva? Greu de spus. Pictorul era încă prea tânăr, iar tinereţea umple cu fluidele ei aceste canale (marţiene) ale amărăciunii. Marele şef îl examina cu oarecare interes. Zise cu vocea lui plăcută, studiată:

— Ei, *poete...* De ce te sfieşti? (Pictorul n-avea mutra unuia ce s-ar sfii de ceva. Mai curând mutră de huligan.) Aşteptăm să ne reciteşti poezia a treia.

Care se intitula cu adevărat „Şuvoiul”. Vrând, nevrând, protestând tăcut cu întreaga sa fiinţă, Pictorul reciti *bucata* în cauză. Despre ce combătea *bucata?* Despre

un torent de munte, de munte bineînţeles, nu de câmpie, pe malul căruia vin constructorii şi înalţă, cât ai bate din palme o hidrocentrală. Autorul părea să ignore faptul elementar că o hidro nu se ridică aşa, cât ai bate din palme. Aici intervin planuri, calcule, aici se amestecă banul. La o asemenea investiţie mare se amestecă şi capitalul, nu al lui K.M., ci simplist vorbind, fofoloeii, fiindcă totul trebuie plătit, fierul, betonul, ben *zma,* transpiraţia oamenilor. Dar într-o mică poezea totul se rezolvă simplu şi iute, chiar cât ai bate din palme.

La ce se gândea însă A.E.B? Poate gândea cam astfel: Poezioara e tâmpiţică, dar e scrisă relativ curat, individul are ceva abilitate, poate iese ceva din el, şi e tematică, poezia asta. Am s-o public în revista mea, am nevoie de ea, am s-o public.

Marele şef gândea la fel cum se şi exprima, la persoana întâia, am s-o public eu, în revista mea. Nu era degeaba un mare şef şi un mare om de cultură şi un mare orgolios.

Pictorul isprăvi lectura, îşi potrivi cu zgomot scaunul şi se aşează indispus. Iarăşi avea chef să-i tragă un pumn în nas

amicului său Poetul. Când să reînceapă discuţiile care de fapt se şi terminaseră (dar vorba unei doamne pline de temperament: „Vorbim prea mult, dragul meu, ce ar fi să…?”), Baconsky tuşi, apoi recită cu glas tăcut:

Un vent de fronde
A soufflé ce matin;
Je crois qu’il gronde
Contre le Mazarin.

Nimeni n-a înţeles exact ce sens aveau în acel context, stihurile bătrânului Scarron. Ca noroc, în continuare A.E.B. fu mult mai limpede. Îşi potrivi la gât fularul, ridicându-se şi, gata de plecare „spuse în treacăt:

— Tânărul nostru poet promite. Îmi place poezia a treia. Te rog, *poete* să treci mâine pe la redacţie, la „resort”, poate că mai e ceva de dres pe ici şi colo, şi se duse marele şef, făcând un gest rapid de rămas bun. Alte comentarii ar fi fost inutile, poezia1 a *treia* era ca şi publicată, iar Pictorul strînse în menghină braţul Poetului, şi ca felicitare, şi ca ameninţare: „În ce încurcătură m-ai băgat!”

În timp ce se îndreptau către casă, Pictorul se opri brusc. În jurul lor domnea o

tăcere îngheţată. Totuşi Pictorul întrebă:

— Mă. Tu auzi?

— Nu aud nimic. E ceva de auzit?

— Mie-mi sună în urechi o notă stranie pe care o *aud dar o şi văd!*

— Mă! Nu-mi place! Tu începi să înnebuneşti!

Dimineaţa următoare Pictorul se duse la redacţie. Scăpa în felul acesta de un seminar cu o temă deosebită: ultimele teze „nemuritoare” cu privire la lingvistică. Secretara-dactilografă Sanda îl dirija pe Pictor de cealaltă parte a gangului, unde se afla „resortul”, de fapt inima „Almanahului Literar”, revistă de poezie. Aurel Rău purta cămaşă albă, cravată de un maro discret, haină de tweed, şi părea din cale-afară de aferat; la un alt birou, într-un jerseu cam. Decolorat, Victor Felea se adâncise în corectura ultimului număr al revistei; faţa lui ascetică de moţ părea uşor asimetrică, ochii de culoare, deschisă priveau lumea cu o anumită timiditate, deasupra frunţii părul se cam răriseră. Poetul Felea se apropia atunci de treizeci, dar chelia n-a progresat; la cincizeci „Kafka” avea să beneficieze de aceeaşi frezăruginie. Gurghianu se plimba

prin încăpere ca un Bărzoi, pe lungile-i picioare şi trabucea de zor, şi toţi trei tinerii poeţi îl priviră cu bunăvoinţă pe mai tânărul *poet,* începătorul ce intra în aventura literară cu dreptul, având girul marelui şef. Figura cam posacă, plictisită şi-n acelaşi timp nepăsătoare a Pictorului îi dezorienta oarecum, omul nu părea din cale-afară de fericit că va debuta curând-curând, totuşi cei doi Aurel (R. şi G.) îl luară imediat în primire pe Pictor şi poezia „Şuvoiul”, în vreme ce Felea rămase la biroul său, în faţa corecturii. Din cine ştie ce motive Baconsky îl poreclise „Kafka”, şi aşa a rămas, şi într-o zi, pe când se îndreptau către un prânz substanţial (la Darvaş), şeful scandase spontan:

Ne îndreptăm cu toţi spre un pilaf, ca să hrănim aceste triste guri – singur va rămâne numai Kafka paznic al eternei corecturi...

Aurel Rău reciti cu voce tare „Şuvoiul”, îşi ronţăi cu poftă o unghie, începu o alta şi sublime cu albastru şi chiar cu verde cuvintele ce sunau fals. Rău era foarte migălos şi rău în legătură cu aşezarea cuvântului iar pe deasupra îndeplinea şi

funcţia de secretar general de redacţie – însă nu acestea erau singurele sale calităţi sau defecte. Făcu o groază de sublinieri. Recitea strofa, recitea versul, ridica ochii şi oare ce gândea? Poate că gândea: Ce i-o fi venit *poetului* (acesta era A.E.B.), să-l publice aşa iute pe junele ăsta cam antipatic şi prea taciturn? Aşa, fără să-l mai fiarbă niţel?

Pictorul nu zicea nimic, ce ar fi putut să zică? prin urmare contribuţia lui la „aranjarea" poeziei a fost nulă; nici Gurghianu nu părea din cale-afară de preocupat faţă de reparaţiile capitale, aşa că ele fură efectuate exclusiv de secretarul general de redacţie „când apăru, mai bine zis irupse, redactorul şef. Îi aruncă o privire fugară Pictorului şi se interesă care e situaţia. Primi explicaţiile necesare, cum fusese dreasă, aici, o cacofonie (neomologată de către

Academie dar inadmisibilă într-o poezie), dincolo un loc comun, *iar* dincolo o rimă slabă, verb cu verb… mai rămăseseră doar aceşti trei e, prea apropiaţi. Marele şef luă foaia, bine torturată cu trimiteri, suprapuneri, tăieri, o privi de la distanţă şi

zise:

— Lasă *poete!* Acum i se adresa lui Rău. Să rămână aceşti trei *e,* atâta păcat! O dăm la maşină şi... „Kafka”, ai loc în număr să mai înghesui un „condei nou”?

Felea răspunse că se poate încerca. Baconsky îl privi pentru a treia oară pe Pictor, de data asta insistent, hotărât lucru vestimentaţia tânărului nu-l impresiona plăcut, dar n-are bani băiatul să se îmbrace ca lumea, poate mai târziu, dacă „va confirma”, o să-i arate el, şeful, ce şi cum să poarte.

— Cum te simţi, *poete,* publicând în „Almanahul Literar”?

— Normal, spuse Pictorul, răspunzându-i cu o privire drept în ochi. Redactorul şef rămase îngândurat. Nu aceasta era atitudinea ce o aştepta! zise iute: „Ei, dacă te simţi normal, foarte bine!”, dădu să iasă, „Ar mai fi ceva, domnule Baconsky”, îl opri Pictorul. Şeful se răsuci pe călcâie, adresându-i o a patra privire, şi oare ce gândea? Gândea: „Acest june vrea să mă tapeze... E impertinent... totuşi am să marşez...” Şi, ca să demonstreze că ştie totul, A.E.B. întrebă:

— Eşti lefter, *poete?* Nu m-aş mira, toţi poeţii sunt lefteri. Îţi trebuie un mic avans?

— Ce mic avans, domnule? se miră sincer Pictorul. Mi-ar trebui o „mică” motivare. Şi explică, Pictorul: pentru a se prezenta la red., fugise de la un seminar, şeful voi să ştie de la care, dacă ar fi fost un seminar sau un curs cu profesorul. D. Popovici, s-ar fi supărat, dar când află despre ce e vorba, avu un zâmbet maliţios.

— Ei, dacă ai fugit de la… hotărât lucru îţi dau o motivare. Vino!

La Secretariat o rugă pe dactilografă să pună în maşină o hârtie cu antet şi dictă: „Certificăm prin prezenta că tovarăşul, ba nu, e mai corect *poetul… (*uitase numele, dar îl desluşi de pe pagina martirizată de Aurel Rău şi, culmea complicaţiei, acolo figura numele real al autorului, nu al Pictorului! – deci *poetul…* este *colaborator permanent* al revistei noastre – îl fixă întrebător pe Pictor: Vezi la ce rang te-am înălţat?! –, şi a fost înviitat de urgenţă la redacţia noastră în legătură cu publicarea versurilor sale, azi, data, între orele 8 – 15”. Iscăleşte redactor şef, ştampila… Sunt bune orele, *poete?*

— Sunt prea bune, răspunse Pictorul, vă mulţumesc.

— În acest caz, fiindcă nu e ora 15 nici pe departe şi avem timp din belşug, cum se spune în „Robert Diavolul”, să mai zăbovim puţin. Încă n-ai scăpat de mine, *poete!*

Dacă ar fi bănuit Pictorul ce-l aşteaptă, n-ar fi venit în locul amicului său la red. Nici pentru o motivare generală la toate seminariile ce nu-i plăceau, nici pentru un an întreg!

— Urmează-mă, te rog, *poete,* zise Baconsky şi ieşi primul din Secretariat.

Ca om al tuturor necazurilor, Pictorul căpătase un instinct deosebit, şi instinctul îi semnaliza, fără greş: „Torpilă subacvatică, primejdie imprevizibilă!” Rămase totuşi perfect liniştit – o altă calitate a oamenilor hârşiţi – până ce îi lasă nervii… – şi absolut senin, cu toată primejdia ce plana deasupra capului său (aşa cum, mult mai târziu, cele cinci *umbre luminoase* aveau să plutească pe cer, însoţindu-l), îl urmă pe redactorul şef. Chiar alături, pe dreapta, se afla uşa „resortului de critică”, aici vegetau în plină activitate doi critici, ba chiar trei, aproape trei critici. „Aş avea nevoie de camera asta,

vă rog să poftiţi dincolo”, le zise A.E.B., pe un ton din care reieşea cât de mult se dădea în vânt după criticii *săi.* Cei doi sau trei plecară, şeful se aşeză, aprinse o „Specialitate”, şi-l privi curios pe Pictor, aşa cum poate ar privi un biolog o specie nouă de şopârle.

— Fumezi? (însă alta era întrebarea din privirea lui.)

— Da… Nu… Mulţumesc.

— Da, sau nu, sau mulţumesc?

— Fumez când vreau să-mi dau aere. Rar. Acum nu.

Prin unica fereastră a „criticii”, o fereastră mare şi nespălată din perioada dintre cele două războaie, atât de fecundă, perioada „pentru romanul românesc, Pictorul văzu pomii ce urcau spre Cetăţuie, nescuturaţi de zăpadă, iar jos în curte nişte vrăbii ciuguleau ce găseau şi ele. O femeie slabă, urâtă ca un coşmar, trecu şontâc, sperie vrăbiile, urcă nişte trepte şi dispăru, o înghiţi misterul.

— Am o mică pretenţie, spuse redactorul şef, fumând mereu, în ciuda ulcerului despre care se auzea că-l are. Vei rămâne aici, *poeter* singur, vreo două

ceasuri, nu te va deranja nimeni, pentru orice eventualitate voi încuia uşa pe dinafară... te rog scrie-mi în acest interval un poem oricât de scurt despre... A.E.B. privi prin fereastră către bolta plumburie din care se înşurubau – sau se des-şurubau? – fulgi rari. Scrie-mi... da! despre un cer senin, deasupra unui ocean neliniştit, despre trei... ori, mai bine, despre cinci păsări ce-şi caută limanul, sau, exprimându-ne marinăreşte, îşi caută capul compas. Nu te oblig să faci rime. Versul alb e câteodată mai edificator, dar rămâne la alegerea dumitale.

— Poate fi şi un sonet? întrebă Pictorul cu glas neutru.

— Chiar şi un rondel, dacă te ţine cureaua, *poete!*

— Domnule Baconsky, asta e o teză?

— Mai curând un extemporal, *poete.*

Rămas singur, după ce auzi cheia răsucindu-se pe dinafară – era zăvorât!

— Pictorul scoase de prin buzunar pachetul cu Mărăşeşti; iată, se dovedea a fi un mare mincinos, minţise făcând pe poetul, minţise afirmând că nu fumează, şi desigur avea să fie pedepsit... Se rezemă de soba

încălzită cu gaz metan şi examina odaia în care fusese surghiunit. Avea timp din belşug… la ora asta, colegii săi, printre care şi Poetul, dezbat probleme importante de lingvistică, iar el, incredibilă situaţie, e izolat aici cu peniţă şi hârtie şi obligat să scrie un poem „oricât de scurt”… Aceste extemporale intraseră în obiceiul lui A.E.B. pentru a-i verifica pe tinerii debutanţi, fiindcă avuseseră loc substituiri, iar Baconsky folosea acest procedeu cam sever fiindcă nu accepta să fie tras pe sfoară de nimeni.

Biroul se înfăţişa cam aşa şi aşa, uricios ca orice birou, în plus se făcuse o căldură insuportabilă. Pictorul stinse gazul, de parcă s-ar fi aflat la el acasă şi deschise fereasta. Deodată îi surâse ideea de a evada! Un salt în curtea înzăpezită, de acolo, prin gang, în stradă şi… libertate! Dar în acest caz marea carieră a prietemului său ar fi fost definitiv compromisă. Câţiva fulgi, împinşi de o adiere, înviorară atmosfera prea lucidă a încăperii. Ce să facă, deci, Pictorul? Să compună un rondel? Habar n-avea cum arată un rondel!

Luă automat peniţa, o călimară în care răposaseră încă din vară vreo câteva muşte şi compuse un „mic poem”… să fim serioşi, el începu să mâzgălească pe foaia albă, însă *nu cuvinte…*

Un cer senin, deasupra unui ocean neliniştit, iar pe cer trei… ba nu, cinci păsări rătăcite, căutând un cap compas… Acest subiect de „extemporal” se imprimase, pe misterioasa bandă magnetică a memoriei, dar spiritul său critic îl cenzură! Deasupra unui ocean neliniştit, cerul nu poate fi cu totul senin!

Creionul se plimba mai departe pe hârtie, nu creionul, peniţa înmuiată în cerneală veche, amestecată cu zamă de muşte. Peste două ceasuri fix biroul fu descuiat şi marele şef îl găsi pe Pictor şezând pe scaun, destins, fumând de zor. Atmosfera însă nu se îmbâcsise, fereastra rămăsese deschisă. Pe birou se afla schiţa realizată în peniţă. Pictorul nici nu ridică privirea. Baconsky luă imediat desenul, îl examina mai întâi în picioare, apoi se aşează, conti nu înd să-l studieze. Din întâmplare, sau nu din întâmplare, redactorul şef era un cunoscător în ale picturii, şi chiar picta, în

perioadele când nu scria versuri, articole de reabilitare despre poeţii uitaţi, note de călătorie, sau articole despre semidoctism…

Desenul *poetului,* al Pictorului deci, reprezenta oceanul neliniştit ce *se ridica* ameninţător, făcând unghi de 90 de grade cu cerul; stângăcie? Premeditare? Cerul nu se prezenta senin ci-l traversau câţiva nori alarmanţi, deşi aveau contururi feminine… sau tocmai din acest motiv… Cinci păsări, dintre care două se aflau pe jumătate ascunse în nori (şeful aprecie această subtilitate), zburau în semicerc, iar această nesigură traiectorie izbutea să sugereze deruta şi disperarea: păsările căutau un liman, un cap compas.

După ce înregistra totul, desenul, expresia ciudată a mutrei *poetului,* şi chiar scrumiera plină de chiştoace, marele şef comentă:

— Mai târziu, când îţi vei desăvârşi tehnica şi vei câştiga în subtilitate, *va trebui* să dezvolţi această temă grafică. Ai putea s-o intitulezi „Legenda zborului”.

Pictorul continua să tacă. Grozavă „conversaţie”.

— Însă – vorbi A.E.B. – era vorba de trei

păsări, *poete!*

— Nu. Cinci păsări – replică sigur Pictorul.

— Cinci? Redactorul şef făcu un efort de memorie. Aşa e. Cine! păsări. Vorbea moale, fixând cu ochi melancolici cerul din care cădeau fulgii. Cinci păsări care şi-au pierdut direcţia deasupra unui ocean neliniştit. În acest caz – A.E.B. păru să devină el însuşi neliniştit – când te vei. Maturiza, când vei fi în stare să *formulezi* satisfăcător această temă, ai putea denumi tabloul „Legenda zborului 19”.

Abia acum Pictorul ridică privirea. Deşi avea ochi *de aur,* privirea lui părea inexpresivă şi *prea* liniştită. Acum însă devenise curios. Baconsky marcase un punct în favoarea sa.

— Ştii ce este „Zborul 19”, *poete?*

— Habar n-am – mărturisi Pictorul.

— Este ultimul zbor al celor cinci avioane „Avengers” ce au dispărut inexplicabil în Bermude, prin anul 45. Ştii unde sunt Ber-mudele?

— Hm… Nu prea…

— Bine, oricum am lua-o însă, acesta nu este un rondel sau un sonet, *poete!* E,

deocamdată un *étude* grafic. Cum stăm cu versurile? Scrie-mi o poezie despre „Zborul 19”. Poţi?

— Pot cel mult să încerc. Dar sigur nu-mi iese. Ieşind ca dintr-o somnolenţă, Pictorul explică precis şi concis ce se întâmplase, omise să ceară scuze, în schimb scoase din buzu n-ar „motivarea”, pentru a o înapoia şefului. Se simţea, spre onoarea lui, vinovat.

A.E.B. nici nu se uită la „motivare”.

— Aşa deci!! Ad vârâtul autor e viezurele acela cu ochi mici şi sclipitori care la şedinţa de cenaclu se ascundea într-un colţ?! Viezurele acela care-i citeşte numai pe Literat, Radu şi Toma! Mâine să se prezinte aici la redacţia mea!

— Nu garantez, replică liniştit Pictorul, „Viezurele” e cam timid, iar după cele întâmplate va fi de-a dreptul înspăimântat.

— Nu-mi pasă dacă e timid sau înspăimântat! Să vină. La nevoie îl aduci pe sus, te fac răspunzător… *poete!* Şi subliniez că e mai bine să vină el aici decât să merg eu la el!

În ziua următoare, bâţâind, alb ca varul, Poetul se prezentă la red. Fu lăsat să

aştepte mult şi bine. Aşa se procedează la toate poliţiile din lume, te lasă să fierbi în propriu tău suc, până *ce… Şi s*e pare că redactorului şef nu-i era străin procedeul. În sfârşit, după o lungă esch*ivă la* „poezie” unde trudea pe brânci, A.E.B. intră în Secretariat. Poetul sări în picioare. Şeful nici nu-l văzu. Intră în biroul său, trântind uşa. Poetul mai aşteptă cam un ceas, apoi ţârâi o sonerie, dactilografa Sanda intră în biroul şefului, ieşi, îl privi pe Poet.

— Ce i-ai făcut, domnule? Are să te mănânce! Intră!

Poetul intră, A.E.B. ieşi. Reveni curând şi se cufundă într-o lectură. După câtva timp o sună pe dactilografă şi o întrebă dacă a rebătut poezia „aceea”. Fata o aduse, Baconsky o reciti, încet, chinuitor de încet, adăugând câte o virgulă, ştergând alta, doar aşa ca să se distreze parcă, apoi întrebă fără a catadicsi să-l privească pe Poet:

— Care e în fond numele dumitale, *cel adevărat?*

Poetul îşi spuse numele, bâlbâindu-se. Şeful îl caligrafie cu stiloul sus în stânga paginii.

— Dumneata ai compus într-adevăr

bucata asta, sau va trebui să te pun la un „extemporal” cum am procedat şi cu „locţiitorul” dumitale, trişorul acela ce face pe pictorul? întrebă A.E.B.

— Chiar eu am scris-o, dar…

Redactorul şef ridică, a lehamite, o palmă albă, fină, împodobită cu inel. Nu avea intenţia de a-l pocni pe micul dobitoc, ci de a-i opri vorbele nătângi.

— Nu explica, şi aşa ai vorbit prea mult. „Stai călăreţ! / Opreş-te-ţi calul semeţ. / Vecia e mare şi deasă / Fă un ocol şi lasă…” / Ştii cui aparţin aceste versuri?

— Nu…

— Sunt versuri ale lui Tudor Arghezi. A.E.B. era uşor palid „vocea lui, sarcastică. Eh, dar uitasem, dumneata nu-l citeşti pe Arghezi, dumneata îi înveţi pe de rost pe Literat, Radu şi A. Toma.

— Nu-i învăţ chiar pe de rost, dar…

Marele şef trecea cu greu peste o ofensă personală, iar faptul că unul sau altul îi citeau pe cei consideraţi de el indezirabili, constituia un fel de ofensă personală. Să-l fi citit cel puţin pe *el!* Dar în acest caz, de ce arăta o anumită clemenţă faţă de „viezurele” de Poet? Poate fiindcă

descoperise în el o urmă de talent? Poate.

În timp ce vorbea redactorul şef scrise în dreapta paginii, sus, şi sublinie *aeb,* cu litere mici. Iniţialele numelui său, aprobarea, „Şuvoiul” mizeria aia de poem urma să plece în tipo, dar, necunoscând micile amănunte, dar nici cele… mari, Poetul stând în picioare în faţa biroului, neînţelegând ce semnificaţie poate avea acel aeb, îşi închipui cine ştie ce grozăvie, iar spaima îi crescu auzindu-l pe şef:

— Am terminat! Să vii mâine, cam la aceeaşi oră.

— Să vin şi mâine? se cutremură Poetul.

— Negreşit. Am să-ţi dau motivare, cum i-am dat şi „locţiitorului”.

A.E.B. făcu o pauză retorică.

— Am să-ţi aduc vreo două cărţi de poezie. Ca să le citeşti, nu să le arzi. La urma urmelor, dacă vrei să scrii, trebuie neapărat să treci şi prin tortura asta, să-i citeşti pe marii poeţi.

Poetul mulţumi proniei că e doar atâta, mulţumi şefului pentru răbdare şi bunăvoinţă, dar când s-o zbughească, necruţător, A.E.B. îl opri:

— O clipă! *Măcar* pe Coşbuc l-ai citit?

— Desigur… Se predă şi la şcoală…

— Eminescu?

— Desigur… E marea slăbiciune a familiei mele…

— E marea tărie a tuturor familiilor româneşti, poete! Dar Mă-cedonsky?

— N-am auzit de el… E un…?

— Lasă! E un! Voiculescu?

— E un poet? Nu ştiu de el.

— Blaga?

— De unde să-i fi citit?

— Adrian Maniu?

— Nu-l ştiu…

— Ion Pillat??

— Nu l-am citit…

Şeful avu un scurt hohot de râs, nu era un râs vesel.

— Mă întreb, ce faceţi voi la liceu şi la facultate! Numai Literat, Radu şi Toma? Dar despre Bacovia ştii ceva?

— Ştiu că are o poezie „Plumb” sau „De plumb” dar n-am citit-o. Şi deodată Poetul se revoltă: Dar de unde să-i fi citit, maestre, când toţi aceştia sunt mai mult sau mai puţin puşi pe linie moartă, iar versurile lor nu apar?!

— N-ai auzit nici de Urmuz, nici de

Benjamin Fondane, aşa din întâmplare?

— Nu vă mai bateţi joc de mine, maestre, imploră Poetul.

— Crezi că-mi bat joc de cineva? Eu? Dar aceştia de care am pomenit sunt marii noştri poeţi, *poete!* Şi nu numai ei… (Făcea oare aluzie la propria-i persoană? Însă oare n-ar fi avut dreptate?) Trebuie să-i cunoşti pe poeţii noştri, cei ce au trudit să desăvârşească limba noastră, altfel o iei de la început, sapi în beton, rămâi un troglodit. Tro-glo-dit! Sper că ştii ce înseamnă. Te aştept mâine.

— *Yes, Sir!* izbucni din pieptul sărmanului Poet care, printre alte defecte avea şi talentul de a prinde lesne limbile străine şi apucase câte ceva din mai multe, datorită unor împrejurări norocoase.

— Cum? Ce ai zis?

— Am zis: *Yesser!* repetă Poetul, în argou de data asta, şi chiar cu accent de argou; prindea intonaţia unei limbi străine cu uşurinţă, era şi el un neserios ca şi…

— Nu cumva ştii „Şapte limbi şi ruseşte”? întrebă A.E.B.

— Nu chiar şapte, dar…

— Dar al cui e versul de mai sus, ştii?

Bineînţeles, nu. E al lui Mihai Beniuc. Şi pe el va trebui să-l *vezi.* De fapt, în ce limbi străine te descurci?

Poetul înşiră vreo două, trei. Baconsky suspină şi clătină din cap.

— Te credeam definitiv pierdut, dar văd că există o speranţă. Aşadar vii mâine.

— Îmi daţi voie să vă întreb şi eu ce înseamnă *aeb?*

— Iscălitura mea prin care aprob să se tipărească un material. Marele şei se ridică, ezită o clipă, să-i întindă mâna acestui tânăr? Decise că nu, audienţa se sfârşise, îl privi grav, mustrător pe poet, şi chiar nu-i întinse mâna.

Alt capito!

Unchiul muri iar moştenitorii – se găsesc totdeauna moştenitori, chiar prea mulţi – nu mai tolerară în căsuţa aia prezenţa celor doi studenţi. Evacuarea se produse fulgerător, cu scandal. Un individ lung, slab, dur, tăios ca un pumnal, şi pe deasupra mustăcios, proaspăt venit de ia ţară, le puse în vedere băieţilor să părăsească „zoba” în mai puţin de zece perţuri fiindcă el nu tolerează prezenţa în imobilul ce-l căpătase, înlăturându-i prin

cine ştie ce mijloace simple pe alţi moştenitori. Pictorul l-ar fi snopit cu plăcere pe noul orăşean, dar avu luciditatea de a se abţine, un astfel de gest nu i-ar fi atras decât complicaţii, şi iată-i pe cei doi studenţi înhămaţi la tot calabalâcul lor (Poetul ducea sub braţ şi o pernă moale, adusă de acasă, la insistenţele mămicii…), colindând de la o adresă la alta în căutarea unui hogeac. Avură norocul de agăsi până-n seară. Era a doua din cele vreo treizeci şi şase de locuinţe ce le-a avut Pictorul în acest oraş frumos, frumos până ce nu s-a supraaglomerat.

Găsiră adăpost într-o casă mare, în ultimul grad de părăginire, la o familie în ultimul grad de degenerare, burgheji sadea, sus pe deal, dincolo de clinicile tebece şi de boli mintale. Probabil că prin zona aia locuia şi „Kafka”, nimeni nu ştia exact.

Pictorul avea să regrete că nu defalcase falca moştenitorului cu mutră de peşte şi de gangster, cu toate că provenea dintre rurali, fiindcă oricum necazurile vin, vin uşor şi pleacă greu, ce ar fi contat unul în plus? într-o seară, în vreme ce destupau (şi sorbeau din ea) o fiolă cu şlibo cumpărată în

contul onorariului pe care Poetul avea să-l capete de la red. (nu îndrăznise să întrebe cât, dar Pictorul îi sugerase o sumă fabuloasă) deci într-o seară, instalaţi în noua locuinţă, cu merindea pe masă şi băuturica sub nas, Pictorul relată cu o umbră de emoţie – rar la el să fie emoţionat – care e singura amintire ce i-a rămas de la Luciana, fără a mai pune la socoteală drumurile mari efectuate în pantofi mici. Fata aceea, Luciana, citise o carte despre războiul ce se încheiase nu tocmai de multă vreme.

— Asta făceaţi voi! râse Poetul. Trăncăneaţi despre cărţi!

Pictorul îi porunci să tacă şi relată un episod care-i fusese relatat de către fată. Un convoi ele nave britanice, transportând tancuri, avioane, praf de lapte etc, în drum spre Murmansk fusese interceptat şi scufundat de un şir de submarine cu zvastică, undeva departe în Nord, pe un ger straşnic. Totul s-a dus la fund. Nu chiar totul. Câtva timp mai târziu o fregată din *Royal Navy,* patrulând dincolo de Cercul Polar, a întâlnit în derivă spre Nord, de-a pururi spre Nord, una din bărcile de salvare

a convoiului decimat, cu cinci oameni în ea. Îngheţaţi. Cu orbitele goale, cu buzele arse de soarele necruţător al nesfârşitei zile polare, în rest aproape *întregi,* căpitanul, cu mâna descărnată pe echea cârmei (şi aşa avea să rămână, în veci, timonier simbolic al unei ambarcaţiuni fantomă), un matelot îmbrăţişa catargul „desfrunzit”, ceilalţi „supravieţuitori” stăteau aşezaţi…

Comandantul fragetei nu dădu ordin ca trupurile să fie recuperate ci luă o decizie discutabilă din punct de vedere al legilor marinăreşti: îi lăsă pe cei cinci să plutească mai departe către banchizele eterne unde fără îndoială se află şi acum. Şi acum.

Poetul consideră că aşa era mai frumos… Mult mai frumos decât într-un mormânt cu viermi. În gheţurile veşnice, alături de aurora boreală, alături de infinit!

Pictorul mai sorbi o picătură, îşi şterse buzele cu mâneca şi zise:

— Afurisit să fiu… cred că am reţinut episodul ce mi l-a povestit Luciana din cauză că seamănă prin ceva, nu ştiu exact prin ce, hai să zicem că prin ceva perfid, cu „tema” ce mi-a dat-o Ba-consky, oceanul, cerul, cele cinci păsări care şi-au pierdut

capul compas... Nu ştiu dacă mă înţelegi, tu, *poete!*

— Te înţeleg, drept cine mă iei? Şi... Poetul avu unul din zâmbetele sale melancolice şi fermecătoare (îi reuşeau câteodată)... şi asta e tot ce ţi-a rămas de la Luciana?

— Chiar tot. Dar e suficient. E chiar foarte mult. Ei, nu! Mi-a mai rămas istoria aiurită cu nişte coţofene ce dădeau alarma pe un aerodrom.

— Nu mi-ai spus-o.

Pictorul se ridică, încordat, cu ochii în gol. „Taci. Vine de undeva o notă stranie, pe care o aud dar o şi *văd!*”

Următorul necaz nu se lăsă aşteptat, nu unul mare, mai curând o sâcâială de rutină. Poetul fu invitat de urgenţă la red. Prin intermediul „curierului”. Asupra „curierului” poate că vom re...

veniturile Poetului, cu toată această amânare de *suspense,* crescură. La „Almanah” el fu informat că versurile sale, împreună cu tot numărul veniseră de la D.P. Poezia „Şuvoiul” avea, sau mai bine zis se bucura de o singură obiecţie, una singură clar în întemeiată: foarte bine, construim o

hidro, alături de *şuvoi,* dar suntem în acest sens ajutaţi de cei mai experimentaţi. E nevoie să fie precizată chestia. Patru poeţi, ba nu patru ci doar trei şi jumătate, Poetul fiind deocamdată numai o jumătate de poet, trudiră la o strofă, transpirară aproape la fel de bine ca şi constructorii, dar o scoaseră la capăt... hidrocentrala bubui, curentul electric porni, şi poezia apăru în „Almanahul Literar”, revistă de prestigiu tot mai mare din Republica Populară Română (cu! din î, deocamdată), şi o revistă din Capitală îl chiar lăudă în trei rânduri pe tânărul poet ce păşea cu dreptul, iată, iar Poetul se întâlni cu unul din cei trei poeţi aproape consacraţi care-i moşiseră debutul, fu informat că poate să-şi ridice drepturile de autor şi anume de unde, se duse glonţ acolo şi încasă fantastica sumă de 196 lei, 70 b. Fantastică sumă, echivalând cam cu subvenţiile primite de acasă pentru o lună de zile.

Poetul îl invită pe Pictor la o cină festivă la „Fetiţele vieneze”. Pe masă, între butelia cu vin şi grătare, trona proaspătul, neasemuitul număr al revistei clujene. Înfulecară cu plăcere, totul îi costă vreo 35

lei, plus zece taxiul, o rablă de pe vremea lui Ford senior.

Faptul că în această libaţiune fiecare din ei şi-a formulat „platforma”, n-a fost taxat. Sărmanii, de fapt nu aveau nicio „platformă”.

Vreo două zile mai târziu numele Poetului apăru la afişierul facultăţii. Era invitat într-o clădire alături de Universitate. Se duse, la ieşire îl opri Pictorul. „Lasă-mă să ghicesc! Te-au chemat pentru a…”

Poetul arboră iarăşi zâmbetul său melancolic, fermecător: în ultimul timp îi reuşea tot mai bine, poate că gloria literară…

— Nu vei ghici, Pictore. Am fost întrebat de ce sunt prieten cu tine.

Pictorul rămase mut, o luară din loc încetişor, patinând ca un mărfar către deal, la „pelişor” găsiră câte un ţap de bere, şi Poetul, care avea să ajungă un beţivan, iar apoi să se vindece, iar Pictorul n-avea să ajungă un beţivan, deci nu avea de ce să se vindece, deci Poetul relată, parcă amuzându-se. „Am fost întrebat dacă te cunosc! Cum să nu cunoşti un coleg de an şi de grupă? Pe urmă de ce te cunosc, de ce

ne-am găsit aceeaşi gazdă, de ce tu faci pictură abstractă, am zis că nu ştiu ce e aia, de ce când nu faci pictură abstractă desenezi femei goale, ce atitudine am luat eu faţă de asta, niciuna am răspuns, femeile goale sunt frumoase, daaa? Da, am confirmat, au urmat alte întrebări, şi pe măsură ce mă enervam zâmbeam tot mai serafic şi-apoi am întrerupt discuţia mi-am *tasat* vocea, am spus că nu prea am vreme, că *mi-au dat de scris,* şi le-am vârât sub nas mizerabila mea poezie – dacă e poezie”.

— Eşti un mare cabotin, mormăi Pictorul, nu fără o nuanţă de admiraţie. Nici n-aş fi bănuit. Ştii ce înseamnă cabotin?

— Un fel de eschimos? întrebă Poetul. În orice caz a fost o manevră reuşită. Am luat revista, am repetat că am de scris, îmbăţoşare curat ardelenească şi că *mi-au dat de scris,* asta e din Bacovia, şi că tu pictând, eu verificând, avem rodnice discuţii cu privire la artă, la realismul umanist, mi-am luat pălăria şi m-am dus.

— N-ai pălărie, îngână Pictorul şi îşi isprăvi ţapul (ispăşitor). Şi adăugă, visător, ca şi ţapul: Ar fi timpul să-ţi cumperi o pălărie, *poete!* Şi Esenin purta pălărie. Şi

continuă privind nici fără regret, dar nici cu mare regret, paharul gol:

— Şi Topârceanu avea o pălărie. Cu toţii avem, am avut sau vom avea pălărie. Şi dublând printr-o stratagemă tonul şi ironia lui A.E.B., urmă: Ştii, *poete,* cine a fost Esenin? Cine a fost Topârceanu? Cine a fost o pălărie? I-ai citit, incultule – tu?

Printr-o perversă decizie a destinului, Pictorul ce nu dădea multe parale pe scriitori, citise mai mult, mai temeinic, mai cu înţelegere decât Poetul, prietenul său cel mai bun.

Un alt capitol într-o perioadă, a fost descoperit, poate redescoperit, un pictor ce *desena* nişte ochi, pe pământ, pe cer sau sub pământ. Dintr-o situaţie de totală absenţă ajunse să fie considerat drept o subtilitate de vârf. Venise clipa. A fost redescoperit, a făcut turul Europei, al lumii, nu el, el murise de mult, au făcut turul opera şi *molia* sa. Apoi după jocul misterios al intrării în modă şi al ieşirii din modă, a fost cam uitat. Posibil că e o simplă impresie a Pictorului. Nu vom pune la îndoială valoarea – probabil incontestabilă a acestui artist, e vorba de reacţiile acestui personaj,

Pictorul, ce asistase la deschiderea expoziţiei în oraşul universitar iar apoi îi spusese Poetului că autorul ochilor dimensionaţi şi supradimensionaţi, nu-i produsese o impresie favorabilă. Evident, nu vom lua în serios toate capriciile Pictorului, cu toate că-l iubim. El continua să rămână prea subiectiv!

Dar, încercând să atingem, pe cât e cu putinţă adevărul, se pare că Pictorului nu-i displăcuse opera maestrului decedat, cât *situaţia.*

Într-adevăr, în centrul sălii, înconjurată de oficialităţi şi gazetari, se afla soţia aproape centenară a maestrului şi vorbea, consideră Pictorul, prea mult. El trase cu urechea. Bătrâna susţinea că a fost îndrumătoarea şi inspiratoarea artistului.

Pictorul, după ce ascultă aceste enormităţi, plecă dezgustat, decis să nu se însoare niciodată.

Ce ironie a sorţii! Avea să facă acest pas curând-curând.

Pornit, Pictorul îi zicea Poetului: Mă, aceste muieri ce supravieţuiesc soţilor geniali, şi supravieţuiesc totdeauna, îşi atribuie merite inexistente, când în realitate

singurul lor merit e că au otrăvit viaţa soţilor.

— Nu sunt de acord cu tine, ripostă Poetul, nu ştiu ce te-a enervat, dar nu ai dreptate.

Clar, Pictorul nu avea dreptate, toate nevestele marilor genii au fost nişte dulciţe…

…Şi apoi, Pictorul s-a căsătorit cu Irene Papas, luând o hotărâre pripită ce l-a făcut mat pe Poet, amicul Pictorului.

Irene Papas de care ne ocupăm, nu este, bineînţeles marea actriţă elenă, mândră, frumoasă, cam ţeapănă, cam teatrală, etţetera şi care în „Zorba grecul” este singurul personaj de prisos. Aceasta fiind o carte *de autor,* ne permitem şi unele afirmaţii riscante.

Irene Papas a Pictorului era o fată de 18 ani ce locuia în Cluj, şi-n acelaşi timp într-o suburbie a intelectualei urbe, o fată frumoasă pe care Pictorul a cunoscut-o şi, fiind el băiat bun, a luat-o de nevastă – însă nu pentru mult timp. Pictorul era încă atât de tânăr, cunoscuse căsnicii şi evenimente… Spre deosebire de Poet care se legase să nu se însoare în viaţa lui, şi s-a ţinut de această

vorbă, Pictorul decisese doar să amâne cât mai mult căsătoria, i se părea inevitabilă, orice ar fi făcut, dar iată că Irene Papas a păţit-o, au mers la medic, acesta a ţinut o predică, dar pe urmă a făcut ce îi se cerea, contra sumei de n-are importanţă cât, dar se pare că suma n-a fost destul de rotundă fiindcă indirect a trimis vorbă familiei, a urmat scandalul necesar, Pictorul s-a plictisit de scandal şi a zis gata, o iau de nevastă, dar până să se ia decizia, până să se procure actele, Irene Papas s-a mutat în camera din castelul familiei degenerate – alt scandal – iar Poetul, elegant, s-a retras, alt mister, unde a locuit câtva timp? Misterul s-a dezlegat, la o doctoriţă cu înclinaţii intelectuale.

Irene Papas a Pictorului, brunetă, înaltă, cât se poate de atrăgătoare, îşi câştigase şi ea mica ei experienţă de viaţă, formele ei se desăvârşiseră la paişpe, fără a deveni opulente la optsprezece ani. Nu mai era o inocentă şi avea în mers, în mişcări, o forţă, o mândrie şi o graţie simplă, amplă prin ceva, enigmatică bineînţeles; nu numai bărbaţii (neserioşii de ei!), dar şi unele fete, poate chiar mai frumoase, întorceau

privirea. Se pare însă că Pictorul n-a fost niciodată cu adevărat îndrăgostit de Irene Papas. Ce a făcut ei?

A comis imprudenţa de a-i oferi fetei un bilet la un film deosebit de tâmpit, (avea un bilet în plus fiindcă Poetul nu venise, fiind răguşit...), iar după ce filmul s-a isprăvit majoritatea spectatorilor n-a vomat, le plăcuse totuşi, a comis o a doua greşeală, a refuzat să ia contra costul biletului, şi imediat o a treia: „Nu ai fi de acord să-mi fii model, domnişoară?”

Termenul de „model” nu-i era limpede fetei, însă Irene Papas avea suficient bun simţ ca să nu considere întrebarea drept o aluzie directă, o jignire, cum ar fi făcut o droaie de gâsculiţe, ce se dau mari doamne, ci pur şi simplu, întorcând ochii ei frumoşi, a cerut desluşiri. În vreme ce Pictorul îi explica, se plimbară puţin, Irene Papas nu lăsa nicio vitrină de pe bulevard în care să nu se privească. Pictorul observă şi după ce observă, se plictisi, şi după ce observă şi se plictisi consideră că are dreptul şi el să întrebe o dată: de ce?

Irene Papas dădu un răspuns şi primitiv şi uluitor: „Vreau să mă asigur că nu sunt

mai înaltă decât tine!”

Pictorul măsura peste unu optzeci, înălţimea potrivită unei anumite categorii de actori, vai, el n-a ajuns actor fiindcă nici nu şi-a dorit-o, Irene Papas cu cei fix unu şaptezeci, mult pentru o fetişcană, mult mai scundă totuşi decât Pictorul, îi provocă acestuia un hohot.

Rareori, se întâmpla să râdă, Pictorul, rareori să zâmbească, deşi atât ele tânăr… Totuşi el râse şi… (interval ele timp) fugi în Bucureşti.

Altă perioadă nu îndeajuns de clară din viaţa Pictorului. Ce o fi făcut el vreme de vreo trei luni în Capitală? Ne bizuim mai mult pe presupuneri… Dar o anumită ordine cronologică m şi între aceste capitole, n-ar trebui instaurată oare? S-ar părea că nu, teoreticienii naraţiunii, moderni şi mai vechi, au subliniat (în afară de cazurile când au *dezsubliniat),* că ordinea vieţuieşte în dezordine, dar pentru a nu fi de acord măcar o dată în Viaţă cu ei, precizez că întâlnirea dintre Irene Papas şi Pictor a avut loc aproximativ după douăzeci şi nouă de luni de la vijelioasa intrare în viaţa literară a Poetului, prin intermediul nemuritorului

„Şuvoi”, bine *ajustat…*

În aceste luni s-au petrecut destule evenimente, era să izbucnească de trei ori, sau chiar de aproape patru ori al treilea război mondial, Coreea de Nord era s-o căsăpească pe aia din sud şi viceversa, până ce a venit „patrula” aia chineză alcătuită din douăzeci de milioane de voluntari, în această perioadă imperialiştii s-au înrăit şi mai mult, au mai făcut un pas către prăpastie, moneda lor s-a devalorizat şi mai tare, au continuat ciocniri în Vietnam, în Algeria, avioanele au continuat să cadă, trenurile să deraieze, grevele să se extindă, artele să decadă mai ales în Apus, în sfârşit, toate câte nu s-au întâmplat pot fi enumerate dintr-o suflare.

Într-o vacanţă de vară Pictorul se ducea în fiecare zi la gârlă, executa mărunte acuarele, prăjindu-se la soare, trist, îngândurat: tatăl său ajunsese în faza când minţea şi se prefăcea că vede… Izbutea să mai citească totuşi câte ceva din jurnal eu ajutorul *veaei* lupe mari, izbutea să crape lemne, se mişca relativ nestânjenit în perimetrul locuinţei şi mergea după unele cumpărături fără să şovăie, în aparenţă.

Totuşi, Pictorul ştia că vede din ce în ce mai puţin, că pe zi ce rece puţina licărire din ochii săi se stinge nemilos.

Într-o după-amiază se întorcea de la gârlă, de sub deal, cu micul său calabalâc de pictor, însoţit de un fost coleg de liceu al naibii de guraliv care ştia să vorbească în acelaşi timp despre afaceri sentimentale, politică, muzică sau pinguini, dar Pictorul de multă vreme învăţase să se detaşeze, să nu audă când subiectul nu-l interesa. Şi mai ştia că vorbăreţilor de profesie nici că le pasă dacă îi asculţi sau nu.

Acasă pe Pictor îl aştepta „un maldăr” de corespondenţă, lucru de necrezut fiindcă nu purta niciun fel de corespondenţă şi nu răspundea ia rarele scrisori. Primul plic purta antetul revistei clujene şi conţinea o invitaţie lapidară iscălită de Gurghianu, al doilea plic venea din partea Poetului, din semiurbea aia a lui ce avea să se mândrească peste secole că a dat un astfel de geniu, a treia corespondenţă era doar un aviz telefonic, tot din partea Poetului. Acestuia îi plăcea să compună epistole, lucru firesc, iar după convorbirile telefonice se dădea în vânt.

Pictorul înghiţi ceva la repezeală, fugi la P.T.T. şi-l ascultă răbdător pe Poet trăncănind prea pe larg şi prea entuziasmat, se mulţumi, Pictorul, să spună (aproape) de patru ori da, ultima acceptare fiind în legătură cu întâlnirea lor a doua zi la opt punct, dimineaţa, în gara oraşului universitar. Îşi prepară valijoara, îndură sfaturile maică-sii şi acceptă să fie condus la gară de tată; deşi se întunecase, Pictorul ştia că bătrânul are să se descurce, cunoştea oraşul cu ochii închişi, şi apoi, ce mai contează întunericul în întuneric? Pictorul sări în vagon întrebându-se dacă la viitoarea întâlnire taică-său va mai distinge măcar profilurile. La despărţire bătrânul spuse: „Am lucrat conştiincios toată viaţa, cât m-a ţinut cureaua şi până a picat pe mine blestemul. N-am luat mită, n-am urmărit să mă îmbogăţesc, nu m-a preocupat nimic decât munca mea”.

— Ştiu tată!

— Orice s-ar întâmpla, fii corect. Nu năzui către primele rânduri. Când eşti alungat din primul rând, viaţa devine insuportabilă.

— N-am să uit, tată.

A doua zi, A.E.B. îi angaja pe Poet şi Pictor, pe un singur post, cu câte o juma de salar, dacă le convenea. Timpul începu să treacă.

Alt capitol

Timpul nu se oprise niciodată, decât în basme. Pictorul se deprinse uşor la corectură şi venea cu mici inovaţii tehnico-grafice pe care Baconsky le trata cu interes ba uneori le şi aproba. Una dintre aceste inovaţii provocă o şedinţă memorabilă pentru participanţi, adică un număr de reprezentanţi ai scriitorilor.

Revista clujeană comisese şi altă dată greşeli, dar acum se adunaseră prea multe! S-ar fi părut că întreaga tărăşenie avusese drept origine nişte vignete nevinovate pe care Pictorul le aşezase decorativ la începutul şi sfârşitul unui articol foarte important.

Nevinovate – vignetele – însă abstracte – ce reprezintă? De ce, de ce (nu întâmplător!) graficianul nu se mulţumise cu o linie sobră şi dreaptă, eventual cu două linii, tot sobre şi tot drepte?

Întâmplarea, eh, întâmplarea! plasase în acelaşi număr de revistă o poezie a lui

Victor Felea, poezie ce cam astfel începea: „Seara, când mă aşez la masa de scris…” şi tot în numărul acela din „Almanah” Poetul, alt păcătos! încercându-şi uneori norocul cu scurte proze sau pseudo-proze, strecurase un nefericit şi oniric, şi în fond cu totul nevinovat *„Étude psihologique sur un conversation telefo-nique dintre* o *woman* şi o altă *woman,* dintre o femeie şi un bărbat, dintre un *man* şi un alt *man”.* Nefericit titlu, nefericit sumar!

Adunarea se ţinea în sala mare a „Filialei”.

Baconsky apăru într-un costum deschis, în cămaşă bleu, cu gulerul răsfrânt, rară întâmplare, rar ieşea marele şef în lume fără o cravată, acum arăta foarte tânăr – cum şi era de altfel – pregătit spre a se duce la un meci al echipei „U” (pe atunci se numea „Ştiinţa”, apelativul de „U” fiind considerat absolut compromiţător), iar nu la o discuţie unde va fi spălat şi eventual debarcat. Rău veni într-un costum sobru, cămaşă imaculată, cravată închisă la cămaşă şi înainte de a se trece la ordinea de zi (totdeauna şedinţele cu pro foleme erau precedate de zâmbete şi glume atât de

forţate încât aproape se concretizau şi te împiedicai de ele ca de nişte diguri), redactorul şef îl ltră în primire: „Ce e, poete, ai venit la o înmormântare?” Felea se ivi ronţăind un covrig, Gurghianu purta un costum de doc fin, „foarte subtil”, dar cu toate că era proaspăt bărbierit cu greu îşi ascundea indispoziţia.

Continuând să muşte din covrigul său sărat Felea continua să rămână impenetrabil, un om uscăţiv şi tăcut ca un moţ, şi chiar şi era – şi este moţ; părea sigur că nu va scoate măcar o silabă, dar până la urmă scoase chiar câteva cuvinte!... în aşa hal l-au scos din sărite.

Poetul îmbrăcase, în premieră, un costum cumpărat pe onorariul obţinut pentru un poem kilometric, publicat în iarnă, poem ce obţinuse, poate pe bună dreptate, dezaprobarea versificatorului R., ce declarase chiar la red. Că e prea lung, propunând spre publicare unul de-al său, şi mai lung. Nu comentăm valoarea acelui lung poem al Poetului, sigur e că noul costum, dintr-o stofă dubioasă, într-o fistichie croială, cu umerii mari, pe deasupra şi vătuiţi, nu pica bine pe umerii

cam firavi ai autorului acelui nenorocit *„Étude psihologique…”*. Cravata Poetului nu se potrivea la costum, iar cămaşa nici la cravată nici la costum, n-are importanţă, Poetul se arăta foarte mândru în noua sa cochilie, dar numai până ce A.E.B. îi făcu, în treacăt, vreo două, trei observaţii caustice.

Pictorul, cauza (aparentă) a necazurilor, întârzie vreo zece minute faţă de ora fixată, fapt ce demonstra multe, sau nimic; purta cămaşă cadrilată şi cam şifonată de cow-boy, care nu-i venea rău, el chiar având alură de văcar, îşi azvârlise un jerseu cenuşiu pe umăr şi nu se obosise să-şi tempereze freza lui neagră, ţepoasă, cu acea briantină la modă, groasă ca untul. Ştiind, Pictorul, că din cauza vignetelor sale nefolositoare se adunase atâta lume importantă, ar fi trebuit să intre spăsit, cu fruntea plecată, dar părea absent, plecat, şi culmea, ronţăia şi el un covrig sărat. Nu privi la nimeni, îşi găsi un scaun, scoase din buzunarul pantalonilor ziarul „Sportul popular” şi se cufundă în lectura unui articol de bună seamă pasionant. A.E.B. în schimb îi aruncă o privire fugară şi oare ce gândi? Oare ce se întrebă? Gândi: Nu e un

viezure! se întrebă: Oare chiar nu-i pasă?

În deschiderea adunării, după ce se rostiră frazele protocolare, un eseist (nu prea publicat) se şi luă de Pictor. Oare ce gândeşte tovarăşul... despre aşa numitele vignete? Astea-s vignete de-ale noastre? Ne servesc? Nu ne servesc! Pe cine servesc? E clar – pe cine. (Oare pe cine??) Astea-s jalnice încârligături ale abstracţionismului ultrareacţionar...

Pictorul continuă să citească ziarul. Oratoriii se zburli:

— Despre „opera" dumitale vorbesc! Pictorul nici nu se clinti. Părea surd. Oratorul ridică vocea: Când avem marele exemplu al „Tablourilor dintr-o expoziţie" *pictate* de Musorgsky*, în cel mai pur stil realist, ne dăm seama că cei de la „Almanahul Literar" n-au învăţat nimic de la...

Şi-n acest moment, roşu la faţă de furie, Baconsky sări de pe locul său (nu l-ar fi putut reţine nici măcar o tempestă) şi strigă, lăsând la o parte eleganţa:

— Mata eşti un incult! N-ar trebui să ţi se dea cuvântul aici! N-ar trebui să ai dreptul de a intra aici!

Oratorul beli ochii, se împurpura, ripostă: „Dumneata să nu mă întrerupi când vorbesc aici în numele literaturii!” „Vorbeşti în numele inculturii şi a semidoctismului!” „Cum?! Dar *pictura* lui Musorgsky…”. Dar cineva de alături, un om de bun simţ căruia i se făcuse milă şi fusese cuprins de o mare jenă, îl trase de mânecă pe orator îi şopti ceva la ureche, probabil îi suflă s-o lase baltă, fiindcă M. nu fusese pictor ci compozitor… şi urmă un scurt schimb de replici, tot în şoaptă, probabil: „Cum n-a fost pictor? Păi *Tablourile…”*

„Stai jos şi nu mai scoate o vorbă!” înăspri tonul cel de alături, mai mare în funcţie. „Nicio vorbă!”

Adeptul „Tablourilor”, congestionat, derutat la culme, dădu să se aşeze, nu nimeri scaunul, gata să aterizeze pe parchet, în sfârşit luă loc şi se apucă să-şi şteargă sudoarea.

Poate din pricina acestei neînţelegeri, regretabilă desigur, vig-netele Pictorului au fost lăsate în pace. Un altul, frunte înaltă, gest bogat, voce de avocat, unul dintre cei ce iau negreşit cuvântul peste tot unde au ocazia, răsfoi grav şi teatral revista, găsi fila

ce se prefăcuse a o căuta şi-i căută price lui Victor Felea pentru că el, seara, ce face? Dar ce vă închipuiţi că face? Scrie negru pe alb, se aşază la masa de scris... ori, a te aşeza la masa de scris înseamnă izolare, singurătate, intimism...

Felea, atât de reţinut totdeauna, nu mai acceptă.

— Cum ar fi trebuit să mă exprim, domnule? „Mă aşez la nicovala de scris?”

— Nu ne aflăm între domni, tovarăşe poet! Da, era preferabil să pui nicovală, în loc de masă.

Baconsky, remarcă, fără să se ridice, dar aşa ca să-l audă toţi:

— Autentic, (n.a.).

— Are dreptate, poete, masa e o moştenire burgheză. Şi adăugat Dar şi nicovala.

Urmă la cuvânt un prozator mai în vârstă ce se făcuse cunoscut printr-o carte trecută prin toate manualele şcolare, şi prin faptul că în ciuda experienţei sale, nu se acomoda cu gramatica. Aşa se bârfea. El declară că această revistă „Almanah” iarăşi ne face necazuri... Şi citi, cu unele opinteli, începutul pseudo-prozei Poetului în care se

vorbea că Piramidele şi castelele îxnbătrânesc şi se vor prăbuşi. Aiurit, de ce n-am recunoaşte?

Dar pe noi nu ne interesează piramidele şi castelele, prăbuşeas-că-se, opina vorbitorul şi înfieră titlul: De ce atâtea cuvinte capitaliste şi imperialiste şi în general burgheze? Şi ce e cu moda asta putredă? Şi de ce Aurel Rău nu vede în ograda colectivei decât *mesteacănul?* Ce părere au cei vizaţi?

Rău luase tot timpul, nervos, notiţe. Fiind „vizat” se şi ridică. Sări în apărarea lui „Kafka”, se autoapără: „Mesteacănul” său, cum de n-a fost înţeles, era un simbol, un simbol al vieţii noi.

I se dădu şi Poetului cuvântul. Stăpânindu-se, el spuse că un grai nu poate fi taxat drept capitalist, sau imperialist sau duşmănos. În definitiv limba română de azi, vorbită de noi, revoluţionarii, este aceea pe care au folosit-o şi burghezii, chiar în perioada când rolul lor progresist s-a isprăvit – a existat şi o astfel de perioadă, oare nu mai cunoaştem istoria? Ce să facem, să renunţăm la limba noastră? Cu ce s-o înlocuim?

Să renunţăm la limbile burgheze, i se răspunse. Poetul spuse că astfel de limbi, burgheze, nu există. Există limbi străine. Şi e bine să cunoaştem câte una, câte două. Face parte din cultură. Şi se aşează.

Prozatorul mai în vârstă încercă să asimileze cele spuse. Nu se ştie dacă a şi reuşit. El însă considera că rolul său de „decan” are o „partitură” mai vastă, şi răsfoi mai departe revista, căutând alte păcate.

Găsi iute încă unul: Iată aici, la „condeie noi” un debut al unui student în medicină. D.R. Popescu. De ce D. R? Oare fiindcă D.R. vrea să imite pe A. E? Şi schiţa… frumos scrisă… însă conţinutul şi concluziile… într-adevăr, un ţăran vine la nunta lui fiu-său, la oraş, cu damigene, cu bunătăţi… dar îşi găseşte băiatul complet schimbat, îmburghezit. Şi ce atitudine are autorul faţă de asta, şi cum au înţeles să-l ajute tovarăşii mai experimentaţi din „Almanah”?

Alt capitol

Camera avea o suprafaţă de 11, 70 m^2, părea intimă, fiind foarte mică, cameră pentru o singură persoană, cu o singură

fereastră, dând către deal, cu o canapea de o singură persoană, cu un soi de dulap de bucătărie, alb iniţial, dar pe care Pictorul poate din pură perversitate îl vopsise într-un vişiniu cât mai greţos cu putinţă, cu intenţia de a-i face pe musafirii pisălogi să se cărăbănească iute, poate cu intenţia de a-l asorta cu soba înaltă, vişinie, din colţ.

Acest spaţiu mic era parcă anume făcut spre a adăposti un singur suflet. Cu toate că în acel moment adăpostea două. Două suflete.

Irene Papas se lungise pe canapea, sumar îmbrăcată fiind vară şi cald, sânii ei frumoşi răsăreau din combinezon, coapsele bronzate, bogate spuneau vino, faţa de creolă, înconjurată de o coroană de plete dese, aspre, spunea şi ea vino.

Fata aducea noi şi noi argumente în favoarea căsătoriei, înainte de a se produce un nou scandal – fiindcă trăia acolo în odăiţa intimă de o persoană de câtva timp iar tunetele şi fulgerele izbiseră din toate direcţiile, ea aflându-se în situaţia neplăcută de nelegitimă şi fără a fi înscrisă în cartea de imobil, fapt deosebit de grav. Cea mai mare gălăgie o făcuse portarul acelui bloc,

un cretin imbatabil ce amenințase cu… dar cu ce nu?

Pictorul stătea în fața măsuței și privea pe fereastră și ce vedea el? Vârfurile unor plopi, cerul, iar pe cer niște păsări rotindu-se departe, sus, fericite și nepăsătoare. Pictorul le numără: una două, trei, patru… Numai patru. Lipsea una!

Ce semnificație o fi avut pentru Pictor această „absență”? E adevărat că bolta *părea* absolut senină, că dedesubt nu se afla un ocean răscolit de misterioase… alte „absențe”, ce-i dădură Pictorului o stare de spirit deosebită, el auzi și *văzu* acea notă stranie ce venea nu se știe de unde, și-n acest moment fatidic, sau fatal, cum doriți, decise el să pună capul compas pentru București, fără a anunța pe nimeni nici chiar pe cel mai bun amic, Poetul. De altfel relațiile dintre ei cunoscuseră o răcire.

Atenție, „elementul gamma”, – tocmai din pricina Irenei Papas.

E o prostie să te duci la București, când vrei să scapi de… comentă un tânăr medic oftalmolog pe care Pictorul îl cunoștea bine, îi vânduse, mai bine-zis îi dăruise chiar și un tablou. Pictorul îl consultase pe acest

medic, cenaclist, literat, cu privire la şansele lui taică-său de a scăpa de orbire definitivă, printr-o operaţie radicală. Da, cataracta se poate opera, dar glaucomul, adică deznodământul glaucomului se poate doar amâna cu nişte blestemate de picături, o puternică otravă – de altfel bătrânul avea aceste picături… şi la ce bun să-l mai chinuieşti pe om cu o operaţie de cataractă când el are ceva mult mai grav, *non operabilis?…* Şi, ia să te consult, zise tânărul medic, prieten al Pictorului prin forţa împrejurărilor, şi, cu toată opoziţia aceluia, îi luă tensiunea oculară, sau cum i-o fi zicând, îl supuse unor alte controale, plictisindu-l mult, pentru a declara, în sfârşit, că deocamdată e bine. Deocamdată… Apoi medicul scoase de undeva o sticluţă – medicii ăştia au totdeauna – umplu două pahare şi se ocupă de o istorie biblică, fiind mare amator de legende vechi (cum sunt alţii amatori de icoane pe sticlă), cum un rege înţelept, având bătălii cu altul mai puţin înţelept, dăduse ordin iscoadelor sale să captureze preoţii oştilor inamice. Aceştia nu au voie să mintă prin urmare vor mărturisi, fie de

bunăvoie, fie prin cazne, intenţiile regelui lor prea puţin înţelept ca şi mişcarea cetelor sale de oşti… Aşa s-a şi întâmplat, popii ăia, legaţi prin jurământ de regele lor, jurământ ocrotit de Domnul Dumnezeul Iahve, au spus adevărul, poate şi de teama caznelor, trădându-şi regele. Regele mai puţin înţelept, află totuşi de trădare şi, călăuzit de un sfetnic priceput, înălţă rugăciuni şi jertfi miei, iezi şi viţei pentru ca Iahve să dea o „dezlegare" preoţilor să aibă şi ei dreptul de a minţi când e neapărat nevoie, iar Domnul Dumnezeul Iahve, în marea sa înţelepciune, înţelese situaţia şi dădu „dezlegarea" şi De atunci preoţii mint „când e neapărat nevoie".

De ce i-o fi trebuit medicului această îndepărtată şi absurdă (nu chiar de tot absurdă) poveste, pentru a trece la realitatea crudă?

Aprinse un Kent şi zise: „Va trebui să fii consultat de mine, sau de oricare oftalmolog la fel de bun ca şi mine, în fiecare lună. Pictorul se strâmbă. La Bucureşti, continuă medicul, acum e foarte cald, berea e sălcie, stagiunea teatrală e în *relache* (La naiba cu stagiunea teatrală! bombăni Pictorul),

femeile frumoase se află pe litoral sau aiurea, muzeele sunt închise sau în renovare, ce să faci la Bucureşti”? Oftalmologul scoase „reţetarul”, de asemenea un formular, aşternu mai multe cuvinte cu scrisul indescifrabil al oricărui Hipocrate şi întinse hârtiile Pictorului cu aceeaşi mişcare scurtă, precisă, cu care-i dăduse A.E.B. „Motivarea”.

— Trei luni de concediu, fără salar, dar tu ai bani, nu e aşa? pentru protecţia ochilor şi a nervilor. Şeful tău cunoaşte situaţia ta şi va înţelege.

Scântei veseìe şi triste se fugăreau prin ochii *de aur* ai Pictorului în vreme ce examina hârtiile. Le examina şi le rupse.

— Nu vreau să mint, explică, nu vreau să-l mai mint pe A.E.B. Am să-i spun adevărul. Adevărul e că am mare chef să scap de însurătoare.

— Cum vrei, făcu medicul, uşor vexat pentru modul în care-i fuseseră maltratate hârtiile şi parafa sa preţioasă, dar supărarea îi trecu iute, având o minte deschisă. Zise: În orice caz, nu te du la Bucureşti. Însă nici acasă la părinţi…

— De ce nici acasă?

Pari tu calm, dar nu sunt sigur de nervii tăi… iar de la nervi…

— Ştiu, de la nervi vin toate *glaucomurile…*

— Pluralul e anapoda, însă n-are importanţă. Acasă vei trăi într-o permanentă stare de tensiune. Bătrânul tău nu poate fi salvat, îţi spun în faţă. Salvează-te pe tine. Câteodată e necesar să fii egoist. Acum vrei să fugi de o femeie, dar în acest caz fugi de toate cele!

— Şi unde să merg? La drakku?

— Îţi recomand eu un loc, un loc straşnic, are să-ţi placă, un loc mai interesant decât „la drakku”, la marginea unei păduri pe jumătate arsă de trăsnet, o pădure blestemată, cam pe dreapta e o colină pârjoliţă de trăsnet, pe stînga e un mic pârâu ce face o gălăgie prea mare pentru cât e de mic, plin de raci, atenţie, mai e acolo rămăşiţa unui şteamp de pe vremuri, o cabană cu acoperiş ce pare a fi pălăria tuflită a unui beţiv, un cabanier cam dezaxat cu un singur ochi, iar în centru, din punctul meu de vedere, se află elementul cel mai important, carcasa unui vechi autobuz al „Companiei Trans Africa” – ha,

ha! – care-mi aparţine, l-am cumpărat pe post de fier vechi, l-am amenajat cum am putut, am astupat găurile cu tot felul de cârpe, câlţ, gudron, am pus şi nişte geamuri sau pur şi simplu am potrivit scânduri, am aranjat un culcuş pentru dormit, am adus o sobiţă de fontă cu horn ce iese prin acoperiş, am înfipt şi un paratrăsnet fiindcă acolo mereu se revarsă mânia cerului asupra pământului, dar să nu te temi… n-o să fulgere anume pentru tine…

— Nu mă tem, eu sunt o gâză fără importanţă, totuşi într-un astfel de loc trimiţi tu un om să-şi odihnească… nervii?

— Te vei odihni de minune! Nu-ţi cer chirie, vara asta nu merg acolo. Îţi cer doar câteva acuarele. Nu uita să iei cu tine pensula şi culorile. Poate îţi voi face o scurtă vizită.

Un alt capitol

Pictorul n-a scăpat de ceea ce fugea (de căsătorie), nimeni nu scapă, dar s-a dus să vadă vechiul autobuz al „Companiei Trans Africa”. La prima vedere ţinutul părea chiar mai sinistru decât îl zugrăvise oftalmologul, poate de-aia nu se înghesuiau excursioniştii. Dar mai totdeauna ajungi să revezi, sau să

recapitulezi locuri şi momente ce te-au înfricoşat…

— La Bucureşti – tot a ajuns în Capitală, fiindcă era un căpăţânos şi nu renunţa la nimic din ce-şi punea în cap, mai ales la ce era rău, la bine renunţa des, acesta e reproşul Gazelei, – dar să nu anticipăm! – la Bucureşti se deschisese stagiunea teatrală, făcându-se deja toamnă; Pictorul îşi amintea săptămânile petrecute în autobuzul cu pricina, şi anume, când îşi amintea? Noaptea târziu, revenind de la spectacolele de teatru. Ajunsese, pe neprevăzut, un „teatroman”? sau un doamne fereşte, un snob? Nu chiar…

Cabanierul. Se ivise din beznă ca un păianjen, sau ca un crab uriaş. Înfipsese în pieptul Pictorului ţeava dublă a armei de vânătoare – cum îşi înfige păianjenul cângile într-o muscă apetisantă. Dar Pictorul nu era, nu era o muscă apetisantă. Sau devenise adeptul formulei: cânt te-a părăsit curajul, trebuie să te prefaci că abia te-a umplut curajul. „Nu-mi trebuie decât nişte chibrituri, ca să aprind lampa, a zis Pictorul, încă mângâiat de ţeava armei. Am uitat să cumpăr chibrituri. Sunt prietenul

doctorului”.

Cabana. Un diluviu, un cutremur, sau trecerea unei comete, mişcase pământul sub ea şi ca s-o îndrepte cât de cât, ca s-o menţină, o rezemaseră pe ici pe colo în bârne solide. În cele vreo trei încăperi duşumelile se curbaseră, devenind elastice, păşeai pe ele ca pe nişte perne de cauciuc. S-ar fi zis că nu primise şi n-avea să primească-n veci vizitatori. Cine să se-ncumete până aici? În spatele cabanei (de ce nu pe pârâu?), rămăşiţele unei mori sau a unui şteamp. (Deh, pe unde n-au trecut căutătorii de aur? Numai în Lună n-au ajuns încă, deşi nu e sigur.)

Pădurea. Pădurea, cu monstruoşi copaci, ramuri schilodite, arse de fulgere, îi aminti, probabil fără motiv temeinic, de „Pădurea Spânzuraţilor”. Câtva timp Pictorul n-a depăşit liziera. Nu de teamă. Un alt sentiment…

Pârâul. Pârâul era un râu mai mic, când limpede, când mâlos, dar se pare că nu în funcţie de vreo furtună sau de vreo ploaie mare cu bulbuci undeva la munte, ci, parcă datorită unor raţiuni sau a unor dorinţe ale apei, Pictorul nu încercă să le descifreze. În

orice caz râul acela mic, nu cânta, nu murmura, nu şopotea, ci *urla* aproape neîncetat. Urla. Când apa se făcea limpede, solzii peştilor răsfrângeau raze, poate că peştii urlau – peşti urlători. Pictorul nu se ocupase niciodată cu undiţăritul, nu se apucase nici acum când se ivise un prilej atât de potrivit, în schimb cabanierul chior scotea peşte cât poftea, şi raci, peştii nu cu undiţa ci, mai eficient, cu „comherul”.

Autobuzul Companiei Trans Africa. Stranie diligentă prevăzută cândva cu motor în patru cai – patru timpi? – fără roţi, aşezată pe butuci. Paratrăsnetul se clătina ameninţător, chiar şi când nu adia vântul. Omul însă se obişnuieşte cu orice. Aflându-se în Capitală Pictorul se *expedia* înapoi cu ghidul în acea locuinţă temporară. Ca toate locuinţele sale.

Împotriva aşteptărilor, împotriva propriilor sale convingeri, Pictorul luă la rând teatrele din Capitală, uneori însoţit de fostul coleg de liceu Smilihon Păfucan, ajuns inginer la o importantă întreprindere. Ocupa un post bun, dar în ciuda acestui fapt, rămăsese burlac. La acest fost coleg Pictorul găsi hogeac ieftin, adică gratuit.

Camera inginerului nu era chiar camera în care Pictorul locuise şi teoretic mai locuia împreună cu Irene Papas, dar una absolut identică şi ca suprafaţă şi ca mobilă. La început Păfucan se arătă amabil şi împrumută de undeva un pat pliant pentru Pictor. Uneori, dereticând (aceasta era chiria) Pictorul se credea acasă… numai că lipsea Irene Papas. I se făcuse dor de ea, însă era decis să n-o ia de nevastă. Îşi spunea, ipocrit, că nu e demn de o fată aşa de frumoasă…

Smilihon se prezenta ca un bărbat dârz. Ţinea la părerile sale şi ţinea la băutură. Au mers împreună la „O scrisoare pierdută”, la o piesă de Baranga, şi se nimeriră, tot împreună la a doua sau a treia reprezentaţie cu „Moartea unui comis A’oiajor”, probabil piesa ce a adus consacrarea lui Victor Rebengiuc în rolul Biff. Pictorul savura spectacolul şi oare ce gândea el? Poate că gândea: Iată că se poate. Îi comunică lui Smilihon Păfucan părerea sa, însă inginerul avea mari rezerve, mari. Traseră la un birt, Smilihon trăgea zdravăn la măsea, Pictorul ba.

— Şi de ce nu ţi-a plăcut?

— Fiindcă nu demască suficient.

— Ce să demaşte?

— Las’ că ştii tu! Putregaiul societăţilor în descompunere.

— Ei, aş! N-ai înţeles nimic. Tocmai asta face piesa lui Arthur Miller, demască exact ceea ce-i ceri tu.

— Neconvingător. O învăluie… Tu nu înţelegi fiindcă…

— Eşti cretin Smilihoane. /

— Ba tu eşti cretin. Şi cretin e prietenul tău Pe care uite ce publică (Smilihon cită din memorie, o avea excelentă: *Tribunalul secret s-a întrunit, a deliberat, a dat verdictul: nevinovat, dar eu mă voi prezenta iarăşi, fiindcă nu e limpede! Cum? Sunt achitat? În secret, de la ce, de la moarte sau de moarte? N-au să-mi spună. Nimeni nu e obligat să răspundă fiindcă*

Marele Juriu nu s-a întrunit.

Ar fi fost o moarte prea frumoasă, gândi el, şi avea privirea lui Lup Larsen când îl apucau durerile de cap.

Smilihon mai bău, îi aruncă o privire aspră Pictorului.

— Care Tribunal Secret? Care Mare Juriu? Şi cine e Lup Larsen?

— Tare ai devenit obtuz, Smilihoane! Şi să ştii că Lup Larsen e personajul unui autor pe care Lenin îl citea cu plăcere.

— Nu cred că Lenin avea timp de fleacuri!

— Avea totuşi timp să citească. Dar văd că ai rămas un…

— Să nu mai spui cuvinte grele că iese bai! Dacă Lenin avea vreme să citească, îl lua pe Maiakovski.

— Vezi că nu ştii nimic?! Lenin a scris că e de acord cu conţinutul poeziilor lui Maiakovski, dar nu-i place modul de exprimare. Indirect îl acuză de formalism, deşi „acuză” e un cuvânt prea tare.

— Bravo! Şi ce poeţi prefera Lenin?

— De pildă, îi plăcea Puşkin.

— Moşierul ăla?

— Nu moşierul, ci marele poet, unul din preferaţii lui Ilici.

— Nu cred! Şi tu de ce-l tutuieşti în felul acesta pe Lenin? Pictorul nu răspunse. Abia zâmbi. Păfucan se întărită. Şi tu? Ce fel de artă faci tu? Asta e artă?

Pictorul venise la Bucureşti direct din pădurea blestemată, aducând cu el roadele acelor săptămâni de singurătate. Nu erau

pe placul lui Păfucan. Certurile dintre ei se înmulţiră.

Alt capitol îi fu hărăzit Pictorului de către destinul cel făcător de farse şi amator de încurcături şi de jocuri încurcate să cunoască în acele săptămâni când el descoperea Bucureştiul, legând unele relaţii cu cei de la „Tânărul Scriitor” sau de la Editura Tineretului, purtând discuţii tot mai dure cu Smilihon Păfuoan, mergând seară de seară la teatru (Smilihon nu-l mai însoţea!), să cunoască un nou început de iubire sau, ce interesant, un început de dublă iubire.

La un spectacol cu „Arcul de Triumf” al lui Remarque, Pictorul rămase cu ochii săi *de aur* pe o fată şatenă cu melancolice gene lungi. Era singură, într-un taior albastru, părea absentă la cele din jurul ei. Pictorul o revăzu în sala Studio a Teatrului Naţional, apoi în cealaltă sală a Naţionalului, pe urmă în sala de lângă Grădina Icoanei, deci patru seri consecutiv. E şi aceasta o persoană ce fugise de undeva, de cineva, se întrebă Pictorul. Observă că plasatoarele o salută şi-i arată locurile rămase libere, mai în faţă, fiindcă necunoscuta nu avea niciodată bilet,

dar nu trase vreo concluzie, continuând s-o studieze în taină. În a cincea seară se întrista, n-o mai văzu, necunoscuta mersese poate la un alt teatru... Nu chiar atât de necunoscută: când cortina se ridică, Pictorul o văzu pe scenă, într-un rol principal...

Veţi zice că autorul a forţat coincidenţele, că a vrut să fie prea şmecher! Dar dacă s-a întâmplat chiar aşa? „Omul e însăşi legenda sa”, parcă a spus un înţelept.

Pictorul nu cumpăra niciodată programele, şi din economie şi din principiu, ca să nu fie aidoma acelor provinciali ce se întorc în orăşelele lor cu programele-n traistă şi apoi se laudă pe la câte spectacole s-au fâţâit, dar acum Pictorului îi părea rău. Cine era fata, de ce se zgârcise şi nu luase un program?

Atent la ceea ce se petrece pe scenă, Pictorul nu observă că alături de el se aşezase o fiinţă minusculă cu graţie şi sfiiciune, de gazelă, – de acum înainte îi vom spune, Gazela. Graţia era reală, sfiiciunea doar o pojghiţă. Într-un moment când „necunoscuta” ocupa centrul scenei, Gazela susură la urechea Pictorului: „E

Sanda Toma, vedeta ultimelor promoţii. Şi preciza, şmechereşte: N-ai nicio şansă, bătrâne!”

— De unde ai tras concluzia că mi-aş dori o şansă?

— Fiindcă în vreme ce tu o urmăreai pe ea, eu te urmăream pe tine.

— Ca în poezia unde omul pândeşte iepurele, iar lupul pândeşte pe om?

— Cine e iepurele, cine e omul, şi cine e lupul? întrebă Gazela. Eu sunt lupul? Tu?

— Ssst! Vorba! se auzi din spate.

Afirmaţia Gazelei era hazardată, Pictorul n-o urmărise niciodată pe actriţă în sensul vulgar al cuvântului, ci doar coincidenţa, unealtă a destinului, îi purtase pe aceleaşi drumuri – ca să nu spunem pe la aceleaşi teatre, şi tot pe aceleaşi drumuri o trimisese pe Gazelă.

Gazela era lupul…

În pauză ieşiră împreună la limonada. Gazela zise:

— Eu sunt studentă în anul trei la Institutul de Teatru. Îl am profesor şi pe Vraca. Am să ajung o vedetă la fel de mare ca şi Sanda. Mai mare…

— Nu mă îndoiesc… se îndoi Pictorul.

— Numele meu este – şi-şi divulgă numele – iar pe tine te cheamă – şi pronunţă numele Pictorului – şi stau în gazdă peste drum de locuinţa domnului Păfucan, pe care l-am cunoscut. E un cap ppatrat. Tu ce fel de cap eşti?

Aşadar niciun mister! După spectacol, Pictorul merse către casă împreună cu Gazela, iar pe drum conversară.

Se făcuse, în sfârşit, un timp acceptabil „în Bucureştiul iubit”.

Zăduful ce te sufocă vara şi-i chinuie noaptea pe provincialii mai dinspre nord, se transferase probabil în direcţia Saharei şi Pictorul îi comunică lui Smilihon că în toamnă, Capitala e de neasemuit. Pufăcan era tot mai pus pe harţă, de parcă l-ar fi pişcat viespile şi-n acelaşi timp ar fi suferit trei decepţii.

— Nu dau două parale pe aprecierile tale. Eşti un străin!

— Care? întrebă Pictorul, netulburat. Al Lui Camus, sau al lui Titus Popovici?

Smilihon ocoli răspunsul, fie că nu cunoştea autorii, fie că băuse prea mult, sau prea puţin. În general bea foarte mult, dar ce era a lui, era a lui, nu se turtea niciodată.

Dar nici nu se înveselea. Pictorul îi spusese că decât să rămână cu figura aia întunecată şi lucidă, e preferabil să zâmbească, să cânte, să iubească. De ce, băut sau nebăut, să fii totdeauna arţăgos? Da, Smilihon rămânea totdeauna drept ca o spadă, şi doar din imediata sa vecinătate te trăsnea alcoolul.

— Eşti un străin, şi ai mişcările unui actor, insista Smilihon. Partea a doua a observaţiei vădea că acest Smilihon Păfucan nu era un cretin de mare anvergură, întrucât conţinea o doză de adevăr. Pictorul, deşi masiv, era agil ca un lynx, dar trebuia să ai ochi format şi inteligent, ca să remarci mersul său elastic, parcă puţin studiat; dar poate că Păfucan nu era cretin. Poate că oscila, ca şi ţăranul mijlocaş.

Avură o ceartă de pomină în legătură cu opera de bază a lui Marx.

— Uite ce e Smilihoane, eu cunosc „Capitalul” din scoarţă-n scoarţă, iar tu nu, tu ai formulele tale stereotipe. Nu-mi pasă de toate formulele stereotipe din lume, sunt singur, liber, independent şi mândru ca o pisică, eu am tăria mea. În ultima clasă de liceu împreună cu Z., cu U., cu N., am

studiat „Capitalul” din care tu nu cunoşti o iotă.

— Aţi studiat! O ştia toată lumea. Vă lăudaţi cu fiece ocazie. Ce aţi înţeles voi din Marx?

— Uite că am înţeles, zise Pictorul, ferindu-se de respiraţia încărcată a lui Păfucan. Ne-a ajutat profesorul de materialism – nu-ţi mai aduci aminte de T? Un adevărat erudit, el ne-a propulsat peste complicaţiile economiei politice, el ne-a introdus pe făgaşul dialecticii, el ne-a explicat capitolele esenţiale din „Capitalul”. E o carte grea!

— Şi atunci, ce mai vrei, mă?

Dacă Pictorul ar fi fost un prichindel, Smilihon ar fi aruncat cu el de perete. Dar Pictorul nu era un prichindel. El sesiză totuşi agresivitatea lui Smilihon.

— Te sfătuiesc, abţine-te de la acte de violenţă! Există în marea operă a lui Marx puncte ce se mai pot discuta, ele au fost sesizate de filosofii materialişti care au venit mai târziu.

— Nu vreau să aud. Nu e de mirare că m-ai târât la piesele alea deşucheate… până şi Caragiale…

— Nu te lega de Caragiale!

— Ai mutră de bandit! răcni Păfucan. De corsar în slujba coroanei britanice. Îţi lipseşte doar o haină de piele de Córdoba.

— De Córdoba?

— Da! Cred că asta înseamnă piele de om!

— Ha, ha, ha!

— Nu râde! Cară-te! Îţi faci bagajele şi dispari. Îţi dau o juma de ceas! Smilihon luă sticla şi porni spre uşă. Pictorul încercă să-şi amintească de unde fusese evacuat tot aşa, cu scandal.

Un alt capitol

— Cu ce te ocupi tu, de fapt? întrebă la a doua sau la a treia lor întâlnire, Gazela.

Pictorul o examina aproape fără să întoarcă din /cap, avea el această însuşire, privire binoculară, sau cum îi spune, şi o dulce bucurie îi inundă inima, iar dacă simţămintele sale/din acel moment s-ar fi tradus prin cuvinte, astfel s-ar fi tradus *i **Aş fi*** în stare să mă chiar îndrăgostesc de ea! ŞI EA vorbi iar: „În afară de aia că te vânturi pe la teatre, mai faci ceva? Să nu-mi spui că eşti critic de artă, că mă şucăresc. De unde ai bani?”

— Îi fur!

— Eu te-am întrebat frumos, fragilule!

— Sunt grafician la o revistă din Cluj.

— Un fel de pictor?

— Da, un fel…

Gazela ridică ochii ei albaştri către ochii *de aur* ai Pictorului şi recită dintr-o suflare:

e prea devereme, prea târziu ca să aştept, ori ca să viu şi tu să ştii că nu te ştiu şi tu să vii, ori să nu vii şi eu să ştiu că nu mă ştii şi tu să ştii că nu te ştii şi eu să ştiu că nu mă ştiu

— Ţi-a plăcut? întrebă Gazela. Dar dacă ai auzi cât de frumos cânt! Am să-ţi cânt… Mie, vrei să-mi facil un nud?

Întrebarea venise şi cursese inocentă ca un pahar de apă. Nu ascundea, s-ar fi putut, zice, nimic, nici măcar o invitaţie.

— Un nud? Pot să încerc, zise Pictorul, fără să dea mare importanţă întrebării, nici răspunsului său. Am făcut tot felul de încercări, numai versuri n-am scris, dar nu e târziu. Ba e! Am încercat să fac şi o sculptură în nişte împrejurări deosebite, dar nu mi-a reuşit.

— Nu pari tu omul căruia să nu-i reuşească ceva!

— Bine că măcar *nu par*. Şi-n acest caz, de ce, hm, de ce, în seara când ne-am cunoscut, minai spus că n-am nicio şansă faţă de Sanda Toma?

— Nu-ţi iese din inimă?

— Nu e vorba de asta, nu sunt eu omul iubirilor-fulger.

— Am spus-o fără mare convingere, dar n-ai observat, fragilule, fiindcă poate ţi-am şifonat orgoliul… Am spus-o poate din cauză că pusesem eu ochii pe tine. (Afirmaţie limpede şi totuşi nevinovată!) Gazela mai spuse: Deocamdată nu pot să rivalizez cu Sanda. Deocamdată. Şi deveni curioasă: Cum a eşuat încercarea de a sculpta?

Pictorul îşi arcui sprâncenele, mohorât. În fond, cum eşuase?

Gazela se sprijini în cot, pe canapea. Ajunseseră „acasă”. Gazela întrebă, fără să-l privească: „Duci o existenţă ciudată?” Pictorul zâmbi cu zgârcenie: „Aş vrea să-mi închipui uneori… dar ce înţelegi tu prin existenţă ciudată?”

— De pirat… de poet… de amant… de hoţ… însă uneori te porţi ca un animal fugărit.

— Ai spus o nerozie. Cine să mă

fugărească şi de ce? se cam răsti Pictorul, dar numai din pricină că acuitatea observaţiei îl şocase. Nu-i plăcea Pictorului să fie *răsfoit* oricând, oricum, de către oricine… Oricine? Gazela era oricine?

— Bine, iartă-mă, vorbi ea, mai înţeleaptă în acea clipă decât Pictorul, probabil totdeauna mai înţeleaptă, să tragem cu guma. Vorbeşte-mi despre eşecurile tale, fragilule.

— Dar de ce nu despre izbânzile mele? mormăi el ca un urs, privind-o cu asprime. Însă nişte ochi de miere că ai lui, nu pot fi, cu oricâtă stăruinţă, definitiv aspri.

— Fiindcă… e plicticos. A vorbi despre victorii…

Gazela îşi mângâie pisica, dar nu cu tandreţe, ci apăsat şi *invers,* de la coadă spre cap, cum, nu le place miţelor.

Prea puţin dispus întru confesiune, Pictorul îi povesti totuşi viitoarei Mari Actriţe despre pădurea blestemată, despre autobuzul „Companiei Trans Africa”, fără a preciza motivul pentru care se refugiase acolo… dar Gazela, prefăcându-se că dormitează puse întrebarea sâcâitor de precis: „De ce ai fugit acolo, fragilule? Acolo

în pădurea blestemată?”

— Cine a zis că am fugit?

— Nimeni. Dar ştiu. Nu-mi răspunzi la întrebare?

— De ce nu. Am fugit de Irene Papas. Irene Papas e…

— Nu-mi explica. Am înţeles. Şi, mai departe?

— Într-o zi am intrat în pădure, în codrul acela decimat de fulgere, legănând pe umăr barba ascuţită ca un brici a cabanierului… Dormi?

— Te urmăresc, murmură Gazela. Îmi place să te ascult cu ochii închişi. Într-adevăr, dacă urmăreai mişcarea mâinii ei, cu gheruţe sidefii puteai fi sigur că nu doarme. Continua să mângâie *invers* pisica, şi pisica, deşi chinuită, accepta. Din partea unei viitoare Mari Actriţe trebuie să accepţi aproape orice/ şi pisica aceea ştia… iar Pictorul încă nu ştia…

Ce îl îndemnase să pătrundă cu barda pe umăr în pădurea blestemată de care se cam ferise, întunecimea de-acolo îl înfricoşa – n-ar fi mărturisit însă! – şi nu era propriu-zis o întunecime provocată de umbră, de lipsa soarelui, ci dimpotrivă de radele de

soare ce se reflectau, se multiplicau lovindu-se de trunchiurile arse, ca şi cum s-ar fi întâlnit cu nişte oglinzi negre. Totul pornise de la nişte vorbe schimbate cu cine? Cu dumnealui, Cabanierul.

Ca un crab acesta se apropia pe nesimţite de Pictor şi studia cu singurul său ochi pânzele, acuarelele, tuşele în cărbune, şi părea la fel de nemulţumit ca şi Smilihon Păfucan. Şi totuşi, ce deosebire între aceştia doi! Poate că singurul ochi al Cabanierului valora cât două perechi de ochi de critic de artă *cu legitimaţie...*

Aveau şi discuţii, n-ar fi fost neinteresant să cheltuieşti niscaiva bandă de mag pentru a le înregistra, dar de unde bandă, de unde mag?

Până la urmă Cabanierul se exprimă limpede că în loc să-şi piardă vremea cu „năcazuri de-astea”, domnişorul mai bine s-ar duce să aleagă un lemn frumos şi să-i cioplească ceva. Nu preciza ce anume. Pictorul îl întrebă ce i-ar dori inima, spera că răspunsul va fi: un idol, şi răspunsul nu fu chiar departe:

— Un pitic!

Tot un fel de idol! Un pitic? De ce? se

interesă Pictorul. Fiindcă – veni răspunsul, la toate casele domneşti, prin ogrăzi sunt pitici frumos văpsiţi. Aduc noroc…

Iată un argument, îşi spuse Pictorul şi apucă barda.

În acest moment al relatării, fiindcă şi relatare poate fi numit acest „raport” al Pictorului cu privire la unul din eşecurile sale, mânuţa cu unghii sidefii părăsi biata pisică torturată şi se ridică până la înălţimea ochilor Pictorului. Acesta se întrerupse, nedumerit, examina mâna fetei ca şi cum pentru prima oară ar fi văzut aşa ceva. Două degete ale acestei frumoase mâini, cel arătător şi cel mijlociu, se curbară graţios şi ciocăniră fără violenţă, dar cu destulă fermitate fruntea naratorului. Pictorul, pregătit pentru orice, şi pentru moarte, şi pentru nemurire, vorba poetului, rămase descumpănit. Oare Gazela îl considera sărit de pe fix? Pentru ce? Până în clipa aceea el nu făcuse nicio afirmaţie prea… şocantă. Abia urma să… Până şi pisica, descătuşată de acele mângâieri satrapice ale stăpânei sale (nu era Gazela adevărata ei stăpână, vom afla curând), îl sfida pe Pictor cu o privire verde.

Gazela continua să ciocănească încetişor, dar insistent fruntea Pictorului. Acesta se retrase puţin. Era gata să se ridice, însă vocea fetei îl opri.

— Am avut o prietenă, susură viitoarea Mare Actriţă.

— Cine n-a avut o prietenă? ripostă Pictorul.

— Nu are rost să fii rău cu mine… Lasă-mă să fiu eu rea cu tine, te rog.

O presimţire îl avertiză pe Pictor…

— Prietena aia, vorbi după o pauză viitoarea Mare Actriţă, avea obiceiul enervant – fiindcă trebuie să recunoşti, şi tu eşti tare enervat acum – de a mă lovi peste frunte atrăgându-mi luarea aminte: „Prea multe gânduri, în acest moment, aici!”

O cută de nostalgie, de amărăciune, traversă figura Pictorului.

— Vrei să spui că te plictisesc, vrei să-mi închizi gura? Gazela nici nu-l auzi.

— M-am întrebat, ori de câte ori prietena mea îmi *acuza* capul că e prea doldora de gânduri, că nu mai încap gândurile în el, de unde şi durerile, sau cefaleele, ca să fim mai exacţi, m-am întrebat de ce nu pot fi transferate unele

gânduri, eventual chiar toate, în altă parte a corpului, poate în călcâi?!

— În călcâi?

— De ce nu în călcâi? N-ai auzit despre cei ce gândesc cu picioarele? Dar eu mă gândeam numai la călcâi, nu la întregul picior. Călcâiul – când te gândeşti – câtă forţă e într-un călcâi… călcâiul de fier… şi câtă frumuseţe – într-un călcâi. Perfect, nu te-am convins, fragilule. Cu timpul cred că am să te conving, călcâiul… Spune! Ce s-a întâmplat mai departe cu barda, piticul, Cabanierul şi pădurea blestemată?

Pictorul de data asta, mângâie şi el pisica, dar o mângâie *corect,* de la cap spre coadă, iar pisica acceptă cu plăcere să fie mângâiată *corect.* „Am să-ţi spun, zise Pictorul, cu toate că paranteza ta cu privire la călcâi m-a pus şi mai tare pe gânduri… eu nu le pot, încă, transfera din cap… în primul rând nu aveam câtuşi de puţin intenţia de a ciopli un pitic, fiindcă nu prea cred în idoli. Moda cu piticii din casele domneşti e ridicolă. Cred că aş fi vrut să cioplesc o roată de moară”.

— De ce tocmai o roată de moară?

— Roţile de moară au în ele ceva

fascinant... un duh... dar tu nu poţi pricepe!

— Crezi că nu?

— În privinţa ta am o serie de nedumeriri şi chiar, chiar nu sunt convins... poate că pricepi... stai puţin, nu-mi da niciun fel de explicaţii!

— Dar nici nu intenţionam, spuse Gazela cu o duioşie ce contrazicea fermitatea limpede a cuvintelor, şi mina ei coborî iar pe spinarea mâţei.

— Ideea de a construi o roată de moară era la fel de vagă precum un vis ce l-ai şi uitat spre dimineaţă... Habar nu /am cum se înjghebează o asemenea sculă şi, mai ales, nu ştiam cu ce trebuie să începi, dar în spatele cabanei, cum ţi-am spus, se afla o/veche moară în ruină, iar medicul ce mi-a închiriat autobuzul „Companiei Trans Africa” mi-a sugerat că nu e moară ci şteamp, construit de căutătorii de aur. Gazela *mea,* există mai mulţi căutători de aur pe lume decât îţi închipui. Prea mulţi, iar aur – prea puţin. După ce am examinat ruinele acelea ca să mă inspir, şi nu m-am inspirat câtuşi de puţin, ştiam că nu voi face nici pitic, nici roată de moară. Aş fi vrut să înfăţişez cinci păsări pe un cer neverosimil,

deasupra oceanului zbuciumat, însă aşa ceva cred că nu se poate sculpta niciun lemn nici în piatră, cum să sculptezi cerul, oceanul, păsările, cinci păsări rătăcite căutând un cap compas… direcţia adică, direcţia adevărată…

— Ştiu ce este un cap compas, *mergi.*

— Bănuiam că ştii… Şi… Pictorul îşi aprinse un trabuc, dar îl şi stinse imediat, observând că nu Gazelei, ci pisicii îi displace fumăraia.

— … Şi, pădurea pe jumătate arsă de fulgerele atâtor ani m-a luat în primire…

Pădurea îl luă în primire pe Pictor, ÎI înghiţi. Pădurea. Până atunci abia se mărginise a da ocoluri acelui *dezastru* negru, de care se temea. Acum o luase pieptiş către inima codrului, adică spre locul unde-şi închipuia că ar trebui să fie „inima”. Pictorul, înaintând, constată că nu ştie nimic despre o astfel de pădure pârjolită, ce se încăpăţânează, totuşi, să supravieţuiască.

Irene Papas, încercând să pară mai romantică decât era în realitate, Irene Papas *a lui* („Gazela *mea!*…”) spusese odată, îşi amintea bine, că nimic nu e mai

trist decât o pădure bolnavă! Păsările se feresc de copacii atinşi de molimă…

Însă focul, flacăra, sunt oare o molimă?

Cugetarea frumoasei Irene Papas se dovedi neadevărată – cel puţin în legătură cu pădurea aceea, pădurea blestemată.

Pădurea blestemată, arsă, schingiuită, se dovedi a fi plină de păsări! Ba parcă, pentru a contracara inamiciţia naturii, aici zburătoarele păreau să fie mai multe, mai multicolore, mai vesele, cu gâturile mai graţioase, cu zborul mai derutant. Ciocănitoarele îşi făceau de lucru chiar în acele scorburi sumbre în care trăsnetul îşi lansase lăncile sale de foc; un şir, *nişte* şiruri de fluturi (şi fluturii – sunt un fel de păsări, nu? Nu?), planând, tăiară calea Pictorului. El nu se grăbea. Încremenind, îi studie. Nişte fluturi mari, viu coloraţi – lege a naturii – şi nepăsători, ca venind dintr-un alt spaţiu, din altă dimensiune. Pictorul îi lăsă, nu le tăie drumul. Tot aşa frânau trenurile de pe linia „Union Pacific” spre a da voie câte unei cirezi de *buffaloes* de vreo zece, douăjdemii de capete să traverseze în tihnă linia ferată. Oriâncotro întorcea privirea Pictorul vedea câte o codobatură

sau altă creatură ce se agita fără niciun motiv serios – din punctul nostru omenesc de vedere. Care nu e neapărat cel mai temeinic. Vietăţile nu se speriau de prezenţa lui, nu-l băgau în seamă sau nu-l vedeau. Pictorul avu impresie de ireal. Impresia că devenise invizibil.

Pictorul observă săgetând prin văzduh un erete roşu care în mod normal n-ar fi avut ce să caute acolo. Mai departe, o înfricoşătoare pasăre cu aripi negre, cu plisc de oţel, un vultur din aceia foarte rari, dar şi foarte răi, lunecă prin văzduh, ca un avertisment, de la o stâncă, la altă stâncă. Încetul cu încetul Pictorul pătrundea în inima pădurii, sau în inima legendei… Legenda zborului…

Pictorul se opri, urmărind de ia rădăcină până la coroană un arbore înalt, contorsionat, pe jumătate ars, pe jumătate viu. (Gazela îl asculta părând că doarme. Dar îl asculta şi-l studia.) Deci, Pictorul se opri. Privind în sus, dincolo de coroana copacului, văzu un spaţiu albastru triunghiular pe cer, şi deodată, eternul deodată, pe cer se iscară cinci păsări albe. Cinci porumbei? Nu, după mărime, după

formele alungite, mai curând lebede, însă nici lebedele *în* aveau ce să caute aici. Erau *doar păsări,* rotindu-se haotic pe cer, în triunghiul acela albastru…

Pictorul se frecă la ochi, crezu că ameţeşte, poate cel dintâi semn al bolii ce urma să vie, închise ochii, îi deschise şi se întrebă: oare e posibil? E posibil ca „tema”, „extemporalul”, să-l urmărească şi aici? E un blestem, un farmec, o binecuvântare?

Cele cinci lebede, dacă erau lebede şi nu *umbrele unor lumini,* efectuau încercări de a plonja (sau ateriza?), ai fi zis că se voy zdrobi iremediabil de pământ, dar se redresau în ultima clipă ca nişte avioane după un picaj riscant (comparaţia nu e întâmplătoare), schimbând neverosimil de iute căderea în înălţare, pornind către boltă până ce Pictorul aproape că le pierdea din priviri, însă, ca încleştate într-o forţă faţă de care nu te poţi opune, reveneau mereu în rotirea lor dementă, în triunghiul acela albastru din care nu izbuteau să iasă, în căutarea unui cap compas…

Pe Pictor îl obosi acest joc teribil – dacă era un joc.

Se lungi în iarbă şi puse sub cap, gest

de somnambul, barda Cabanierului. Nu simţi duritatea metalului, nu simţi nimic, preocupat să nu piardă din vedere triunghiul albastru, ameţitor, ameninţător, în care cele cinci păsări se zbăteau ca într-o capcană, izbutind prin reflexe de ultim moment să evite căderea, sau intersecţia traiectoriilor. Două avioane ce se lovesc în zbor, cad, pier. Dar două păsări? Pictorul gândi: Poate că totuşi ele ar dori să-şi intersecteze traiectoriile, să se întâlnească într-un fel sau altul, să-şi piardă echilibrul, chiar să cadă, dar apoi retrase această idee… „retrag această idee ca un general ce îşi retrage din prima linie unul din regimente, cel mai grav avariat…”, e absurd „nimeni, mai ales o pasăre, nu-şi doreşte căderea… instinctul conser…

Coloritul dur al cerului îi ardea ochii. Îşi puse palma pe ochi spre a-i odihni. Şi parcă, şi el, trecu într-o altă dimensiune… sau în alt timp… ce încâlcite sunt toate acestea!… îl trezi, după un se ştie cât timp, durerea sub ceafă, barda în loc de pernă, şi la început nu înţelese unde se află şi *de ce.* Apoi revăzu în memorie zborul delirant al celor cinci păsări. Vârtejul lor îl hipnotizase,

îl adormise? Câtă vreme fusese *plecat?* Steaua-dublă Epsilon s-a reflectat mai întâi şi-ntâi în ochii Marilor Cavaleri Absenţi? Se reflectă şi acum? Dar ei, o mai văd? Ziua se îngâna ou amurgul. Unde se topiseră cele cinci păsări albe, unde? în locul lor, jos, printre arbori, scânteiau luminiţe verzi, oblice, pisici, vulpi, lupi?

Pictorul porni agale, fără să uite barda, tot mai des sclipeau luminiţe verzi, oblice, fiarele de pradă se pregăteau să iasă, prin urmare pădurea blestemată era plină nu numai de păsări ci şi de patrupede, prin urmare nu era blestemată, şi brusc Pictorul îşi dădu seama că înaintează aiurea. Se rătăcise. Îşi pierduse capul compas. Se aşează pe un bolovan, îşi masă tâmplele, privi împrejur, încercând să înţeleagă, să se orienteze şi deodată văzu…

— Stai! Pauză de efect – îl întrerupse Gazela cea dulce. Şi-i turnă vin în pahar. Sorbindu-l Pictorul îşi dădu seama că avea cu adevărat mare nevoie de băutura rece, dulce-amăruie. De unde o fi ştiut viitoarea Mare Actriţă? Era un „pelin de mai”, însă băut toamna.

…Şi căutând să se orienteze, văzu lângă

el un arbore scund, după unele semne foarte bătrân, dar nelovit de trăsnet, poate datorită staturii modeste, dar mai ales din *alte motive,* arbore ce la un metru şi ceva de la sol se desfăcea în trei ramuri simetric aruncate în lături.

Acest copac bătrân trezi în Pictor umbra unei sugestii, îşi spuse că în mod cert se poate ciopli ceva, ceva din el, nu o roată de moară, şi bineînţeles, nu un pitic, şi se decise să-l doboare, să în ceapă acum, şi să termine mâine, şi să-l scoată din pădure cu ajutorul Cabanierului. Înainta mişcându-se agil, uşor legănat, ca un actor ce-şi dă aere, vorba lui Smilihon, pipăi trunchiul, avu impresia bizară că simte o pulsaţie sub scoarţa copacului, seva acestuia, sau pulsaţia din propriile sale degete, ridică barda, însă până să dea, arborele vorbi:

— Mai bine nu mă lovi…

Pictorul apucă mâna Gazelei – primul gest de intimitate, un gest nesemnificativ, desigur – faţă de viitoarea Mare Actriţă, gest în contradicţie cu tonul său flegmatic.

— N-ai crezut măcar o iotă din câte am îndrugat…

— Am crezut totul-totul-totul! Ai mâna transpirată dovadă că eşti emoţionat… dovadă că spui adevărul.

Pictorul îşi retrase mâna, o şterse cu batista, Gazela zâmbi.

— Şi? Mai departe? Ascult!

…Pictorul rămase cu barda suspendată în aer. Sub ochii lui bătrânul arbore se prefăcu într-un om foarte bătrân.

— Eu sunt *Ambasadorul focului,* explică moşneagul.

— Am vrut să cioplesc din tine ceva… ceva… Eşti *Ambasadorul focului* cel din legendă?

— Ce e aia o legendă? întrebă moşneagul, iar Pictorul se îndoi în sinea sa că întrebarea e sinceră şi de-aia nici nu-l lămuri, de altfel; nu ştia nici el prea exact ce e o legendă.

— M-am rătăcit, mărturisi Pictorul.

— Te scot eu de aici, făgădui *Ambasadorul focului,* şi o luă înainte cu pas mărunt. Ieşiră destul de iute din pădurea blestemată, când mijeau stelele.

— Mai departe nu pot merge, n-am vreme, spuse foarte bătrânul şi ridică mâna lui uscată ce părea ramura unui copac.

Drumul tău duce într-acolo, dar nu e sigur.

Pictorul crezu că desluşeşte în glasul său o notă stranie pe care o *auzea dar o şi vedea.*

— Spune-mi, te rog, ce făceai când te prefăcuseşi în copac?

— Nimic. Mă odihneam, omule, fiecare se odihneşte cum poate, cum ştie. Ascultă-mă, drumul tău duce într-acolo… dar nu e sigur.

— Cum adică nu e sigur? Ce nu e sigur?

— Nu e sigur că trebuie să urmezi drumul acela.

— Aşa!… Pictorul trecea dintr-un vis în alt vis. Care ar fi după părerea dumitale drumul de urmat pentru mine?

— Cine ştie!

— Cum, cine? Dumneata, care afirmi că ai o părere.

— Poate ar trebui să vii cu mine.

— Cine ştie…

— Iarăşi cine ştie!

— Urmează-mă şi nu mai vorbi atât. Te duc în „Ţara dintre focuri”.

Pictorul îl fixa pe măruntul moş, legănându-se de pe un picior pe altul.

— Există vreo legătură dintre dumneata

şi cele cinci păsări ce şi-au pierdut simţul orientării?

— Care cinci păsări? Nu cunosc. Vii cu mine în „Ţara dintre focuri”?

— NU. Nici eu nu cunosc nimic despre „Ţara dintre focuri”… Rămân aici. Focurile mele ard aici.

— Nu te pot sili. Cine ştie, poate o să-ţi pară rău! *Ambasadorul focului* porni îndărăt, cu pasul lui mic şi iute către inima pădurii blestemate…

Pictorul luă paharul, Gazela turnase iarăşi „pelin”, îl goli „dintr-o sorbire”. Îşi schimbă poziţia şi o privi în ochi. Avea trăsături aspre… de pirat… dar şi de poet, sau de amant. Viitoarea Mare Actriţă îl privi cu atenţie dintr-o latură, o îngrijorare îi umbri faţa.

Cu totul cu alt glas Pictorul zise: „Şi acum, după ce ţi-am povestit eşecul acesta al meu, cinstit ar fi să-mi vorbeşti şi tu despre un eşec”.

— Am avut trei, spuse Gazela.

— Trei!

— Am picat de trei ori la Institutul de Teatru.

— Spuneai că ai fi în anul trei…

— În privinţa numărului – n-am minţit prea mult. Nu prea mult. Mai există şi un al patrulea eşec. M-am măritat cu un om pe care nu-i iubesc deloc. Dar deloc.

Un alt capitol

Pictorul expédie din Bucureşti o scrisoare prietenului său cel mai bun, la Cluj. Epistola în cauză începea cam astfel: „Poete, eu ştiu că tu eşti mort după Irene Papas ***a*** *mea!”*

Paranteză. Se pare că Pictorul nu exagera sută-n sută. Poetul se dădea în vânt după toate fetele din lume mai ales după fecioarele gen Irene Papas. Aceasta îl impresionase, conform propriei sale mărturisiri, prin ceea ce definea el, Poetul, „demnitatea mersului”.

Oare ce o fi vrut să spună cu asta?

Pictorul, dezavuând orice fel de corespondenţă (totdeauna se mirase că „marile genii au câte şapte, dacă nu douăşpe volume de corespondenţă, dar desigur el era departe de a fi un *mare geniu”),* medita asupra acestei introduceri şi o găsi lipsită de tact. Decise să nu mai facă niciun fel de aluzii cu privire la presupusa slăbiciune a Pictorului faţă de

Irene Papas şi compuse un răvaş sec, dur, exact, cu destule lacune din punct de vedere al stilului, în schimb dureros de limpede.

Îi ruga pe Poet s-o *vadă* pe Irene Papas şi să-i comunice răspicat hotărârea sa indes-truc-ţi-bilă, de a nu se căsători cu ea, nu datorită lipsei de sentimente faţă de mândra ei făptură, sentimentele nu lipseau, ci datorită… rămase o clipă cu tocul rezervor suspendat în aer… datorită faptului că nu se simţea demn de o femeie atât de frumoasă şi a evidentei incapacităţi, pe care şi ea o remarcase de altfel, de a se adapta unei vieţi normale de familie. El, de mic copii vagabondase dintr-un ţinut în altul, dintr-un oraş în altul, aşa-l pedepsise soarta, şi fără voia sa rămăsese un fel de hoinar de stepă, un „suflet de stepă”, un fel de nomad – ce fel de soţ poate deveni un astfel de individ?

Pictorul reciti şi se declară satisfăcut. Cine ştie, poate cândva se va apuca şi de scris…

Continuă epistola explicând că Irene Papas trebuie să se arate înţelegătoare, ea e o femeie atât de frumoasă, încât… etc. Lipi şi timbra plicul, scrise şi adresa, plăti halba

din care abia gustase şi plecă să caute o cutie poştală. Constată încă o dată că atunci când ai nevoie de aşa ceva, toate cutiile poştale ale unui oraş mare sau mic, s-au topit, au intrat în pereţi. Tot iscodind găurile din ziduri în care s-ar fi putut piti cutiile poştale, Pictorul recapitula conţinutul scrisorii şi ajunse la concluzia că nu fusese îndeajuns de explicit. Aşa că trebui să comande altă bere la o altă bodegă. Deşi bodega era alta, berea se dovedi la fel de neinteresantă, şi compuse o nouă epistolă, adevărat record pentru unul ca el, ceva mai categorică prin ton şi doleanţe. Se stipula în această nouă şi definitivă variantă, că, pentru a pune definitiv capăt scandalurilor şi frecuşurilor, Irene Papas trebuie să se întoarcă în casa părintească, pe scurt să elibereze hogeacul Pictorului care la întoarcerea sa în Cluj nu dorea cu niciun preţ s-o mai găsească acolo.

Oare ce gândea Pictorul redactând acest pasaj? Gândea: poate că prietenul meu, scăfârlitul acela de Poet, burlac, posedând şi el o cămăruţă, o va găzdui pe Irene Papas... adică o va invita, iar fata, din răzbunare şi pentru a vârî zâzanie între cei

doi foarte buni prieteni, va accepta, iar până la urmă, nemairezistând presiunilor ei, Poetul o va duce la ofiţerul stării civile şi toată lumea va fi. Mulţumită. Meschină, ticăloasă maşinaţiune şi prezumţie a Pictorului, dar nu văd pentru care motiv aş trece-o sub tăcere.

Aşteptând ca Irene Papas, la Cluj, să se mute din locuinţa sa în cea a Poetului, Pictorul, la Bucureşti se mută din văgăuna lui Smilihon în apartamentul Gazelei şi al soţului ei. (Camera în care se întâlniseră peste drum de locuinţa lui Smilihon, aparţinea de fapt unei prietene a Gazelei).

Gazela şi „perechea" ei dispuneau de trei odăi, adevărat lux. Datorat decesului celor doi părinţi ai soţului şi abilităţii şi relaţiilor acestuia care manevrase în aşa fel ca spaţiul excedentar să le rămână. Una dintre odăi, cea mai mică, era închiriată studenţilor la începutul fiecărui an universitar, câte doi sau trei; acum o luă, provizoriu, Pictorul. El constată că soţul Gazelei e un om simpatic „prezentabil şi capabil se pare şi o suspicionă de nesinceritate: de ce afirmase atât de categoric că nu-l iubeşte deloc? Cu timpul,

vai, cu timpul şi pe propria sa piele Pictorul se convinse că iubirea e o alchimie care… şi aşa mai departe.

Capabil, simpatic, cu vorbire cursivă, maniere alese, situaţie bună, soţul Gazelei. Ce îi lipsea? în aparenţă nimic. Însă cu acest om care precis ar fi meritat un destin mai surâzător şi mai firesc, se comisese un abuz *invers.* Pe când unii erau dessărcinaţi din atribuţiile lor normale, pentru care se pregătiseră, alţii se pomeneau investiţi cu prea multe îndatoriri; fiind nevoit să urmeze mai multe cursuri, să înveţe rapid limbi străine (pentru o eventuală ea aderă diplomatică) şi-n acelaşi timp să-şi îndeplinească şi obligaţiile cotidiene, soţul Gazelei om tânăr, începuse a se epuiza încetul cu încetul, dar ireversibil (fără a fi conştient de uzura ce înainta), fiind îmboldit şi de marea sa ambiţie. Foarte ambiţioasă şi Gazela, numai că ea viza o singură culme iar bărbatul ei mai multe. Oricum un cuplu de ambiţioşi – dar în acest caz de ce nu-l iubea, de ce nu-l adora Gazela?

După cum avea să afle Pictorul, dintr-un motiv, ca să zicem aşa, indirect. Pictorul şi Gazela rămâneau mult timp împreună,

singuri, soţul viitoarei Mari Actriţe necunoscând penibilul sentiment al geloziei – altă calitate. Într-o zi Gazela îi ceru Pictorului să-i mai povestească ceva despre pădurea blestemată, *Ambasadorul focului,* despre cele cinci păsări şi zborul lor năucitor.

Pictorul zise că nu mai avea nimic de adăugat, şi aşa vorbise prea mult nu voia să se mai repete. Fără să-şi dea seama Pictorul era un soi de egoist, *păstra pentru sine* şi prea rar lăsa hăţurile. Ajunsese chiar să regrete că i se spovedise *în aşa hal* Gazelei… în fond doar o femeie, şi, după cum avea să afle cu stupoare, după ce el se dovedise slab povestind totul, o femeie măritată.

O fată ce se mărită pierde din… din ce?

— Eşecul tău a fost definitiv? Un eşec definitiv?

— Nu înţeleg întrebarea!

— N-ai sculptat până la urmă nimic?

— Nu, am pictat câte ceva, ai văzut.

— Am văzut. Bruneta aceea este Irene Papas?

— Poate că o parte din ea. Stânjenit, Pictorul continuă: Nu mă pricep defel la

sculptură şi nu aveam nicio obligaţie faţă de Cabanier. Locuiam în autobuzul „Companiei”, iar pentru micile servicii ce mi le făcea îi plăteam. Ciudat lucru, îi plăceau banii, îi plăceau mai mult decât toate sculpturile mele posibile la un loc.

— Uneori ştii să fii foarte rău, fragilule!

— De unde ştii că nu sunt totdeauna rău?

— Cunoşti câte ceva despre astrologie, zodiac, horoscop?

— Absolut nimic, de unde până unde, zise Pictorul puţin obosit. Ar fi vrut să iasă puţin în înserare, acum când Bucureştiul se apropiase de inima sa şi mai avea puţine zile de stat acolo. (Primise un avertisment de la A.E.B.: „Gata, *poete!* Unii reuşesc să scape de o femeie într-un ceas. Tu ai avut la dispoziţie peste trei luni. Am nevoie de tine aici!”) Nu cunosc astrologia, în schimb cunosc materialismul dialectic.

— Ascultă aici, fragilule!... Gazela deschise o carte grea, veche. Eu sunt o *femeie acvariană.* Uite ce scrie aici despre mine: „Metoda cea mai sigură ca să întri într-o aventură de dragoste cu o femeie acvariană este să ai mereu în vedere că ea

este la fel de paradoxală în iubire ca şi în toate celelalte laturi ale existenţei. Fata aceasta dă dovadă de o deosebită fidelitate când este îndrăgostită, dar dispune de detaşarea şi de lipsa emoţiilor caracteristice elementului acvarian. Este posibil să ai o relaţie fericită cu o femeie acvariană dacă o laşi să facă tot ce vrea. Nu încerca s-o legi de cra tiţă sau de pat... Femeia acvariană aparţine fiecăruia şi totuşi nimănui..."

— Minunată perspectivă pentru soţul tău! se strâmbă Pictorul.

— Uite ce scrie aici despre tine, fragilule...

— Îmi este destul cât ştiu despre tine – despre mine – nu doresc.

— Totuşi, ascultă. Balanţa – tu te încadrezi în Balanţă – este un foarte interesant semn zodiacal, influenţat de planeta Venus, reprezentând frumuseţe şi sensibilitate. Persoana, bărbat sau femeie, este graţioasă, zveltă, plină de farmec, cu un aer de uşoară melancolie având un gust vădit pentru muzică şi artă. Inteligenţa este imaginativă şi cată adesea către iluzie...

— E prea frumos, nu mi se potriveşte, răspunse Pictorul, brutal. Nu sunt plin de

farmec, nu sunt melancolic, nu pot suferi muzica.

Gazela puse din nou mâna pe fruntea lui. „N-ai înţeles nimic, sau nu vrei să înţelegi. Crezi că degeaba te-am rugat să-mi mai povesteşti despre pădurea blestemată, despre păsări? Degeaba te-am întrebat dacă ai făcut măcar o sculptură?”

— În seara asta mi-e cald, bombăni Pictorul. Eu am să ies în oraş să beau ceva.

— Poate că ieşim împreună. Însă la teatru, ca de obicei, nu la cârciumă. Dar mai întâi voi răspunde unei întrebări ce mi-ai pus, de ce nu-mi iubesc soţul, când el are toate calităţile. Poate că le are. Dar eu nu am venit la Bucureşti să mă mărit, ci să mă fac actriţă, Mare Actriţă, spuse viitoarea Mare Actriţă.

— Visul oricărei gâsculiţe de provincie…

— Însă diferenţa dintre o gâsculiţă oarecare şi mine este esenţială, fragilule. O gâsculiţă renunţă imediat. O gâsculiţă plânge. Eu nu renunţ, eu nu plâng. Unde crezi că dispar uneori zile întregi?

— Probabil ai întâlniri, dar nu mă priveşte!

— Urmez cursurile populare de artă. Urmez nişte cursuri sanitare foarte serioase ce la nevoie îmi pot asigura o pâine, cum se zice, dar nu voi renunţa niciodată la cariera de actriţă, şi voi reuşi. Ca să pot rămâne în Bucureşti, să-i văd pe marii noştri actori, să învăţ ele la ei, şi apoi să-i depăşesc, a trebuit să profit de prima ocazie – de fapt eu am provocat-o, da, da! – pentru a mă căsători. Părinţii mei, fragilule, nu ştiu că m-am măritat.

— Chiar?

— Foarte chiar! Am convenit cu bărbatul meu să le facem o surpriză când vom păşi pragul casei lor având un prunc. Gazela râse cu cruzime: Poate să aştepte el mult şi bine. De altfel e prea ocupat!

— Şi-atunci părinţii, părinţii tăi ce cred? Ce ştiu?

— Ei cred şi ştiu că sunt în anul trei al Institutului. Îmi trimit scrisorile şi banii la căminul studenţesc. Mandatele şi scrisorile mi le aduce o amică.

— E o ticăloşie, se pronunţă Pictorul.

— Zi-i cum doreşti. De altfel nu e o sumă deosebită.

— Dar nici n-o poţi ridica, pe buletin ai

un altntime.

— Mi-am păstrat vechiul nume. Altă convenţie. Bărbatul meu acceptă orice. Şi pe tine te-a acceptat.

— Eu m-am plictisit, se ridică Pictorul. Acum chiar plec. Dacă vrei să mă însoţeşti îţi dau patru minute ca să-ţi pui rochia numărul patru.

— Cât eşti de generos. Stai! N-am spus esenţialul în legătură cu tine. Şi parţial, cu mine. Tu ai să te întorci în pădurea blestemată, ca să revezi păsările ce şi-au pierdut capul compas şi ca să te re-întâlneşti cu *Ambasadorul focului.*

— Nu. Mă tem de locul acela.

— Exact. Pentru că te temi; Şi ca să arăţi că nu te temi. Acela e locul tău. Ai să pictezi acolo şi voi fi alături de tine… cel puţin o bucată de timp.

— Femeia acvariană! râse Pictorul. Vrăjitoarea. Gazela nici nu-l privi.

— Nu ţi-am spus ce e mai grav… nici nu-ţi spun. Acum îţi cânt…

Am văzut lupi, Venind către mine, Erau aproape, Tot mai aproape, îi simţeam.

Goneau pe urmele mele.

Şi tare-mi era frică, încremenisem de

tot!

Am omorât unul.

Al doilea a fugit

A fugit de nu s-a mai văzut

De frică!

Şi eu am fugit.

Am fugit de nu m-am mai văzut. Şi eram mulţumit, Foarte mulţumit, Că am fugit!…

— Un elntec al eschimoşilor, explică viitoarea Mare Actriţă. Despre lupi. Şi despre tine. Şi – adăugă, scotocind după rochia numărul patru – şi despre mine. Întoarse capul, Gazela, şi-l privi Pe Pictor cu tristeţe. Noi însă nu vom fugi, deocamdată unul de altul. Are să ne pară rău. Mai ales ţie are să-ţi pară rău. Ştiu.

Alt capitol

Ce făcea în acest timp Poetul? în primul rând cheltuia în fiecare dimineaţă cel puţin o juma de oră cu dichisitul, ca o muiere. În al doilea rând mergea conştiincios la red. Plicuri multe la număr, doldora de versuri, cărate de poştaş în tolba sa roasă, soseau din toate colţurile ţării, însă calitatea lor nu era la nivelul cantităţii. Păreau toate trase la indigo. Dar, fiecărui autor în parte trebuia

să i se răspundă printr-o analiză temeinică, subliniindu-i-se calităţile, mustrându-i-se, colegial, neglijenţa. Poeţii locali aduceau în propriul lor jăb producţia, iar pe aceştia îi luă de cele mai multe ori în prim-e Aurel Rău. De corespondenţă se ocupau mai ales Gurghianu şi Poetul. Nefiind destule birouri, acesta-<şi trăsese un scaun lângă Gurghianu şi acolo sortau împreună, cu migală corespondenţa. Rareori venea proză iar încercările eseistice, mai deloc. Predomina poezia, cu p mic din păcate. Primele luni Gurghianu şi adjunctul său compuseră împreună scrisorile de răspuns, dar după ce Poetul îşi însuşi lecţia, „profesorul” Gurghianu se mulţumi să verifice „analizele” sale, corectând pe ici, pe colo. Colaborau de zor, zicând în glumă, sau în serios, că foarte curând ar fi în stare să scoată un tom de „Corespondenţă cu începătorii” – poate că n-ar fi fost inutilă o astfel de culegere, însă, după cum ştie autorul acestor rânduri, voluminosul dosar de „corespondenţă” s-a pierdut când, printr-o bizară decizie, redacţia „Almanahului Literar”, devenit apoi „Steaua” s-a mutat din sediul destul de potrivit de pe strada

Horea într-o haotică şi întortocheată clădire ce cuprindea milioane de birouri, Adas-ul, Administraţia Financiară… dar ce nu găseai acolo? Dar să lăsăm!

În comparaţie cu ceilalţi, resursele financiare ale Poetului erau cu mult mai modeste, totuşi el nu-şi refuza plăcerea de a-i însoţi uneori pe „cei mari” la ora prânzului pentru a merge „la Darvaş” cel mai subtil mic restaurant din oraş. Se mai întâmpla ca Poetul să meargă şi seara la acelaşi mic local, indignându-l pe marele şef prin meniul ce-l comanda („Ardei umpluţi, înainte de culcare, poete?!”), însă el nu se pregătea de culcare ci-l frământau gânduri tenebroase. Se întâlnise de mai multe ori cu Irene Papas. De mai multe ori iubita Pictorului îl căutase spre a-i cere bani împrumut. Pentru a-şi cumpăra sandale, o fustiţă, sau pur şi simplu pentru a se întreţine. Fata aceasta îl gratula pe Poet cu o privire ameţitoare. Să fi fost el mai puţin plin de sine ar fi observat că ea cochetează şi cu alţii. Aşa-s fetele, cam neserioase. Oricum, Poetul se făcea luntre şi punte spre a face rost de sumele trebuitoare domnişoarei. Erau, fireşte, date cu

împrumut – urmând a fi restituite – de către cine? De către Pictor? Optimistă supoziţie, întrucât Pictorul fugise, Poetul o ştia prea bine, tocmai de Irene Papas.

Dând parale cu împrumut, Poetul se împrumuta la rându-i şi ajunse, la un moment dat dator vândut cu concursul frumoasei amante părăsite a Pictorului. Continua totuşi să caute sau să provoace întâlniri cu ea, conştient că fiece întâlnire se va sfârşi neapărat cu o nouă cerere de împrumut, mereu apăreau prin magazine săndăluţe, fustiţe, mereu se îmbunătăţea moda.

Oare ce spera Poetul? Avea probleme de conştiinţă? Da… însă una e a seduce iubita unui prieten şi alta e a te strecura în patul iubitei părăsite *în mod clar* de către un prieten, de către un prieten ce n-o mai iubea, n-o mai dorea…

Aşa se face că, prin suavele înserări clujene, când motanii începeau să dea semne de nelinişte, şi Poetul, ca un motan deghizat în cele mai arătoase straie ale sale, urca pe strada Elisabeta, mai făcea câte un scurt popas la celebra cârciumă din colţ, aia ce a ars de prea multă activitate, pentru a

medita, pentru a prinde curaj… Uneori îşi zicea: iau una mică aici, apoi… vorba Pictorului… schimb capul compas, mă îndrept spre casă şi scriu… Dar nu prea schimba capul compas. Continua urcuşul pe strada aia simpatică, înverzită şi câteva seri la rând avu ocazia să vadă suspendată deasupra oraşului, chiar deasupra blocului unde locuia (locuise…) Pictorul, acea cometă paşnică ce străbătea în acea toamnă spaţiile *noastre.*

Câteodată o găsea acasă pe Irene Papas, câteodată nu. Mirosea în înserare a grădini sărutate de soarele târziu. Pe atunci oraşul nu era înghesuit, chiar şi prin centru se putea naviga fără a-ţi face loc cu coatele. Pe strada Elisabeta rarii trecători aruncau priviri furişe către Poet – iluzie! – fiindcă se simţea cu musca pe căciulă, şi, cum a scris Bacovia, „tuturor păream suspect”.

Poetul nu avea ahira de actor a Pictorului, nici statura sa, nici ochii săi *de aur,* nici linia melancolică, dar şi cam dură a figurii. Nu. Poetul, nu prea înalt, avea ochi mici, rotunzi, negri, scânteietori, părul lins, decolorat, era subţirel, se îmbrăca, făcând eforturi, fistichiu şi la ultima modă, şi

văzându-l ziceai, ca marele şef că e un „viezure”, sau un „băiat drăguţ”. Era subţirel, fragil (culmea, Gazela îi spunea Pictorului „fragilule”) şi nestatornic în dragoste ca o busolă sub care s-a aşezat o bucată de metal (vezi „Căpitan la 15 ani”,). Băiat drăguţ? Şi termenul acesta ascunde o ofensă. Poate că şi Poetul era un „bărbat acvarian”, aparţinea tuturor şi nimănui „dar acum prinsese o extrem de trainică şi... trecătoare pasiune pentru Irene Papas.

Urcând strada măturată de adierile toamnei, se simţea suspect din cap până-n picioare, cu toate că nimeni nu-l băga în seamă. Nu chiar nimeni!

Exista o fată de vârstă incertă (cam în jur de paisprezece, asta e vârsta incertă la fetiţe, nu?), o brunetă cu pometi mongoloizi, cu talie de viespe, dar cu şolduri definitive, şi fecioara asta întorcea o privire lungă spre Poet. Răzbătuse până la ea faima lui de literat? O, nu. Mongoloida nici măcar nu ştia că scrie, că ştie să scrie, că e alfabetizat. Exista un motiv ceva mai întortocheat. Fecioara îl văzuse pe Poet în compania Irenei Papas. Or, Irene Papas, cu mersul ei mândru, cu bustul remarcabil din

care ţâşneau sânii, reprezenta o mică perfecţiune imperfectă a genului feminin. Or, un bărbat (Poetul), ce apare în compania unei astfel de dive, nu poate fi un oarecare.

Fata de paisprezece ani făcuse o mică pasiune prin ricoşeu... cu toate că Poetul era, cum am mai amintit, băiat drăguţ... Cu toate că Poetului îi fusese scris (ba nu îi fusese scris, ci a hotărât-o el), să rămână burlac, între el şi mongoloida cu talie de viespe şi cu şolduri definitive avea să se nască o dragoste, într-adevăr o dragoste, mai târziu, deocamdată el depăşise de mult aşa-zisele crize ale pubertăţii şi avea legături cât se poate de concrete şi nu acorda atenţie copilelor cu ochi mari şi visători (mongoloida), dar se lăsa sedus împotriva voinţei sale (împotrivă, pe drakku!) de farmecele Irenei Papas pe care cel mai bun prieten al său o părăsise, – da, pur şi simplu o părăsise, chiar o părăsise.

Poetul nu putea să şteargă din memorie o primă impresie – înţelepţii afirmă că aceste prime impresii sunt decisive – greu de-crezut şi de confirmat – dar dacă aşa susţin înţelepţii... o primă impresie ce trezise în el o dublă invidie.

Îl văzuse pe Pictor, cu alura sa neglijentă, nonşalantă, de om căruia nu-i pasă de nimic, cu o cămaşă decolorată pe umerii largi „o curea lată pe mijlocul subţire, curea ce susţinea un pantalon cam. Mototolit ce totuşi îl prindea, însă invidia faţă de amicul cel mai bun – şi avea să rămână întotdeauna cel mai bun, în ciuda „elementului gamma” şi a „elementului beta”, – însă invidia n-a durat decât o clipă. Poetul – aşa-s poeţii, neserioşi ca şi yankeii… – o văzu pe Irene Papas ce mergea alături de Pictor. O asemenea femeie – gândi Poetul – o singură seară şi… dar nu vrem să fim răutăcioşi cu orice preţ, Poetul, neseriosul, cugeta cam la fel despre toate fetele drăguţe şi, ca să mergem mai departe cu naraţiunea noastră cam dezlânată, Poetul se întrebă dacă există un ciclu de lecţii (ciclurile fiind la modă) despre felul în care fetele de măritat trebuie să înveţe să meargă pe stradă (şi nu numai pe stradă).

Irene Papas avea nişte mişcări ce ar fi băgat-o în cofă şi pe Ecaterina a doua, sau, dacă admiteţi, şi pe Maria Tereza. Irene Papas, nu marea actriţă elenă, ci fata asta din Cluj, merita toate privirile.

Mişcările ei nu erau provocatoare sau „invitatoare”, ci mai curând „dansante”. Ochii Poetului rămaseră lipiţi de… mişcările ei. Purta nişte sandale negre cu toc foarte mic, „minus” 1 cm., mereu se temea să nu pară mai înaltă decât Pictorul, purta, mai departe, numai ce ştia din instinct că-i vine bine. Poetul, mârşavul de Poet, ce făcu, iată ce, depăşi ca din întâmplare perechea, din întâmplare întoarse capul, Pictorul îl salută în treacăt, Poetul trecu de partea cealaltă a Irenei Papas dar Pictorul nimic, dar Pictorul, în sfârşit, se decise să fie o dată în viaţă politicos şi mormăi: „Îţi prezint, *micuţo,* cea mai mare speranţă a poeziei noi…” Glumise? vorbise serios? apoi Irene Papas zise: „Îmi pare bine să vă cunosc, domnule. Ştiaţi că dacă vă doare capul nu e neapărat să înghiţiţi un antinevralgic? Cumpăraţi-l şi ţineţi-l în buzunarul de la piept…”

Acum, venind el, Poetul, la Darvaş unde spre indignarea lui A.E.B. avea să consume iarăşi ardei umpluţi, păstra în buzunar scrisoarea… istorică a Pictorului, prin care nu pe ocolite, ci direct spus, Irene Papas era invitată să-şi ia catrafusele şi să plece acasă

la părinţi, lăsându-i Poetului cheia yalle de la antreu şi cheia ne-yalle de la cameră.

Spre deosebire de Pictor a cărui neglijenţă vestimentară părea voită şi poate că-l şi avantaja, Poetul, interpretând greşit exigenţele lui Baconsky, se îmbrăca pretenţios şi în general costumele de croială ultra, nu-l avantajau. Altfel avea siluetă agreabilă, dar ce faci cu o siluetă agreabilă când pui pe tine o haină, cu prea multă vată la umeri (ca să pară mai Hercule), de culoare stacojie (!!) îmbraci cămaşă roz şi pui la gât papillon cu picăţele?... Aşa cum nu avea să ajungă niciodată un „însurat”, Poetul, cu toţi banii investiţi în această chestie, nu avea să fie nicicând un rafinat în ale îmbrăcăminţii. Nu avea această ştiinţă şi nu izbutea să şi-o însuşească, pur şi simplu nu izbutea, aşa cum unii nu au simţul ritmului la dans şi chiar de-ar ţopăi fiecare zi şi fiecare noapte, tot or să-şi calce partenerele pe bombeuri.

După cină, din întâmplare paşii Poetului se încrucişară cu drumul fecioarei mongoloide. Poetul, mai preocupat ca oricând, mai decis ca oricând, n-o observă nici acum cu toate că merita fata să fie

observată; dar ea? În ochii ei costumul fistichiu al Poetului se bucură de apreciere, şi ce gândea fecioara? Gândea: Iată-l, merge iarăşi s-o scoată la local!

Avea motive să tragă această concluzie. În repetate rândurî Poetul o „scosese” pe Irene Papas, dar nu la vreo bombă ci în cele mai selecte restaurante, unde, – lucru deosebit de important pentru vanitatea sa păguboasă de artist – nu e un reproş, o constatare numai, – să fie văzut în compania frumoasei „grecoaice”, şi chiar era totdeauna văzut de felurite cunoştinţe ce a doua zi… etc. Exagerările vestimentare ale Poetului treceau pe planul doi, fiind compensate de talentul său de a-şi însuşi la repezeală cele mai moderne dansuri, aici chiar era în pas cu moda, dacă nu cu un pas înainte, cât despre Irene Papas, ea întruchipa şi ritmul şi dansul. Interveniseră şi incidente cu inşi mai mult sau mai puţin ameţiţi ce o invitau pe „grecoaică”, Poetul refuza, indivizii se jurau că să-i bată Dumnezeu dacă nu-l vor căsăpi pe papiţoiul ăla la ieşire, nu se întâmplă mare lucru, şi cel mai de seamă şi neplăcut incident, avea să se întâmple chiar acum, în seara asta

înmiresmată când Poetul urca pe strada Elisabeta, după un rom luat în treacăt la birtul din colţ. Pătrunse în clădirea cu două etaje şi inevitabil se izbi de administratorul şi portarul acelui imobil, un imbecil voluminos, dar nu era voluminos fiindcă era imbecil, ci era imbecil, fiind imbecil, simplu. Voluminosul imbecil nu-l privea cu ochi buni pe Poet, unu, fiindcă era amic cu Pictorul, doi, Pictorul – găzduia ilegal o fiinţă de sex opus, deşi tare frumuşică, trei, fiindcă în absenţa Pictorului, Poetul o vizita, oare în ce scop? pe fiinţa frumuşică.

Poetul dădu bună seara, dar portarul, privindu-l de sus, pe deasupra burdihanului, nu răspunse. Poetul îşi făgădui să nu mai fie politicos cu cine nu merită… dar el se simţea cu musca pe căciulă… urcă scările şi ţârâi de patru ori. În apartamentul acela mare locuiau patru familii, dacă-l numărăm şi pe Pictor şi pe nelegitima lui. Deschise doamna Vaspa, o făptură neplăcută. Nu avea niciun motiv să apară în uşă, pentru ea se suna o singură dată, dar iat-o, privindu-l pe Poet cu nişte ochi cocliţi. Îl privi şi spuse cu voce antipatică „Domnişoara nu e acasă”. „Îmi daţi voie să încerc la uşa ei?”

„Nu!” şi doamna Vaspa trânti uşa.

Coborând, Poetul se izbi de fiul portarului, alt cretin burdihănos ce se dădea drept judecător şi de fapt era om de serviciu… ce e drept la Tribunal. Însă era atât de cretin că şi el era convins că e judecător.

— Iarăşi dumneata?!

— Ce – iarăşi – eu?

— Intri mereu în casa noastră *neanunţat!*

O, ce seară nefastă! Făcând cale întoarsă Poetul aruncă peste un gard buchetul aranjat special, „ikebana”, pregătit pentru Irene Papas. Ce rol avea acest buchet scump? Cine ştie, poate ar fi fost o contragreutate faţă de scrisoarea Pictorului, sau un argument pentru pasul decisiv…

Ce-şi zicea Poetul, azvârlind buchetul? O dau încolo de azi înainte pe Irene Papas! şi chiar când se gândea la ce altă prietenă să-şi petreacă seara (slab bărbat, să se consoleze atât de uşor!…), o văzu pe Irene Papas. Însoţită. Nu de Pictor, acela era departe. Venea adusă de un vlăjgan cu dinţii cariaţi (aceasta a fost prima constatare), un individ ce surâdea strâmb din dinţii săi

cariaţi. Fără să-şi dea seama prea bine ce face, Poetul îl pălmui. În numele cui, al Pictorului, al său? Individul ripostă. Între ei se interpuse Irene Papas, înaltă, voinică, neaşteptat de autoritară.

Scrisoarea Poetului către Pictor: Dragă amice, în legătură cu meciul despre care-mi ceri amănunte (inexplicabilă introducere, Pictorul nu ceruse amănunte cu privire la niciun meci, spre deosebire de restul lumii1 putea trăi şi fără fotbal), iată ce îţi pot comunica. Bineînţeles, m-am dus la acest joc deosebit de important pentru „Ştiinţa”, echipa noastră mult iubită care, ca la orice început de sezon, de altfel ca şi la mijlocul sezonului, şi la finele lui, trece prin momente grele. Nu prea înţeleg de ce iubita noastră echipă mereu traversează perioade de criză…

(Ce o fi asta, un mesaj cifrat? se întrebă Pictorul uluit.)

Dar, ca să n-o lungesc, marele *te-am* C.C.A. s-a prezentat în cea mai aleasă formaţie, cu Apolzan, Bône, Alexandrescu, Zavoda, ete, Voinescu în poartă. Publicul nostru clujean era pesimist, iubita lui echipă abia scăpase anul trecut de retrogradare,

acum pierduse două meciuri la rând, după cum ştii (Pictorul nu avea habar, pe el îl interesau boxul şi volley-ul), iar al treilea se nimerea să fie cu echipa militară, incontestabil cea mai puternică la ora actuală...

Pictorul trase o înjurătură, ce naiba se întâmplase, înnebunise Poetul, trăsese la măsea? Nu, scrisul era coerent... dar de ce-l plic râsea cu amănunte despre un meci despre care el n-a dorit, nu doreşte şi nu va dori să afle ceva?

...Ce folos să joci pe teren propriu – continua neostoit Poetul – când ai o echipă improvizată iar adversarii îşi pot culege jucătorii cei mai buni din toată ţara?! Am încercat să mă strecor pe mizeria aia de tribună de lemn unde abia se pot înghesui vreo două mii de suflete, folosindu-mă de o „delegaţie", cică făceam reportaj sportiv pentru „Almanah", dar băgătorul de seamă de acolo s-a uitat la mine ca la un vierme – era să spun viezure – „Care Almanah, cine eşti, şi cu ce drept vrei să...?", aşa că mi-am luat picioarele-n spinare, iute, până nu apucă ăla să cheme organele. Limpede, un amărât de poet n-are ce căuta printre două

mii de aleşi la tribună, aşa că m-am dus în cealaltă parte a terenului pe movila aia sinistră şi asimetrică unde se înghesuie „mulţimea anonimă”, în vârful picioarelor, în vârful unghiilor, de unde, dacă nu eşti de cel puţin 1, 90 (iar eu nu sunt!) nu ai şanse să vezi mare lucru. Cu mari sforţări, lungindu-mi la maximum gâtul, am prins câte ceva.

Domnule, a fost o partidă de neuitat! La „Ştiinţa” a apărut un Băiat nou, un scund negricios, medicinist zice-se, pe nume Georgescu. Un anonim ce debuta chiar în meciul acela greu! Prin minutul 18 Georgescu ăsta primeşte o pasă de la Horaţiu Moldovan, trece pe lângă Apolzan ca un expres pe lângă un mărfar şi înaintează spre Voinescu. Marele Voinescu – văd şi acum – îl fixează de la distanţă, ce o fi voind micuţul ăsta obraznic, cum îndrăzneşte să...? Georgescu se apropie, mai fentează, mai trece de unul, traaage! Mingea se înfige la vinclu, rămâne ţintuită acolo, de au trebuit s-o dea jos cu o rangă! Da, gol, unu la zero pentru ai noştri, cine să creadă, în primul rând nu credea Voinescu, dar ce să vezi, se înfurie Bône, trimite în adâncime lui Alexandrescu şi centrul militarilor cu o bombă de la treizeci

de metri egalează. Scurtă a fost fericirea, publicul bombăne: păi se putea altfel?

La repriză unu la unu.

(Pictorul: „Să te ia drakkul cu unu la unu al tău!” Totuşi citeşte mai departe, în speranţa că va găsi şi ceva ce-l priveşte direct pe el.)

…Începe repriza a doua, Voinescu poartă celebrul său pulover vişiniu („Oare chiar vişiniu? se întrebă Pictorul. Cred că nici n-a fost la meci. Îşi bate joc de mine!”), militarii atacă în valuri, „în haită” cum se exprimă britanicii, de două ori sunt pe punctul de a înscrie, dar Nicoară în zi *di granda,* scoate o minge printr-un refles fenomenal, alta e degajată de pe linie de fundaşul central Mureşan, acesta pasează pe extremă la micuţul Munteanu – ce mare dribleur!

— De aici mingea ajunge pe fruntea debutantului Georgescu, el o aruncă peste doi fundaşi, trece *prin* ei, trage… GOOOL! Nebunie curată, ai noştri conduc.

În penultimul minut de joc penalty pentru C.C.A. dat pe nedrept, ca-ntotdeauna, publicul protestează degeaba, arbitrul arată „punctul”, trage

Alexandrescu… BAAARĂ! Nicoară prinde, degajează, conducem cu doi la unu, de ar mai trece un minut, dar, DAR, după vreo trei „un-doi-uri” colosale, Georgescu reprimeşte balonul, trage din unghi imposibil, mingea se răsuceşte în aer ca un vârcolac şi intră în plasă. Trei la unu! Hip, hip, ura! Da, Pictore. Aşa a fost jocul. Păcat că nu l-ai văzut. Alte noutăţi deosebite nu am, pa, pe curând.

P.S. (E fără importanţă.) Poţi să te întorci acasă liniştit. Eşti un amant părăsit, sărmanule. Irene Papas a plecat, hogeacul tău e liber…

şi iscăleşte Poetul

Alt capitol

În tren Pictorul avu timp să se gândească la multe.

În tren, când ai un loc incomod, între o traistă şi un tip ce duhneşte, îţi vin cele mai pesimiste gânduri, ai literalmente impresia că ai trăit inutil, că trăieşti inutil, că viaţa, oricum, ţi s-a terminat înainte de a fi început.

Pictorul avea însă loc bun, la-ntâia, el nu cheltuia parale pe îmbrăcăminte, dichisuri şi fleacuri, precum poetul, în

schimb călătorea numai la-ntâia. Una din multele feţete ale Pictorului, Pictorul, diamant şlefuit doar pe o direcţie (ce direcţie, ce diamant? De ar auzi ar râde, Pictorul, deci retragem comparaţia), Pictorul ce se întorcea acasă. Care casă? Se gândi, fără să respecte cât de cât o ordine cronologică, la ziua când fusese pălmuit de învăţător fiindcă desenase cu o cretă, pe o tablă, ceva, se gândi la tatăl său, la autobuzul „Companiei Trans Africa”, în care petrecuse nopţi bune, cu totul ocolit de insomnii, se gândi la Luciana Sâncrăian, ce mai făcea fata aia, se măritase, născuse prunci, mai citea cărţi ciudate? trecu, sări, mai bine-zis la moara-şteamp, ruina aia a căutătorilor de aur căreia el năzuise să-i facă o roată nouă, la ce bun, apa nu mai curgea pe acolo, se gândi la *Ambasadorul focului* şi la… La ce nu se gând Pictorul?

Nici la întâlnirea, inevitabilă, undeva în oraş probabil, cu Irene Papas, nici la despărţirea de viitoarea Mare Actriţă. Ea îl condusese la gară. Dar el o şi uitase. Dare? Dar dacă plecase, din Bucureşti, în inimă, dacă e corect spus aşa, cu imaginea Gazelei? N-ar fi recunoscut-o pentru nimic

în lume. La vagonul-restaurant era fum., coniac, ciorbă, peşte, tort de şocolată. Încercă din una, din alta. Timpul trecea încet, însă trecea. Carpaţii defilară prin faţa acceleratului, sau mai curând invers, văzu în treacăt Braşovul amintindu-şi de o glumă – românul veşnic pornit pe glumă! – îşi aminti de o studentă pe care o cunoscuse şi dansase cu ea la vreo trei reuniuni, frumoasă fată, dar cu un „infiltrat” ce o obligase să se mute la Braşov – oare ce mai făcea? Se vindecase? învăţase să schieze? O fi ajuns vreodată pe vârful Caraiman?

Căzu amurgul, oblic, ca un avion manevrat cu îndrăzneală. Vântul gonea orizontal, paralel cu şesurile, cu frunza căzută, iar odată cu amurgul, cu vântul, cu frunza, Gazela.

— Du-te şopti! Pictorul.

În timp ce trenul încetinea, el văzu gara oraşului Cluj, luminată atât de frumos! Aici este locul meu, îşi zise, dar îşi aminti iar, net şi dureros de Gazelă: „Locul tău e acolo…” Ea avusese în vedere pădurea blestemată… Frumoasă şi dulce Gazela, femeia acvariană, dar prea îşi închipuia că poate şi ştie totul! Din nou Pictorul o alungă de

lângă el. Îl aşteptau realităţi concrete, – prozaice.

Ce să facă? Să meargă direct acasă? Ora, destul de înaintată. Nu. Mai întâi la Poet, chiar existând riscul de a nu-l găsi, sau cu şi mai fermecătorul risc de a-l găsi împreună cu Irene Papas. No, şi?

Respiră aerul umed al străzii Horea. Indiscutabil, se simţea legat de acest oraş. Nu era o întoarcere triumfală ci pur şi simplu o întoarcere. Trecu prin faţa redacţiei „Almanahului”, cercetă ferestrele, întuneric peste tot, prin urmare redactorul şef nu proclamase noapte albă, noapte de creaţie… în schimb, acolo în Piaţa Mihai Viteazul, în geamul Poetului, lumină, nu se culcase încă Poetul, probabil că scrie, cretinul… dacă nu cumva… Pictorul urcă scara, sună, auzi paşii furişaţi ai ăluia mic şi rău (Pictorul auzea mai bine decât un câine), acum, precis, Poetul se chiorăşte prin vizor şi ca o parolă, Pictorul plimbă prin faţa vizorului o sticlă cu lichior de nucă „special” adus anume din Capitală. Autorul acelui buclucaş *„Étude psihologique”,* se dădea în vânt după asemenea porcării dulcege. Poetul deschise şi, înălţându-se în

vârful picioarelor, îl sărută pe ambii obraji pe Pictor (nu cumva sărutul lui Iuda?) şi prima întrebare a fost: „Ai băut? Tu?! Ce naiba ai băut?” „Ce naiba se poate bea în tren, de plictiseală? Coniac… bere. Eşti singur?”

— Din întâmplare, făcu Poetul pe grozavul. De fapt nu chiar singur, ci cu muza.

Era într-o pijama pretenţioasă, desculţ, ciufulit şi caraghios.

— Şi cum o cheamă pe muză?

Poetul îl privi de jos, încercând să-l privească de sus.

— Degeaba ţi-ai pierdut vremea fojgăind încolo şi-ncoace, dacă n-ai descoperit încă simplul adevăr că muza e doar muză şi e vizibilă doar celui dăruit cu har.

— Ia nu mai face pe deşteptul! Poate că despre muze ştiu mai multe decât tine!

Poetul îşi aranjase odaia modest, pe măsura posibilităţilor – urmând ca pe parcurs s-o amenajeze din ce în ce mai sofisticat. Deocamdată inaugurase COLŢUL FEMEII FRUMOASE, COLŢUL AVENTURII, COLŢUL POEZIEI, urmau să vină şi altele,

deocamdată culmea luxului din hruba sa era un aparat de radio „Electronica” (toate sunt de fapt „Electronica”). Da. Când Poetul pururi amorezat, pururi nestatornic, încerca să facă o cucerire, invitând cu nevinovăţie la el acasă „persoana”, preciza: „Am şi radio, ascultăm, puţină muzică…” încetul cu încetul Poetul devenea un Mare Pirat al Inimilor. El o proclamase. Cine voia să-l creadă, îl credea.

Din foile risipite pe masă, Pictorul citi în treacăt:

De două ori pe seară cu plec cu diligenta Cam la aceleaşi ceasuri, sau ceasuri diferite Dar ceasurile au, de obicei, clemenţa Erori de a comite, mai mici sau mai cumplite…

Ia te uită, a învăţat rime noi! cugetă Pictorul în vreme ce Poetul desfunda sticloanta cu lichid gros, verzui, lichiorul de nuci „special”.

— Astea ţi-s toate bagajele? Poetul se referea la masa mare unde Pictorul îngrămădise realizările sale plastice din pădurea blestemată – nudul Irenei Papas, din memorie – şi din Capitală, nudul Gazelei, pe viu.

— Am lăsat valiza în gară. Nici nu eram sigur unde voi dormi. Eu nu beau otravă din aia verde, n-ai în casă ceva cinstit?

— Am dar… Bine, ce dacă te îmbeţi, eşti la mine acasă. Am şlibo, o ţin anume pentru indivizi vulgari ca tine. Hai arată-mi desenele, picturile.

— Poate altă dată. Ei, cum stăm?

— Ţi-am relatat meciul punct cu punct.

— Suflete, nu fi idiot!

— E greu să nu fii idiot. Am să încerc, totuşi. I-am transmis îrenei Papas conţinutul plin de fiere al scrisorii tale, în acelaşi timp i-am înmânat o mie de lei pe care i-ai trimis tu ca „dar” de „divorţ”. (Poetul se întrebă dacă e cazul să amintească de vlăjganul cu dinţii cariaţi, decise că nu, din cavalerism, ş-apoi Pictorului nici nu i-ar fi păsat.)

— Ce mie de lei? se răsti Pictorul. Nu ţi-am trimis niciun ban.

— E aproape adevărat… dar am îndrăznit să acţionez în numele tău, oare nu eu te-am reprezentat în timpul cât ai lipsit? Ştii, cheltuielile de mutare… şi-n afară de asta… o clipă! Poetul, pedant, scotoci prin buzunarele uneia din hainele sale pedante şi scoase un carneţel: I-am împrumutat 300

lei, apoi 100, apoi 500, apoi 157…

— De ce tocmai 157?

— Exact atât aveam în buz. Ea îmi ceruse 300… şi, în fine, 800 lei.

— Cu alte cuvinte vrei să insinuezi că îţi sunt dator vândut!

— De ce te agiţi? Datoare îmi este Irene Papasi

— Şi cheia?

— Ce cheie?

— Dublura cheilor de la casa mea, nătărăule!

— Pe mine să nu mă faci nătărău la mine acasă, că te snopesc! Am uitat de această problemă, şi-apoi ce importanţă are?! Să i le fi smuls cu forţa, cheile?

— De ce nu?! Unde e domnişoara, acum?

— De unde vrei să ştiu? Poate la drakku! La mine, precum observi, nu e, iar de la tine a spus că se mută chiar a doua zi. Avea bani de mutare.

— Ai verificat dacă nu mai e acolo?

— N-am verificat nimic. Poetul se enervă şi renunţă la cavalerism. În ultima vreme cred că se încurcase cu un tip cu dinţii stricaţi, asta e cam tot ce ştiu. M-am

şi bătut cu el.

— De ce, mă?

— De timpi t ce sunt! îţi apăram *poete,* onoarea ta de familist. Fără ca tu s-o meriţi.

— Ai încasat-o?

— Nu prea… n-a avut ăla vreme să dea, nici eu, ce crezi că mă lăsam la unul cu dinţii stricaţi? Ne-a despărţit fata. M-a căutat a doua zi la slujbă, acolo, îţi închipui, sub atâtea priviri iscoditoare, am avut explicaţia, i-am comunicat „ordinul” tău, i-am dat banii, de bani s-a bucurat şi – asta e! Eşti un tip imposibil, Pictore! Nu ştiu de ce nu te dau afară din casă!

— Trebuia să-i ceri şi cheia!

— Eşti un prost! Avea nevoie de cheie ca să-şi ia lucrurile. Ş-apoi nu m-ai plătit ca pe un avocat! Culmea, eu am plătit. N-ai decât s-o cauţi pe Irene Papas şi să-i ceri tu cheia!

N-a fost nevoie s-o caute. Când Pictorul intră în hogeacul său, o găsi pe Irene Papas citind, la veioză. În ochii ei scânteie o flacără mândră, dar dacă e mândră, gândi Pictorul, de ce nu a plecat într-adevăr, cum a făgăduit?

Irene Papas sări din pat, purta o pijama

cu fluturaşi, Pictorul n-o cunoştea, fusese cumpărată, pesemne din banii Poetului.

Scânteind în continuare din priviri, ca femela rănită a unui tigru, Irene Papas smulse de pe canapea două pături, le întinse în celălalt colţ al camerei, mai luă şi o perniţă şi se culcă acolo, mândră, tăcută, liberă şi independentă ca o pisică (cuvintele Pictorului) dar deodată mândria, libertatea, tăcerea, independenţa i se frânseră, şi se ghemui, se îndoi ca un căţel părăsit, începu să scâncească, să plângă exact ca un căţel părăsit şi oropsit şi Pictorul simţi întreaga tristeţe şi amărăciune a scurtei ei existenţe, şi a scurtei sale existenţe.

Rămase câtva timp în picioare. Nu ştia ce să facă. Nu mai trecuse prin asemenea situaţii. Cum ar fi procedat Poetul? Cum ar fi procedat Cavalerul Morilor de Vânt? Dar Contele de Monte-Cristo? Dar înţeleptul rege Solomon? Dar Huck Finn? Nu avea probabil nicio importanţă cum ar fi procedat aceştia, fiecare în parte sau toţi la un loc, câtă vreme el, Pictorul nu ştia ce să facă…

Ca să acţioneze totuşi, ca să nu rămâie ca o momâie, în vreme ce căţelul părăsit şi oropsit scâncea în colţul său, Pictorul

deschise acel dulăpaş vişiniu – de ce? Hainele sale, puţine câte avea, rămăseseră în geamantanul lăsat la gară. Înregistra, absent, noile achiziţii ale Irenei Papas, trei perechi de sandale noi ce le orânduise sub fustiţe, şi alea noi, mult îl mai costase pe bietul Poet absenţa sa, nu-i nimic, îi va restitui totul, până la un sfanţ... închise dulapul, ce să mai facă? Să bea... el care nu se omora după alcool, să se ameţească, să uite? Nimic nu se uită, chiar de s-ar ameţi, peste câteva ceasuri se va afla în faţa aceleiaşi realităţi... ştia bine că lăsase neatins un kil de vin, îl găsi neatins, îl desfundă, dopul ieşi cu un pocnet, vinul cam fermentase, ce conta, Pictorul îşi turnă şi bău, în vreme ce căţelul părăsit şi oropsit continuă să scâncească, apoi, cu mâna cam nesigură, dar nu din cauza băuturii, înşiră pe două rânduri operele sale din ultimele luni. Cine ar fi fost în stare să se pronunţe asupra valorii lor? în orice caz nu el, autorul... Poate că A.E.B., dar Pictorul nu era defel convins că are să i le arate.

Pictorul bea din vinul acela alterat, plimbându-şi ochii de la un pastel, pădurea blestemată văzută din exterior (din interior

nu îndrăznise s-o prindă, în interior se aventurase o singură dată!) – la un peisaj mai mult sau mai puţin semnificativ, cabana, profilul Cabanierului – remarcabilă era totuşi la acest tablou contradicţia ne-dialectică dintre cele două şuviţe de fum ce se ridicau din cele două hornuri.

Fumurile porneau în direcţii diferite, ca şi cum fiecare din ele ar fi beneficiat de alt vânt, de propriul său vânt, fapt imposibil, dar dacă tocmai aici se afla de ea? Stângăcie sau subtilitate, sau subtilitate inconştientă?

Alături se aflau vreo câteva nuduri, cele ce stârniseră indignarea cinstită şi protestele Cabanierului („Lasă-te, domnişorule de năcazuri d-asteai”) Unul din nuduri o reprezenta chiar pe femeia de care fugise, Irene Papas.

Cu un mic surâs răutăcios (în vreme ce căţelul oropsit şi părăsit scâncea), Pictorul îşi zise că va dărui acest nud Poetului, pentru „Colţul femeii frumoase”, Poetului a cărui slăbiciune pentru „căţel” nu-i era necunoscută.

Un alt nud, impersonal, un altul aşa şi aşa şi un altul al drak-kului de personal:

Gazela.

Pe urmă peisaje, un *étude* cam abstract, ronduri trapeze, triunghiuri vârâte unul în celălalt, tot mai mici până la un punct ce poate încerca să sugereze infinitul. Poate.

În şirul acesta de „opere” existau două mari goluri, întâlnirea Pictorului cu *Ambasadorul focului,* şi, mai ales, apariţia celor cine! păsări albe – lebede sau ne-lebede – prinse în capcana acelui ameţitor triunghi de cer albastru.

Poate va încerca Pictorul şi în această direcţie, mai târziu, când va deveni „mai subtil”.

Şi după ce contemplă această galerie neterminată, Pictorul comise gestul ce nu merită să fie analizat, înainta, către Irene Papas ce scâncea mai departe ca un căţel oropsit şi părăsit şi jignit, căţelul, o luă în braţe, el voinic, nici ea uşoară şi o puse înapoi în pat. A doua zi dimineaţă ea privi nudurile.

— Cine e asta?

— Nu te recunoşti? Tu.

Apoi, cu o intuiţie sigură, Irene Papas trecu peste alte goliciuni şi se opri la ultimul nud din serie: „Dar asta?” „Asta e

Gazela”, răspunse Pictorul. Irene Papas nu mai întrebă nimic, se dichisi iute şi merseră să facă acele controale medicale atât de necesare în vederea unui mariaj. După ce termină cu o parte din ele, fiindcă sunt multe dar inutile, oricât de schilod ai fi, tot e voie să ts însori – Pictorul îi dădu nişte parale, pentru o prăjitură şi pentru ca să facă ceva de mâncare, Pictorul porni către red., uşor îngrijorat, ar fi de părere unii, nepăsător, afirmăm noi, judecând după mutra sa „scârboasă”, cum îl definise Poetul în seara trecută.

Îl găsi pe acesta, pe Poet, compunând împreună cu Aurel Gurghianu un lung răspuns pentru un colaborator dificil”. „Profesorul” Gurghianu îi zâmbi cu blândeţe Pictorului şi întinzându-i mina întrebă ce mai face „marele fugar”. Evident, toată lumea aflase motivul absenţei Pictorului… no, şi?

Aurel Rău zâmbi ceva mai reţinut şi-l preveni pe Pictor că-l aşteaptă momente grele, el nu ştie exact ce intenţii are A.E.B., dar se pare că e foarte pornit. Pictorul avu o conversaţie cu „tovarăşul ce scrie teatru”, D.R. Popescu, proaspăt angajat al instituţiei.

Acesta-i» propuse o partidă de şah, Pictorul pierdu, nu că juca rău, dar pierdu – şi întrebă: „Aşadar pe mine m-au dat afară, iar pe tine te-au luat în locul meu?” „Aşa cred unii, schimbă vorba prozato-rul-dramaturg, dar îţi spun, fiindcă te văd alarmat, Baconsky nu face una ca asta. E simplu, din redacţie a plecat R., eseistul şi A.E.B. a găsit de cuviinţă să mă încerce pe mine. Zicea că într-o redacţie serioasă, nu e de prisos un dramaturg”.

„Nu sunt alarmat, întoarse vorba pictorul. Îmi este indiferent”.

— Da? Dar nu eşti atât de indiferent pe cât vrei să pari”.

— Aşa crezi?

— Aşa cred.

Ambii erau mândri şi căpăţânoşi, cu deosebirea că D.R. eră căpăţânos în hotărârea sa de a face totul în proză şi-n teatru, pe când Pictorul era decis să nu facă aproape nimic. Doar mândria lor era aproape identică, fireşte cu nuanţele personale ale fiecăruia. Pictorul întrebă:

— De ce scrii teatru, când nu ai nicio şansă? D.R. Popescu întoarse vorba.

— Mai facem o partidă, ca revanşă?

Pictorul declină Invitaţia şi trecu la Secretariat unde tocmai intrase marele şef. Acesta aruncă o privire iscoditoare şi rece asupra salariatului său şi răspunsul la salut fu: „Te-ai cam sfrijit, *poete!* Nu ţi-au dat de mâncare pe acolo unde ai rătăcit atâta amar de vreme?”

Pictorul socoti că nu e momentul să se intimideze.

— Nu peste tot există un Darvaş, maestre!

Baconsky aprecie la valoarea ei impertinenţa subalternului şi trecu în biroul său. Abia peste un ceas binevoi să-l cheme pe Pictor.

— Şezi acolo! Povesteşte!

— Nu prea am ce, bombăni Pictorul, şi tăcu. A.E.B, aştepta. Pictorul se urni: „Am auzit, spuse el, că la Anatomie, de la catedra lor înaltă, profesorii încep cursul către balici lăudând armonia şi înţelepciunea cu care este construit corpul omenesc. Evident, Dumnezeu nu are vreun rol, iar originea noastră din Adam şi Eva nu e luată în considerare, normal, e şi asta mistică, dar nu se vorbeşte de nicio altă origine, cum că am fi venit din stele... Nu.

Ne tragem din maimuţă! Pentru cine e măgulitor, pentru noi sau pentru maimuţă? îmi permiteţi să aprind şi eu un trabuc? Obţinând încuviinţarea, Pictorul trase un fum, continuând: De ce profesorii îşi încep cursul lor savant, cu o mistificare, cu o minciună? Care armonie, care înţelepciune în construcţia corpului omenesc? După moarte muşchii putrezesc la repezeală, rămâne scheletul, un simbol al spaimei. Încă din timpul vieţii ne temem de propriul nostru schelet”.

Baconsky se încruntă.

— E şi aceasta o cugetare, *poete.* Nu ştiu dacă e profundă, în schimb e pesimistă. Văd că tergiversezi răspunsul la întrebarea mea, ca atunci când te-am pus să scrii poezie, şi ai făcut un desen. Haide să întreb direct: ai scăpat de persoana ce te prinsese în laţ?

— Nu. Nici vorbă.

— Asta e, niciodată nu scapi prin fugă, am vrut să te previn, dar ar fi fost de prisos, *poete,* după câte te cunosc. Ia-o cum vrei, fuga, oricât ai justifica-o, e un act de laşitate. Ar trebui să te concediez imediat, ai lipsit mai mult decât *ţi-am* dat voie!

Pictorul, mohorât, tăcea mohorât. A.E.B., ţintuindu-l cu privirea, scutură scrumul de la ţigară. Ia spune, *poete,* ai lucrat ceva între timp?

— Nu, minţi Pictorul.

— Prin urmare m-am înşelat în privinţa dumitale! Chiar te voi concedia!

— Maestre, zise cât se poate de demn Pictorul, adevărul este că n-aş dori să fiu dat afară, acum, în preajma însurătorii... Adevărul e că am lucrat.

— Vreau să văd!

— O să vă aduc într-o zi...

— Nu într-o zi, *poete!* Acum. Locuieşti în apropiere. Aştept.

— Mă duc, se ridică Pictorul. Însă am o mare rugăminte: aş dori să nu vadă nimeni tablourile.

— Nimeni, în afară de mine, bineînţeles. Pentru mine îţi cer să le aduci. Eu voi fi judecătorul şi la nevoie călăul.

O jumătate de ceas mai târziu marele şef, poruncind să nu fie deranjat nici în cazul că se primeşte comunicarea că a luat premiul Nobel, trecea în revistă „galeria neterminată" a Pictorului.

Privi nudurile şi remarcă: „Ce ai

împotriva armoniei corpului omenesc? Văd că nu-ţi displace, te contrazici…” Apoi se opri mai mult în faţa ultimei picturi.

— O pădure lovită de fulgere!

— Da maestre, spuse Pictorul, stând cu braţele încrucişate, într-un colţ, ca pedepsit.

Baconsky privi din alt unghi. „Ei, copaci loviţi de trăsnet întâlneşti la tot pasul, dar tabloul acesta are un aer bizar… cine ştie, poate datorită *amestecului incorect* al culorilor… dar de câte ori nu s-a născut, din erori, arta! îmi place. Îl cumpăr”.

— Nu-l vând! Cuuum?

— Nu-l vând. Vi-l ofer. Aşa, pur şi simplu. Sunteţi primul om ce apreciază ceva pictat de mine.

Marele şef medita preţ de două clipe.

— Bine, zise. Accept cadoul. Îl accept, însă cu o condiţie…

A accepta un cadou punând condiţii, iată o atitudine demnă de A.E.B!

— Ştii care e condiţia? Odată şi odată, când vei deveni cu adevărat şi subtil şi profund, cunoscând viaţa şi suferinţa şi bucuria, altfel nu se poate, să reiei „extemporalul”, cele cinci păsări, pornind de la schiţa în peniţă ce ai făcut-o atunci. O

mai ai?

— Nu… Dar păstrez totul în memorie, păsările, oceanul, cerul.

— E foarte bine. S-o amplifici, să-i dai un colorit *tiranic*… De ce zâmbeşti?

— De fapt nu zâmbesc. Mă mir. Eu n-am uitat tema „extemporalului”, mă urmăreşte, dar mă mir că nici Dv. Nu aţi uitat-o.

— Eu nu uit niciodată nimic, afirmă categoric Baconsky. Şi poate că nu erau vorbe în vânt.

Pictorul se căsători cu Irene Papas. După ce la ofiţerul stării civile fură pronunţate cuvintele necesare (oare când zicea *da,* Pictorul se mai gândea la Gazela *lui?),* şi iscălite hârţoagele obligatorii, în hogeacul Pictorului se înghesuiră alături de proaspeţii soţi legali, două prietene ale miresei şi doi amici ai Pictorului, Poetul, fireşte, vârât în unul din caraghioasele sale costume şi medicul oftalmolog. Amicele Ireinei Papas, erau frumuşele şi cam atât.

Bântuia un Octombrie foarte cald, fereastra deschisă lăsa perspectiva largă, împădurită, a Cetăţuii să intre în odaia strâmtă. Foarte cald, vestoanele fură îngrămădite pe un vraf de cărţi, fetele

rămaseră şi ele numai cu strictul necesar, numai Poetul se păstră solemn în haina sa cu prea multă vată la umeri, cu o cra vată „Oxford” ca un ştreang, cu nişte butoni atât de mari şi de grei la mâneci, de te şi mirai că e în stare să-şi mişte braţul.

Irene Papas pregătise gustări, după o discuţie aprinsă cu doamna Vaspa, aceasta neîngăduind nelegitimei folosinţa bucătăriei comune, dar „grecoaica” îi închise gura vârându-i în ochi, scorpiei, inelul de aur de pe inelar… fuseseră aduse lichioruri – mai ales pentru Poet, fetele băură şlibo şi vin alături de ceilalţi bărbaţi, cu toţii transpirară şi mai tare, dar ce contează când e vorba de o fericire aşa de mare, Irene Papas radia: măritată! Visul (inexplicabil) al majorităţii fetelor… în toiul acestui dezmăţ bahic, culinar şi auditiv (Poetul adusese micul său aparat de radio, şi izbutise să-l pună chiar şi în funcţiune), în timp ce Pictorul, poate stimulat de bucuria acelei zile… poate după cele câteva păhărele de tărie avu un schimb de cuvinte ironic cu Poetul în legătură cu grija ce o arătase faţă de Irene Papas în timpul dezertării sale, se petrecu un incident ce

umbri fruntea gazdei, ca să folosim o expresie foarte veche, foarte şablon.

Soneria făcu ţâr-ţâr-ţâr-ţâr, de patru ori deci, dar din pricina radioului, a conversaţiei pline de entuziasm, semnalul nu fu recepţionat de cine trebuia, aşa că doamna Vaspa, pe poziţie mereu „merse ea, apoi crăpă uşa odăii Pictorului, vârî capul prelung ca *un* ciomag, şi şuieră că domnul e căutat.

Cine să fie? Gazela? Fără nicio justificare, acesta a fost cel dintâi gând al Pictorului – gând absurd, şi totuşi profetic… Nu, micuţa Gazelă rămăsese, deocamdată, la Bucureşti, alături de soţul ei foarte, foarte ocupat, alături de visul de a deveni actriţă, ba nu „Mare Actriţă… Nu, nu era Gazela ci Ida-neni femeia de serviciu a red. Aducea un pachet „din partea domnului Baconsky”. Pictorul îi oferi un păhărel de vin, dar în faţa uşii, în hol, fiindcă bătrâna asta era mai vorbăreaţă decât o coţofană şi de ar fi fost introdusă în odăiţă, unde oricum nu mai era loc, s-ar fi produs un dezastru mare. Pictorul ciocni cu Ida-neni care-i ură căsnicie fericită (ce nu se află, chiar şi bătrâna ştia că domnul se însoară,

deşi el tăcuse mâlc), Pictorul mulţumi şi o conduse la ieşire. Reveni în camera sa şi desprinse de pachet plicul prins cu agrafe. Recunoscu imediat caligrafia marelui şef. *Poete!*

Din nefericire n-am putut da curs invitaţiei dumitale de a participa la ceremonia de la Sfat şi la micul festin prilejuit de fericitul eveniment, nici eu, şi nici ceilalţi, fiindcă ne-au picat pe neaşteptate, o mulţime de probleme şi trebuie să le rezolvăm. Nu-ţi face griji, ne descurcăm şi fără ajutorul dumitale, aşa cum ne-am descurcat vreo trei luni şi ceva, oricum azi e o zi deosebită. Consideră-ne prezenţi prin cadoul ce ţi-l oferim în colectiv – oricum, colectivul e baza. Mult noroc!

aeb.

Pictorul strecură în buzunar răvaşul şi nici nu deschise cutia în care se afla cadoul. Se simţea jignit pe sine însuşi… era şucărit, cum se zice. Nu invitase pe nimeni din red. La marele festin, nici pe A.E.B., nici pe ceilalţi, iar Poetul, încercă să se justifice, venise nu în calitate de coleg de muncă ci de prieten bun. Mai mult, Pictorul nu pomenise nimic despre data căsătoriei, cu

atât mai puţin despre *festin* ce fusese organizat nu la dorinţa sa, ci a Irenei Papas, însă… totul se află, totul răsuflă. Apoi încercă să transfere o parte din supărare asupra marelui şef. Parcă A.E.B. nu ştia în ce condiţii se căsătorea el, Pictorul?

Mai bău de ciudă două pahare unul după altul. Cu timpul, fruntea i se mai descreţi. Ciudată nuntă! Nu se aflau de faţă nici părinţii, nici vreo altă rudă, pentru motivul simplu că aceştia chiar nu aflaseră. Deci nu toţi află totul… Pictorul îl privi pe Poet, el era de vină, păgânul, el trăncănise, cine altul? Nu-i spuse însă nimic, Irene Papas încercase ea să dea amploare evenimentului dar Pictorul nu mai făcu nicio concesie.

— Deschide pachetul, e ceva drăguţ acolo, zise Poetul. Pictorul nu-l auzi. Nuntă fără rochie de mireasă, dar cu mireasă, fără frac, dar cu mire… Fericită că are verigheta la deget, Irene Papas, renunţase, nu fără oarecare miorlăiala, la cortegiul de taxiuri, la cunună, la fotografia obligatorie, festivă, şi la celelalte năzbâtii… Părinţii? Rubedeniile? Vor fi cu toţii anunţaţi cândva, mai târziu… „avea timp din belşug”.

Pictorul ridică paharul. Toţi aşteptau un discurs. Dar el zise:

— „Ocolul lumii în optzeci de zile”!

— Ai înnebunit?

— Poate. Dar voi face ocolul lumii în optzeci de zile. Pluteşte în atmosferă o notă stranie pe care o *văd şi o aud.* Voi face ocolul lumii în optzeci de zile, dar nu împreună cu *Ambasadorul focului…* Simt că voi găsi pe altcineva.

— Nu-l luaţi în seamă, s-a cherchelit de fericire, se pronunţă Poetul deja bine torpilat.

— Iubitule, cu mine vei face ocolul lumii în optzeci de zile. Pictorul o examina cu îndoială. Era sigur că nu Irene Papas e persoana potrivită. Una dintre amicele „grecoaicei”, frumuşică şi încălzită, se oferi:

— Poate cu mine?

Irene Papas, geloasă, îi trase un ghiont.

Un alt capitol

În decembrie, în preajma lui Sfântu Nicolae, Pictorul îşi căută o gazdă şi se mută pe furiş, hoţeşte, ca un hoţ, fur şi tâlhar luându-şi hainele, nu toate, şi picturile. Găsise un pat *(un pat* este exact formulat) în fundul unei curţi pe strada

Pata. În celălalt pat dormea, când nu se afla pe teren, un tânăr foarte harnic. În esenţă, băiat bun, mai ales că se afla tot timpul pe teren. O draperie despărţea această modestă hrubă, cu ceva mai confortabilă decât peşterile strămoşilor noştri, dar nu e sigur, de o altă hrubă-cavernă în care vieţuia gazda, o bătrână de vreo sută nouăzeci şi nouă de ani.

Încă o locuinţă pe itinerariul Pictorului…

Singura mobilă importantă din locuinţă – dacă mobilă se poate numi – era o halteră destul de grea, pentru o singură mână, nefolosită de multă vreme. Pictorul o folosi ca să-şi păstreze forma. El puse stăpânire pe fonta aia, sau ce va fi fost, îi plăcea să se ştie în bună condiţie fizică, nu din snobism, nu din cine ştie ce motive, pur şi simplu îi plăcea. Dând în lături masa, deschizând fereastra, făcea aproape zilnic exerciţii, iar când prin ianuarie se mută în alt loc, luă şi fonta cu el, lăsând preţul, douăzeci de lei.

Căsnicia cu Irene Papas nu dăduse roade, nu în sensul urmaşilor. Căsnicia, aşa cum îl avertizase pe Pictor instinctul de om liber (ca şi Ferante Palla, din „Mănăstirea

din Parma”: „Cine eşti?” „Sunt Ferante Palia, om liber!”) nu mersese pe roze. Ca soţie legală, Irene Papas ajunsese atât de geloasă că ori de câte ori se întorcea acasă, Pictorul simţea frisoane. În fiecare zi, ea, „grecoaica”, dar mai ales prietenele ei, îl văzuseră cu o femeie, fie la gară, fie la Făget, cine să mai ştie unde.

Unde este libertatea mea filosofică? se întreba cu mâhnire Pictorul.

Ştim ce înseamnă libertate, dar ce o fi vrut să înţeleagă el prin libertate filosofică, – e greu de precizat, nici nu încercăm.

La Cluj, în luna ianuarie de multe ori plouă. De data asta ninsese cu o lipsă de zgârcenie aproape suspectă. Ca în iarna când Pictorul citise la cenaclu operele Poetului.

Pe strada Horea, cam în faţa redacţiei mai persistau nişte ruine din timpul războiului, zăpada le transformase în cetăţi redutabile, iar orbitele din ziduri, căptuşite cu nea, deveniseră ochii unor morţi fericiţi... Mai pe stînga, pe colţ, funcţiona o bodegă, iar peste drum, în diagonală, pe colţul străzii Crişan o alta, cu trei încăperi-vagon.

Când se ivea un prilej de sărbătorire, de exemplu ziua de naştere a vreunuia din red., *poeţii,* modeşti, vizitau aceste locante, ce nu mai există. Erau cunoscuţi acolo şi serviţi cu luare aminte. Se găseau mici, şi bere şi răchie. La una din aceste reuniuni, între Aurel Rău şi Poet avu loc o conversaţie epocală. Nu era epocală „dar tâmpitul de Poet aşa o interpretă. Poetul pronunţă o sentinţă „o sentinţă pozitivă.

— Ultimul tău ciclu de versuri e colosal, Aurel! Aurel Rău ripostă:

— Mă bucur că ţi-au plăcut versurile. Dar să ştii, poete, că aici, la un pahar, ne tutuim, dar, te rog, la redacţie, numai cu „dumneata”.

Poetul luă notă.

Prin luna februarie a acelui an, la capătul unei şedinţe de plan” Pictorul, ce nu luase niciodată cuvântul în şedinţe, spuse: „Nu v-am invitat la momentul potrivit pentru a sărbători căsătoria mea, cer scuze şi vă invit acum la un păhărel, aici alături. Vă poftesc-cu umilinţă”. (N-avea, Pictorul, mutră de om umil, mai curând de huligan, dar nu era nici umil, nici huligan).

Toţi cei de faţă acceptară cu un

entuziasm suspect invitaţia de a sărbători un divorţ, la ora două şi juma veniră toţi, chiar şi marele şef. De altfel A.E.B. intra cu aceeaşi eleganţă într-un local de lux ca şi-ntr-un birt oarecare.

Fusese văzut la braţ cu doamna Clara pe unul din bulevarde, şi anume pe cel principal. În mâna liberă ducea… un buchet de crizanteme? Aş! un borcan cu smântână, dar îl ţinea cu atâta demnitate, de parcă ar fi fost un sceptru. Poetul gândi, nu fără invidie, că el, cu un borcan în mână, purtat ca un steag, ar părea cel mult caraghios, pe când marele şef…

Se instalară la birtul acela anonim, într-o încăpere destinată clienţilor selecţi, drace, şi aici există o ierarhie, chiar şi cea mai ordinară bodegă îşi are preferaţii ei şi se aduse băutură tare şi ieftină, un maldăr de cârnăciori şi de „mici” la care tinerii redactori se repeziră fără a face mofturi. Printre cei mai lacomi se arăta secretarul general de redacţie, *yes,* Rău beneficia de o bună poftă de mâncare, dar iată că nici la cincizeci n-a făcut burtă.

— Ai câştigat procesul de divorţ?

— Cum să-l câştig? L-am pierdut cu

brio.

Cum se pierde un proces „cu brio”? Simplu. Prin înţelegere, ca între domni şi doamne. Irene Papas s-a plâns în faţa instanţei că Pictorul se poartă brutal cu ea, că nu aduce bani în casă, că întreţine relaţii cu alte femei… Martorii, cu toţii prieteni de-ai Pictorului, adeveriră. („Poetul, aici de faţă, deşi cherchelit, poate întări spusele mele”.) Ceilalţi măritori, în a fără de Poet, inginerul Berinde, inginerul Florea, cu toţii foşti colegi de liceu, afirmară că Pictorul e ultima lichea, iar când îi veni rândul Pictorului, el recunoscu toate păcatele. Era de acord să cedeze locuinţa, şi cedeze totul, în afara persoanei sale şi a sufletului său nemuritor. Sentinţa s-a pronunţat iute. Bineînţeles că Pictorul a plătit taxele.

— Şi eu am contribuit… zise Poetul, cam turtit.

Unul dintre colegi întinse laba să apuce un mic şi fu de părere că Pictorul se arătase cam fraier, nu se cedează aşa uşor un hogeac, pe criza asta de locuinţe! Dar Baconsky interveni:

— Ai procedat ca un gentleman, *poete.* Dă-o-ncolo de cameră! Te aşteaptă un castel

în Spania! (Pictorul gândea: Mă aşteaptă autobuzul „Companiei Trans Africa”.) Marele şef continuă: De obicei se pronunţă felicitări cu ocazia căsătoriilor, botezurilor, avansărilor în funcţie, rar, rar, cu prilejul unui divorţ. Nu te felicit pentru asta, ci pentru că eşti, totuşi consecvent, şi-ţi urez să devii, acum când eşti om liber ca şi Ferante Palia, un intelectual!

Pictorul îl privi cam mirat pe şef, peste buza paharului cu sşlibo.

— Eu, continuă A.E.B., te apreciez ca redactor tehnic, şi ca grafician şi ca pictor şi sper să devii tot mai rafinat în toate aceste îndeletniciri dar, să nu ne ascundem după deget, *un adevărat intelectual scrie.*

— Eu să scriu?! se cutremură Pictorul. Ce să scriu? Sunt gata să fac colaps şi când e vorba de o simplă epistolă. Cam ce ar trebui să scriu, după părerea Dv., maestre?

— Orice, *poete.* Uite, amicul dumitale (se referea la Poet), pe lângă versuri, mai dă şi note, recenzioare, pseudo-proze…

— Ce aduc dandanale, obiectă Pictorul.

— Nu ne temem de riscuri. Aşa e meseria. Să continui cu exemplele poetice, toţi poeţii scriu, Felea, Gurghianu, Rău, în

afară de versuri, alte încercări, iar pe deasupra ştii, am făcut un plan de a-i repune în circulaţie pe Ion Pillat, pe Voiculescu, pe nedreptăţitul Macedonski… eu însumi, pe lângă poezii, scriu articole, diverse note, şi voi încerca să-i aduc în actualitate pe Blaga şi Ba-covia. Orientându-mă după profilul dumitale, s-ar zice că trebuie să faci cronică plastică, dar nu e obligatoriu… şi sunt atât de rare expoziţiile! Şi atât de asemănătoare una cu cealaltă! Scrie despre orice, ia-te în dinţi cu poeţii, cu prozatorii, chiar cu criticii, deşi nu e vesel, cu şabloanele, cu locurile comune, înjură-i pe cei ce se laudă între ei, fă cronică cinematografică, teatrală… Bine că mi-am amintit! Baconsky scoase din buzunar o invitaţie. Mi-a trimis-o directorul teatrului din Turda. Joacă azi, aici, „Omul care aduce ploaia”. Ce le-o fi venit să monteze un putred de american? Ai» auzit că e o piesă interesantă, eu n-o cunosc… Rareori mărturisea şeful că nu cunoaşte ceva!

— Dar dumneavoastră? întrebă Pictorul.

— Nu pot să merg, şi regret, dar seara asta soseşte un şef de ia Espla, cinez cu el. Vei fi ambasadorul *meu* şi vei face cronica

spectacolului!

Ce-i mai trece prin gând lui A.E.B! gândi Pictorul.

— Invitaţia e pentru două persoane, maestre!

— Exact! Poţi fi un original dacă vrei, invitând fosta soţie.

— Mulţumesc pentru sugestie, dar nu ţin să fiu original.

— E treaba dumitale, *poete!* Nu fi original în privinţa asta. Fii original în privinţa cronicii la spectacol.

— Dar de ce nu scrie cronica D.R? El e dramaturg.

— Ai uitat, bătrâne, zise D.R. Popescu, ai uitat că plec azi la Câmpia Turzii, pentru un reportaj?

— Am uitat, suspină Pictorul.

— Mulţumesc, eu nu mai iau nimic, îl refuză marele şef pe ospătar. Şi mai zise: Da, reportajele! (Către Pictor.) Am fost criticaţi în această privinţă. (Parcă numai în aceasta? n.a.) După ce vii cu această cronică teatrală, pleci să faci un reportaj. Mă *voi* gândi unde.

Două belele, într-o zi când mă simţeam aproape fericit! îşi zise Pictorul. Dar el

merse – destinul! – în seara aceea la teatru. De când revenise de la Bucureşti nu mai văzuse decât spectacole de operă, ÎI luase şi pe Poet. Acesta, în cel mai fistichiu costum al său, aducea a pupăză.

Contrar, aşteptărilor „Omul care aduce ploaia” nu era o piesă despre un agronom plin de fantezie ce „inventează” irigaţiile pe tarla ci o *bucată* cu destulă fantezie. După cum fiecare cunoaşte, în piesă apare fata „bătrână” personaj aproape inevitabil în dramaturgia aia americană, şi, într-un rol secundar, o dulce fâşneaţă de care e amorezat fiul mai mic al fermierului ce doreşte ploaie. Aventura e dezavuată de familie dar cei în cauză nu se lasă intimidaţi. Pictorul şi Poetul ocupară fără de sfială locuri la „fotoliu de orchestră”, deşi „titularul” cronicii teatrale nu avea cravată la gât, cum s-ar fi cuvenit.

Când apăru pe scenă „dulcea fâşneaţă”, ea îşi opri ochii asupra Pictorului. Pictorul o recunoscu, deşi se machiase. În pauză cineva de la teatrul turdean îl căută pe pictor şi-l descoperi la bafet. Nu era greu, era singurul spectator în jerseu. Îi spuse ceva, discret.

Micuţă, gracilă, parcă şi mai atrăgătoare, Gazela, viitoarea Mare Actriţă, sări de gâtul Pictorului şi-l sărută pe gât, fără să-i pese de alte priviri. „Vezi că, totuşi, am ajuns actriţă, fragilule?!”

După spectacol Poetul şi Pictorul se opriseră la o bodegă să ia câte o sută de friptură de Turda (pica la ţanc!) şi câte „ceva”, şi” asaltat de curiozităţi, Poetul ceru desluşiri. Pictorul abia răspunse.

Ce se întâmplase? izbutise, Gazela, într-un atât de scurt interval, să facă Institutul de Teatru? Nu, dar urmaşe cu perseverenţă cursurile Şcolii Populare de Artă. Iată că e bună şi asta la ceva. Teatrul din Turda publicase concurs, avea nevoie de o ingenuă sub atâţia ani, Gazela se prezentase, luase concursul şi iată…

— Cum – îi vorbise Pictorul – cum de „joci” pe o scenă de prov? De la T., până la primele teatre ale ţării, mare distanţai” Cum rămâne cu visele tale (şi deveni, voit, teatral, fiindcă oricum se aflau în incinta unui teatru) de Mare Actriţă?

— Trebuie să porneşti de undeva, fragilule, zâmbi încântător Gazela. Şi-apoi, să ştii, nici nu e atât de rău la Turda, e chiar

frumos acolo, de ce nu vii într-o zi? doar că nu avem spectatori. De-aia şi facem turnee. Turda e o bună rampă de lansare, fragilule. Urmează eventual Sibiul, sau, de ce nu, Clujul. Iar până la Bucureşti nu mai e decât un pas!

Gazela avea, ca întotdeauna, dreptate. Un pas!

— Şi bunul tău soţ ce mai face?

— Ah, el! (Influenţa teatrului!) E atât de prins în activităţile sale încât nu cred să fi observat absenţa mea. Dar tu?

Gazela îi aruncă o privire de femeie acvariană şi Pictorul se simţi pierdut, dar nu lăsă prin nimic să se întrevadă că ar fi pierdut, împrejurul lor, la bufetul teatrului, lumea sorbea limonada şi rodea biscuiţi şi toţi, mai ales toţi berbanţii, se chiorau la Gazela, ea venise în costumaţia ei de fâşneaţă – aşa cum îşi închipuia regizorul că arată o fâşneaţă americană – şi bărbaţii, deci, se chiorau la Gazelă, făcând eforturi (inutile) să privească în direcţia opusă, doamnele nu-i! acordau atenţie în mod ostentativ, Gazelei: puţin îi păsa, ea, pricepu că Pictorul e pierdut şi fu (aproape) fericită, dar încă cineva care observa scena, cu

ochelarii pe nas (uitase să-i dea jos), un băiat nu prost, cam înţelese situaţia.

— Şi acum ce ai de gând să faci? întrebă Poetul, băiatul deştept. Ţi-ai pierdut capul după fata aia? Să nu ţi-l pierzi. Să nu – ţi pierzi capul şi să nu-ţi îngropi comorile, cred că asta e din „Fiesta" de Hemingway, am citit cartea într-o limbă inaccesibilă ţie.

Beau amândoi câte o sticlă de bere foarte potrivită cu friptura de Turda.

— De cele mai multe ori tu îţi pierzi capul, replică, acru, Pictorul.

— Eu îmi pierd capul, da, însă nu mă însor niciodată! Pictorul se gândea, cu teroare, că, a doua zi, A.E.B. are să-i pretindă cronica la spectacol, fiindcă… „adevăraţii intelectuali, *poete,* aşa îşi fac meseria când e vorba de teatru, scriu imediat, sub imperiul impresiilor proaspete. Închipuieşte-ţi că ai lucra la un cotidian ce are datoria să-şi informeze chiar a doua zi, la prima oară, cititorii".

Marele şef dădea ca exemplu un substanţial şir de nume de cronicari dramatici ce aveau meseria în sânge. Pictorul nu avea această meserie în sânge. Ce să fi răspuns el? Că nu se simte un

adevărat intelectual? Că nu are idee cum e meseria de cronicar dramatic... perfect, e probabil dramatică, dar... Cu A.E.B. nu se putea discuta oricând în contradictoriu, iar Pictorul o ştia.

În timpul nopţii, în vreme ce Poetul redacta cronica spectacolului dat de teatrul din Turda (iarăşi inversare de roluri!), Pictorul îşi aprinse un trabuc şi se gândi la una din ultimele sale întrevederi cu Gazela. Ea se pronunţase: Locul acela e al tău!... Femeia acvariană!

Venise o noapte liniştită de iarnă, doar pe cer galopau constelaţii îngheţate, în linişte însă, nu se auzeau şi copitele. Instalat la fereastră, Pictorul le urmărea zborul, se gândea, dar nu profund, la aşa-zisele „însuşiri astrologice" ale Gazelei, cărora nu le acorda importanţă, se gândea la perseverenţa ei de a ajunge o actriţă MARE – sila faptul că făcuse, totuşi, primul pas. Aşa cum îl făcuse şi Poetul ce trudea acum. Oare? în artă e necesar să ai şi o şansă, iar dacă nu ştii să o forţezi... Multele piese văzute la Bucureşti, uneori bune, uneori cu actori foarte buni, îl învăţaseră câte ceva pe Pictor în acest domeniu

lunecos.

Gazela se descurcase – după părerea sa – foarte bine în rolul de „dulce fâşneaţă”, însă părerea sa era clar subiectivă şi, şi, dacă rolul i se potrivea ca o mănuşă, fiind şi Gazela o dulce fâş...? în timpul scurtei lor conversaţii, Gazela i-a spus: „Nu te înşela în ceea ce mă priveşte, fragilule! Rolişorul meu de... curviştinuţă „din piesa asta e un fleac. Rolul de bază e cel al fetei bătrâne, eu ar fi trebuit să-l am – ştiu că nu mă crezi! Cu un mic machiaj, cu alte câteva trucuri, cu talentul *meu,* eu făceam faţă! Dar a fost dat rolul acriturii ăleia care, întâmplător sau nu, e chiar divorţată, fată bătrână sau divorţată, de vreo mie de ani! în orice caz, deocamdată, e vedeta feminină numărul unu. Vedeta feminină, *am* vrut să spun masculină, este Kuţulakis, inevitabil îl vei cunoaşte

Are rol în piesa asta, rolul din film al lui «Burtă Lancasteriu», dar acum e gripat şi e înlocuit. Nu e nicio pagubă! Regizorul nostru e cam cum e, adept al lui Scorbowsky ăla, teoretician al teatrului ce consideră că între înfăţişarea de toate zilele a actorului şi «masca» cerută de rol, trebuie

să existe, obligatoriu, o asemănare... Ce tâmpenie! Adevăratele performanţe... iată că trebuie să te părăsesc... ne mai întâlnim noi, nu?” Sunase, promisiunea, ca o ameninţare!

Meditând leneş, agăţat de un trabuc, sorbind încetişor dintr-o ulcică în care turnase (spre ruşinea lui) şlibo, nu mied, Pictorul: nici nu-l lua în seamă pe Poet. Se aflau la acesta acasă. Bietul Poet, se căznea să compună cronica spectacolului, prima sa experienţă în acest domeniu, şi, cum am spus se aflau în hogeacul lui. Cu toate că-şi pierdea imediat mintea în faţa unei muieri drăguţe, Poetul ştia totuşi să-şi păstreze independenţa şi hogeacul. În Această privinţă se dovedise mai echilibrat decât Pictorul, însă Pictorului nu-i păsa. Chiar nu-i păsa.

Pe la două noaptea Poetul aruncă o privire plină de reproşuri către cel mai bun prieten al său. „Gata! A ieşit perfect! Nu ştiam că pot fi în aşa hal de intelectual. Păcat că va trebui să strici pe ici, colo articolul *meu.* Vino lângă mine şi debitează vreo câteva tâmpenii. Aceasta va fi contribuţia ta!”

— De ce să stricăm cronica ta genială?

— Bravo, de ce? Fiindcă A.E.B. se va prinde că n-ai scris-o tu, şi-mi va fi ruşine. Urât că-i jucăm iar o farsă marelui şef!

E greu de ştiut dacă Baconsky a bănuit sau nu contribuţia Poetului – de fapt, contribuţia Pictorului, cu tâmpenii… – la scrierea acestei cronici dramatice. El citi articolul gata dactilografiat de noua secretară-dactilografă Verónica, îl sună pe Pictor, făcu observaţii, efectua mici corecturi pe loc şi declară că lucrase acceptabil. „Ai făcut un prim pas important pe calea intelectualizării, *poete!*”

— Mă tem să nu devin prea iute un intelectual, maestre!

— Este singura teamă ce nu trebuie să te pască, *poete!*

— Totuşi mă tem. Mă tem că îmi veţi cere să fac o cronică muzicală la „Gaianeh”, de Aaram Haciaturian.

— E o sugestie bună. Văd, că cunoşti perfect numele compozitorului. Mă voi gândi, poate că acesta va fi al treilea pas, cel de-al doilea va fi un pas mai lung, te vei duce în Moldova, la să-vineşti.

— La Săvineşti? se miră Pictorul. Nu

era sigur dacă mai auzise de această localitate… Şeful explică, metodic:

— Următoarea săptămână nu ai mare lucru de făcut la red.

Iar eu am mare nevoie de un reportaj vânos, plin de viaţă, pentru numărul proxim al revistei… deci, spre Moldova, *poete!* La Săvineşti e o fabrică nouă de fibre sintetice, minune a tehnicii!

Aurel Rău se afla în biroul şefului, făcând adnotări pe marginea unui plan. El interveni, măcar că nu scrisese niciun reportaj la viaţa lui!

— Iată cum faci: treci din secţie în secţie şi notezi în carneţel absolut întreg procesul de producţie, punct cu punct…

— În afară de ceea ce este secret, râse A.E.B. Nu se poate să nu existe şi acolo nişte secrete. Şi te vei caza la… Ai citit, *poete*. „Viţelul de aur” şi „Douăsprezece scaune”?

— Hm, astea mi-au scăpat. Dacă mă trimiteţi la Săvineşti, în loc să-mi faceţi un program de lectură, cum i-aţi făcut Poetului…

— Îi vei citi pe Ilf şi Petrov în tren, ai cale lungă de făcut, decise Baconsky.

Parcurgându-i pe aceşti autori vei afla că nu se găsesc niciodată camere la hotel, chiar dacă hotelul e pustiu. E un fenomen la fel de enigmatic ca şi aurorele boreale, dar mai puţin frumos. Osear Bender, personajul din romanele amintite, ştii cum proceda? Dădea în prealabil o telegramă sau un telefon cum că vine maharajahul cutare, sau un lord, neapărat un putred de capitalist, pentru ăştia se găsesc totdeauna camere. Să telefonez eu la Piatra Neamţ, e la câţiva kilometri de Săvineşti, la Piatra îţi vei fixa reşedinţa, pe urmele lui Hogaş, să anunţ că soseşte în oraş... cine ai dori să fii, *poete?* Marele sculptor Moore, îţi convine? Churchill nu poţi fi, eşti totuşi prea tânăr, iar viezurii de pe-acolo cred că au auzit de el, pe când despre Moore...

— Nu, nu, maestre, mă descurc eu, protestă Pictorul, plictisit de încurcăturile ce s-ar isca. Şi cam când trebuie să plec?

— Nu e nicio grabă, mâine, nu mai devreme... Problemele sentimentale – dacă nu ţi-a venit mintea la cap – le rezolvi azi. Aşa e, să nu uit, de la Săvineşti poţi da o fugă până la Bicaz, acolo o întâlneşti neapărat pe fosta noastră dactilografă,

Sanda, ea te poate ajuta, eu nu mă supăr dacă te întorci cu două reportaje…

Alt capitol începuse să ningă iarăşi, cu atâta melancolie încât îţi trecea orice chef să devii un intelectual! De data asta Pictorul se pomeni singur în mare încurcătură, însă, chiar de ar fi trebuit să reclă dească Babilonii! se hotărî să scrie chiar el, fără ajutorul Poetului. Şi ningea, ningea, iar în inimă se clădea tristeţea, după ceva pierdut, nicicând câştigat. Dar Pictorul se decise să alunge aceste sentimente tulburi ce abia te împiedică să mergi înainte, aşa era el., un căpăţânos, dar şi un neserios, singura sa asemănare cu yankeii…

Secretarul general de redacţie insistă ca Pictorul să treacă din secţie în secţie, fără să lase carneţelul şi nimica să nu-i scape. Dar de ce, îl întrebă Pictorul. În fond aceasta e o afacere tehnică, ingenioasă, cititorul unei reviste literare nu ar pricepe mare lucru» altceva aşteaptă el. Stai, îl opri secretarul general de redacţie – dacă ai notat pe hârtia albă procesul de producţie la amănunt, ai şi oamenii. Nu pricep – se încăpăţână Pictorul, pe cititorii noştri., mulţi, puţini câţi îi avem, îi interesează

oamenii sau procesul de producţie? Eu cred că, în legătură cu partea tehnică, specialiştii au documentaţia lor, exactă.

Baconsky zâmbi ironic, Rău zâmbi cam încurcat. Adevărul e că se purtau multe discuţii în legătură cu ce este, ce ar trebui să fie un reportaj. Nu se trăsese o concluzie definitivă, însă documentarea stătea la baza creaţiei literare, la baza oricărei creaţii – fapt de necontestat.

Nu poţi să scrii despre om dacă nu ştii exact cum şi la ce munceşte şi la ce anume gândeşte – când munceşte!

Nu e obligatoriu, intervenise cu oarecare sfială Gurghianu, ivit şi el la această consfătuire de lucru. În timp ce munceşte, omul se poate gândi la orice, chiar şi la talia diafană a iubitei sale.

Aurel Gurghianu era – şi este – un pudic. Afirmaţia sa puţin aşteptată explodă ca o grenadă cu miere şi cam puse capăt dezbaterii şi, fără a-şi mai bate capul cu privire la ceea ce va fi, ferm convins că urmărind punct cu punct procesul de producţie, sau nu, va reuşi să mai facă un pas întru „intelectualizare”, Pictorul sări în tren.

Da, ningea rar, şi etern, şi la drept vorbind, Pictorul, pe a „cărui inimă se clădiseră enigmatice cuiburi de duioşie, nu avea un chef deosebit să devină un intelectual – dar dacă trebuie?!

La gară nu-l însoţise nimeni, foarte bine, Pictorul avea oroare de minutele goale când cel sau cea care te conduce aşteaptă ca personalul să binevoiască a se urni din loc. În asemenea minute pur şi simplu nu ai despre ce vorbi. Chiar dacă ai alături omul cel mai drag, nu ştii ce să-i spui, şi nici el nu ştie. E posibil aşa ceva? E posibil?

Se pomeni, Pictorul, într-un compartiment pustiu în care mirosea a muşte zdohnite şi uscate. Îl aşteptau ceasuri de drum plicticos, nu reuşise să facă rost de Ilf şi Petrov, fulgii se plimbau de-a lungul ferestrelor, cu aceeaşi regularitate şi melancolie, Pictorul se întrebă dacă şi acum îi convine singurătatea? Eventual ar putea să doarmă tocma până-n Moldova… Sau prezenţa unuia sau a altuia ar înviora atmosfera? Prezenţa cui? A Poetului, cel mai bun amic? Din motive mai mult sau mai puţin clare Pictorul respinse candidatura Poetului („elementul gamma?), de altfel

acesta plecase cu o zi înainte pentru un „ciclu” de şezători literare la Hunedoara şi-n preajmă, împreună cu un alt autor cam urmărit ele ghinion până-n acel moment, poetul Al. Căprariu.

Poetul se îndreptase către autogara într-un hanorac căptuşit, ultramodern, cu foarte multe buzunăraşe şi cureluşe, pe cap cu un fel de căciulă plată cu cozoroc. Pentru cele vreo câteva zile de peregrinări apostolico-literare, Poetul se încărcase şi cu vreo două valize în care îndesase o bună parte a garderobei sale. Şi, ca o continuare, şi ca o evocare, neavând ce face, Pictorul îşi aminti, enervându-se puţin, foarte puţin, o frumoasă duminică de vară pe care ei doi, burlaci fiind sau fiind pentru moment părăsiţi sau necăsătoriţi, sau liberi şi fericiţi, hotărâseră să o petreacă împreună, distrându-se cât mai bine cu putinţă, distracţie intelectuală, fără femei… începuseră programul de distracţie intelectuală dis de dimineaţă, la ştrand. Poetul se ivise într-un costum sport din doc subţire, mătăsos, alb, finuţ, cu pantofi albi de pânză şi pălărie de pai pe cap. De unde o fi procurat-o? Foarte bine. După ce se

prăjiră şi înotară îşi completară distracţia intelectuală fără femei urmărind din priviri toate fetele mai acătării din cuprinsul ştrandului. Apoi deciseră să prânzească la Casa Universitarilor, printre „profesores” şi *„profesoraites”* (feminin!) însă mai înainte Poetul declară că va trebui să se arunce pân-acasă, să se schimbe. Aşteptându-l să se schimbe (el sau hainele?), Pictorul aprinse un trabuc în stradă, mai mângâind cu ochii – şi el un păcătos! – câte o apariţie diafană şi trecătoare. Poetul coborî solemn, doi fluturi încadrară uşa, însoţindu-l, impresionaţi şi ei de costumul sobru, cravată, colţul batistei la buzunarul vestonului, lănţişorul de argint: Poetul se prefăcea că are ceas de buzunar – culmea subtilităţii. N-avea ceas, (dar exista lănţişorul.

După ce luară masa – duminică ia CUC e îmbulzeală –, se hotărâră pentru o plimbare până-n pădurea Hoia unde se zvonea că ar fi bere cehească. Poetul se schimbă iarăşi; ca pentru excursie – pantaloni bufanţi!! – iar pentru cină, la „Pescăruşul”, luă alt rând de haine, aproape un frac! Pictorul rabdă cu stoicism aceste

seisme vestimentare ale amicului, rămaseră amici, dar nu l-ar fi dorit de tovarăş de drum pentru această călătorie de documentare!

Pe cine l-ar fi preferat totuşi Pictorul? Te pomeneşti că pe marele şef? îl scoase dintre candidaţi şi pe acesta, cu toate că ţinea mult la el, în modul său rezervat. Într-o astfel de nesfârşită călătorie, de s-ar fi aflat împreună, A.E.B. ar fi făcut multe observaţii, pornind, poate de la modul său neglijat de a se îmbrăca (l-ar fi dat ca exemplu pozitiv – deşi cu unele rezerve – pe Poet), continuând cu nesănătosul regim alimentar (aici Poetul ar fi fost şi ***el de*** partea „negativilor”), continuând, poate, cu modul uşuratic în care tratase căsnicia, isprăvind cu arta, domeniu în care, A.E.B. deja observase, Pictorul nu manifesta suficientă ambiţie şi perseverenţă. Marele şef era foarte mare, dar, câteodată, prea mare. Controversele cu oamenii mari îl oboseau pe Pictor. Nu-l oboseau, el dispunea de o excelentă condiţie fizică, dar îl scoteau din independenţa şi libertatea sa filosofică, precum pe un peşte din apă. Pictorului nu prea-i plăcea să fie scos din

apa ***sa.*** El se considera un biet om obişnuit. Era oare el un biet om obişnuit?

Îl stânjenea un mic amănunt în legătură cu A.E.B.

Dacă redactorul şef ar fi revenit asupra „temei” celor cinci păsări ce şi-au pierdut capul compas, posibil – posibil doar – ca Pictorul, dacă se declanşa o astfel de conversaţie, să relateze apariţia celor cinci *umbre luminoase* în triunghiul albastru de cer, în inima pădurii blestemate, să adauge chiar şi întâlnirea cu *Ambasadorul focului.* Ce ar fi spus A.E.B. Poate că: Pictează despre toate acestea! De ce amâni mereu?

Pictorul continuă să mediteze, trăgând din ţigareta sa ieftină. Nu, el este un mohorât, un taciturn. Probabil nu va vorbi niciodată mai mult decât e strict necesar. De-aia nu-l iubeau femeile… Nu E iubeau? Nu i-ar fi povestit nimic marelui şef fiindcă marele şef nu este un *compagnon* comod… Şi Pictorul constată cu tristeţe, asta e, prin urmare eu am nevoie de un *compagnon* comod, care să m^3 mă contrazică… să spună doar rezon…

Şi se întrista Pictorul. Dar nu foarte tare. Mai gândi puţin, avea timp berechet,

personalul acela rapid abia se mişca pe linii, sau poate vântul purta fulgii în aceeaşi direcţie, ceea ce sporea senzaţia de lipsă de viteză, şi se convinse, ori se autoconvinse, că situaţia e mai completă, nu e vorba doar de un *compagnon* comod sau incomod.

„Sunt mândru şi liber şi independent şi singuratec ca o pisică!” Unde auzise aceste cuvinte. Cine le rostise? El?

Dar poate că o femeie să fie fiinţa potrivită pentru a-l însoţi în marele drum? Hm, de ce marele drum, ce mai e şi asta, o călătorie de la Cluj la Piatra e un mare drum?

Pictorul încercă să râdă… dar cum să râzi singur într-un compartiment pustiu? Până şi fantomele când hohotesc acolo, în locurile lor preferate, sunt convinse că sperie pe cineva, altfel nu s-ar osteni degeaba.

…Gazela? Ar fi ea persoana indicată spre a-l înveseli în această plicticoasă călătorie?

O, Mort, vieux capitaine, il est temps! levons l’ancre! Ce pays nous ennuie, o Mort! Appareillons! Şi le ciel et la mer sont noirs comme de l’encre Nos coeurs que tu

connais sont remplis de rayons!

Verse-nous ton poison pour qu'il nous réconforte! Nous voulons, tant ce feu nous brûle le cerveau, Plonger au fond de gouffre, Enfer ou Ciel, cu'importe? Au fond de l'Inconnu pour trouver du nouveau!

Gazela... cândva, cândva... la Bucureşti, îi cântase, acompaniindu-se, improvizând, aceste stihuri baudelairiene... improviza „dar îi ieşea atât de frumos viitoarei Mari Actriţe! (Acum Pictorul începea să creadă, nu foarte, un pic doar, în viitorul ei de Mare-Actriţă.) Şi totuşi, – nici Gazela. Pentru un şir de motive o respinse pe proaspăta „ingenuă" a Teatrului din Turda.

O respinse şi pe Irene Papas... Ciudat, de neînţeles, că puseseşi candidatura fostei sale soţii, după ce se străduise atâta vreme să scape de ea, şi scăpase... Respinse şi alte fiinţe gingaşe. Nu de o femeie avea nevoie spre a-l însoţi în „marele drum".

Şi deodată un gând ce-i dădea ocol de câtva timp se limpezi. Ar fi preferat să călătorească, să stea îndelung de vorbă cu tatăl său – acum când Pictorul se maturizase îndeajuns pentru a fi în stare să vorbească despre orice – aşa îşi închipuia el

– dar nu îndeajuns pentru ca să poată picta *orice.*

Îşi amintea cum, copil fiind, mergea împreună cu taică-su la gârlă, cum pescuiau, dar nu prindeau niciodată nimic, despre umflătura de la umăr a bătrânului, bănuită de a fi malignă, numai că-bătrânul – nu era bătrân pe-atunci – refuzase să se trateze, iar „tumoarea" se retrăsese de la sine. Acum însă Pictorul nu mai era copil, iar taică-său orbise. E oare posibil să aduci o conversaţie-*reală* cu un om ce n-a fost orb din naştere ci şi-a pierdut văzul după ce o întreagă viaţă a văzut? Iar apoi n-a mai avut vreme să se acomodeze.

O conversaţie cu tatăl său – Pictorul o ştia – ar fi fost posibilă, însă probabil că numai el, unicul său fiu, înţelegea că deşi bă**ii/.**

strânul se ţine tare încă, sufletul său e disperat, iar cu un om dis-iperat e imposibil să duci o discuţie *reală…* Aşa că Pictorul, respinse, cu durere, şi candidatura tatălui său.

Să-l ia tovarăş de drum pe *Ambasadorul focului?* Nu, se şterge de pe listă şi acesta. *Ambasadorul focului* l-ar fi ademenit în altă

direcţie. Necunoscută. O făcuse şi atunci în pădurea blestemată. (Dar în acest caz, cum rămâne cu”*… Enfer ou Ciel, cu’importe? I Au fond de l’Inconnue pour trouver du nouveau!”*?*)*

Pentru a descoperi noul… Şi astfel, respingându-i pe rând pe toţi, respingându-le pe toate, Pictorul călători până la Piatra Neamţ imândru, liber, independent şi singur. Ca o pisică.

Alt capitol în orăşelul moldovenesc la hotelul din centru, deşi părea cu totul pustiu, nu se găsea niciun pat liber. Delegaţia purtând antetul „Almanahului Literar” nu servi mai la nimic. „Amacul lateral”? silabisi analfabetul de la ghişeu. Ce e asta? Nu, N-avem locuri, categoric, n-avem locuri, aşteptăm o delegaţie de cooperatori >din Muscel.

Totuşi individul arătă o solicitudine aproape suspectă: „Încercaţi la hotelul de alături de gară, o să vezi matale, acolo au locuri!”

Sosind în Piatra Neamţ pe întuneric Pictorul nu observase plăcuţa ce mai mult masca, decât demasca prezenţa acelui mic hotel. Da, existau camere libere, numai că,

dintr-o pricină serioasă, în plină iarnă, hotelul nu era încălzit. Se defectase… aia. N-are-a-face. Pictorul, obişnuit cu orice, oferi chiar şi un bacşiş pentru hogeacul acela mai îngheţat decât un *igloo,* şi obţinu vreo două pături suplimentare. Urcă imediat în odăiţa cu numărul opt, se culcă renunţând la lectura de seară, renunţând la inevitabila ceartă cu Poetul ce se afla departe, la Hd., renunţând la cină. Adormi, se trezi de câteva ori căutând poziţii mai călduroase, nu le găsi, se trezi definitiv la şase dim., strănută de câteva ori, se îmbrăcă dârdâind, renunţă să se spele de teamă să nu i se roadă pielea; funcţionarul de la ghişeu, prea amabil pentru un astfel de hotel, îl văzu înfrigurat, spuse că-i pare rău, dar ce să-i faci dacă s-a stricat instalaţia? şi-i dădu un sfat pentru a preveni o pneumonie. La aer curat nu era mai cald, totuşi infinit mai bine, era încă beznă şi Pictorul urmă sfatul ce i se dăduse: intră la bodega de peste drum, deschisă deja la acea oră confuză a dimineţii de februarie şi care deja îşi primise câţiva dintre clienţii ei, cei ce beau de dimineaţă fără motiv, neserioşi ca şi yankeii. Printre ei Pictorul

părea tânăr şi curat ca un zeu. Dar dacă era într-adevăr un zeu?

Cu toate acestea barmanul îl privi chiorâş, când i se solicită o şlibo, ce-i cu ăsta, pasăre nouă, de ce bea de pe acum, totuşi îl servi. Pictorul părea major şi vaccinat. Pictorul dădu pe gât paharul, mai ceru unul, or să mă simtă ăia de la fabrică se gândi, dar nu-i păsa cine ştie ce.

Parcurse într-un autobuz kilometrii până la Săvineşti, prezentă la poarta întreprinderii delegaţia, mormăind „ziarist”, cu toate că nu era ziarist ci un biet om pornit pe calea intelectualizării.

Portarul formă un număr la telefon. „Alo, tov Zambilă, e aici un tov de la Scânteia!” De unde o fi tras concluzia că e de la „Scânteia”?

Zambilă sosi urgent şi aferat, strînse, ba nu, scutură cu tărie mâna Pictorului şi-l duse de îndată în biroul inginerului şef. Acesta se dovedi binevoitor.

— Luaţi loc, vă rog. O cafea? O ţigară? Cu ce treburi la noi? Din partea „Scânteii”?

— Nu, spuse Pictorul.

Figura ovală a inginerului şei se mai dezumflă puţin.

— „România Liberă”?

— Nu.

Altă deziluzie.

— Organul regional?

— Poftim delegaţia şi legitimaţia!

Dezamăgirea, nedumerirea, nehotărârea, alterară figura inginerului şef, el se mişcă pe scaunul pluşat, reciti delegaţia, analiză carnetul de redactor şi luă o hotărâre: „Nu se poate, tovule! Avem. Noi aici secretele noastre!”

Îşi rostise sentinţa cu o anumită vanitate, parcă ar fi fost mândru că el, vezi bine are acces la secretele fabricării relonului, pe când acest individ suspect, venind din partea unei publicaţii de care el nu auzise iar fiindcă nu auzise de ea devenea automat suspectă, nu are acces. Aprinzându-şi un trabuc, omul tehnicii moderne lansă senin următoarea nerozie: „De unde să ştiu eu că dumneata nu eşti un spion anglo-american?”

Amintindu-şi că un alt reporter improvizat nu avusese acces la: fabrica de viori şi planoare din Reghin fără aprobare de la şi de la şi de la Pictorul rânji exaot cum rânjesc spionii „anglo-americani”.

şi declară; „Nu există şi nu au existat vreodată spioni anglo-amel ricani!” „Cum adică, domnule?”

Omul tehnicii era de-a dreptul indignat, huliganul ăsta în cerca să dărâme o instituţie care, deşi duşmănoasă, era bine instaL latră în mintea sa.

— Fiindcă, încercă Pictorul să desluşească problema, pot **exisi** ta spioni americani sau spioni britanici. Serviciile secrete yankee **I** şi cele engleze sunt independente, ba mai mult, sunt rivale de când I lumea, se suspectează şi se supraveghează reciproc. Dacă din gr**el** şeală cunoaşteţi puţină istorie, ştiţi desigur că între Anglia şi **I** TJSA există o veche antipatie, bine mascată, ce e drept. Cândva I America a fost „proprietatea” coroanei britanice.

— De unde cunoşti toate acestea?

— Încă nu ne tutuim! Cunosc toate acestea din cărţi şi *te rog* I. „tovule” inginer nu te mai agita. Dacă nu se poate, nu se poate, **I** crezi că mâna mea dreaptă abia aşteaptă să scrie despre voi? Păi **I** meritaţi a fi popularizaţi, după o astfel de primire? Vreau să **te i** mai întreb ceva: de unde a

cumpărat ţara noastră licenţa fabricării **I** fibrelor sintetice? De la străini. Toată lumea cunoaşte acum „**tat I**: nele” fibrelor sintetice, ăsta nu mai e un secret, sau e secretul lui Polichinelle. Polichinelle, împărat al Mesopotamiei în sec. Cinspre. Zece.

— Dar de unde ştii că licenţa nu ne-a fost furnizată de către prieteni?

— Asta e o afacere comercială. Prietenia ca prietenie, dar o licenţă e pe bani.

Inginerul, cam nesigur, schimbă subiectul.

— Ce este „Almanahul Literar”?

— Cea mai bună revistă de poezie din ţară, zise Pictorul pe un ton ferm, deşi nu era convins. El îl cita doar pe A.E.B.

— În acest caz de ce e la Cluj şi nu la Bucureşti? Tot ce este valoros, trebuie să fie la Bucureşti.

— În acest caz uzina voastră nu face două parale, din moment ce se află într-un colţ de ţară.

— Aici problema prezintă alţi parametri.

— Perfect! Pictorul se ridică, foarte plictisit. Se pregăti să plece când inginerul,

om precaut, îl opri: „Ascultă, tovarăşe. Eu n-am I nimic împotrivă ca uzina noastră să fie popularizată, cu toate că: nu văd cum o revistă de poezie ar putea-o face. Eşti poet?”

— M-a ferit sfântul. Am fost trimis să fac un reportaj.

— Eu nu-mi pot asuma răspunderea de a te primi, iar tovul] director e plecat la minister.

— Toţi directorii sunt totdeauna plecaţi la minister.

— Cum ai spus?

— Bombăneam şi eu…

— Du-te la oraş, capătă aprobare de la cei mai mari şi te primesc cu braţele deschise.

— O să fiu foarte fericit să cad în braţele dumitale deschise. De la cine să obţin aprobare?

— Nu ştiu. Descurcă-te!

Pictorul se înapoie la Piatra cu sentimentul că pierduse bătălia pentru intelectualizare. N-avea niciun rost să se piardă şi pe sine: nu mai mâncase nimic de multe multe ore. La cel mai neînsemnat restaurant din oraş căpătă un ciolan de porc

cu fasole, extraordinar de gustos, şi un vin cald. Se gândi să plece la Bicaz, poate acolo, cu ajutorul Sandei, fosta secretară-dactilografă-şefă a „Amacului Lateral” va izbuti să facă un slalom printre păzitorii secretelor. Dar, săturându-se bine Pictorul deveni mai optimist – poate că de la burtă porneşte optimismul, cine a spus-o? nu Socrate în orice caz. Plăti şi plecă. Cum tot nu-şi făcea mare speranţă, izbuti să ajungă, agitându-şi legitimaţia aia până-n anticameră. Aici o fată ce-şi dădea importanţă între două telefoane nici nu-l privi pe Pictor ci puse placa aia veche: tovarăşul e în şedinţă, nu se ştie când va fi liber. Scurt. Frumoasă melodie, cea mai populară, dar Pictorul nu avu timp s-o savureze. Uşa capitonată, întredeschisă, se deschise de tot, şi un bărbat pe cale de a îmbătrâni, cu obrazul aspru zise:

— De câte ori te-am rugat, tovarăşă Lia?! Nu mă aflu în şedinţă. Ai o problemă cu mine, tovarăşe? Da? Serioasă? Bagă-te!

Pentru prima dată Pictorul pătrundea în cabinetul unui şef. Nu avu timp să-l studieze, cabinetul, deoarece omul, deşi binevoitor, părea grăbit sau mai curând,

expeditiv. Întrebă care-i baiul. Pictorul explică scurt, i-o impunea omul din faţa lui.

— „Almanahul Literar”, citi omul, revistă de cultură din Cluj. Pronunţă cu plăcere numele oraşului transilvan. Ia spune-mi cine e şef pe-acolo, la „Almanahul” ăsta?

— Poetul Anatol Baconsky.

— Baconsky, repetă omul şi schiţă o grimasă, de aprobare? Sau dezaprobare? Ia spune-mi, nu e ăsta scriitorul pe care mereu îl *belesc* criticii şi gazetele?

— Sunteţi cumva ardelean? El e. Mereu e *belit.*

— Şi el ce atitudine are? Nu se lasă?

— Aşa e, nu se lasă.

Omul, zâmbind, analiză mutra de huligan a Pictorului.

— Şi pentru ce ai venit la mine? Uzina e la vreo câţiva kilometri, du-te direct, sau vrei să te duc de mână?

— Chiar asta aş vrea, căci nu mă lasă să intru şi s-a emis ipoteza că aş fi spion! Cică sunt prea multe secrete pe-acolo, şi eu vreau să le fur?

— Ce secrete?! Omul râse cu poftă. Dumneata – spion? Au înnebunit? Care

secrete, relonul se fabrică acum peste tot, fără decât huma poate că-n Haiti, nu. Lia! Apăru secretara. Fă-mi un fir cu „Fibrele”… Alo, „Fibrele”? Aici V. Cu directorul! E la minister… sigur! Ce alt ştab e pe-acolo? Inginerul şef? Dă-mi-l mintenaş la aparat!… Ia ascultă şefule, ce se întâmplă? Vine la voi un tânăr scriitor care trebuie încurajat şi promovat şi voi vă puneţi ochelari? Care secrete? Fetele alea oacheşe pe care le angajaţi în funcţie de formele lor? Nu, nu e vorba de hârtii, ci de „forme”, crezi că nu ştiu?…” Apoi către Pictor: „Ai cale liberă. Dacă scrii ceva frumos, trimite-mi şi mie revista!”

Un alt capitol

După trei zile petrecute la Piatra Neamţ şi Săvineşti, Pictorul, călit în cele bătălii, se decise să facă marele „event” şi să meargă şi la Bicaz. La Săvineşti trecuse în revistă procesul de producţie, cum îl îndemnase Rău, vorbise cu oamenii, notase nume, pusese întrebări… convenţionale desigur. Mulţi nu prea aveau chef să-şi piardă timpul cu el, dar *multe* trăncăneau cu plăcere. Într-adevăr multe femei tinere şi drăguţe în această fabrică tânără şi drăguţă.

Îl însoţise pe Pictor un tehnician mărunţel, extrem de competent, ştia absolut totul. Pictorul se îndrăgosti de cel puţin patru „ochioase” ce-şi plimbau mâinile albe printre firele şerpuitoare, se îndrăgosti de patru, adică de fapt de niciuna, şi părăsi „Fibrele” cu un sentiment luminos, în ciuda secretelor. Da domnule „iată că se poate!

Reportajul său? Umpluse un carnet cu termeni tehnici şi biografii dar deocamdată nu ştia cum are să transforme această avalanşă informaţională, această harababură, într-un material publicabil. Iarăşi cu ajutorul Poetului? Nu, hotărât nu, trebuie să învăţăm a umbla pe cataligele proprii, Pictorul decise să-l citească mai atent pe Geo Bogza, să înveţe...

La Bicaz, dintre nenumăratele minunăţii ale şantierului, Pictorul alese pentru început uzina de acid sulfuric. Nu întâmpină niciun fel de greutăţi, se pare că acidul ăsta nu avea căutare la agenţii „anglo-americani”. Un inginer ce-l luă în primire, îl preveni dintru început că dacă nu are nas tare, e mai bine s-o lase baltă. Pe ici pe colo ţâşnituri de aburi fierbinţi ce nu miroseau a odicolon, romantizau atmosfera.

Înapoindu-se la Cluj, Pictorul merse direct de la gară către cea de a zecea sau a unşpea locuinţă a sa, deschise uşurel uşa pentru a nu-i trezi pe cei doi colegi de demisol, bătuse miezul nopţii, aşa era el, Pictorul, omul sosirilor la miez de noapte, bâjbâi către patul său şi mâna sa întâlni un piept de fată. Ce căuta o fată în patul său – asta e întrebarea.

Fata ţipă. Cineva aprinse lumina. Cineva urlă: „Stinge, dobito-cule!” Pictorul abia avu timp să întrevadă un obraz palid de fecioară, nişte bucle frumoase, de aur, ca şi ochii săi, se făcu întuneric, Pictorul se replie către uşă, o voce îl dojeni: „De ce nu baţi la uşă, muhaia ce eşti!”

Poetul continua să-şi mobileze cu deosebită atenţie şi perseverenţă hogeacul, după cum continua să tragă la măsea cu spor. Acum odaia semăna cu unul dintre costumele sale fistichii. Apăruse un „colţ rustic” cu nişte ulcele, blide, vreo două icoane pe sticlă prefigurând moda ce avea să se extindă, ceramică de Săpânţa sau de Săcel, Dumnezeu ştie dacă autentică sau nu, pe lângă „colţul femeii frumoase” se înfiinţase „colţul poeţilor” – în prim plan

fireşte Poetul, apăruse „colţul marilor idei”, „colţul imaginaţiei nelimitate”, „colţul marilor speranţe”… O cameră nu poate avea, în principiu, decât patru colţuri, dar a Poetului era polivalentă! în sfârşit, sub „colţul marilor speranţe” Pictorul văzu aruncat de-a valma tot avutul său, două valize, haine, o pernă, o pătură, o pereche de încălţări…

Poetul, cam cherchelit, îl privi pe amicul său cu ochi opaci şi rosti cu glas nesigur:

— Mă! Tu ştiai că eu sunt Marele Pirat al Inimilor? Ai înţeles? Cine sunt eu?

— Marele Pirat al Inimilor, oftă Pictorul puţin ostenit. Cum de au ajuns lucrurile mele aici?

— Te-au vândut, te-au debarcat fraţii, chicoti Poetul, în vreme ce lipseai luptând pe frontul ideilor, colegii ăia ai tăi de cameră, oamenii cavernelor, te-au dat afară şi au dus lucrurile tale la red. Ca să te pună în faţa faptului împlinit. Spune-le mulţam şi pentru atât, la început cred că intenţionau să arunce totul în stradă, oamenii cavernelor, ha, ha! Cred că în locul tău a venit o chiriaşă…

— Nu poţi să taci puţin?! se enervă

Pictorul.

— De ce să tac? De ce să tacă un Mare Pirat al Inimilor? Cine, de ce, să tacă?

— De câte zile o duci aşa cu băutura? Duhneşti, băiete! Prin porii tăi nu mai iese sudoare ci porcărie de-aia dulce, fermentată, nimic mai scârbos. Îmi pare rău de tine. Bei ca un descreierat.

— Sunt Marele Pirat al Inimilor. Cine sunt? Poetul întinse lăbuţa moale şi cam umedă, gest întârziat, şi de salut şi de împăcare. Noroc şi bine ai venit călătorule, de altfel şi eu am călătorit, şi nu mai face pe supăratul, nu suntem noi cei mai buni prieteni, nu te ajut eu să devii un intelectual? Ai venit să facem împreună reportajul?

— Dacă tot bei, bea şi tu ceva bărbătesc!

— Sigur! Şlibo! Am pentru tine. Şi mai am ceva… Poetul făcu semn cu ochiul şi şopti: Am o corespondenţă absolut ciudată. Ţi-a venit la red. O ilustrată, dar am luat-o cu mine, poate din indiscreţie, poate ca să nu se piardă. Ţi se pun întrebări… ciudate întrebări!

Ilustrata îl înfăţişa pe Matias-Rex, iar pe

cealaltă parte conţinea într-adevăr întrebări: „E adevărată povestea cu cele cinci păsări din pădurea blestemată? E adevărată povestea cu *Ambasadorul focului?* Ce e adevărat în tine, şi ce nu? Care e secretul tău? Dar, oare *ai un secret?*”

Fără iscăliturăă. Dar se desluşea ştampila poştei din Turda... Poetul mai sorbi nişte băutură dulce şi se strâmbă dulce. „E din partea Gazelei... Am ghicit?” Ghicise, bineînţeles. Foarte obosit Pictorul îşi mută scaunul sub „colţul marilor speranţe”. Spuse întunecat:

— Am investit în tine mult sentiment, Poete! Datorită unor gesturi sau replici de-ale tale, datorită felului caraghios în care te spilcuieşti... a unui zâmbet, a unei priviri... până şi faptul că te-ai dat la femeile *mele,* m-a înduioşat. Dar acum „pe neaşteptate, cu totul pe neaşteptate, îmi dau seama, a intervenit un element nou... „elementul gamma”, să-i zicem...

Vorbind aşa, Pictorul medita intens şi, straniu, cuvintele cam aspre la adresa Poetului, parcă nici nu ieşeau din gura lui. El se gândea la viitoarea Mare Actriţă. I se

părea că întrebările ei de pe ilustrată pun sub semnul întrebării însuşi sensul existenţei sale! Cum de ştiuse fiinţa aia mică dar cu ambiţii mari, „ingenua” Teatrului din Turda să pună Punctul pe i?

După o noapte tulbure, petrecută pe fotoliul-canapea al Poetului, Pictorul se trezi primul. Îşi simţi capul greu ca o mină submarină dirijându-se către coca navei pe care o va sfărâma. Tic-tacul mecanismului lovea neîncetat tâmpla. Îşi plimbă limba prin gură, o simţi amară de parcă şi-ar fi petrecut cea mai mare parte din viaţă degustând cucută, ca filosoful acela. Da, băuse şi el ceva aseară, nu mâncase mai nimic dar de vină erau mai ales gândurile, sau deruta provocată de întrebările Gazelei. Se simţea foarte obosit, oricât de vlăjgan voinic se arăta. Îl storsese efortul de *a înţelege!* Acum trebuia să scrie reportajele – trei! – trei sau nimic, ce om căpăţânos! despre „Fibre” despre fabrica aia cu emanaţii plăcut mirositoare, despre Bicaz, în ansamblu.

Le va scrie, sau va crăpa – şi le va scrie singur, fără ajutorul Po... eh, Poetul continua să doarmă urât, cu gura căscată,

obrazul şiroind de transpiraţie. În persoana Poetului se profila nu un mare poet ci un mare beţivan.

Dacă ar fi avut o pastilă împotriva durerii de cap... Trase la nimereală nişte sertare, descoperi mănuşi, poze, fleacuri. În pijama, se duse la fereastră. Ningea, iarăşi ningea! O ninsoare consistentă, nu una ameţită care să se prefacă-n fleaşcă.

Deodată simţi ceva ca o înţepătură în ceafă.

Se răsuci brusc pe călcâie.

Poetul – când se trezise? – îl studia atent cu ochii săi mici, negri, acum bine injectaţi.

— Ce ai căutat prin sertarele *mele?*

— Ai să faci ciroză!

— Nu te priveşte, va fi ciroza *mea!* Pictorul se îmbrăcă iute, în doi timpi, ca la armată. Unde te duci? Pictorul nu binevoi să explice, ieşi, încuie uşa, luă cheia, lăsându-l pe Poet pradă mâniei şi chiar nedumeririi, nu pentru multă vreme însă fiindcă reveni cu o sticlă de lapte, parizer, pâine, antinevralgice.

— Dacă vrei să te dregi cu băuturi, treaba ta, eu ţi-aş recomanda laptele, dacă

îţi plesneşte capul, ia o pastilă…

Poetul apucă o sticlă – nu cu lapte – şi sorbi. Se cutremură.

— Am spus multe prostii azi-noapte? Dacă am spus ceva despre Irene Papas, dacă am spus că… să ştii că m-asn lăudat.

— Subiectul nu mă interesează. Mănâncă ceva. Bea nişte lapte!

— Laptele nu mă interesează. Ziua de azi e oricum pierdută.

Ziua de azi e oricum pierdută şi nici nu există, există doar iluzia că ne aflăm într-o zi… într-o zi pierdută… mă tem… ca şi viaţa. Nu-mi amintesc nimic din ce am trăncănit aseară, ştiu doar că a fost pomenit numele Irenei Papas, că ţi-am dat ilustrata aia şi că tu ai pomenit despre „elementul gamma”! Mi s-a învârtit toată noaptea în cap!

— Ca să ţi se-nvârtească ceva în cap, trebuie să existe cap, ai avut tu aşa ceva noaptea trecută? Acum ai?

— Ce este „elementul gamma”?

Pictorul, mâncând, se duse iar la fereastră. Fulgii acelei ninsori turbate începeau să fiarbă. Piaţa Mihai Viteazul devenise un cazan, de vârtejuri îngheţate.

— „Elementul gamma” este un fel de

chestie. De când mă intelectualizez am învăţat o mulţime de termeni noi. Dar tu, poete? Ce, vrei iarăşi sticla? Poftim, mai bate-ţi un cui în „tron”.

— Ce este „elementul gamma”, Pictore?

— Nu mă plictisi, beţivanule. Am destule pe cap, trebuie să-mi scriu reportajele, trebuie să-mi caut casă şi pe deasupra mi-a sărit şi o plombă.

— Plomba nu pot să ţi-o pun, dar pot să-ţi bat în locul ei un piron. Să te ţină o viaţă. În ce priveşte locuinţa, te pot găzdui eu o vreme.

— Nu, Poete. Nu mă poţi găzdui, nimeni nu mă poate găzdui, doar eu pe mine însumi. Nu vreau să conturb acţiunile unui Mare Pirat al Inimilor şi nici nu-mi convine să locuiesc aici între cele şapte colţuri ale unei odăi cu patru colţuri. Pe tine când te-a făcut mă-ta te-a aruncat de bucurie de trei ori în sus, dar te-a prins numai de două ori.

— Nu înţeleg… număr impar… ce ai vrut să zici?

— Ceva prea simplu. A treia oară nu te-a prins şi ai picat în cap.

Poetul mai bău, strâmbându-se. „E neapărată nevoie să mă insulţi? Vrei să ne

batem?” Pictorul stătea la fereastră, hipnotizat de ninsoare, hipnotizat de amintirea Gazelei. „Uneori te porţi ca un animal fugărit, dragul meu, ca un urs, nu… ăla nu fuge, ca un fazan… nu… ca un iepure… nu, nu nu! însă nici ca un leu lovit de săgeţile băştinaşilor. Nu te supăra dragul meu, dar o femeie ac-varianã are dreptul să spună tot ce vrea…”

Întins pe pat Poetul începu să geamă de parcă ar fi vrut să pe j-voace compătimirea Pictorului. Şi-a găsit cu cine! Pictorul se uită la el ca la o broască râioasă şi să nu uităm, erau cei mai buni prieteni, din lume şi aşa aveau să rămână.

— Azi-noapte erai Marele Pirat al Inimilor! Cine erai? Acum eşti un învins, şi nici măcar un Mare învins. Un învins mai mărunţel.

Pictorul îşi puse una din cămăşile sale de huligan, luă scurta, căciula şi se duse la red., lăsându-şi prietenul într-o stare deplorabilă, în biroul lui A.E.B. se adunaseră toţi, în special poeţii.

— Bine ai venit, *poete!* Sper că ai tolba plină, ia loc undeva, şi marele şef urmă să povestească despre sosirea, plină de haz a

unei personalităţi literare, poet american, dar mai ales texan şi despre panica celor ce-l întâmpinau, nu cumva să tragă în ei cu pistolul şi făcuseră rost de undeva de nişte whisky, să-l îmbuneze…

În sfârşit redactorii se împrăştiară pe la treburile lor importante, Pictorul rămase şi relată scurt cum decursese documentarea sa. Baconsky îl ascultă atent şi-i dădu învoire vreo şapte zile, cu condiţia să se prezinte cu primul reportaj, dacă nu chiar cu două, preferabil două, dacă nu chiar cu toate trei. Ţinând cont de felul în care se descurcase cu acea cronică teatrală, nici acum nu va întâmpina dificultăţi… Succes!

Un cu totul alt capitol

Pictorul nu cunoştea oraşul Turda şi ce-şi zise el? îşi zise e chiar momentul să-l cunosc! Te pomeneşti că prinsese gustul călătoriei!

Iar în Cluj deocamdată n-avea locuinţă şi-i era silă să colinde pe la tabelele de afişaj cu locuinţe pentru studenţi… şi, vai nici nu mai era student!

Avea nevoie de câteva obiecte, dar va fi în stare Poetul să-i deschidă? îi deschise, totuşi. Pictorul îndesă în sacoşă strictul

necesar şi plecă în calea aventurii…

Ce iarnă frumoasă! Lupi tocaţi, măcinaţi, pluteau printre fulgi.

Pictorul prinse un autobuz şi ajunse, nu cât ai zice peşte, la Turda. Aici, spre deosebire de Cluj, cerul se prezenta senin, doar din hornurile fabricii de ciment se ridicau trombe cenuşii, ce uneori reveneau înapoi, micuţă ninsoare cu cenuşă, ca la Pompei. De la Turda la Pompei, elntă Pictorul, hei-hei-hei! („Hei-hei-hei!” fiind refrenul cel mai îndrăgit din muzica uşoară.) Constată că orăşelul e plin de femei frumoase, o căută printre ele pe Gazela, n-o văzu.

În vreme ce pica o înserare tipic turdeană, (oare prin ce era tipică?), Pictorul se învârti niţel în jurul teatrului. Nu avea nicio intenţie clară, nu urmărea nimic în mod special, şi ce liber te simţi când nu ai intenţii şi nu urmăreşti nimic. Împinse uşa de la intrare, nu prea sigur de următorul pas. La casă nu era înghesuială, se gândi să profite de ocazie şi să-şi ia un bilet. Ar fi putut să facă şi el caz de calitatea sa de cronicar dramatic, fraţii de la teatrul acela atât de asaltat de ziarişti poate s-ar fi

bucurat, dar îşi zise că nu merită. Cu biletul în buzunar rezistă neliniştitoarei tentaţii de a încerca vreuna din uşile mascate cu draperii în speranţa că o va vedea pe Gazelă. Rezistă tentaţiei. Mai făcu o plimbare şi se duse la spectacol. Sala nu părea arhiplină şi nici nu era.

Gazela nu apăru nici pe scenă – în orice caz Pictorul n-o văzu. Nici pe scenă, nici în sală: ştia că actorii, ca şi cântăreţii de operă, vin să vadă unele spectacole, chiar şi când nu se află în rol. Din colegialitate, sau profesionalism… să mai înveţe de la alţii. La Bucureşti Gazela nu scăpa un spectacol, dar aici nu se arătă. Oare unde era, ce făcea?

Pictorul văzu deci o piesă şi un june-prim ce juca atât de afectat, dându-şi atâta importanţă – deşi rolul nu o cerea, că Pictorul, de ar fi trebuit să facă o cronică la acest spectacol… dar să trecem peste asta. Să trecem peste junele prim ce *juca pentru sine.*

După spectacol Pictorul se îndreptă către hotel, dar nu găsi nimic liber. Reflectând la ce ar fi de făcut, văzu o cramă, o cramă adevărată, cu vin onorabil, măduvioară, grătar, cârnaţi. Chiar şi ţuică

de prună. Unii degustau din ea, însă cu moderaţie, cum se şi cuvine, nimeni nu părea să aibă nevoie de tratament de dezintoxicare, de unde şi ideea, poate eronată a Pictorului: produsele de bună calitate nu intoxică pe nimeni, eventual numai pe cel ce o doreşte cu orice preţ. În faţa măduvioarei faţa i se lumină, şi se Lumină şi mai mult când ospătarul îl îndrumă către masa unor particulari unde putea să ia o cameră. Aşa şi făcu.

A doua zi, bine dispus fără vreun motiv temeinic, dar aceasta e buna dispoziţie autentică, cea fără motive, pătrunse la o frizerie şi-şi permise luxul unui ras, acum proaspăt ras se simţea şi mai în apele lui, şi după această „manichiură” a figurii îşi făcu şi „manichiura” burţii, la aceeaşi cramă. Luă cârnaţi la grătar cu mult muştar. Apoi se îndreptă spre teatru, însă numai pe motiv că pe direcţia aceea se afla şi Autogara. Înaintând aşa ca un gladiator, ce văzu Pictorul? Văzu un indicator: „Cheile Turzii atâţia kilometri” – nu mulţi. Pictorul îşi schimbă planurile. Se duse la cramă, făcu nişte provizii, apoi peste drum la Librărie, cumpără şi de acolo ceva, şi porni

voiniceşte spre Chei. Nu cunoştea vestitul monument al naturii şi, cum avea să afle mai târziu mare parte din turdeni nu-l cunoşteau, aşa e, ce e lesne accesibil nu te ispiteşte, o cârmi pe nişte străduţe, trecu o cale ferată, şi încă una, urcă pe costişa unui deal, se pomeni într-o ninsoare rară, se pomeni pe un platou larg, însă nu prea avea vizibilitate, drumul, sau cărarea, sau ce va fi fost, abia se putea ghici între două vizuini de vulpi, drumul se împărţi, se împătri, Pictorul decise să nu ţină cont de drum ci să pună capul compas către tăietura albăstruie ce abia mijea în zare, acolo erau Cheile.

Un iepure sări în faţa lui, îi tăie drumul – semn rău! Dar atîţia iepuri aveau să treacă drumul înaintea lui că, ţinând cont de cumulul atâtor semne rele, pe Pictor ar fi trebuit să-l lovească damblaua. Nu-l lovi damblaua, în schimb se rătăci.

Îşi pierdu capul compas. De necrezut lucru, să-ţi pierzi direcţia pe platoul acela, nu tocmai complicat ca relief şi având mereu în faţă, cu toată ninsoarea, strania, ameţitoarea despicătură a Cheilor Turzii.

Dispreţuind cărările, mereu derutat de vânzoleala micilor sălbă-tăciuni ce-l sfidau,

izbindu-se mereu de iepuri (în ziua aceea iepurii nu se mai terminau, ce făceau vânătorii?), Pictorul ajunse la concluzia că platoul din preajma Cheilor Turzii prezintă poate anomalii magnetice şi vizuale, ca şi triunghiul acela de cer în care se rătăciseră cele cinci păsări albe, sau cele cinci avioane, sau cele cinci *umbre luminoase…*

Oare am ajuns în triunghiul damnat al Bermudelor, se întrebă Pictorul, regăsindu-şi propriile urme, încă neşterse, semn că mergea în cerc! Cum să mergi în cerc, când ai mereu în faţă Cheile?

Ostenit, pătruns de vântul rece, Pictorul se aşează pe un trunchi, încercând să înţeleagă ce se întâmplă. Constată că se şi făcuse ora trei! Când? Ieşind din spaţiul geografic exact, ieşise şi-n afara timpului? Să nu delirăm… însă, avea să înnopteze iute şi oare în afară de iepuri, nu cumva mişună lupi pe aici. Iar dacă mişună, cum se comportă lupii localnici? îşi aminti, Pictorul că fusese precaut, luase de la cramă ceva ţuică, se întrema, se ridică, porni, decis să ajungă sau să piară, şi, înaintând, văzu o vulpe. Unduia prin zăpadă fălindu-se cu coada ei stufoasă, „fustoasă” cum zic copiii.

Ce semn o fi şi acesta? Pictorul nu mai ştia, oare apariţia unei „cumetre” agravează trecerea a o sută de iepuri sau, dimpotrivă, mai anihilează ceva din „efectul iepure”? Probabil e valabilă presupunerea a doua. Pictorul îşi continuă mersul, nici gând să facă el cale-ntoarsă călăuzindu-se după coloana de fum a fabricii de ciment din Turda, una că era un căpăţânos, şi-n bine, şi-n rău, doi că nu avea certitudinea că reperul acela, fumul îl va duce undeva…

Decât să te rătăceşti bătând în retragere mai bine să te rătăceşti mergând înainte chiar dacă mergi în cerc…

Înserase când se pomeni pe muchia dealului şi văzu jos, printre coarne de stânci, luminile cabanei. Coborî cu bine, nu-şi frânse gâtul, nu-l încolţiră-n ultima clipă haitele. Îşi spuse că ar fi căzui să-i mulţumească sorţii, dar imediat – ca şi Tomas Sawyer – gândi că nu e cazul să se grăbească până ce nu se termină totul cu bine. Dacă nu aveau locuri? Eroare. Eroare pozitivă.

Da, cumătră vulpe, cu blana ei „fustoasă”, se dovedise a fi un semn bun. Pictorul se dovedi unic client al cabanei. Fu

primit cu o strângere de mână şi ospătat în lege, grătar, cartofi pai bine prăjiţi, crocanţi, salată de varză murată, cu „o idee” de ceapă, vin rece, onorabil. Pictorul se pomeni examinând cu ochi, nu păcătoşi ci de plastician, picioarele cam subţiri, musculoase şi fusiforme ale fetei ce-l servea. În sala de mese de la subsol apăru un bărbat solid care ceru voie să ia loc alături de Pictor, nu-i plăcea să bea de unul singur. Pictorul nu avea nimic împotrivă, omul era morar şi zise că seara vine totdeauna până aici, să se mai odihnească, moara merge şi acum, pe ger, apa e iute şi nu îngheaţă şi că moara toată el o ridicase cu mâna lui. „Roata morii eu am *sculptat-o!”* Termenul avu o rezonanţă neaşteptată în urechea Pictorului: şi el năzuise să *sculpteze* o roată de moară, dar nu i-a mers.

Cabanierul anunţă că făcuse foc la camera numărul 8. La ora nouă se transmite un meci la radio, dacă domnul doreşte să-l asculte, să poftească. Pictorul dormi tun la primul etaj al cabanei, dis-de-dimineaţă se echipă lejer, făcu o lungă plimbare prin Chei, făcând echilibristică pe podurile acelea suspendate deasupra apei. Acordă un

gând Poetului. Ce făcea? Continua să...? Brusc îl văzu, caraghios îmbrăcat, dar abia acum descoperi un amănunt vestimentar, îl descoperi din memorie: centura. Ce importanţă poate să aibă o centură? Iată că poate. Purta totdeauna o centură lată, cu o cataramă mare şi ţinte. Şi le făcea la comandă. Centura îi sublinia talia delicată. Pictorul se plimbă mult până ce i se făcu foame. Revenind se gândi la alţi oameni, la purtarea lor şi la felul cum se îmbracă. Un personaj din elita literară a Clujului purta ceasul de mână „pe dos”, adică pe interior şi amănuntul părea forţat, ca şi tot ce spunea acest „intelectual de rasă”; Gazela purta de asemenea ceasul pe interior, dar o prindea, şi toate spusele ei erau pline de farmec, chiar şi atunci când îşi debita enormităţile despre „femeia acvariană”. A.E.B. trecea cu nonşalanţă prin centrul oraşului purtând în mână, ca pe un buchet, un borcan de smântână, sau iaurt, dar ia să ni-l închipuim pe Poet, umblând cu iaurtul... de unde concluzia că... Pictorul se gândi la oamenii cu sau fără mustaţă. Culmea neseriozităţii! Edgar Poe îşi transporta cu un şarm deosebit mustaţa, şi, cu un şarm la

fel de mare, deşi de altă natură, Samuel Clemens... dar existau oameni pe care mustaţa nu-l prindea, şi Pictorul ajunse la cabană şi fu servit de aceeaşi fată cu picioare fusiforme cu ochiuri şi „ciolomadă”, apoi Pictorul mai ieşi la aer. Între stânci luna atârna străvezie, ca o zdreanţă străvezie, dar pe măsură ce înaintau minutele şi luna înainta întru desăvârşire, devenind un glob ireal pe cerul ireal al acelui ţinut. Pictorul zise „Bine”, şi se retrase în camera sa şi se apucă de scris. Avea la el carneţelele cu „documentarea” din Moldova, avea hârtie, o cumpărase la Turda, avea creion. Lucră cu spor, lucră azi, lucră mâine, lucră poimâine, aproape că terminase cele trei subiecte, când simţi că nu mai rezistă. În ziua a patra merse la cabanier şi ceru permisiunea de a da un telefon la Turda. I se permise. Telefonul se afla în bucătărie, acolo se adunase întreg personalul cabanei, dar Pictorului nu-i păsa. Obţinu legătura destul de repede – pe gerul ăsta! Alo!

— Alo?

— Teatrul de stat din Turda? Perfect, am să vorbesc mai tare... am să răcnesc.

Doamna... (numele Gazelei) se află cumva *în incintă?*

— Doamna...? Nu e aici. Cine o caută?

— Soţul! spuse limpede Pictorul, şi ce gândea? Gândea: Bravo mie, joc tare!

O glumă bună ar fi fost să dea chiar de soţul Gazelei, admiţând că acesta-şi putea face timp pentru a-i face o vizită. Dar destinul nu avusese când să pregătească r asemenea farsă. Pictorul îşi înfăţişă şi alte variante, cu Gazeld era totul posibil, când vocea de *dincolo* reveni cu o bunăvoinţă neaşteptată:

— O aşteptăm pe doamna... pentru repetiţia de la ora zece. Jucăm – închipuiţi-vă!

— Goldoni! Să-i transmitem ceva doamnei?

— Goldoni?! Straşnică idee! (Pictorul nu-l putea înghiţi pe Goldoni ăsta) o să aveţi mii de spectatori. Comunicaţi-i vă rog doamnei... că soţul ei o aşteaptă la cabana din Cheile Turzii. Să ia primul avion!

— Un avion? Până acolo? glumiţi, domnule...

— Fie. Să nu ia avionul. Să ia un câine. Persoana de *dincolo* râse. Cunoştea gluma.

După un mic dejun straşnic, mândru şi de faptul că scrisese şi de faptul că „îndrăznise”, Pictorul ieşi în soarele de februarie, se instala într-un loc ocrotit de vânt lângă depozitul de alimente şi se dezbrăcă până la brâu.

După câtva timp cabanierul îşi scoase capul prin ferestruica depozitului unde trebăluise ceva. Omul era cam plictisit de acest sezon mort când, după agitaţia de la Revelion urmează săptămâni de pauză, şi dornic să schimbe o vorbă, măcar despre fotbal. „Ce părere aveţi ar fi prea devreme, sau prea târziu pentru un păhărel?” Pictorul surâse, bine formulată întrebarea, răspunsul veni la fel de dichisit, mare lucru la Pictor, care nu era lung şi înflorit la vorbă. Cabanierul ieşi cu două sticle.

— Pe frig, berea nu se recomandă, dar asta e deosebită! într-adevăr, bere nemţească de cea mai bună calitate; şi nemţii sunt buni la cea, să nu renunţăm definitiv la ei! Pălăvrăgiră, aşa şi pe dincolo.

— Dacă am prins bine, aşteptaţi pe cineva… nu vreau să fiu indiscret dar mă aflam în bucătărie.

— Îmi aştept soţia, confirmă Pictorul.

Al doilea miracol, după berea aia nemţească, se produse aproape imediat. Cabanierul îşi miji ochii şi spuse că le vine un musafir.

— O musafiră, îl corectă Pictorul. Cabanierul se folosi de nedespărţitul său binoclu.

— Aşa e. Aveţi o vedere excepţională, jos pălăria.

— Poate pentru că nu mi-e dată pentru multă vreme… Cabanierul îl cercetă. Nu prea înţelesese. Dar nu întrebă nimic, îi întinse Pictorului binoclul să vadă mai bine profilul *celei ce se apropie.*

— Mulţumesc, nu e nevoie, am recunoscut-o, este *ea.*

Cine n-a fost încă la Cheile Turzii, să se ducă în grabă. Până mai există Cheile Turzii. Până ce nu dispar enigmatic ca marile oraşe legendare din vechime ce de la o zi la alta erau părăsite sau chiar dispăreau, iar învăţaţii cei vrednici de toată stima s-au chinuit, se chinuie şi acuma să dea explicaţii plauzibile, dar nu reuşesc totdeauna, asta e, nu reuşesc… Din preajma cabanei drumul urcă zvârcolindu-se până la buza acelui platou aberant unde oricine îşi

poate pierde capul compas.

De la mare distanţă o recunoscuse Pictorul pe Gazelă. Soţia sa… Cobora iute, luând-o pe scurtături, cunoştea drumul, mai fusese pe-acolo? Cu cine? Picioarele i se mai înfundau în zăpadă, dar se descurca perfect, şi dacă o recunoştea cabanierul… încurcături! Viitoarea Mare Actriţă nu era nici înaltă, nici corpolentă, de la distanţă un punct, un punct ce totuşi creşte neîncetat. Când trecu ultimul podeţ şi aborda un mic suiş spre cabană, Pictorul se ridică în întâmpinarea ei.

Gazela îi sări de gât.

— Fragilul *meu!*

Nimeni din cabană nu dădu semn că ar recunoaşte această femeie în elegantul ei *complet* sportiv de iarnă, dar Pictorul pricepu că mai fusese acolo, dar nici nu clipi, nici cabanierul nu clipi, nimeni nu clipi, nici Gazela, când făcură cunoştinţă – pentru a câta oară?

Pictorul o luă pe după umăr şi o conduse în camera lui, la etaj. Nimeni nu păru să observe dispariţia lor, ca la casele mari.

— Eşti răsfăţat, aici, e cald Za *tine!* avu

un frison de plăcere Gazela.

— Te aşteptam, spuse Pictorul.

— Mă aşteptai! Gazela ridică ochii albaştri de viitoare Mare Actriţă. Deşi mici, deşi albaştri, ochii aceia sfidau. Erai atât de sigur că am să vin, fragilule?

Pictorul nu se osteni să răspundă. Foarte repede, dovedind o iscusinţă suspectă în manipularea complicatului echipament sportiv, Gazela se descotorosi de el, îşi turnă apă, se spălă, se împros**păta,** sânii ei nu păreau a fi sânii unei femei pentru care amorul nu mai este de multă vreme un mister, dar nici sânii unei fetiţe, ci *doar* nişte sâni micuţi, cum şi toată Gazela era micuţă, cu sfâr-curi în erupţie, înconjuraţi de cercuri sidefii. Gazela scoase un prosop, se şterse cu grijă, privindu-l drept în faţă pe Pictor, cu aceeaşi veselie sfidătoare, scoase din rucsac o pijama.

— Am avut noroc. Am prins imediat un autobuz.

— Există autobuz până la Chei?

— Nu. Ci doar până-n comuna Cheia. Dar de acolo nu mai este mult…

Deodată Pictorul o luă în braţe, descheie primul nasture de sus şi o sărută

între sâni. Viitoarea Mare Actriţă absorbi cu tot trupul, ca o floarea ce înghite lumina, acest sărut, apoi îl respinse cu blândeţe pe Pictor, împingându-l cu palmele. Nu era o mică rezistenţă, din cochetărie.

— Avem timp, zise Gazela, controlându-şi respiraţia. Rămân aici, cu tine. Acum vreau să-ţi arăt ceva. Caută în rucsac... Nu acolo, în buzunar, da, cartea aia.

Carte pe coperta căreia scria „Triunghiul Bermudelor”. Judecând după coperta ce înfăţişa un arhipelag, insulele haşurate în portocaliu, oceanul verde, nu părea să fie un roman de aventuri sau un spanac erotic.

— Te mai descurci în franţuzeşte? întrebă Gazela. Ştiu că te mai. Uită-te un pic peste primul capitol.

Primul capitol se intitula chiar „Zborul numărul 19”.

— Fiindcă ştiam că te interesează, am furat cartea. Chiar am furat-o.

O fotografie, sau o ilustraţie... ba nu chiar o fotografie, înfăţişa cinci păsări, parcă argintii. Pictorul, privi mai atent: nu păsări, ci avioane, planând deasupra oceanului. Privi şi mai atent, distinse cabina

pilotului şi chiar profilurile piloţilor, în căştile lor de piele, văzu antena deasupra carlingilor, alte două antene dedesubtul aripilor, înghiţi cu privirea ansamblul aerodinamic al celor cinci *chasseurs „Avengers”,* distinse chiar indicativul celui din primul plan: T-43.

— Opreşte-te, aici, indică viitoarea Marea Actriţă cu unghia. Pictorul citi, traducând direct în româneşte: „… turnul de control primi mesajul alarmant al locotenentului Taylor: Apel urgent! Nu mai suntem siguri pe direcţie. Nu mai vedem coastele. Repet, nu mai vedem pământul… Care este poziţia voastră? întrebă turnul de control. Nu suntem siguri, răspunse comandantul formaţiunii. Nu ştim cu certitudine unde ne aflăm. Cred că suntem pierduţi.

Operatorii din turn rămaseră uluiţi. Cum e posibil ca echipajele experimentale a cinci avioane, pe un timp favorabil, să-şi piardă cumpătul? Turnul transmise: „Puneţi capul compas pe nord-vest!” „Nu ştim unde este nord-vestul” răspunse comandantul. „Totul e anormal, bizar… nu suntem siguri de nicio direcţie. Până şi marea nu mai are

aspectul ei obişnuit”. Şi, ceva mai târziu, ultimele cuvinte „Suntem pierduţi!”

Iar apoi, tăcere.

— E ca un ecou din Shakespeare, o punte între secole, şopti Gazela, sau spun prostii? Pictorul nu răspunse. Gazela continuă să-l fixeze dar nu mai reuşi să-l prindă privirea. Prea se potrivesc toate! protestă Gazela. De unde cunoştea Baconsky povestea „zborului 19” când ţi-a dat tema?

— A.E.B., cunoaşte multe lucruri făcu evaziv Pictorul. Şi deodată o privi. Ai adus cartea anume pentru mine? Ştiai că eu mă aflu aici, că eu am telefonat?

— Am adus cartea pentru tine, am fost sigură că tu mă cauţi, cartea asta ţi-o las definitiv ţie. Nu ştiu de ce… ba ştiu! Dacă nu descopeream întâmplător cartea şi nu-mi dădeam seama despre ce e vorba şi nu intuiam firele ce leagă totul şi toate, n-aş fi venit aici să mă întâlnesc cu tine. Însă acum rămân aici. Bine, fragilule? repetă după mine: Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva.

— Ce e asta?

— Un j; frământ de iubire. De ce nu-l

rosteşti?

— Fiindcă, unu, formula jurământului parcă şchioapătă undeva din punct de vedere al construcţiei, doi, cred că nu a venit încă timpul jurămintelor.

— Fie. Va veni ziua când vei repeta după mine. Vino!

I se schimbase vocea. Plângea şi râdea viitoarea Mare Actriţă…

Cădea iarăşi amurgul. Prin fereastră pătrundea văpaia violetă a zăpezilor. Gazela se ridică într-un cot, nu pentru ca să aprindă o ţigară, ci pentru a zice:

— Suntem nişte zei. Numai zeii nu obosesc niciodată… Pictorul o privea. Îi strivea cu blândeţe sânii mici. Îi mângâia şoldurile. Gazela, devorând fiece atingere, lipindu-se de Pictor cu toată suprafaţa diafană a pielii, spuse: „Dar şi zeii, din când în când, se hrănesc. Mi-e o foame teribilă!”

— Şi mie. Să coborâm.

— Ce a spus cabanierul? Ce va spune? Eu am mai fost pe aici.

— N-are importanţă.

— Ai vorbit despre mine cu el?

— Niciun cuvânt.

— Am mai fost pe aici, şi nu singură.

— Sunt convins.

— Nu-ţi pasă?

— Să mai treacă un pic de timp, voi vedea.

— Dragul meu, numai scene de gelozie să nu-mi faci!

— Am să încerc. Iar cabanierul nu va comenta.

Se dichisiră la repezeală. Pictorul o auzi murmurând: „Dragul meu... dragul meu fragil, ne aşteaptă multe bucurii, dar nu destule...”

— Niciodată nu există destule bucurii.

— Nici eu n-am să te pot face pe deplin fericit... eu pot să prevăd, sunt o femeie acvariană.

— Bine, draga mea femeie acvariană... mergem?

Vineri, sâmbătă, duminică... în zilele de duminică, fie sezon, fie nesezon, atmosfera se mai însufleţea la cabană. Ţăranii şi morarii de prin împrejurimi se considerau obligaţi să-şi pună cizmele de zile mari să-şi ia muiarea şi fătuţa şi să vină aici să mai

Alt capitol petreacă. Pe lângă ţărani, morari, muierile şi copiii lor, sus pe mica verandă lângă depozit, unde se aflau câteva

mese şi scaune metalice, îşi făcu apariţia un tip fercheş „dar nu întru totul metalic. Cabanierul îl observă şi se posomorî. Nu-i plăceau scandalurile. Fercheşul refuză să bea sau să mănânce ceva. Aştepta. Ce anume? E clar ce.

Pictorul şi Gazela *lui* coborâră pe la unsprezece. Pictorul, cu ochii lui foarte buni încă, îl recunoscu înaintea Gazelei chiar, de la distanţă, pe terasa scăldată în soarele lui februarie, pe individul fercheş, junele prim din piesa văzută la Turda, cel care-şi dădea atâta importanţă de ţi se făcea lehamite.

Pictorul înţelese imediat dar nu spuse nimic. Nici nu ar fi avut, el, mare lucru de spus. Poate că într-adevăr Gazela avea darul de a vedea înainte, poate, dar şi Pictorul se aşteptase la eveniment…

Ei bine, avusese, sau avuseseră un pic de noroc, el şi Gazela ***lui,*** vineri, sâmbătă, duminică… o parte din duminică… o veşnicie! Pentru nişte zei, trei zile fac cât o veşnicie!

Acum Gazela îl observă şi ea pe chipeşul actor însă nu-şi retrase mâna din mâna Pictorului. Înaintau către terasă ţinându-se de mână. Cărarea se prezenta

îngustă, cam cât o lopată dintr-aia de lemn, pentru deszăpezire. Trebuiau să meargă lipiţi unul de celălalt, ca să încapă. Gazela nu se dezlipi. De o parte şi, bineînţeles, de cealaltă parte, sclipeau nămeţii, argintii, ca şi lănţişorul argintiu de la pieptul Gazelei, peste jerseu, lănţişor cu o roată de chihlimbar, galbenă ca ochii anumitor fiare, dar ca şi ochii de aur ai Pictorului. Chihlimbarul fusese adus de către junele prim de la Leningrad, prin urmare avea destule motive ca să se mânie, văzând chihlimbarul său şi amica sa, alături de un altul. Şi fiindcă avea dreptul, se/mânie, grozav se mânie, iar după ce se mânie, se ridică în picioare, frumos, impozant, ca pe vremea filmului mut. Fără glumă, într-adevăr frumos, însă demodat prin ceva. Frumuseţe demodată.

Deocamdată nu părea pus pe bătaie, deocamdată nici nu-l privi pe Pictor, de ce l-ar fi privit, pentru el, celebrul, Pictorul nu era decât o gânganie. Supărătoare, ce e drept.

— Am venit să te iau acasă, pisicuţo, spuse junele prim.

Îl ignora în continuare pe Pictor care

totuşi o ţinea în continuare de lăbuţă pe „pisicuţă”, iar aceasta nu se dezlipise de el.

Dar ce gândea Pictorul? Gândea: Fir-ar să fie, tot n-am scăpat de eveniment! Şi se pregăti să riposteze, de va fi cazul, deşi nu erau pe placul lui aceste distracţii, dar dacă nu e altă ieşire…

Cei doi *în culpă* înaintau pe cărarea îngustă cât o lopată pentru deszăpezit strâns lipiţi unul de celălalt. Junele prim repetă.

— Spectacolul s-a terminat, am venit să te iau acasă, pisicuţo. Nu vorbea cu glas înalt, doar atât cât să fie auzit de toţi. Poate se credea în continuare pe scenă! Junele prim porni încetişor şi tot încetişor înainta „ingenua” lipită de fragilul *ei…* Cabanierul rămăsese în preajmă, deşi era om discret. Cei de pe verandă nu erau discreţi şi nu pierdeau o mişcare, un cuvânt. Actorul apucase o sticlă de bere. De ce? Ca s-o spargă şi să schilodească obrazul Gazelei sau al intrusului? Sau pur şi simplu, sticla fiind plină, intenţiona să soarbă, sau să i-o ofere Pictorului? La ceva mai mică distanţă, actorul îl privi şi pe Pictor, constată că nu e un bărbat fatal (doar el, junele prim, avea

voie să fie un fatal), dar, deşi nu fatal, nu părea din cale-afară de fragil.

— Am venit să te iau acasă, pisicuţo, spuse junele, mai puţin sigur pe modulaţiile vocii sale cuceritoare şi oare ce gândea? Poate că gândea: Să fiu atent, să nu risc prea mult... primitivul ăsta ar fi în stare să-mi trosnească un pumn în faţă... şi cum mai apar pe scenă. Îşi făcu, totuşi curaj, strânse mai tare gâtul sticlei în pumn – însă, vai, uitase s-o spargă!

— Am venit să te iau acasă...

Gazela, viitoarea Mare Actriţă, zâmbi. Pictorul, liniştit, fixa mijlocul frunţii junelui prim. Spuse:

— Ai venit s-o iei acasă pe „pisicuţă”. Am auzit. „Pisicuţa” a auzit. Ai repetat-o de patru ori. No, şi?

Acum junele prim se afla la doi paşi, sticla de bere în pumn. Ce avea de gând? Gazela îl preveni:

— Nu sări la bătaie, Cornel! („Cornel, deci, gândi Pictorul, i se potriveşte ca o mănuşă!” Aici Pictorul se dovedea excesiv, Cornel poate fi pronumele oricărui om cumsecade, şi poate că şi junele prim era un om cumsecade...) Gazela mai spuse către

Cornel *al ei:* Nu te lăsa înşelat de aparenţe, Cornele. E un dur. Faţă de el tu eşti un griş cu lapte. Are să te prefacă în rumeguş. Nu e păcat ca teatrul să piardă un frumuşel ca tine?

În ciuda împrejurării nefaste, Gazela nu-şi pierduse humorul, Pictorul aprecie cum trebuie cuvintele ei dar nu mai interveni deocamdată, deşi Gazela aştepta. Aştepta! Actorul aprecie şi el comparaţia cu grisul în lapte, dar nu reacţiona la înălţime.

— Ţineam să-ţi cunosc soţul, pisicuţo, zise, dosind sticla aia ce încetase a mai fi agresivă. Îl studia pe Pictor, mai pe furiş. Pictorului nu-i mai păsa de nimic, privea zăpezile, ce frumoase, ce imaculate, zăpezile… Dar, constată junele prim, nu e soţul tău.

— Mă priveşte!

Văzând că pericolul trecuse cabanierul trecu la mesele de pe verandă, întrebând în dreapta şi-n stânga ce să mai aducă, voind să distragă atenţia, dar mesele vecine încă mai sorbeau spectacolul ce avea să rămână fără finalul dorit de ei, de ele, – o băthaie! – şi încă una între domni.

— Nu juca rolul lui Grig, spilcuitul meu

preţios, spuse viitoarea Mare Actriţă. Tu nu eşti Grig, iar el – continua să-l ţină pe Pictor de mână – nu este profesorul Miroiu, Miroiu era un visător iar *el* este un dur. Se întoarse şi mai mult către Pictor: Grig şi Miroiu sunt personaje din Mihail Sebastian.

Pictorul rânji ca un lup şi ca un huligan.

— Ştiu, ştiu. Am văzut împreună „Steaua fără nume” la Bucureşti, ai uitat? El nu este Grig, eu nu sunt Miroiu, Iar tu… tu nu eşti „steaua fără nume”. Nu eşti Mona.

— Eu sunt Gazela, spuse Gazela. Şi Karra.

— Ah! Aveţi şi nume de alint! Antecedente! constată actorul.

— Oho! Din belşug, confirmă Pictorul.

— Şi care e numele dumitale de alint, *stimabile, onorabile?* în locul Pictorului răspunse Gazela:

— Eu îi spun „fragilule”. Şi se întoarse iarăşi către Pictor, aşteptând un gest, un cuvânt decisiv. Pictorul nu comise gestul, nu rosti cuvântul. Şi brusc Gazela îşi aminti „că fragilul” *ei* refuzase să rostească jurământul iubirii…

Gazela plecă cu actorul şi cu medalionul de chihlimbar ce ducea departe departe, o

mică parte din culoarea ochilor *de aur* a Pictorului.

Iar Pictorul rămase singur, la o masă, acolo, pe terasă, în soarele aspru de februarie, până ce privirile ultimilor consumatori îl părăsiră. Nu mai era interesant. Nu ieşise cu adevărat „o scenă” deşi, dacă ţinem cont că din trei („Triunghiul Bermudelor”, în cameră, sub pernă – poate că Gazela îl şterpelise de la Cornel!), din trei, doi erau actori, ar fi putut să iasă măcar un simulacru de „scenă”, dar nu ieşise.

Mai târziu cabanierul puse în faţa Pictorului un pahar bine umplut cu ceva tare.

— Cred că vă prinde bine, domnule. Nu-mi place să mă amestec, dar e păcat... Vă potriveaţi... ba nu, vă asemănaţi atât de mult.

Nu era o indiscreţie şi niciun compliment ci o remarcă ceva mai subtilă, căci la o vedere superficială Pictorul şi Gazela *lui* nu se potriveau şi nu se asemănau deloc.

— Am să vă spun ceva, zise cabanierul, doamna aştepta să o reţineţi, să-i spuneţi o

vorbă frumoasă. De ce n-aţi făcut-o?

— Poate din mândrie, răspunse Pictorul, prea puţin pus pe confidenţe. Sau poate că s-ar fi creat o situaţie livrescă dintr-o carte pe care am citit-o sau o *voi citi cândva...* Şi mai preciza Pictorul: Nu-mi place să rog pe nimeni, nimic.

Cabanierul ridică paharul său şi privi prin el ultima sclipire a soarelui pe zăpadă.

— Nu-mi place să mă amestec, dar cred că există şi excepţii. Câteodată îţi calci pe marginea inimii, ca să n-o calci de tot.

Pictorul simţi că se înfurie, el, un om atât de calm. Îl privi pe cabanier. Acesta, costeliv, dând aparenţa unui om fără putere, pe care poţi să-l sufli, în realitate un bărbat voinic, un alpinist, îi întâmpină privirea şi nu se încăierară. Încă o încăierare ratată. Îşi zâmbiră.

Înserarea cădea peste Cheile Turzii. Cabanierul făcea ordine printre mese. Înainte de a adormi (cu „Triunghiul Bermudelor” în mână, carte adusă de Gazela *lui*...), Pictorul rosti un fel de rugăciune: Doamne! Nu vreau să devin o *imitaţie!* Vreau să fiu şi să rămân de-a pururi eu însumi.

Aceasta nu era o rugăciune ci mai mult o poruncă spre un zeu sau Dumnezeu despre care el, Pictorul nu ştia încă mare lucru. Pictorul nu apucase să citească Biblia, acest mare poem, A.E.B. i-o împrumutase Poetului, iar Pictorului îi împrumutase un volum cuprinzând picturi de Boch, „părintele tuturor”. Dar Pictorul era încă prea tânăr ca să-l înţeleagă profund pe acesta. Şi mai vedea prea bine cu ochii, cu spiritul nu suficient de bine.

reportaje, să le termine cu bine, sau să piară. Dar în loc să continue acea muncă, aşternu în neştire: „A fost o iubire atât de mare!!! apoi totul s-a dus dracului!!! Dar s-a dus dracului atât de frumos!! O iubire atât de mare merita să se ducă drakkului atât de frumos!!!”

Alt capitol

Unu, doi, trei

Pictorul puse mâna pe *condei, decis să termine cele trei*

Pictorul reciti rândurile, zâmbi, fără să ştie că se înşela… Colţurile gurii sale, uşor lăsate în jos, se ridicară ca nişte aripi. Obrazul de huligan se alungi, mica scobitură din bărbie ieşi mai mult în

evidenţă, ochii se micşorară, rămaseră două scântei de aur, şi oare la ce se gândea Pictorul? Poate că gândea: Ar trebui să *vind* aceste rânduri Poetului, ar putea să înceapă în felul acesta un *étude…*

Ce făcea în acest timp Poetul. Scria şi el, abandonând, provizoriu, sticla.

Poetul e singur ca un curcubeu, chiar şi când stă la coadă după iaurt…

Dedesubtul acestor – să le zicem versuri – Poetul notă: „Prea multă minte la prea puţin echilibru, strică: Rămase cu peana de gâscă – vorba vine – suspendată, gândindu-se că se poate formula şi invers.

Ce făcea în acest Pictorul? îşi isprăvi de bine de rău munca, se îmbrăcă la repezeală, coborî nişte trepte şi se pomeni în plin centru, în Piaţa Libertăţii. Uşa camerei sale? *Yes, señores und señoritas,* întorcându-se de la Turda unde se prăbuşise atât de frumos iubirea sa, Pictorul găsise hogeac „din primul şut”, foarte scump, dar ce-şi spusese Pictorul, îl va plăti devenind din ce în ce mai intelectual… Gazda lui era o actriţă a Naţionalului (!!!), dar mai ales mama ei, o baborniţă afurisită.

E bine să ai cunoştinţe printre medici.

Ai şanse să mori mai repede, mai uşor. Dar să nu fim răi. Or, întâmplarea făcuse ca acelaşi oftamolog ce-l trimisese pe Pictor în pădurea blestemată, să aibă şi el cunoştinţe preţioase. Îl duse pe pacientul său, şi-l recomandase călduros actriţei (a nu se confunda cu Gazela) şi mamei acesteia, drept un om serios, mare talent, cinstit, nebăutor, ne şi ne…

— Dar o să ai cu ce plăti? întrebase medicul.

— Nu-ţi face griji, un intelectual are totdeauna cu ce plăti. N-ai observat că am devenit un intelectual?

— Nu prea se observă. Când vii la un consult serios? Pictorul îi mulţumi pentru ajutorul acordat, însă declară că nu are chef de niciun consult.

Iar acum pornise la drum. Iarna se pregătea de moarte, de o moarte frumoasă, dacă există morţi frumoase, dar dacă există, chiar? Prin văzduh treceau viitorii fluturi şi viitorii funigei şi viitoarele păpădii şi viitoarele speranţe. Pe de altă parte era imposibil să nu-ţi dai seama că viaţa e în continuare aşa cum e viaţa, prozaică, deci concretă.

Pelteaua căcănie a zăpezii pe jumătate topite transforma în zădărnicie orice încercare de a avea ghetele curate. Pictorul nici măcar nu făcuse vreo încercare în acest sens. Purta o scurtă maro cu un simulacru de blană la guler, pantaloni negri stropiţi din belşug şi necălcaţi din secolul trecut, bocanci grosolani şi umbla în capul gol, ca un viteaz.

Ajunse în Piaţa Mihai Viteazul, la uşa cui, a Poetului, fireşte. Acesta purta halat, era nebăut, părea încercat de inspiraţie.

— Cum mai stăm cu „elementul gamma”? întrebă, încercând să dea o nuanţă rece glasului său, dar nu-i reuşea cine ştie ce. Nu era un ranchiunos, Poetul, nu purta prea multă vreme, nimănui, duşmănie, nu izbutea să fie cu adevărat rece, iar supărările îi treceau iute. Era aceasta o calitate? Un defect?

— Bă! făcu Pictorul. Am terminat reportajele alea, dar am impresia că începuturile nu mi-au ieşit ca lumea.

— De ce n-ai început cu sfârşitul?

— Cred că am fost cu adevărat nebun acceptând să devin un intelectual!

— Nebun? Prea frumos! Nu cumva te

lauzi? Prea mult echilibru la prea puţină minte strică, îşi parafrază poetul cugetarea. Şi, inspirat, dădu să continue: Femeia însă strică şi mintea şi echilibrul…

— Ia mai taci, poete! Ştii, tu, ce este femeia? Poate teoretic…

— Teoretic?! Ha! Eu sunt Marele Pirat al Inimilor! Ce sunt?

— Cred că un cabotin…

— Apropo, ştii că lui S. i se joacă o piesă, aici, la Cluj?

— Imposibil, decise Pictorul. De când S. scrie piese?

— Nu ştie nimeni. Iată că S. devine un personaj important!

— Şi enigmatic… Nu, nu cred.

Însă era chiar adevărat. S, un om destul de şters, colaborator al „Almanahului Literar”, se distinsese până atunci prin recenzioare şi articolaşe, şi alea şterse. Da, i se juca o piesă unui literat clujean, iar acesta nu era D. R… Popescu, cel ce declarase, ca o sfidare, că scrie şi teatru. Nimeni nu bănuise ce pune la cale S., el manevrase cu abilitate şi totală discreţie, iar când apărură afişele cu „Avansarea preşedintelui colectivei”, fusese cu adevărat

o lovitură de teatru. Da, S., un om atât de liniştit, de puţin înfigăreţ, un „viezure” – însă pentru marele şef mulţi inşi erau „viezuri” şi nu avea chiar întotdeauna dreptate, deci S. cel modest, dăduse lovitura, spărsese gheaţa.

Premiera urma să se întâmple peste o săptămână sau două şi, după o clipă de uimire, Pictorul pe care teatrul îl mai interesa doar din punctul de vedere al Gazelei, trecu sub „colţul femeii frumoase”.

„Suntem nişte zei…”

Peste Piaţa Mihai Viteazul se cernea un praf alb, nici ninsoare, nici chiciură, sau lapoviţă, ceva indecis ca amintirea unor nopţi de petrecere.

„Am venit să te iau acasă, pisicuţo”.

— S. are să se îmbogăţească, observă cam prozaic Poetul, poate cu invidie.

— Treaba lui, mârâi Pictorul care nu avea chef să invidieze pe nimeni şi nici să se îmbogăţească. Ascultă! Ce este reportajul?

— Un reportaj este… atunci când… scanda şcolăreşte Poetul şi se miră că îi lipseşte cât de cât o formulare. Lasă! Haide să refacem începuturile, ce mai tura-vura. Eu dictez, tu scrii. Cum era timpul pe acolo?

— Frig al drakkului, se cutremură Pictorul amintindu-şi de nopţile îngheţate de la Piatra Neamţ.

— Perfect. Cu asta şi începem, decise Poetul şi, asemeni tuturor geniilor se apucă să are camera, încruntat. Deci, unu, doi, trei, şi! Scrie: „Căzuse o iarnă neaşteptat de aspră. Cu toate acestea…”

Dreseră cele trei începuturi şi, cu adevărat obosit de atâta efort intelectual, Poetul scormoni după una din sticluţele sale, Pictorul îl întrebă dacă „începe iar”, Poetul se simţi ofensat dar îi trecu pe loc şi umplu două ceşcuţe cu o fiertură verde, cleioasă. „De fapt eu nu mai beau. Doar un pic de «absint» din când în când. Fetei căreia-i fac curte nu-i place când duhnesc”.

— Nu mai bei? Ştii ce a spus Anton Pann? Singurul leac al beţivului e sapa şi lopata.

— Nu mai beau de dragul ei… o iubire serioasă. Ea e logodită, se mărită curând. Un mare amor, Pictore!

— Şi nu te deranjează?

— Ce să mă de…?

— Logodnicul, faptul că să mă…

— Dar de ce să mă deranjeze?

— Ai o concepţie originală cu privire la marile iubiri!

— Nu vreau să mă însor, Pictore. Părinţii mei mi-au oferit un „recital” în ceea ce priveşte avantajele căsniciei, nu vreau să-i vorbesc de rău, dar… Ce părere ai?

— Niciuna.

— Oportunistule! Pictorul strânse pumnii ameninţător, dar Poetul nu observă, poate din cauză că nu purta *des lunettes.* Bătrânii mei se certau de dragul certei, aşa cum e arta pentru artă, nu aveau nevoie de motive serioase. Dar tu, om nou, produs al unei societăţi noi, ce exemplu mi-ai oferit tu, cu Irene Papas? Pictorul se încruntă şi mai urât, acum Poetul observă şi schimbă tonul. Dacă aş vrea, zise, l-aş înlătura pe logodnic ca pe un vrej, şi aş face o bună afacere, babacii fetei au o vilişoară pe cinste şi ea e singura floare din casă. Am fost acolo, noaptea târziu, când bătrânii sforăie, căsuţă solidă, mobilă interesantă, atmosferă de creaţie. Cu adevărat… de creaţie.

— Ai avut şi tupeul de a fi prezentat părinţilor acestei inocente?

— Nu e inocentă. N-am fost prezentat

nimănui. Doar pe ea am vizitat-o la miezul nopţii.

— De ce tocmai la miezul nopţii?

— E ora fantomelor, ora amanţilor, poate – acelaşi lucru. Miezul nopţii, Pictore, sau dacă vrei, ***poete.*** Eu sunt Marele Pirat al Inimilor… cine sunt? Chiar minunea mea de fată mi-a deschis, conform unui consemn. Am văzut-o cum apare cu pletele ca nişte şerpi în jurul gâtului. Între tine şi amicele tale au existat vreodată consemne?

O cută de amărăciune, de nostalgie, traversă figura Pictorului.

— Nu-mi amintesc.

— Dar Gazela…

— Nu rosti numele ei!

— Deci aşa stăm?

— Aşa. Pictorul încercă să rămână degajat. Nimeni nu păzeşte floarea aia?

— Logodnicul, un om minunat, un sportiv, se culcă la ora nouă. Vrea să ajungă la Olimpiadă. „Floarea” e însă bine păzită. Au un câine bleg că poţi să-l calci pe nas. Nu-i pasă.

Un ***capitol***

Primăvara se rostogoli peste Cluj cu obişnuitele ceţuri şi ploi, fără de care Clujul

n-ar fi Cluj, iar Londra n-ar fi Londra. Care dintre aceste două oraşe s-ar simţi ofensat de comparaţie?

Lucian Blaga, „mut ca o lebădă”, traversa oraşul universitar în drum către Biblioteca Universităţii, iar ***aeb*** dădea bătălia pentru a publica în revistă un mic fragment din „Faust”, în traducerea marelui poet. Ar fi fost un prim pas.

Când la „Almanah” lipsea poezia de calitate, marele şef proclama „noapte de creaţie”. Aceste nopţi ajunseră nopţi de coşmar pentru Pictor, căruia, din simpatie, şi el fiind cel mai tânăr, marele şef îi rezervase rolul de bază de „împrospătător cu cafea” şi de a efectua prin redacţie ronduri spre a-i trezi pe acei poeţi ce cădeau pradă somnului sau lipsei de inspiraţie.

Pentru început, misiunea îl amuza pe Pictor. În fond I se oferea şansa de a cunoaşte în vârtejul scrisului pe subtilii cuvântului. Pictorul străbătea oraşul, către strada Horea, recitind cele câteva tăbliţe ce prezentau trecătorului neavizat trecutul istoric al oraşului. Pe la ora nouă Clujul era pustiu şi romantic, studenţii harnici mai

zăboveau în sălile de lectură ale căminelor, adevăraţii iubitori de artă se aflau fie la Operă, fie la teatru, fie în faţa unei cărţi, la ferestre nu observai licărirea televizoarelor. Pictorul îşi controla şi el ceasul – îl purta *invers,* ca şi Gazela, viitoarea Mare Actriţă, căreia nu-i păstra niciun fel de ranchiună.

De ce să-i fi păstrat o ranchiună?

Poate că o mai iubea, dar în atât de mare secret, că nici el nu era sigur! Şi, dacă mai avea timp, Pictorul înainta fără motiv, până la gară. Îi plăcea să se plimbe, mai ales când ningea uşor iar paşii lui lăsau peceţi pe trotuar. Se plimba prin încăperile gării. Avea şi acolo cunoştinţe, o casieriţă, un ospătar, făcea câte o conversaţie scurtă. De la gară, în întâmpinarea ninsorii, pe strada Horea, până la birtul de lângă redacţie. Aranja să ajungă acolo pe la zece şi un sfert. Intra cu un pas de comandor, nu ca să tragă ceva la măsea, deşi se mai întâmpla. Comanda o vadră de cafea „pentru poeţi”. Şeful birtului, un om cărunt, era de multă vreme la curent cu problema, exista chiar şi o înţelegere între el şi marele şef, exista chiar şi un ceainic mare de aluminiu, proprietate a redacţiei, moştenire,

poate de la o *altă redacţie,* în care cafeaua fierbinte, amară şi tare era turnată în bucătărie, în prezenţa „mesagerului” – acesta fiind Pictorul.

„Mesagerul”, căpăta, însă numai când avea chef, câte un păhărel de şlibo, „din partea patronului”.

Legănând ceainicul de aluminiu Pictorul străbătea un alt val de ninsoare, şi intra în clădirea de pe Horea 17 pentru a-i servi pe poeţii – adevăraţii poeţi! – aflaţi în febra creaţiei. Nu considera misiunea aceasta drept o umilinţă, sau, doamne fereşte, o exploatare a pictorului de către poeţi, deşi e adevărat că i s-ar fi potrivit mai bine femeii de serviciu. Însă aceasta era prea bătrână şi comisese boacăne.

Pictorul intra mai întâi în biroul lui A.E.B. Pe la zece şi ceva Baconsky îşi şi terminase poezia şi se plimba nerăbdător prin birou. Gusta din cafea, nu prea mult şi nu totdeauna, aprindea o ţigaretă, schimba o vorbă, două cu Pictorul şi-l expedia cu ceainicul de aluminiu în celelalte „părţi”, să le aducă stimulentul şi să vadă, discret, unde au ajuns. Să nu cumva să fi adormit, ca nişte… viezuri!

Se întâmpla însă ca pagina lui A.E.B. să rămână nescrisă până după miezul nopţii, mai precis nu răsăriseră încă versuri ci desene ciudate, faruri, turnuri, profiluri, „broderii”, sfeşnice şi – iată, am în faţă un facsimil după manuscris, portaluri fastuos ornate şi cai şi cavaleri… nu cumva *cavalerii absenţi?*

…Următorul servit cu o cafea tare era, în ordinea ierarhiei, Aurel Rău. Nervos şi neliniştit. Oare de ce era nervos? Ca nu cumva ceilalţi poeţi să termine înaintea lui? Greu de ştiut. Secretarul general de redacţie îl întâmpina pe „omul cu cafeaua” cu un surâs crispat, ascunzându-şi cu greu agitaţia, febra creaţiei. Or, Pictorul avea încă ochi buni.

Mai pe ocolite, mai pe neocolite, Rău se interesa care e situaţia? Ceilalţi cât au scris? Ce face marele şef? A terminat?

Pictorul, poate un pic sadic – iată că întâlnim şi acest defect al său, răspundea cu mici variaţii: A.E.B. a şi umplut două pagini, acum a trecut la a treia. Iar ceilalţi… Şi inventa mai departe. Î\Tu neapărat cu o doză de răutate, ci numai aşa, gratuit, ca să-l arunce pe jar pe autorul „Mesteacănului”.

Care îi era cu adevărat simpatic. Atunci, în tinereţe, dar mai târziu... Nu a existat niciun fel de mai sau foarte târziu.

Pe Aurel Gurghianu îl găsea mărşăluind de zor, rar şi calm, pasul lui Phileas Fogg – învăluit în nouraşi de fum de ţigară. Ce altfel de fum ar fi putut exista? Pe birou, cel puţin o strofă gata. Prima e cea mai dificilă. A.G. accepta serafic cafeaua, mulţumea serafic, îi zâmbea Pictorului şi-i punea câte o întrebare ce nu avea nicio legătură cu poezia, ca de exemplu, ştiind că Pictorul vine „din vecini” cu ceainicul de cafea: „Fumăraie mare acolo? Ai luat una mică?”

Întrebare umană. Pictorul răspundea da, sau ba, după cum era cazul, şi nu era cazul să mintă, „profesorul” Gurghianu îşi clătina fruntea de poet, împodobită cu păr negru dat pe spate. „Grozav ce mi-ar prinde şi mie una mică, dar nu dă voie şeful. Ar avea un efect mai spornic decât scăfârlita asta de cafea!”

Pictorul, amabil, se oferea să aducă în secret... păcatul, însă „profesorul” rezista ispitei. „Nu dă voie şeful...” Şi mai adăuga: „E trudnic să scrii, când trebuie!”

„Vă cred”, rezona Pictorul, gândindu-se

la cele reportaje.

Felea trudea şi el din greu, dar fără să se plimbe, ci neclintit pe scaun. Abia trecuse de treizeci de ani, vârstă tânără, unii îl considerau aproape bătrân pe acest moţ taciturn şi cam sceptic, favoritul lui A.E.B. Marele şef declara că e cel mai rafinat specialist în vinuri şi alte băuturi („Kafka" însă nu bea defel), cel mai bun specialist în dulciuri („Kafka" însă nu se dădea-n vânt după acadele), cel mai irezistibil bărbat; alţii erau de părere că era un liric timid faţă de doamne.

Pictorul îi turna cafea proaspătă, Felea îngâna un vag „mulţumesc", continuând să fixeze cu încăpăţânare foaia pe care se înjghebau greu stihurile „comandate".

În sfârşit Pictorul mergea să toarne cafea amară pe gâtul Poetului, ultimul la rând, şi ca vârstă şi ca glorie…

— Ei, cum merge, sulică?

— Mă zugravule! Eu nu sunt sulică, eu sunt Marele Pirat al Inimilor. Cine sunt? Comunică-i şefului – ştiu că te duci să ne pârăşti – că am scris două rondeluri, ce am scris? Unul de dragoste şi altul antiimperialist, şi, dacă doreşti, ia din

sticluţa asta un gât de coniac.

— Am să-i comunic şefului că eşti drogat!

Drogat sau nu, Poetul scria iute şi nu neapărat superficial. Că scria iute şi uşor era şi bine şi rău. Mai ales rău.

Pe la două sau trei noaptea se făcea bilanţul, A.E.B. aduna „produsele" şi clădea glas începând, dintr-o pornire democratică ce nu-l caracteriza de fapt, cu sine. Se făceau discuţii, ca la cenaclu, nu discuţii, ci – rang mai înalt – dezbateri – se efectuau adăugiri, tăieri, corecturi, uneori se mai respingea câte o *bucată,* cum a fost, spre exemplu înfierat rondelul de dragoste al Poetului – ca fiind intimist (?!?), se mai discuta de una de alta, se mai diseca şi câte o mică – sau mare – bârfă, şi cam când ziua se îngâna cu noaptea, poeţii porneau către paturile lor cu conştiinţa datoriei împlinite. Marele şef avea de mers până pe o străduţă deasupra Teatrului Naţional, iar „Kafka" până la dracu-n praznic, spre locuinţa sa misterioasă, cale de vreo trei leghe.

Gurghianu locuia pe Doja, într-o odaie de boem, Rău undeva în preajma vechii clădiri a Universităţii, Pictorul şi Poetul

acolo unde ştim. Ponderat, Pictorul mergea totdeauna direct spre casă, Poetul, continuându-şi avântul creator, fie la doctoriţa sa, dacă nu era de gardă, fie la fata cu pletele ca şerpii, păzită de câinele bleg de-l puteai călca pe nas. Ziua următoare poeţii aveau dezlegare să doarmă până ceva mai târziu, să bea un pahar, să meargă la o întâlnire. În schimb Pictorul trebuia să se prezinte dimineaţa la red., spre ai dicta Veronicăi întreaga producţie poetică, să-i „dea litera" şi, la un ceas rezonabil, să-l trezească pe *aeb* din somn (au somn poeţii? Au somn „cavalerii absenţi"?), pentru a arunca o ultimă privire, pentru a pune iscălitura, după care Pictorul mergea la tipo. (Tipografie.) Frumoasă, viaţa – dacă eşti tânăr.

Un alt capitol

„— Iar după ce-ţi va fi trecut durerea (durerea-ntotdeauna trece), vei fi fericit că m-ai cunoscut. Vom fi de-a pururi prieteni. Îţi va fi dor să râdem împreună. Şi vei deschide fereastra, aşa numai de drag…"

Aceste cuvinte din „Micul Prinţ", Gazela avea să i le spună Pictorului într-un prilej… cu toate că, judecând după figura Pictorului,

el nu părea cine ştie cât de îndurerat. Dar poţi să te iei după o mutră de huligan ca a Pictorului?

Până atunci avea să mai treacă timp, să se mai întâmple evenimente. Şi iată care.

Proaspătul dramaturg S. – singurul om de litere clujean căruia i se punea în scenă o piesă la Cluj – se dovedi un om din cale-afară de întreprinzător. Întrucât acţiunea se petrecea la ţară, dramaturgul S. în colaborare cu al său regizor, aranjase ca încă din hol, din vestiare, spectatorul să intre în „atmosferă”, mai ales cu ajutorul megafoanelor. Se transmitea vuiet muzical de motoare, şi fragmente, dialoguri, din piesă, între preşedintele colectivei şi brigadierii săi.

Premiera. Întreaga red. Fusese bineînţeles poftită la premieră. A.E.B. împreună cu soţia aveau locuri în faţă, ceilalţi prin rândul trei, patru iar foarte tinerii undeva mai în spate, unde le este locul. Hainele de gală îţi luau ochii. În mod cu totul excepţional Victor Felea purta un costrim nou şi cravată iar eleganţa lui deosebită obţinu aprobarea lui *aeb.* „Kafka” se dovedea încă o dată cel mai subtil. Poetul

găsise de cuviinţă să pună pe el un costum cadrilat, nu tocmai potrivit cu momentul solemn; purta pantofi înguşti, la comandă, şosete negre, cămaşă albă, cravată galbenă. Ba consky îl examina, zâmbi îngăduitor, zise: „Acceptabil, poete, încetul cu încetul te vei urbaniza, apoi se întoarse către Pictor. De ce nu urmezi, în această privinţă exemplul amicului dumitale?”

Pictorul purta *abia* un jerseu peste care răsfrânsese gulerul unei cămăşi oarecare şi nu-i răspunse marelui şef, fixând ca hipnotizat un colţ al holului. Încă nu se intrase în sală, acolo se intră chiar în ultimul moment iar în lojă, dacă se poate, după ridicarea cortinei (din sfaturile lui Diogene cu privire la maniere în teatru).

În acel punct unde privirea Pictorului rămăsese pironită, Gazela stătea de vorbă cu cine? cu directorul Naţionalului clujean în persoană. Discuţia părea serioasă, nu galantă. „Ingenua” teatrului din Turda, micuţă, într-o rochie de seară ce scotea în relief toate formele ei excelente, continua discuţia, nu părea să observe nimic altceva, şi cu toate acestea îl văzuse pe Pictor şi nu-l pierdea din ochi (calitate de viitoare Mare

Actriţă, să vezi în mai multe planuri şi direcţii…), şi când Pictorul se aştepta mai puţin (nici el n-o pierdea din ochi), Gazela îi făcu semn cu mâna, un semn aproape tandru. Pictorul răspunse, abia înclinând fruntea sa mohorâtă. Lui A.E.B. nu-i scăpă nimic şi pe un ton nu indiscret, ci autoritar îl întrebă pe Pictor cine e domnişoara. Pictorul răspunse: „Cred că e o actriţă”.

— Aşadar, zâmbi marele şef, şi dumneata, *poete,* eşti un „Mare Pirat al Inimilor”?

— Aş vrea să fiu, suspină Pictorul.

În acel moment, luându-şi rămas bun de la Interlocutorul ei, Gazela se îndreptă direct spre grupul de redactori de la „Almanah”. Deşi mică de statură, avea un mers regal, îşi ţinea bustul drept şi mândru, capul ridicat, dat uşor pe spate şi poate uşor înclinat pe o parte – imitându-l cu ştiinţă sau fără de ştiinţă – pe Alexandru cel Mare, şi era atât de frumoasă, şi-l îmbrăţişa pe Pictor atât de spontan, de sincer, că nu scandaliza pe nimeni. Cel mult poate chiar pe Pictor.

— Bine te-am re… găsit, fragilule!

Ca lovit de trăsnet – sau de o idee

genială – acelaşi lucru – Pictorul rămase stană de piatră, palid, mut, posibil că prin minte îi treceau într-o rapidă succesiune, împotriva oricărei logici, nişte întrebări ale EI: „Ce e adevărat în tine, şi ce nu? Care e secretul tău. Dar ai tu oare cu adevărat un secret?”

Posibil că, intuind ceva, fără a intui totul, fiindcă nimeni nu poate intui totul, Baconsky interveni:

— Ce s-a întâmplat cu dumneata, *poete?* în asemenea situaţii e *obligatoriu* să faci prezentările!

Pictorul habar nu avea cum se fac, respectându-se tot ceremonialul, nişte afurisite de prezentări! Chiar, nu avea habar! Pe cine să prezinte, cui? Pe Gazela lui A.E.B., sau viceversa, pe Gazelă doamnei Clara, sau pe nevasta marelui şef Gazelei, dar iute izbuti să iasă din încurcătură, arborând rânjetul său de huligan. Vorbi ironic imitând tonul Poetului, din zilele sale bune.

— Domnişoara – numele Gazelei – „ingenuă” a marelui teatru din Turda, şi distinşii mei colegi de redacţie.

Clara Baconsky îl corectă pe Pictor,

întinzând Gazelei mâna, privind-o de sus, ea fiind mult mai înaltă:

— Cu excepţia mea, care nu sunt „colegă de redacţie” ci numai soţie…

Rostise aceste cuvinte grav şi simplu şi ele treziră ecouri felurite. A.E.B. privi ceasul şi propuse: „Cred că e chiar momentul să ne ocupăm locurile”. Pictorul rămase singur cu „ingenua”.

— Eşti poet? întrebă viitoarea Mare Actriţă.

— *Nu întru totul…* Dar Baconsky se adresează aproape tuturor cu *poete.* Eşti neînsoţită?

Gazela îl examina cu o privire albastră şi totuşi fierbinte, ameţitoare.

— Care e de fapt întrebarea, fragilule? Dacă e şi Kuţulakis aici? Pictorul o privi, şi el de la înălţime, viitoarea Mare Actriţă era tare mică de statură şi ochii lui se transformară în două viitoare filoane de aur, ochii lui *de aur.* Galbenul din privirea Pictorului se împleti cu albastrul (albastrul în care păsările îşi pierd capul compas…) din privirea Gazelei. Ea zise: Am venit singură. Pe Kuţulakis l-am părăsit. Sau poate el m-a părăsit pe mine – ce

importanţă are? Pictorul tăcea. Gazela se destinse într-un zâmbet.

Pictorul se întreba, nu foarte intens: Kuţulakis o fi numele real al junelui prim din Turda (generaţia de greci a generalului Mar-kos…) sau numele „de alint”, aşa cum el era „fragilul” – însă nu ceru desluşiri. Kuţulakis (Cornel!) făcea parte dintr-un capitol terminat, şi gata.

Nici Gazela nu oferi lămuriri suplimentare, avea şi ea un fler, sau, mult mai simplu, îl iubea pe Pictor. Nu mai rostiră niciun cuvânt de prisos, se îndreptară spre ieşire lipiţi unul de celălalt, exact ca la Cheile Turzii, potrivindu-şi pasul, de parcă ar fi fost înţeleşi şi fireşte că nu erau, şi nu asistară la spectacolul ce se bucură de acel binemeritat succes pe care-l cunosc toate piesele (parcă numai piesele?) ce se termină cu *happy-end* – ca să folosim acest demodat termen.

„Ingenua” nu i-a ascuns Pictorului, nici măcar n-a încercat, laudă ei, că venise la premieră fiind convinsă că-l va întâlni, că nu mai putea de dorul lui, că…

— Mor de foame, fragilule. Mi-e foame de mâncare, mi-e foame de tine! Şi mor de

sete. Mi-e sete de un vin rece, mi-e sete de tine!!!

Foarte limpede spus. Gazela nu se încurca niciodată când venea vorba să-şi exprime dorinţele şi poate că bine făcea. Merseră la un local scump dar binişor garnisit, şi au ajuns la locuinţa Pictorului şi în patul acestuia, neîncăpător pentru o flacără ce mocnise atâta vreme, chiar la ceasul când spectatorii rechemau – nu că le plăcuse, dar aşa e tradiţia, te pui cu tradiţia? – la rampă actorii, autorul şi ceilalţi colaboratori, mai importanţi, mai neimportanţi, să-i mai aplaude niţel, că li se uscaseră palmele. Cui nu-i place să fie aplaudat? Probabil doar tigrii, la circ nu suportă aplauzele, însă protagoniştii acelui spectacol diafan erau departe de a fi tigri, nişte bieţi oameni şi ei.

Să ne oprim o clipă asupra acestui moment. Aplauda chiar şi A.E.B. – însă ce, sau pe cine? Pe autor? Piesa? Interpreţii? Sau, în secret, pe Pictor, pentru interesanta lui „achiziţie”? Sau, marele şef, se aplauda – de ce nu? – pe sine?

Poetul, căruia de asemenea nu-i scăpase dispariţia Pictorului, dăduse la repezeală jos

de pe nas ochelarii şi aplauda absent, gândindu-se cu invidie la amicul său, ce urât sentiment, invidia, încercând zadarnic să se consoleze la gândul că „logodnica neinocentă” e cel puţin tot atât de frumoasă ca şi Gazela, însă… însă *nu are atâta stil!*

Pentru cine aplauda D.R. Popescu, ale cărui piese vor intra în scene mult mai târziu şi cu atâtea dificultăţi?… Te pomeneşti că aprecia vreun amănunt al scenografiei… sau aplauda spectacolele sale *din viitor?*

Şi pentru cine îşi obosea palmele Victor Felea? Pentru nimeni, pentru simplul motiv că nici nu-i trecea prin gând să le obosească. Oare se înşela A.E.B., nu era „Kafka” îndeajuns de subtil? Sau se gândea la lungul drum până acasă, la poemul „intimist” ce-l va scrie în noaptea aceea, la femeia existentă, sau inexistentă ce-l aştepta acolo sus, departe? Dar Aurel Rău ce aplauda? Nu cumva pe blonda ce apăruse în piesă, şi căreia-i pusese gând rău?

Dar Aurel Gurghianu? Poate că singurul ce aplauda direct şi fără implicaţii speciale, cu generozitatea tinereţii, lansarea, deşi nu cu totul convingătoare, a unui „coleg de

breaslă”. Iar a doua zi avea să afirme la red., mai în glumă, mai în serios: „Mare-i S! Nu mă aşteptam să fie atât de mare!”

Alt capitol în zori, nu după foarte mult somn, Gazela sări din pat cu obrazul rumen, ochi prea strălucitori, nu încercănaţi, nu injectaţi ci strălucitori, traversă odaia, ca o balerină, în vârful „poantelor”, scotoci în poşetă şi-i arătă Pictorului un bilet de avion. „Plec la Bucureşti”, zise, aşteptând o reacţie, un reproş: „De ce nu mi-ai spus aseară?” dar Pictorul n-avea chef să-i facă reproşuri, nu era Gazela o... femeie acvariană? Însă orgoliul Gazelei se trezi. „Mă conduci la aeroport?”

Încerca să pară brusc glacială. „Bineînţeles”. Vocea Pictorului părea neutră. „În acest caz, îmbracă-te!” Şi, pe acelaşi ton: „Nu mă întrebi de ce plec la Bucureşti? Pictorul nu întrebă. Pentru divorţ! izbucni Gazela. Divorţez!”

— Aşa? şi Pictorul căscă, nepoliticos, ridicându-se alene din pat.

— Este tot ce ai să-mi spui?

Gazela, deşi viitoare Mare Actriţă, reacţiona exact ca orice femeie când avea impresia că bărbatul *ei* se poartă

necorespunză… tor…

Chiar şi la Cluj primăvara vine uneori cu adevărat. Vine cu adevărat atunci când nu se preface că ar veni, şi atunci ce se întâmplă? Simpaticii lupi, ba nu, gingaşii lupi, curajoşii iepuri, vulpile cele naive şi ceilalţi fazani, prind o viaţă nouă ca şi când n-ar fi murit măcar o singură dată în gerurile iernii trecute.

O cută de nostalgie, de amărăciune, traversa obrazul Pictorului. Poate că o avea de multă vreme, dar mai puţin conturată, poate se adâncise odată cu plecarea Gazelei la Bucureşti. Baconsky îl întrebă:

— Ce se întâmplă cu dumneata, *poete?* Ai sufletul răvăşit?

— Maestre, răspunse cu demnitate Pictorul, luând o ţinută semeaţă, compusă împotriva întrebării provocatoare, cu ochii liniştiţi, mai aurii ca oricând, maestre, cu mine nu se întâmplă nimic. Ca să-mi fie răvăşit sufletul, ar trebui să am suflet, şi nu am această certitudine. Cine mi-o dă?

Marele şef escaladă ca pe un nimic întrebarea, în fond esenţială – efectuând un mic rond pe umedul pavaj al gării. Şi apoi vorbi iar:

— Sunt ceva mai în vârstă decât dumneata. Şi infinit mai mare. Da. Însă te bucuri de întreaga mea simpatie, *poete!* A.E.B. aprinse o ţigaretă şi continuă, nici necruţător, nici cruţător. Avea el stilul său, marele şef. O iubeşti pe micuţa actriţă. Te-a părăsit?

Pictorul nu răspunse. Ar fi trebuit să zică: Micuţa actriţă e o viitoare Mare Actriţă. Dar nu avu atâta prezenţă de spirit, sau pur şi simplu nu avea chef să ia în felul acesta „apărarea" Gazelei. „Îmi place că eşti atât de mândru", spuse marele şef.

Da data aceasta Pictorul dădu o replică imprevizibilă:

— Mă întreb dacă omul de rând poate fi dur cu dumneavoastră, dur şi sincer, fiindcă de obicei, sinceritatea e dură. Dar eu îmi pot permite să fiu sincer, fiindcă nu-mi pasă de nimica. (Oare nu se cam umfla în pene Pictorul?)

A.E.B. zise:

— Îţi pasă, îţi pasă, *poete!* îţi pasă şi de mine, mai mult decât îţi închipui, dar îţi pasă şi de multe altele. Eşti un muritor!

— Dumneavoastră sunteţi un nemuritor? întrebă cu obrăznicie Pictorul.

— Sunt sigur că da, răspunse A.E.B.

— Dar dacă şi eu sunt un nemuritor? îşi continuă impertinenţa Pictorul.

Dar unde se aflau ei? într-un loc prozaic, peronul gării, de unde se pleacă, unde mai rar se vine, unde *stolurile* de măturători abia prididesc să adune hârtiile unsuroase, chiştoacele şi alte mizerii.

Baconsky îl analiză cu ochi magnetici pe Pictor şi oare ce gândea? Poate gândea: Greu să accepţi că pe un simplu peron, pot fi, *în imediată apropiere,* doi nemuritori, chiar doi, pe un peron al unei gări de provincie!

— Încă nu eşti nemuritor, *poete!* Dar poate că eu deja sunt. Nimic nu dovedeşte că nu vei fi şi dumneata – dar nu eşti încă. Nu mi-ai răspuns ce ţi se întâmplă, ai obrazul tăiat de cute aproape invizibile, dar eu le văd… ce e cu dumneata, *poete?*

Şi atunci Poetul (cel adevărat) – prezent şi el acolo – interveni:

— Maestre, el e din nou amorezat, asta e!

— Dar dumneata, răspunse A.E.B., nu eşti niciodată „din nou” eşti tot timpul îndrăgostit!

— Aveţi dreptate. Dar eu nu mă însor niciodată. Baconsky îi aruncă o privire plină de înţelegere Poetului.

— Prin urmare, pretinzi că amicul dumitale se însoară mereu!

— Ar fi culmea! răspunse nu fără umor Poetul. Ofiţerii ăia ai stării civile n-ar mai cunoaşte clipă de odihnă! Nu, el, prietenul meu, se însoară destul de rar, dar bine! Şi Poetul întoarse către soare costumul aproape nou, cravata, lănţişorul de argint de la rever şi celelalte trucuri ale eleganţei, ca pentru a-l eclipsa şi mai rău pe cel mai bun amic, Pictorul, vestimentat cât se poate de prozaic. Poetul (nu trăsese nimic la măsea) preciza: „Nu se însoară chiar totdeauna, că n-ar pridid notarii şi ceilalţi fiscarăşi cu actele de divorţ. Asta e una dintre maniile Pictorului, să se însoare pentru ca apoi să aibă prilejul de a divorţa. E ca şi cum te-ai duce undeva, numai ca să ai de unde veni…

— Vorbeşti al naibii de mult, îl admonesta Pictorul, dar A.E.B. râse cu voie bună.

Ce se întâmplase? „Almanahul Literar”, sărbătoarea o anumită aniversare şi A.E.B.

hotărâse să se deplaseze la Aiud pentru a procura vreo două, trei damigene cu vin bun. Dar de ce nu-l însărcinase în acest sens pe „Kafka”, cel mai subtil degustător? îl convocase pe Pictor, fiind acesta voinic, în stare să ducă dami-genele, şi pe Poet. Marele şef îşi luase un costum tineresc – dar el era încă atât de tânăr! Dăduse celor doi juni întâlnire la gară, Poetul ţinea în lăbuţă una dintre damigene, Pictorul apucase celelalte două, Baconsky se mărginea să conducă expediţia, unui mare şef nu-i stătea bine în mână cu o damigeana, mai ales dacă e goală.

Până să tragă personalul în gară, Poetul analiză o fată ce se fâţâia pe acolo şi şuieră admirativ: „Ce roşvocană fainã!” Pictorul o privi şi el pe duduită. „Mă, zise, tu nu poţi deosebi un... Aia nu e roşcovană, ci e vopsită”. „Ce tot complotaţi acolo?” se interesă şeful. „Bârfeam femeile, explică Poetul, în speţă pe aia de colo”. „Ba nu, se opuse şeful dumneata *poete* (îi vorbea Pictorului), ai avut o exprimare plastică eşti bun să o repeţi?”

Pictorul nu se sfii să repete „exprimarea plastică”, A.E.B. zâmbi cu îngăduinţă, o

privi pe fata în cauză, fără a preciza propria-i părere. Probabil nu merită să-ţi dai părerea în orice fleac. Poate că nici el nu era sigur. Nu e absolut necesar ca un om mare să fie totdeauna sigur şi e cu atât mai lăudabil dacă se abţine de la o părere categorică. Nu e mai puţin adevărat că A.E.B. se abţinea destul de rar de a da verdicte, însă în acea dimineaţă de primăvară, când el pornise la drum îmbrăcat simplu, spre deosebire de Poet, când poate se gândea cu nostalgie la ceea ce a fost ***şi*** va veni, dar poate că refuza să gândească înainte sau înapoi în acea zi frumoasă, şi se simţea poet din creştet până-n tălpi – şi era – şi-l părăsiseră pentru moment unele tendinţe moralizatoare de mare şef – ceea ce de asemenea era – şi se simţea dator să fie clement cu muritorii…

Punând capul compas către Aiud, Baconsky pornise cam la întâmplare, doar fiindcă auzise despre vinul bun de acolo.

Dar nu se prea găsea. Via este ea o iubire, dacă nu o stropeşti, se stinge, or celebrele podgorii din Aiud fuseseră lăsate cam în părăsire, iar pentru ca să-şi „revină”, trebuiau nişte ani.

Soarele a refuzat să muşte cu gingăşie din ciorchinii ce începuseră a creşte anapoda, numai pentru a se usca, vântul căldicel începu să ocolească ţinutul, însuşi pământul deveni ostil, ieşiră la iveală colţuri de piatră, rădăcinile viţei fură atacate de gângăniile alea duşmănoase. Trebuie să fii podgorean din tată-n fiu pentru ca viţa să rodească, nu orice puturos nepriceput poate deveni podgorean, totuşi, totuşi, printr-o şansă, marele şef a făcut până la urmă rost de vin ca lumea.

Un grup ciudat – cei trei ambasadori ai „Almanahului Literar”, în căutare de esenţă divină: A.E.B. în costumul „changeant” din stofă subţire, cu nişte pantofi-mocasini ce stârneau marea invidie a Poetului, acesta caraghios deghizat, nepotrivit cu împrejurarea, Pictorul ca de obicei. Un grup după care lumea întorcea capul, nu-i cunoştea nimeni, în micile orăşele toată lumea se cunoaşte. Un om în vârstă îndrăzni să-i oprească, vorbi ca printr-un maldăr uscat de vreascuri vechi, după o arşiţă, pe faţa lui şerpuiau toate ridurile posibile, el nu întrebă, ci constată: Căutaţi vin. Poate vă ajut. Veniţi din Cluj? Artişti?

— Poeţi, explică *aeb,* şi-i surâse bătrânului. Deci, tot un fel de artişti. Aveţi un vin bun de vânzare?

— Trei poeţi la un loc! se miră bătrânul. Înseamnă că avem mulţi. Eu nu am vin, în afară de zece sticle de muşcat tămâios ce vor fi dezgropate din pivniţă şi băute la moartea mea. Bătrânul părea chiar să se bucure de bucuria celor ce vor gusta din acei vin vechi, la sfârşitul său. Dar, urmă el, mergeţi la adresa asta ce am să o dau, spuneţi că veniţi din partea mea şi mai spuneţi de la început că sunteţi poeţi. Omul îi mai privi pe cei trei cu înfăţişări atât de contradictorii, mormăind mai mult pentru sine: „Ciudat! Poeţii mai beau vin?

La ora amiezii damigenele erau într-adevăr pline şi atârnau greu.

Baconsky degustase cu atenţie vinul, oferise câte o înghiţitură şi „hamalilor" spre degustare, însă numai de formă – doar părerea sa conta căci ăştia mai tineri nu se pricepeau, era ferma sa convingere, – iar după ce achită vinul, oferi podgoreanului, acolo în pivniţă, unul din volumele sale (să fi fost „Cântece de zi şi noapte"?), numai aşa ca omul să ştie cu cine avusese de-a face.

Ceva mai târziu cei trei *poeţi* şi cele trei damigene cu vin adevărat „poposeau la un restaurant nu departe de gară, unde marele şef oferi un prânz. Dumnealui ceru pentru sine friptură de vacă, legume, iar *poeţii* tineri îl scandalizară iar prin preferinţele lor în favoarea mâncărurilor grele, comandând ciorbă de purcel în care pluteau hălci de grăsime pe care le devorară fără jenă, iar apoi papricaş cu mult sos – absolut indigest – însă dizolvară colesterolul în bere.

De la Aiud la Cluj e cale scurtă. Seara, Pictorul o găsi în Camera sa pe Gazelă, pe Karra.

*Un **alt capitol***

Gazela reveni în viaţa Pictorului dezinvoltă, ca şi cum abia cu vreo câteva minute în urmă ar fi ieşit să cumpere un covrig. (Sărat.) Însă Gazela nu venea de la o franzelărie ci de la un divorţ. E drept, de la un divorţ câştigat – Gazela nu pierdea divorţurile, în general nu pierdea nimic. Iarăşi e rău autorul cu viitoarea Mare Actriţă!

— Cum ai intrat? se interesă Pictorul, calm.

— Asta e în loc de sărutare, fragilule?

— Te sărut, după ce îmi răspunzi.

— Domnul consideră că am comis o violare de domiciliu?

— Aş! Pură curiozitate.

— Am sunat la uşă, am spus că sunt soţia ta.

— Bravo! Gazdele mă ştiau necăsătorit.

— Domnul consideră că am comis un abuz? Ochii albaştri se înfipseră în ochii *de aur*. Un abuz? în fond – ochii albaştri deveniră imens de nevinovaţi, Gazela era ironică şi delicioasă, Pictorul admira şi ironia şi frumuseţea ei, însă nu se trăda, nu părea impresionat – în fond şi tu ai comis un abuz asemănător când ai telefonat la teatru şi când Kuţulakis a încercat să facă scandal.

Din nou Pictorul se întrebă ce fel de nume o fi Kuţulakis, cel real sau cel de alint?

— Nu-mi aduc aminte de niciun fel de scandal. Cine drakku e Kuţulakis? Nu-mi amintesc. Pictorul o îmbrăţişa pe femeia vieţii lui, Karra, şi Gazela. Nu ai comis niciun fel de abuz, Karra – dar ce înseamnă de fapt un abuz? – doar mă mir că te-au lăsat gazdele să intri!

Viitoarea Mare Actriţă râdea în braţele

Pictorului. Se smulse: „Ia stai, fragilule, tu cum ai caligrafia această a doua poreclă?” Pictorul scrise „Karra”.

l. LI

— Dacă e de la „cara mia”, se scrie cu un singur r şi cu un e obişnuit.

— Am complicat ortografia fiindcă e şi de la „cara mia” şi de la „caraghioasă”.

— Eu, caraghioasă?

— Da, adică dragă inimii mele.

— Doamne, tu eşti cel caraghios! Evident nu m-au crezut că aş fi soţia ta, cea bătrână n-a vrut să audă nimic, dar fiica ei, actriţa, *colega mea,* mi-a făcut semn complice şi m-a condus aici, apoi şi-a cerut scuze că trebuie să plece, are spectacol. Eu, – nu am spectacol. Azi nu am spectacol, la Turda. Aşa că rămân. Rămân, fragilule. Mă tem că rămân pentru totdeauna. Tu nu te sperii dacă rămân cu tine *pentru întotdeauna?*

— Tu nu rămâi pentru totdeauna niciodată, nicăieri, femeie acvariană. Şi nu mă tem. Nu mă tem de nimic. (Poate se lăuda. Poate nu.) Mă duc să cumpăr ceva de mâncare, sau ieşim împreună la cel mai apropiat birt?

— Nu ieşim? Dacă nu mă mai lasă să intru? Am provizii în valiză. Ai băut vreodată whisky?

— Cred că nu. Cum e?

— Nu ştiu, nici eu n-am băut. (Minţea Gazela, şi nu minţea „numai când trebuie”, acuma de pildă nu trebuia…).

îi întinse Pictorului o sticlă de o formă neobişnuită, cu etichetă viu colorată (ca un costum al Poetului) pe care se aflau o mulţime de inscripţii, date şi probabil chiar sfaturi…

— M-a costat un maldăr de bani, explică Gazela. Dar, întâmplător am o mulţime de bani. Şi fiindcă am o mulţime de bani, deci am zestre, te cer de soţ.

— Eu n-am avut niciodată mulţi bani, zise Pictorul. Un *maldăr* de bani… E interesant să posezi un maldăr de bani?

— Nu e cine ştie ce. Nu mă întrebi de unde-i am?

— Hm. *Nu prea.*

— Am câştigat divorţul, mi s-a atribuit şi locuinţa, iar domnul „ex” a fost nevoit s-o cumpere, dacă vrea să rămână acolo, şi vrea. Taci, ştiu ce vrei să spui, nu e cazul, ţine cont că domnul „exli a pus mereu „fofo”

la ciorap şi fiind foarte ocupat, nefumător, nebăutor şi neinteresându-se nici de fuste, n-a avut pe ce să-i cheltuie. L-am ajutat eu, un pic… Mă iei de soţie?

— Dar tu, o privi Pictorul desşurubând capacul auriu al sticlei cu băutură imperialistă, nu vei avea nevoie de locuinţa aia când ajungi vedetă în Capitală?

— Deocamdată mă mulţumesc cu acest oraş, în Capitală voi ajunge exact la momentul potrivit, nu mă grăbesc, sunt tânără…

— … mândră, liberă şi independentă ca o pisică…

— … şi te iubesc, fragilule. Acum te iubesc fiindcă nu eşti wiohorât. Din când în când însă ai voie să fii mohorât. Kuţulakis şi alţii ca el, nu ştiu să fie cu adevărat mohorâţi – dar nu gustăm, măcar din curiozitate otrava aia? Nu mi-ai răspuns, mă iei de soţie?

— Care e următorul tău pas?

— Primul: căsătoria cu tine. Al doilea, din stagiunea următoare joc la Cluj.

— Au nevoie de o ingenuă?!

— Nevoie urgentă, fragilule! Am impresia că whisky-ul e o porcărie, nu?

— Nu prea suntem obişnuiţi cu el, trebuie sifon, gheaţă şi mai ştiu eu ce, în orice caz, obligator Şu, stridii, iar stridii nu am, Karra.

— Am planuri mari cu privire la noi, fragilule. În primul rând, cred că voi accepta cererea ta de a mă lua de nevastă, de vreme ce tu nu o accepţi pe a mea. Vreau să cumpărăm sau să ne facem o bojdeucă acolo în preajma pădurii blestemate – ţi-am spus, am o grămadă de bani.

— Un maldăr. Mi-ai spus. Dar atâta nu e suficient ca să mă priveşti de sus.

— Nici nu te privesc de sus, râse Gazela şi sări în braţele lui. N-aş fi în stare să te privesc de sus. Te iubesc! Alături de tine am descoperit fericirea de a fi femeie.

Cuta de amărăciune ce tăia obrazul Pictorului, parcă dispăruse. O simplă impresie? O dispariţie temporară?

Alt capitol

Dacă în casă ţi se strică un obiect, printr-o misterioasă „simpatie” toate îi iau exemplul, se defectează.

În odaia Pictorului începu să curgă şi caloriferul, fără nici im motiv plauzibil, de câtva timp nici nu mai funcţiona, făcându-se

vreme caldă, prin urmare trebuia să fi fost golit de apă sau ce lichid e acolo, în calorifer. În continuare se opri ceasornicul deşteptător, în continuare încetă să mai cânte şi să mai spună câte ceva micul aparat de radio „Pionier”, cumpărat ieftin de Pictor, la piaţa de vechituri. Gata să se producă şi un incendiu fiindcă nu se ştie din ce pricini nişte fire electrice îngropate în perete făcură scurtcircuit; imediat, în alt perete, se sparse o conductă şi, ca o încoronare se rupse lanţul de la veceu, explodă drăcia aia rotundă din rezervor, explodă şi becul. E adevărat că toaleta era în folosinţă comună, fiind una singură la un apartament atât de mare, dar bătrâna făcu o listă de argumente cum că Pictorul şi concubina sa (îi plăcea mult acest cuvânt de modă veche – suspectă chestie – poate cândva ar fi dorit şi dumneaei să fie concu… – blestemat cuvânt, l-am şi uitat), au contribuit din plin (cum vine asta?) la stricarea instalaţiilor.

Pictorului i se făcu lehamite şi nu protestă. Nu mai avu replică. Pe Gazelă o durea-n cot. Ea avea un *maldăr* de bani!

Pictorul simţi o mare poftă să-şi ia

lumea-n cap. Cu veniturile sale modeste n-ar fi fost în stare să le aranjeze pe toate, pereţii sparţi, radioul, deşteptătorul plus instituţia în care şi regii se duc singuri, dar exista Gazela şi *maldărul;* măcar din mândrie Pictorul ar fi trebuit să refuze sprijinul „financiar" al „concubinei", dar se pare că ea nu i-a spus nimic şi a făcut totul, mereu bine dispusă, ironică atunci când era cazul, categorică energică şi practică. Ea alergă, făcu rost, ştie Dumnezeu de unde, de zidari, instalatori, alţi meşteri mari şi pricepuţi îi supraveghie, îi mustră, îi plăti. În sfârşit se strică şi telefonul din hol. Gazda cea bătrână îi acuză pe Pictor şi pe Gazelă că nenorociseră aparatul acela blestemat, folosindu-l neîncetat zi şi noapte. Pictorul nu se atinsese de tele, îl detesta, poate din vreun instinct ancestral, poate prefera alte mijloace de a comunica de la distanţă; doar Gazela folosise aparatul, convorbiri cu Bucureştiul şi Turda – afaceri. Ea zise că va achita costul acestor interurbane, se duse la PTT, surâse unui şef de-acolo şi reveni însoţită de alt meşter.

— Şi-acum, ce urmează să se mai strice? întrebă Pictorul, privind în jurul său.

— Acum urmează ca tu să te apuci de băut, să se strice relaţiile dintre noi, sau să m-apuc eu să-ţi pun coarne. Dar niciuna dintre posibilităţile astea nu. Stă în picioare. Nu se mai strică nimic, cu excepţia vinului ce l-ai desfundat acum o săptămână şi nu ne-am învrednicit a-l termina.

— Deh! Ne-am dedulcit la whisky-ul tău.

— Whisky-ul nostru. La amiază plec la Turda.

— Aşa?

— Aşa. Am acolo câteva obiecte, ceva îmbrăcăminte, le aduc aici dacă nu ai nimic împotrivă. Şi mai trebuie să apar în vreo şase spectacole.

— Mai multe spectacole decât spectatori…

— Şi-mi aranjez transferul…

— Şi dacă te reţine Kuţulakis?

— Kuţulakis nu mai are nicio putere asupra mea. Şi cred că n-a avut nicicând.

Şi într-adevăr, Gazela luă autobuzul de Turda, fără a preciza cât va lipsi, iar Pictorul se duse la red.

— Ce e cu dumneata, *poete?* Ai faţa mai senină ca oricând., Radiezi!

— Mă căsătoresc, explică Pictorul.

— Vorbeşti serios? A câta oară?

— Dacă evităm exagerările şi numărăm bine, ar fi numai pentru a doua oară, maestre!

— Spune-mi te rog, *poete,* ce lipseşte noului dumitale menaj „ca să ştiu ce cadou să-ţi expediem prin Ida-neni?

Răutăcioasă întrebare! însă marele şef ştia să fie caustic oricând, de multe ori şi era – fără ca, de departe, aceasta să fie latura predominantă a firii sale. Predominau printre altele, generozitatea, umorul izvorând şi sprijinite dintr-un şi de un talent aparte, de conştiinţa sa.

— Nu avem nevoie de nimic... în afară de timp... răspunse Pictorul. De data asta nu va trebui să vină Ida-neni, acum mă însor chiar de bunăvoie şi nesilit de nimeni, şi toţi din această redacţie sunt invitaţi să ne onoreze cu prezenţa – dacă nunta va avea într-adevăr loc, fiindcă nu poţi fi niciodată sigur, cu femeile...

— Ia spune-mi, mireasa e micuţa actriţă din Turda? Eh, ce ziceam! Şi dumneata eşti un Mare Pirat al Inimilor! Nu ai cumva nevoie de sprijinul meu?

— În ce privinţă?

— Logodnica dumitale e frumoasă, dar poate că şi talentată… întâmplător, mă aflu în relaţii bunicele cu unii şefi… poate aranjăm un transfer, ce zici?

— Vă mulţumesc foarte mult. Logodnica mea e frumoasă, şi talentată şi descurcăreaţă. A reuşit să găsească până şi un electrician care să ne repare un scurtcircuit, mie, ca să dau de un electrician mi-ar fi trebuit un an. Pentru Gazela *mea* un transfer de la Turda la Cluj a fost un fleac.

Baconsky scoase un mic şuierat admirativ. Îl pofti pe Pictor în biroul său, iar pe cei ce trudeau la măsuţa din colţ, nu la biroul şefului, îi invită fără multă ceremonie să treacă în altă parte.

— Ţi-aş propune să vii cu mine la un oftalmolog.

— Am ochii limpezi, maestre!

— Da! Poate prea limpezi, ***poete.*** Ştii că ochii cei mai limpezi îi au caii orbi?

— Nu ştiam. Nu am o herghelie, nici măcar un cal, nici măcar un cal orb. Vreţi să mă speriaţi?

— Dacă ai fi omul ce se sperie uşor nu te-aş fi abordat în Felul acesta. Mă gândesc la glaucomul nefericit pe care-l are tatăl,

dumitale.

— Dar g. Nu este ereditar şi nici molipsitor.

— Ştiu şi asta. (Ce nu ştia *aeb?)* Dar întâmplător cunosc un Oftalmolog bun, nu un escroc. Să-i facem o vizită.

— Mulţumesc maestre. Detest cabinetele medicale şi chiar pe unii medici, exceptând unul, oftalmolog, prieten vechi. El mă controlează periodic.

Minţea Pictorul!

— Omul la care te-aş duce e conferenţiar, curând profesor.

— Nu, mulţumesc, categoric nu. Titlurile nu-mi spun niraic. Baconsky îl scrută, încercând să prindă sensul afirmaţiei.

— Mai am o propunere şi ţine cont că nu sunt un pisălog… şi că ştiu cât eşti de încăpăţânat, şi că nu-mi place să insist. Fata dumitale e actriţă, ştie să se îmbrace cu gust, dacă nu chiar cu un anumit rafinament, am observat, şi Clara a observat. Dacă nu te îmbraci ca lumea, alături de ea vei fi un trepăduş. Te duc la cel mai bun croitor. A.E.B. interpretă greşit tăcerea Pictorului. Ce este? Îţi bate vântul

prin buzunare? Parale îţi găsesc eu.

— Am parale. Şi accept să mă duceţi la croitorul cel mai bun. O fac numai şi numai de hatârul Dv. Acum Pictorul nu minţea.

— Îţi mulţumesc, *poete* că-mi faci acest hatâr, pară Baconsky. Atunci ne-am înţeles, ia-mă pe la patru de acasă, mergem să alegem un *postav* fin, de gală, iar apoi la *couturier*. Iar acum invită-i te rog pe toţi, la o scurtă „spovedanie”.

Un alt capitol

Pentru un om ca A.E. Baconsky a iniţia un tânăr în tainele eleganţei constituia o deosebită plăcere. Aproape ca şi bucuria creaţiei. Punea la bătaie imaginaţie, elocinţă, răbdare, alături de o vastă „documentare”, – era inepuizabil. Pentru un individ de soiul Pictorului, căruia nu-i păsa de eleganţă, o expediţie prin magazine în căutare de stofă, iar apoi o vizită la croitorul „cel mai bun”, era cu adevărat o corvoadă. Pictorul totuşi aprecie, atât cât putu, festinul de savantlâcuri, festivalul de subtilităţi ce i-l oferi A.E.B. – nu numai cu privire la arta de a te îmbrăca. Pictorul iau avusese niciodată răbdare să colinde prin magazine, dar ştia că uneori *trebuie* să ai

răbdare, fie că e vorba de artă, fie că e vorba de ceva minor, precum o blestemată stofă de costum de mire.

Începuseră să apară materiale destul de interesante. Pictorul care, oricum, avea ochi de pictor, opta pentru o anumită stofă, iar *aeb* – care şi el avea ochi de pictor, respingea propunerea, ca şi cum pentru sine şi nu pentru redactorul *său* se făcea cumpărătura.

Pictorul se dovedi suficient de înţelept ca să nu mai aibă iniţiative personale. Lui Baconsky îi plăceau lucrurile făcute cu temei şi seriozitate cu toate că, trimiţând la tipar, orice ar fi fost, nu se încurca în fleacuri. Nu era superficial ci expeditiv, considera că esenţa, sau substanţa contează, e nevoie de *ritm* mai ales dacă nutreşti speranţa de a deveni un *săptămânal...*

După ce aleseră cu migală *postavul* pentru *uniforma* de mire, A.E.B. decise: „Acum îţi trebuie material pentru un costum de zi. Fără a lua în seamă reacţia Pictorului, indică: Acolo ştiu ceva potrivit pentru dumneata şi relativ ieftin, să ne grăbim, Romy ne aşteaptă la şapte... şi recită

visător:

Oraşul se întindea prolix Sufocând în adâncimi mistere anonime. Mergeam să te-ntâlnesc (la şapte fix) – Erai sensibilă şi castă în mulţime.

Ştii ale cui sunt aceste stihuri, *poete?”*

— Nu. Ale Dv?

— Nu. Ale lui „Kafka”. Adică Felea. Le-a scris de mult, nu ştiu dacă le-a publicat, cred că nu…

Croitorul „cel mai bun” avea, întâmplător, cam aceeaşi alură ca a marelui şef, şi părea aproape la fel de elegant, chiar şi-n timpul lucrului, numai că Pictorului nu-i scăpă un amănunt: dacă A.E.B. avea o autentică ţinută de senior, şi-i stătea bine fie cu spada-n mână, fie cu un borcan cu smântână, *couturieru*, deşi „cel mai bun”, avea în el ceva artificial, mirosea a cabotin. Pictorul îşi continuă gândul, avea timp: se pare că mai toţi croitorii, mari sau mici, ca şi frizerii, aha, ca şi chelnării, au în manierele lor ceva forţat. Poate că ţine de meserie. În orice caz nimeni nu trebuie să deducă din aceste rânduri că avem un dinte împotriva acestor stimabili ce ne fac eleganţi, chiar şi împotriva voinţei noastre,

sau ne pun friptura de purcel la tavă sub nas – cu voinţa noastră. Aha, şi Kuţulakis… şi el pute a cabotin de la un kilometru!

Lăsându-se măsurat de croitorul „cel mai bun”, Pictorul se simţi iritat, dar numai preţ de un minut, după care aruncă din minte gândul, cum ai arunca de pe umăr o scamă, că în acest moment Gazela se află acolo, la Turda (în preajma Cheilor Turzii…) şi poate stă ochi în ochi cu junele prim Kuţulakis… sau poate se pregătesc să intre în scenă într-o piesă unde, obligatoriu, se sărută…

În acest timp, notând elementele dimensionale ale acestui vlăjgan nu tocmai amabil şi cu mutră de golan, îmbrăcat în nădragi de doc ieftin necălcaţi, cu pantofii nevăxuiţi, purtând o cămaşă ordinară, *tailletir-ul* se întreba ce relaţii vor fi existând între acest client dubios şi un gentlernen subţire ca A.E.B. Parcă intuindu-i nedumerirea, marele şef aruncă neglijent: „*Poetul* lucrează la revista *mea,* şi de fapt e pictor. Ai să auzi de el! Te rog să veghiezi cum vor fi *cupate* piesele, mai ales că băiatul se căsătoreşte”. „Domnule Baconsky, protestă Romy, doar ştiţi că tăietura o fac

totdeauna eu! De altfel – crezu că trebuie să se arate politicos faţă de tânărul huligan – pentru un fizic ca al dumnealui, nu e greu să croieşti un costum elegant. Felicitările mele pentru căsătorie, domnule!”

Pictorul ieşi transpirat, fericit că se sfârşise primul rund, mulţumi cerului, între timp se înnoptase, şi-l auzi pe A.E.B.: „Şi-acum, *poete,* după atâta muncă, se cuvine să ne relaxăm puţin. Eu, după cum ştii, nu prea obişnuiesc să beau, azi însă cred că fac o excepţie, mai ales că în noaptea asta nu scriu. Să ciocnim câte un păhărel, două, în cinstea viitoarei dumitale soţii cât şi pentru tot ce ne doreşte inima, iar inima doreşte sănătate, inspiraţie, prin urmare fericire… Să mergem, mă las ghidat de dumneata, invită-mă unde vrei”.

— Dacă e vorba de un loc unde mi-ar conveni, nu cred că are să vă convină dumneavoastră. Eu nu prea mă simt în largul meu în marile restaurante unde chelnării te judecă după haine şi văd până-n fundul buzunarelor, ca să ştie câţi bani ai…

Baconsky ridică din umeri.

— Dacă e vorba de bani…

— Nu, nu e vorba de bani.

— În orice caz, va trebui să te civilizezi şi-n această privinţă, deşi nu e un aspect esenţial. Eu mă simt bine peste tot, oare n-am fost cu voi la cârciumioarele de pe Horea? Aşadar să mergem la o speluncă. Pe vremuri, fiind student, le cunoşteam pe toate, dar le-am uitat. Normal. Să mergem la cea mai putredă speluncă, să ne bălăcim puţin în noroi…

Ce făcuse şi ce făcea în acest timp Poetul? Prezentase un grupaj de şapte poezii, fuseseră selecţionate patru, iar trei „amânate” căci aşa se cuvenea, după care marele şef îl convocase: „Iată-te făcut om, poete. Cu ce publici acum, dai lovitura şi-am să-i conving pe cei de la Espla să-ţi facă un contract, să te treacă în planul editorial. Acum cu ce te ocupi?”

— Mă duc la „resort”, am de răspuns la…

— Te duci acasă şi-ţi faci valiza. Nu pui mai mult de două costume… data trecută ai pus cinci, şi ce a ieşit?! Pleci împreună cu Al. Căprariu şi cu alţi poeţi din Bucureşti în zona industrială Deva, Hunedoara, pentru şezători, pentru reportaje.

— Am mai fost la Hunedoara, tot cu

Sandy Căprariu.

— Nu văd nimic rău dacă te mai duci odată, tot cu el, am impresia că vine tare din urmă, deşi... deşi am auzit că nu prea mă are la inimă. Am fost invitat eu, dar mă vei înlocui. Data trecută ai fost, dar nu ai scris nimic, fiindcă te-ai apucat să bei – crezi că nu ştiu? Sunt convins că de data asta nu se va mai întâmpla, vezi ce încredere am?

— Văd, răspunse anemic Poetul, gândindu-se că diseară are întâlnire cu un mare amor – nu suficient de mare totuşi ca să ducă la căsătorie. Acesta era Poetul, un burlac prin vocaţie, cum părea să fie şi „Kafka”, dar acesta s-a căsătorit cu Lidia, cum părea să fie şi Gurghianu, burlac iremediabil ce s-a căsătorit totuşi cu Cornelia. Poetul însă n-a cunoscut farmecul plin de făgăduinţe al vreunui „general” al stării civile.

Baconsky intui nehotărârea tânărului. Deveni ferm.

— Eşti un Mare Pirat al Inimilor şi desigur ţi-ai făcut alt program, dar obligaţiile redacţionale trec pe planul întâi, poete! Data trecută te-ai dus pentru bucuria

dumitale, acuma te duci pentru bucuria mea şi-a cititorilor. Îmi aduci zece pagini despre clocotul muncii, zece, ca să pot tăia trei. Olar, nu? Şi fără libaţiuni, că iau măsuri!

Grupul de poeţi ajunse la Deva, şi ce constatară acolo? Că bucureştenii au camere la hotel, clujenii, cei doi, dintr-o eroare regretabilă, nu.

„Nu e nimic, ne întoarcem, fie la cârciumă, fie la Cluj, zise Poetul bine dispus, fiindcă fuseseră bine trataţi”.

Şeful cu aceste probleme din localitate, manifestând bunăvoinţă faţă de poeţi, fiind şi el poet, ca tot românul, avu o idee: „Vă duc la Procuratură!” „Cum? Unde? La Procuratură?” tresăriră într-un glas: Căprariu şi Poetul. „Desigur! Există acolo o cameră de oaspeţf, mai mult decât confortabilă, o să vă simţiţi ca acasă. E la doi paşi, aranjez imediat, sunt rubedenie cu procurorul-şef...” Peste puţină vreme clujenii se aflau comod instalaţi, într-o cameră spaţioasă, infinit mai plăcută decât o hrubă de hotel, cu toate că se afla în „sânul” Procuraturii. De fapt se aflau acolo două camere de oaspeţi, cui câte trei paturi, comunicând între ele printr-o uşă înaltă,

sculptată, cu minere groase de alamă. Cei doi poeţi se traseră la pijama, şi ce constatară? Că înainte de a-şi ura „noapte bună”, lipsea un „ultim pahar”. Unul din ei, nu se ştie dacă Sandy sau Poetul, zise amărât: „N-am fost prevăzători, ce ne costa să aducem cu noi o sticlă?!” Celălalt preciza: „Două. Ca să fim siguri”. Era târziu, nu mai găseau nicăieri nimic, şi-şi mărturisiră că fiecare sperase – zadarnic – privind valiza celuilalt: poate are acolo o „rezervă”.

Oare îi auzi Bachus? Pesemne, da, deoarece abia au fost rostite aceste păcătoase cuvinte, răsunară bătăi în uşă. În prima dintre odăi, acolo unde staţionau poeţii pătrunseră doi bărbaţi de vârstă mijlocie, sobru îmbrăcaţi, veniţi din Capitală în misiune. Prezentară milioane de scuze că îi deranjează pe tovarăşii scriitori, despre a căror prezenţă aici aflaseră. Dar, existând o cameră liberă… Aceştia doi fuseseră „prevăzători” – aduceau cu ei o damigenuţă. Iar pentru ca scuzele să fie acceptase, propuseră să vadă ce e cu damigenuţă aia, împreună cu tovarăşii scriitori – şi chiar văzură. A fost o noapte veselă, doar cu

puţină durere de cap dimineaţa. Totuşi noaptea asta n-a fost de bun augur pentru dumnealui, Poetul...

Ce făcea în aceeaşi seară Pictorul? Ieşind din putreda speluncă, avu impresia că e mult mai îmbibat decât marele şef. Lucru normal, un mare şef nu întrece măsura niciodată. La despărţire A.E.B. îi spuse ceva Pictorului – poate îi dădu o povaţă – dar Pictorul uită imediat, dovadă că...

Ajungând acasă, în odaia lui, găsi pe cine? Pe Gazelă? Se dezmetici pe loc... Nu era Gazela, cum să fie? Gazela... departe... dincolo de Feleac... foarte aproape de Kuţulakis, pe când aici, în camera sa, gazda, nu bătrâna, ci relativ tânăra şi relativ frumoasa actriţă. Ce se întâmpla, se amorezase de Pictor, devenise el un Mare Pirat al inimilor, mai ales al inimilor de Actriţe? Nu se amorezase dulcea femeie, deşi stătea picior peste picior şi zâmbea – scuzaţi rima – provocator. Probabil nu intenţionat. Pictorul zâmbi şi el, încurcat, întrebându-se în ce măsură tânăra doamnă îşi va da seama că trăsese la măsea

— Îmi pare rău, domnule... am veşti

proaste… tăiaţi-mi capul, cum spuneau solii Sultanului cutare.

— S-a întâmplat ceva? zvâcni inima Pictorului, gândindu-se că venise – precis venise – un telefon din Turda: *Nu mai vin, nu mă mai aştepta,* iar colega din Cluj a Gazelei îşi asumase misiunea ingrată de a transmite mesajul.

— Nu s-a întâmplat, dar se va întâmpla. Am să fiu sinceră…

— Vă rog! zise Pictorul, iar gânduriile sale îşi schimbară capul compas. Crezu – înşelându-se grozav – că această femeie are de gând să-i propună un mariaj, sau să zicem o legătură, mult mai stabilă, mai serioasă, mai rentabilă decât cu aceea care pentru ea nu era decât „micuţa debutantă din Turda”.

— Ai fost corect cu noi, până la un punct…

— A – îi căzu Pictorului fisa – până ce am adus-o aici, la mine pe… şi pronunţă numele Gazelei.

— Ai adus-o *la noi.* Ce să-ţi spun, pe mine nu mă deranjează, însă mama e grozav de ortodoxă în această privinţă. După cum ştii, eu care sunt tânără şi liberă şi –

mişcare degajată cu întreg bustul – şi nu neplăcută ochilor unui bărbat, nu primesc aici vizite masculine, mama nu ar tolera…

Ce „bărbi” trăgea apetisanta doamnă! Primea vizite, şi cum încă, la ore târzii când bătrâna trăgea aghioase, cu somnifer pus în ceai de către fiică. Femeia ştia că Pictorul ştie, nu odată se izbise el nas în nas cu… dar era dreptul ei, de ce era nevoie să şi mintă? Pictorul nici nu clipi. Îşi aprinse o ţigaretă.

Actriţa Naţionalului clujean continuă cu un zâmbet dulce, plin de… de… nu, nu de răutate… ceva mai fin, mai *distins:*

— Când ai adus-o aici pe micuţa debutantă, pe domnişoara care atunci era încă doamnă, mi-a făcut mama o scenă de groază ce s-a repetat zilnic. Am îndurat totul, ce, nu înţeleg eu ce e dragostea? făcu o pauză, pe figura ei interveni altă schimbare… dacă Pictorul ar fi început cu declaraţii, cine ştie… dar Pictorul rămase stană de piatră. Din motive misterioase ţinea să-i rămână cu totul credincios Gazelei ***lui.***

Actriţa simţi răceala chiriaşului şi se răci şi ea.

— Aş fi putut să-ţi trântesc o poveste oarecare, îmi vine o rudă, o soră, un frate, sau chiar că mă recăsătoresc, şi am nevoie de cameră. Însă am preferat să fiu francă. Micuţa mi-a spus că vă însuraţi urgent.

— Aşa este.

— Mama a tras cu urechea, mama totdeauna trage cu urechea. Vestea a scos-o din fire, i-a trezit vechiul astm, vechea palpitaţie, vechile adenoide, vechii hemoroizi, în sfârşit, toate bolile pe care

Le-a avut sau le are, pau pe care-şi închipuie că le are sau Le-a avut…

— Dar cum? Căsătorindu-ne, latura morală e salvată!

— Căsătorindu-vă, o să alcătuiţi un menaj, un menaj are nevoie de bucătărie, mama n-ar tolera aşa ceva, ea este suverană unică şi singură peste bucătărie.

— Regina bucătăriei! Fără îndoială… dar dacă vom declara solemn că bucătăria nu ne interesează?

— Este imposibil. Ştii cum începe asta?

— Habar n-am. Ştii cum începe asta… repetă năuc Pictorul; apoi îşi luă seama: De fapt ce începe?

— Accesul la bucătărie. Cum. Începe *el.*

Începe cu: îmi daţi voie să încălzesc puţină apă? îmi daţi voie să fierb un ou? Să pregătesc o supă?

— Nu cred că Gazela se va omorî cu pregătitul supelor!

— Gazela? se miră actriţa. Apoi se prinse. Nu e urâtă *porecla.* Şi declară: Eu te cred. Mama nu te va crede. Îmi pare rău, într-un fel ţineam la dumneata, păreai atât de singur… şi m-am bucurat când… în sfârşit, hotărârea mamei e luată.

— Şi care e termenul ce mi-l daţi?

— Te rog din suflet, mută-te chiar mâine. Ai toată simpatia, mea, dar mi-e lehamite de scenele mamei. Am cu ea destule alte discuţii pe muchie de cuţit, de pildă de ce nu mă recăsătoresc, de ce, auzi, micuţa aia urâţică – e vorba de logodnica dumitale, şi este expresia mamei, a ştiut să te prindă în undiţă şi de ce nu te-am prins eu, auzi, de ce nu eu, care oricum sunt mai bine… aşa că, de mâine, te rog, pentru liniştea mea…

Alt capitol

Pictorul, rămas fără locuinţă în preajma căsătoriei, se gândi să-şi ducă – iarăşi! – toate cele la Poet – prea îl scârbise discuţia

cu actriţa – dar amicul era în deplasare. Ce greşeală că nu-i ceruse cheia! Dar cine ar fi prevăzut? Pe seară, totuşi, Pictorul găsi un pat într-o hrubă cu trei paturi – toate se repetă! – pe o stradă cu dubios renume, celelalte două fiind ocupate de nişte muhaiale de fotbalişti din categoria C sau D, cine să mai ştie, drept care-i avertizară că duc o viaţă sportivă, se culcă devreme şi nu admit băutura şi femeile, drept care în aceeaşi seară se întoarseră criţă pe la unu şi hăuliră până la trei.

Aceasta era a cincisprezecea sau a optsprezecea locuinţă a Pictorului şi oricum nu rezolva nimic.

Ospăţul de nuntă fu aranjat la CUC.

Pictorul, neobişnuit de elegant în costumul tăiat impecabil de croitorul „cel mai bun”, zâmbea cam forţat, cam *încreţit,* fapt ce fu pus pe seama frumuseţii inhibante a Gazelei… în realitate Pictorul se întreba unde va dormi în noaptea aia, după bairam, cu Gazela *lui.*

Pe la unu petrecerea se sparse; câţiva colegi, printre care şi Poetul, abia întors din deplasare şi temeinic torpilat, ajutară perechea ce intra în luna de miere, să ducă

florile şi cadourile până la uşa locuinţei – fosta locuinţă, dar nimeni nu ştia – şi se împrăştiară, nu fără a face urări deşuchiate, aşa cum le stă bine unor *poeţi…* A.E.B. împreună cu soţia, plecaseră ceva mai devreme, lăsând „tineretul” să se veselească-n voie, luându-l şi pe „Kafka”: avea de făcut drum lung până la enigmatica sa locuinţă. Cadourile şi florile se aflau aici, iar ei doi singuri.

— De ce nu deschizi? întrebă Gazela. Acum să te fi cuprins timiditatea, fragilule?

— Nu deschid, fiindcă nu am cu ce, trase de timp Pictorul.

— Sună! Trezeşte portarul!

— Ştii doar că nu există niciun portar, şi chiar de-ar exista, nu mai locuiesc aici. M-au dat afară. M-au evacuat. Nu avem unde dormi în noaptea asta, Karra.

Gazela izbucni într-un formidabil hohot de râs, lăsă floriile să cadă şi sări de gâtul soţului ei. „Poate de-aia te iubesc eu pe tine, fragilule, una ca asta numai cu tine mi se putea întâmplă!”

Deasupra lor se deschise o fereastră: „Linişte! Ce faceţi acolo sub poarta noastră?!” Vocea bătrânei, nu căpătase doza

de somnifer în ceai, deci fiica ei dormea, în noaptea asta singură, săraca.

— Ia spune-mi, întrebă Gazela, după alt hohot, a fost cumva geloasă „colega”?

— De aş vrea să te fac geloasă pe tine, aş zice da. În realitate a fost geloasă baba: se temea că-i faci harcea-parcea bucătăria ei blestemată.

După ce mai râse, Gazela redeveni practică – e un fel de a zice. „Ar fi trebuit să prelungim cheful până dumineaţa, crezi că nu erau amatori băieţii? Dar ştiu, te-ai cam plictisit şi doreai să rămâi singur cu mine… iată, suntem singuri… Degeaba vom încerca pe la hoteluri, ne vor privi câş… eu am o idee formidabilă!”

Pictorul o privi pe Gazelă, în lumina slabă a becurilor şi a lunii, faţa ei părea faţa unei frumoase vrăjitoare – otrăvitoare din Evul Mediu, una din cele ce sunt decapitate şi arse şi totuşi nu mor, *une non-morle,* cum spune basmul.

— Ideile tale formidabile câteodată mă sperie. Spune!

— Ne ducem *acolo!* Ai înţeles unde? în pădurea blestemată.

— Nici nu ştiu dacă mai există

autobuzul „Companiei Trans Africa”.

— Dar există cabana!

— Nu sunt convins. Acolo se petrec dispariţii inexplicabile... Ne ducem aşa, în ţinută de gală?

Gazela îl examina din cap până-n picioare. „De ce nu? Dar tu, în fond nu locuieşti nicăieri?” Pictorul explică situaţia cu fotbaliştii ce duc o viaţă sportivă... N-avea chef să meargă acolo. „Dar trebuie să lăsăm undeva lucrurile astea, spuse Gazela. Niciunul din colegii tăi nu ştie că nu ai casă? Secretosule! Mie de ce nu mi-ai dat un telefon, am fi plecat la Turda, din timp, acum nu mai avem cu ce. Gata! Depunem cadourile la Poet, ne plimbăm toată noaptea, iar în zori luăm autobuzul către pădurea blestemată, fără niciun bagaj, tu nu aii nevoie de nimic, în afară de mine, eu n-am nevoie de nimic, în afară de tine. Bani am destui”.

— Mereu banii tăi blestemaţi!

— Blestemaţi, dar necesari.

Pictorul mormăi: „Poetul nu e acasă, cretinul... când se torpilează o ia razna. Ar trebui să facem un turneu pe la toate tipele sale”. „Are atât de multe?” „Aşa se laudă!”

„Dacă bănuiai că va lipsi de acasă, că are unde să meargă… de ce? De ce nu…?” „Fiindcă sunt un timid, asta e, şi încă iremediabil”. „Perfect, Lre-mediabilule. Aruncăm cadourile, ne descotorosim de ele”. „Nu se cuvine!”

— În acest caz le îngropăm în cel mai desăvârşit mister sus pe Cetăţuie, sub copaci, O.K?

Pictorul se aşează obosit pe o bancă, sub coama calului de bronz, gândindu-se că n-are şansă să doarmă nici măcar la Procuratură (Poetul îi povestise) fără decât numai la Miliţie, dacă vor sparge vitrinele librăriilor din preajmă. Nu se simţea în apele sale, Pictorul, îl plictisese ceremonia de dimineaţă, şi chiar ospăţul prea *gomos,* totuşi ar fi trebuit să-l prelungească până-n zori, astea**.** **I** nunţile adevărate… Bine că măcar Gazela nu părea descurajată şi nici obosită, când, pe neaşteptate, chiar pe neaşteptate, proaspă-ta-i soţie deveni uricioasă. „Ce s-a întâmplat cu ţine de te-ai *pâşcăvit.* În halul ăsta? înţeleg, înţeleg, vocea Gazelei se ridică încărcată de reproş, *ţi-e frică să îngropi comori!”* Ce mai reproş! Pictorul ră mase eu ochii în pământ. Abia

răspunse: „Poate. Poate că nici nu. Trebuie să îngropi comorile”.

Gazela stătea dreaptă, în picioare în faţa lui, cu braţele încrucişate. Alături de Pictor, pe bancă, florile, pe cale de a se ofili şi cadourile. Şi cadourile păreau întristate şi pe cale de a se ofili.

— Înseamnă că m-am înşelat cu privire la tine, fragilule. Eşti. Cu adevărat un fragil! Nu eşti cel pe care-l voiam!

Ce om înţelept a lăsat în opera sa aluzia delicată că iubitele „după ce devin neveste celor cărora le-au fost iubite, se schimbă… se schimbă în rău… Gazela părea pornită.

— Înseamnă că nimic nu e adevărat la tine?! Născociri, şi întâlnirea cu *Ambasadorul focului* şi apariţia celor cinci păsări ce şi-au pierdut capul compas în triunghiul *liber* al cerului?! Nimic nu. E adevărat?!

Punea întrebarea, dar în acelaşi timp dădea sentinţa. Din izbucnirea femeii Pictorul reţinu strania alăturare a cuvintelor „triunghiul” şi „liber”. Triunghiul *liber.*

Şi-apoi un incident puse capăt celei dintâi scene conjugale. Cinci puncte luminoase plutiră în lumina farurilor ce

scăldau monumentul, cinci puncte sclipitoare.

Gazela observă şi puse o frână scandalului. Se linişti în chip miraculos. „Ia te uită! *Zboară!* Ce pot fi? Petale? Frunze? Dar poate că licurici…”

— Licuricii1 nu zboară, şopti Pictorul. Ar putea fi cele cinci, păsări, sub altă înfăţişare… Să mergem Karra, să îngropăm comori!

Se făcuse către ora trei a nopţii când ajunseră sus pe Cetăţuie „în umbra marilor copaci. Pictorul nu avea, bineînţeles, asupră-i vreun târnăcop, sau o altă sculă pentru săpat, dar Gazela scoase din poşetă un briceag minuscul. „Îl port totdeauna la mine, nu se ştie când ai nevoie. Îl aşează în mâna Pictorului. Prin urmare nu m-ai minţit în toate privinţele, fragilule…”

Pictorul deschise briceagul, zgârie cu el pământul, se ridică şi râse privind-o pe „ingenuă”, râse şi „ingenua”, se instaurase iar r> pace între ei. „Ştiu, zise Gazela, e ca şi cu bricegele folosite de Tom şi Huck pentru a săpa un tunel prin care să-l elibereze pe negrul Jim”. „Am găsi soluţia”, zise Pictorul. „L-ai citit pe Twain, fragilule?”

„Am găsit soluţia, repetă fragilul, ascundem totul în scobitura de colo şi acoperim totul cu iarbă şi bolovani. Ascunzătorile simple sunt şi cele mai bune…” Aşa şi făcură, iar după ce făcură aşa, ce făcură? Pictorul o sărută pe Karra şi o culcă încetişor în iarbă, puse mâna pe coapsa ei, coapsa viitoarei Mari Actriţe era rece, nopţile sunt friguroase la Cluj chiar şi vara, însă răceala

proaspătă a coapsei femeii *lui,* îl încălzi pe Pictor, o strânse în braţe, iar când o strângea mai cu foc, văzu *cu ochii ei,* dar şi cu ceafa, ceva, ceva, şi se desprinse.

Deasupra lor, pe cer, în spaţiile *libere,* triunghiulare dintre arbori, lunecau iarăşi, nefiresc de lent, nişte lumini, sau *umbrele unor lumini,* poate meteoriţi, sau stele căzătoare – dar erau cu adevărat căzătoare?

— Ploaie de stele!

— Nu cred, protestă Gazela. Nu cad. *Plutesc.*

— Ca şi când ne-ar urmări, şopti Pictorul în urechea soţiei şi bizara măreţie a momentului se amestecă în mintea sa cu o constatare prozaică, avea impresia că respiraţia sa e cam încărcată.

— Ne urmăresc, repetă Gazela.

Meteoriţii, sau stelele căzătoare, dacă erau căzătoare, sau păsările, sau luminile, oricât de lent şi nefiresc pluteau, dispărură.

— S-au dus, suspină Gazela. Prin urmare nu m-ai minţit dragul meu! Gazela îi strânse braţul. Repetă acum după mine! Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva.

— Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cânva.

— Pentru întotdeauna…

— Pentru întotdeauna…

— Pentru întot…

— … deauna.

Gazela se ghemui lângă el. „Să ne pierdem şi noi capul compas, iubitule!”

Un alt capitol

Autobuzul „Companiei Trans Africa” exista, dar cum medicul oftalmolog, prietenul Pictorului îşi mutase reşedinţa de vară în alt loc, fosta nălucă a deserturilor, nu mai era decât un trist hârb. Pădurea blestemată rămăsese aceeaşi, pârâul ce făcea prea multă gălăgie faţă de volumul său, nu-şi schimbase cursul, cabana mai îmbătrânise niţel, Cabanierul nu

îmbătrânise, semăna şi acum cu un păianjen sau cu un crab, o combinaţie dintre aceste două fiinţe, şi vorbea foarte puţin. Deloc. Dar nu avea cu cine. Poate se va dezlănţui acum?

Oaspeţi la cabană, zero, până la apariţia tinerei perechi în costumaţia lor caraghios de festivă şi fără niciun bagaj. Dar Cabanierul nu observă. Sau se prefăcu.

O dulce oboseală îi legănase pe Pictor şi pe Gazelă, unul în braţele celuilalt pe tot parcursul drumului. R.A.T.A. cam arhaică ce-i adusese până la vreo trei kilometri distanţă de pădurea blestemată, nu arăta cu mult mai bine decât autobuzul „Companiei… Totuşi se ţinea pe roţi şi făcea câte o lungă haltă prin sate, fie ca să se răcească motorul, fie să se răcorească şi conducătorul. În vreme ce din motor, în speţă din radiator, ţâşneau jeturi fierbinţi, şoferul turna în el jeturi reci de apă. Sau altceva? Nu era voie. În aceste aşezări de pe drum Pictorul şi Gazela *lui,* dacă ar fi fost prevăzători – dar nu erau – dacă s-ar fi gândit măcar la viitorul apropiat – nu se gândeau – şi-ar fi procurat unele provizii, însă n-o făcură. Erau doar fericiţi, şi oare nu

e suficient pentru un om să fie *doar* fericit? – şi cu vreo câteva zile de concediu în faţă, cuvenit celor ce defilaseră prin faţa „generalului” stării civile.

Din sat până în cabană traversară pajiştea înflorită, trecură două pârâuri şi un semirâu, Pictorul o duse pe Gazelă în braţe, să nu-şi ude gleznele, ea era uşoară şi dulce, dar când ajunse la cabană, în preajma pădurii blestemate, se pomeniră cu o foame teribilă, teribil de omenească. „N-am nimic, anunţă bătrânul crab, Cabanierul. Aici oaspeţii îşi aduc singuri tainul. Fiecare cu traista sa”. Pictorul, în „uniformă” de mire, ud până la genunchi când o trecuse pe Karra prin apă, ridică din umeri. Nu părea istovit, umbrele amărăciunii – greu de găsit pe figura lui, în schimb începuse a-i creşte barba, iar prin buzunarele hainei, fireşte, nu zornăiau sculele necesare spre a o înlătura. „Nu-i nimic, îl consolă Gazela. Am să te suport şi aşa. Doar că ai să-mi iriţi puţin obrazul”. „Când?” „Când ai să mă săruţi!” „Dar dacă nu te mai sărut?”

Poate impresionat de graţia Gazelei, sau dintr-un alt motiv, sau fără niciun motiv, Cabanierul se îmbuna pe neaşteptate. „Dacă

mereţi direpт înainte ş-apoi o tăiaţi prin livadă, şi nu intraţi în pădure ci o luaţi la dreapta, *puneţi capul compas* (Pictorul şi Gazela *lui* îl priviră uluiţi...) către o baltă mare care trimite lumini până la apusul soarelui şi chiar şi după aia, ajungeţi la celălalt sat. Nu se poate să nu-l găsiţi, e chiar lângă lac. Cum zic, satul e lângă balta mare”.

Între termenii de lac şi baltă mare, clar că omul îl prefera pe-ultimul. Dar în mintea cabanierului, se produseseră parcă nişte mutaţii. Îşi schimbă planurile. Scoase de undeva pline, cârnat uscat şi o sticlă. O ridică deasupra capului cu o mişcare largă, de triumf şi rosti iarăşi nişte cuvinte ce s-ar fi potrivit oricui, bătrî-iiului crab nu, totuşi le rosti:

— Glaja asta face parte din rezervele bătrânului pirat! O trânti pe masă, alături de merinde.

— Serveşte-te, domnule. Şi ospătează-ţi femeia. Aşezaţi-vă în ce odaie vă convine. Mă duc eu în sat să v-aduc de-ale gurii.

Convins că nu mai aude bine, sau că nu înţelege bine, că e ameţit de foame şi de dragoste, Pictorul se decise să întrebe:

— Cine este bătrânul pirat?

— Cum cine? Dumneata. Ai mai fost pe-aici…

— Sigur că da. Am locuit în autobuzul doctorului.

— Ai fost şi mai nainte, acu vreo douăzeci, douăzeci şi cinci de ani.

— Acum vreo douăzeci şi cinci de ani am fost eu aici?

— Ai fost, rosti Cabanierul, cu o siguranţă de neclintit. Tot cu dumneaei. Şi ai trecut apa luând-o în braţe, – ca şi cum, şi ea râdea – ca şi acum.

— Sigur că râd, se înveseli Gazela. Acum douăzeci şi cinci de ani? Dar nu mă întrebi, hangiule, câţi ani am eu şi câţi soţul meu? Acum un sfert de veac ne aflam încă în leagăn…

— Nu contează, o tăie net Cabanierul. Voi aţi fost.

Părea foarte convins, îi privi, le făcu – şi nu-i stătea bine – semn cu ochiul. Dacă un crab sau un păianjen pot să zâmbească, înseamnă că el încerca să şi zâmbească. „Ce să vă aduc din sat? Ce fel de mâncare?” „Stridii din balta mare!” spuse Gazela. „Orice”, spuse Pictorul, tăind în foarte

subţiri felii cârnatul. „Mâncaţi, beţi, alegeţi-vă culcuşul ce vă place, repetă Cabanierul, dar când, în sfârşit să iasă, rezemându-se, zise: După ce ai fost data trecută, domnule, te-a căutat cineva…”

Pictorul se sprijini de spătarul scaunului, puse picioarele pe alt scaun. Într-o mână ţinea păhărelul de rom, în cealaltă pâinea şi ce – era pe pâine.

— Care „data trecută”? Acum douăzeci şi cinci de ani, sau acum doi sau trei ani?

— De fiecare dată. Cel care te-a căutat, un om foarte bătrân, venise anume să te întâlnească. Ce să vă aduc din sat? Oauă? Brânză de oaie, grasă? Urdă? Băutură? Ce fel? Există vin *Delavari* şi jinars adevărat.

Pictorul, mâncând, dădea din cap, de acord, Cabanierul voi să plece cu adevărat, dar Gazela îl opri, îi întinse nişte bani. „Ajunge?” „Acum, da. Mai târziu, mai scoateţi. M-am dus”.

— O secundă, hangiule! Cum arăta omul acela bătrân care-l căuta pe soţul meu?

— Nu arătaţi a fi soţi. Chiar dacă aveţi acte… eu nu cred… nici ceilalţi nu erau, adică voi, nu eraţi căsătoriţi, fără decât

nune un bărbat şi o muiare. Voi aţi fost şi atunci.

Rumegând harnic, Pictorul mormăie: „Acum un sfert de secol? Nu, pe-atunei n-am fost aici…”

— Ei şi tu, fragilule! Moşial ne spune o poveste citită cine ştie sande şi când. Eterna… da, eterna legendă a revenirii aceloraşi cupluri… sunt cărţi, filme…

— Ce cărţi? protestă Cabanierul. Eu în viaţa mea nu am citit nicio carte. Eu sunt un om sănătos! Şi, pentru a milioana oară se pregăti să se ducă. Pentru a milioana oară se opri. Da, ridică glasul, îmi amintesc. Ridică braţele, patetic. Bătrânul ce l-a căutat pe dumnealui, *aducea a copac ars.*

Şi cabanierul chior plecă de-a adevăratelea să aducă provizii. Gazela aşteptă să i se stingă paşii. Îşi puse obrazul pe genunchii Pictorului. Gestul nu conţinea nicio fărâmă de umilinţă. Mai curând un gest de calinerie pisicească. Şi poate de mare iubire. Şi poate marca începutul unui mare regret…

— Nu m-ai minţit, dragul meu, nici în privinţa celor cinci *umbre luminoase,* nici în povestea cu *Ambasadorul focului.* Nu ai

minţit în viaţa ta.

— Tu eşti marele meu adevăr, Karra!

Pictorul simţi cum creşte în el oboseala. Închise ochii. Gazela se ridică, se îndepărtă, vorbi cu voce mică, fără a fi sigură că Pictorul o aude.

— Ce păcat. Adevărul este că nu mai cred în niciun bărbat nici când minte, nici când spune adevărul... M-am înrăit prea devreme. Dar în tine cred... Dar, oricât de mult te-aş iubi eu acum, noi suntem hărăziţi despărţirii. Nu vei fi fericit cu mine, dragul meu... Nu multă vreme, nu îndeajuns de multă vreme...

Se întoarse, făcând o piruetă. Răpus de oboseală, Pictorul aţipise, fără să audă ultimele ei cuvinte. Mai bine aşa...

Un alt capitol

După ce se întoarse din pădurea blestemată (săptămâna de miere), Gazela plecă la Turda, unde mai avea obligaţii, iar Pictorul se întoarse la ale sale. Înainte de masă la red., iar după-masă bătând oraşul. De ce? Pentru a găsi locuinţă pentru el şi familia sa, alcătuită din Karra... dar din nefericire cei ce aveau camere:. de închiriat se arătau la fel de circumspecţi şi faţă de

necăsătoriţi, şi faţă de căsătoriţi, or să facă plozi, plozii or să urle, baia va» fi plină de cârpe etc. Deocamdată Pictorul continua să locuias că, cu cei doi fotbalişti cheflii. Avea cu ei destule conflicte.

Într-o zi Pictorul părăsi de dimineaţă această provizorie retragere a sa, pentru a merge la red., unde-l aştepta un vraf de corecturi şi dactilografa „principală” Veronica, în faţa mitralierei descris. Spre mirarea lui, chiar înainte de a deschide uşa de la Secretariat, auzi vocea marelui şef, dictând. Ce se întâmplase, avusese o noapte de insomnie, sau o noapte de creaţie? Dicta posomorât şi abia răspunse la salut. Pictorul, adunându-şi materialele, trase cu urechea. Baconsky scrisese un articol în legătură cu necesitatea de a te izola la un moment dat de colegii tăi scriitorii, pentru a nu te pierde în rivalităţi şi dispute inutile, pentru a nu fi influenţat... Era oare întru totul sincer marele şef afirmând cele de mai sus? Greu de precizat. Deocamdată pentru A.E.B. revista era o prea frumoasă aventură, unul din sensurile existenţei sale şi cu toate că avea numeroşi amici în afara nobilei profesiuni a scrisului, cu greu s-ar fi lipsit

de „şuetele” cu poeţii *săi…*

Baconsky se întrerupse brusc şi-l privi pe Pictor ca pe un intrus ce-l deranjează de la muncă. Pictorul se simţi străpuns de ochii marelui şef şi se opri. Avusese de gând să meargă alături… să vadă în linişte şpalturile, dar aşteptă, tot în linişte să fie luat la rost pentru cine ştie ce păcat, probabil pentru ţinuta neglijentă de huligan: de ce nu poartă elegantul costum de zi croit la Romy măcar când vine la red., de ce face de râs instituţia?! Când colo A.E.B. întrebă pe un ton ridicat, neobişnuit la el.

— Ia ascultă, *poete!* Ce face Poetul? Pictorul ridică din umeri. Te rog, urmă redactorul şef, să nu ridici din umeri, că te poftesc afară! Să-mi răspunzi clar. Unde e Poetul? Unde e reportajul? Ce e aici, cârciumă, vii când vrei, nu vii când nu vrei?

— Ce vreţi să spuneţi, maestre?

— Las’ că ştii dumneata ce! Poetul mi-a cerut trei zile ca ss scrie ceva temeinic.

— Bine, prea bine, maestre, dacă e vorba să vorbim pe şleau „cu toate că nu-mi convine, prietenul meu cel mai bun a cerut nişte zile nu ca să scrie ci ca să bea în linişte. Îi place să bea în linişte.

— Să bea! în linişte! Adică singur, cum e mai rău. Dar au trecut şase zile de când îl aştept!

— Dar în acest caz e şi mai simplu, Poetul bea de şase zile.

— Aşa ceva este imposibil! Cum bea?

— Din sticlă, bineînţeles.

Veronica îşi făcu de lucru pe la sertare, aplecându-se. Dacă marele şef observa că rìde, se enerva şi mai rău.

— De ce bea din sticlă? De ce nu bea din pahar?

— Ce importanţă are din ce bea, maestre? în orice caz, din sticlă direct, e mai operativ.

— Fii şi dumneata mai operativ. Explică-mi ce se întâmplă. A avut Poetul o mare decepţie, un mare necaz?

Pictorul îşi aprinse o ţigaretă, defila către fereastră şi vorbi cu spatele către marele şef, ceea ce constituia oricum o impertinenţă, dar Pictorului nu-i plăcea să fie mustrat pentru păcatele altora (se săturase...) şi mai ales să i se vorbească pe un ton ridicat.

— Nu e vorba de necazuri şi decepţii. E vorba de o înclinaţie către băutură, ce nu şi-

o poate stăpâni. Credeţi că eu n-am făcut totul? La prima oră a dimineţii Poetul ţâşneşte din odaia sa cu prea multe „colţuri”, înarmat cu o traistă şi cu bani. Din păcate Poetul publică prea mult şi are prea mulţi bani.

— Iată o idee… murmură mai potolit A.E.B., aprinzându-şi şi el o ţigaretă şi fixându-l pe Pictor cu una din privirile sale magnetice. Pictorul acum se întorsese şi-i făcea faţă marelui şef, care deodată protestă: Prostii! E bine că scrie, că publică, iar bani nu are prea mulţi, cine naiba are prea mulţi bani? Eu n-am! Nu aici è cauza. Mai departe!

— Mai departe? Poetul coboară val vârtej de sete ce-i este, intră în magazinul de la parterul clădirii, îşi umple traista…

— Are o traistă?! Culmea decadenţei!

— Să-i spunem servită, sacoşă, plasă… Cumpără nişte sticle cu lichioruri de cireşe, nucă, de coadă de şoarece, de scobitori folosite, de obiele murdare, el numai de-astea bea, cu condiţia să fie dulci, se întoarce la repezeală acasă, trage la repezeală o duşcă două, se pune la pijama, pune sticlele alături şi trage din ele la

intervale din ce în ce mai mici, gândindu-se cât de genial este şi cât de genial va fi de-acum înainte, apoi, cât îl mai ţin picioarele se duce la oglindă ca să constate şi să se convingă de tot că nu e doar genial ci şi un Mare Pirat al Inimilor…

— Avem impresia că-i eşti prieten!

— Îi şi sunt. Cel mai bun. Am pornit împreună, ştiţi cum.

— Şi atunci, de ce nu-i smulgi sticla din mână?

— Am făcut-o nu o singură dată. Dar nu sunt garda lui personală, iar beţivanii sunt şireţi, au totdeauna o sticlă de rezervă, te miri unde.

— Înseamnă că la ora asta Poetul e beat?

Pictorul îşi privi ceasul, îl purta invers, ca şi Gazela.

— Dacă a luat-o tare din zori, acum e ca lemnul.

— Înseamnă că nu-ţi va deschide dacă-l suni?

— Poate da, poate nu… Dar dacă aş avea un şperaclu… Oricât ar părea de neverosimil, marele şef scoase din buzunarul elegantului său sacou scula

amintită.

— *Habemus papam!* Avem papă! Avem şi şperaclu. Să mergem!

— Maestre, vă rog! Mă duc numai eu. Poate am exagerat, poate» că azi scrie. Vă rog să-mi daţi pentru orice eventualitate şpera-ciul.

— Fugi! Ia un taxi, ai bani?

— Pe jos ajung mai repede... Pictorul reveni într-un sfert de oră.

— Din păcate, nu scrie... Doarme. A şi golit o sticlă. Altele* sunt neîncepute. Pe la amiază are să vomeze şi le va da gata pe celelalte.

— Vorbeşti cu mare uşurinţă, *poete!* Nu se poate face nimic? 3

— Ce pot să fac eu?

— Ca foarte bun prieten...

— Ca foarte bun prieten... Aţi fi de acord cu o măsură drastică?

— Sper că nu vrei să-l ucizi!

— Cel mult voi ucide prietenia dintre noi... îmi permiteţi să folosesc telefonul din biroul Dv?

— Ai vreo idee?

— Da, maestre. Şi-mi iau întreaga răspundere.

— Perfect. Acţionează. Am încredere.

Pictorul trecu în biroul marelui şef. Formă un număr.

— Bună ziua. Vă rog cu domnul medic primar Martinescu.

— Cine-l caută?

— Un pacient. Pictorul… Pictorul îşi rosti numele. Din direcţia cealaltă:

— Salut, Pictore! Eu sunt, Martinescu. Pictura dumitale, nudul… am pus-o în salon. Toată lumea o admiră. Sper că a fost bună reţeta mea… cum te simţi? Ai perioade de panică?

— Nu, reţeta a fost excelentă, nu mai am perioade de panică.

— Am impresia că eşti neliniştit.

— Sunt, domnule doctor. Sunt pe cale de a comite o mare trădare…

— Ce? O tră…

— … dare. Un foarte bun prieten al meu a dat în darul alcoolismului. E beat de vreo săptămână.

— *Dipsy?*

— *Comment, monsieur?*

— Dipsoman?

— Eu nu pot stabili diagnosticul. E un poet. Talentat. Cel puţin a se se spune. Îl

primiţi?

— Dacă e talentat, e necesar. Ce ai vrea să-i fac, Pictore?

— Cum mi-aş permite să vă dau sfaturi, domnule doctor?

— Mereu am de învăţat… şi tot ignorant rămân. Să-l dezalco-Ilizez pe amicul dumitale? Să nu mai pună picătură de bere la gură?

— Bere? Măgarul ăsta mic nici nu se uită la bere. Bea în cantităţi neverosimile tării dulci. Auzi numai! Dezalcoolizaţi-l, vă rog, ba nu, cred că ar fi prea mult, ar fi chiar o eroare, am auzit că după ceea ce dumneavoastră numiţi dezalcoolizare, pe indivizii ăştia îi apucă şi mai rău… stenahoria.

— Asta e părerea dumitale?

— Aşa am auzit… şi am auzit că astfel de măsuri drastice modifică ceva din caracterul omului, inhibă talentul. Băiatul acesta beţiv e talentat. N-ar trebui să fie oprit din drum.

— Dar, tinere, în acest caz ce îmi ceri?

— Eu nu cer, eu vă rog… Băgaţi-i spaima în oase, aşa ca să nu uite toată viaţa, aveţi acolo destule mijloace îmi închipui… şi

transformaţi-i fesele în sită, chiar dacă-i faceţi injecţii cu ser fiziologic… ba nu, cu apă distilată, că *doare.*

— De unde ştii?

— Mai aud şi eu câte ceva… V-aş ruga să-l înfricoşaţi cu privire la ficat, cu privire la alte organe, cu privire la senilitate, demenţă, creaţie şi procreaţie…

— Ai fi un bun medic! Şi când îl aduci?

— Chiar acum, domnule doctor, vă mulţumesc că-l primiţi…

— E beat?

— Ca o bâtă…

— Perfect. Va fi luat în primire.

Poetul deschise ochii, nedumerit, însă nedumerit era totdeauna după o doză bună de alcool. Împrejurul său se auzeau gemete şi chiar urlete. Paşi grei tropăiau pe o direcţie şi pe alta. Atmosferă de haos, dar cel mai cumplit haos se instaurase în mintea Poetului. Alcoolul se amestecase cu substanţele ce i se injectaseră pentru a fi calmat, cu toate că iniţial nu era cazul să fie calmat.

Pe la două telefonul îl căută pe Pictor. Nu telefonul, ci dr. Mar-linescu.

— Dragă amice, am impresia că poetul

acesta nu e doar beţivan ci şi nebun. Pretinde că e pirat...

Pictorul explică sensul acestei pretenţii şi întrebă cum se simte pacientul.

— Nu tocmai bine, dar mi-ai cerut să-l sperii, nu?

Deasupra Poetului unduia tavanul, dar deodată între ochii lui şi tavan se interpuse chipul înfricoşător al unui vechi schizofrenic. Obrazul invadat de o blană sură, pradă unor contracţii, unor seisme, schimba neîncetat fizionomia aia sinistră; rânjea, arătâncă trei colţi gălbejiţi, dar cu adevărat halucinantă era privirea sa, densă ca materia unei stele pitice, în ultima fază a existenţei, înainte de explozie, exprimând nu ură, nu ameninţare şi în orice caz „nu dragoste faţă de aproapele tău, ci un sentiment neomenesc şi, fiind neomenesc, imposibil de analizat.

Strivit, pierdut, Poetul dădu să fugă şi abia atunci constată că nu se poate clinti, nu poate mişca nici măcar mâinile, nici chiar degetele: se afla în cămaşă de forţă, legat de pat.

— Ajutor! strigă Poetul.

Caraghios să strigi după ajutor când

mai toţi bolnavii din sala aia aveau mare nevoie de ajutor, aşa că vocea lui se pierdu în neant. Se pierdu în neant e un fel de a spune, nu se pierdu ci se alinie, se alătură tristului cor. Dr. Martinescu îndeplinise dorinţa Pictorului dar dacă întrecuse măsura? Nu ştim. Psihiatria e o ştiinţă atât de enigmatică. Şi pentru laici dar şi pentru psihiatri. Să nu se supere nimeni. Mai ales laicii.

Până pe seară prin faţa Poetului, pururi legat, defilară cele mai irecuperabile exemplare ale „secţiei închise”. Unul încercă să-l gâtuie, dar fu îndepărtat la timp de un sanitar (sau un felcer?) vân-jos ce veghea şi intervenea la nevoie. Un altul îi propusese să se răstignească împreună pe crucea Mântuitorului, „totul fiind pregătit”. Următorul vorbi despre purificarea ţoală prin foc – şi de data» asta „totul fiind pregătit”...

Mai mulţi îi vorbiră, în fraze trunchiate despre război, nu întâmplător ci fiindcă îşi pierduseră minţile prin tranşee. Poate că Acestora, martiri în fond, ar fi trebuit să li se rezerve o soartă mai blândă, întortocheate sunt căile psihiatriei...

Din când în când Poetul răcnea: „Ce înseamnă asta? Eu nu sunt un asasin! (Se credea la puşcărie...) Eu sunt poetul... cutare!” Cine să-l audă?

Către seară defilarea mutrelor hidoase se rări, unii ce mai; apărură păreau aproape normali. Psihiatrul Martinescu, om nu. Tânăr, cunoştea o bună parte a meandrelor meseriei sale întortocheate. Se produse o acalmie, nu generală, nu totală, ci locală. Datorită spaimelor prin care trecuse, gândirea Poetului se mai lim

Spade, sau trecuse afurisitul efect al otrăvurilor şi el, Poetul, simţi «a intervenise un element nou, poate „elementul alpha”.

De altfel se pare că am insitat iarăşi foarte mult asupra defec – telor Poetului, că se îmbracă fistichiu, că e muieratic, labil, beţivan... Pe lângă defecte, pentru a restabili echitatea şi echilibrul, trebuie adăugat, sau precizat că el era, şi este, un om sensibil, prevăzut cu un anumit simţ al anticipaţiei (ca şi Gazela?) şi dăruit de la natură cu un real talent. Asta, talentul, nu se formează prin cultură sau trudă, el există sau nu există.

Însă Poetul nu avea puterea de a se

întoarce împotriva furtunii a unui Publius Cornelius Ovidius, – Năsosu', deportat în acel ţinut, crâncen pentru el, fiindcă în acel timp se mai efectuau deportări; poate că Poetul, lipsit de ispita permanentă a femeii, a băuturii, a vanităţii deşarte, a banului, ar fi reuşit să devină şi el un nemuritor… Deocamdată ce tristă diferenţă între visele sale de artist şi jalnica situaţie de om aflat în cămaşă de forţă!

În orice caz el mirosi o schimbare şi schimbarea surveni. În lo-<cul unei mutre hidoase, lângă patul liricului şi gingaşului Poet, şi Mare Pirat al Inimilor, imobilizat şi disperat, răsări un om cu înfăţişare civilizată, încărunţit, cu privire melancolică dar şi severă cu un halat alb pe umeri ce părea mai elegant decât toate celelalte. Halate albe de pe-acolo.

Avea mai mult figură de avocat pledant decât de medic, însă au figura reflectă meseria.

Poetul îşi dădu seama că de umila sa fiinţă se oprise un şef. Strigă: „Eu sunt…!"

— Ştiu cine eşti, îl opri acel şef. Te-ai liniştit? Cum te simţi?

— Am fost perfect liniştit! Cine şi-a

permis gluma asta scârfooasă de a mă pune în cămaşă de forţă?

— Aşa e. Cine a îndrăznit să-l pună în cămaşă de forţă pe domnul poet, simula dr. Martinescu. El însuşi dăduse acest ordin.

— Mă sufoc! gemu Poetul.

— Îl auziţi? Se sufocă! Scoateţi-i imediat porcăria aia... nepotrivită pentru un... „pirat”.

În timp ce câteva halate „inferioare” se înghesuiau să execute ordinul, Poetul rumega ciudatele cuvinte ale acelui şef. „De unde ştie că sunt *Pirat?*”

Dar, ridicându-se în sfârşit, un geamăt lung izbucni din pieptul său. Scântei de durere îl fulgerau din creştet în călcâie, Poetul ar fi dorit sincer să moară, dorinţă ce nu-l împiedică să constate că se află în propria sa pijama.

— Unde-mi sunt hainele?

— Care haine, puişor? Ai fost adus aici aşa cum te vezi

Haide cu mine!

— Dar cine m-a adus aici?

— Mai ştiu eu? Poate vreo barză... Cine-i aduce pe copiii micii şi răi. Vino cu mine, te rog!

Preferând, oricum, societatea acestui om, Poetul îl urmă docil pe dr. Martinescu. Parcurseseră un culoar. Pe culoar mişunau umbre ale groazei... Unii inşi rătăceau tăcuţi, cu măşti împietrite alţii aiurau în singurătatea lor, vreo doi, trei stăteau în genunchi cu fruntea proptită de perete. Alţii îl opriră pe medic, solicitându ţigări sau altceva, dar fură îndepărtaţi. Martinescu deschise uşa **L**.noi săli de tratament unde domnea aceeaşi aparentă sau reală lipsă de ordine.

— Să poftească toţi afară! dispuse şeful. Rămâi tu, şi tu. Primul *tu* era un halat alb feminin, iar al doilea masculin. Sala se goli, Martinescu puse labele sale mari pe umerii firavi ai Poetului „îl aşeză pe un scaun.

— Acum îl tratăm pe domnul... pirat. Începem cu varianta zero.

— Varianta zero?

— Sigur. Cea mai severă! o admonestă şeful pe tâmpiţica de doctoriţă psihiatră ce ar fi stat probabil cu mult folos în faţa unei> maşini de tocat carne decât acolo.

Se pregăti o seringă mare, se sparseră fiole... Un altul se agita cu ustensilele de recoltat sânge, dar se alese doar cu o

dojana.

— Îi luaţi pentru analiză numai pentru varianta unu, peste trei zile, când iese alcoolul din el – dacă mai iese! – şi pentru analiza doi şi trei, peste vreo şase zile. Câtă vreme trebuie să vă învăţ cum să duceţi linguriţa la gură, ca să n-o băgaţi în ochi?

— Dar ce-mi faceţi? întrebă Poetul, bâţâind.

— Te tratăm, puişor. Fii liniştit, fiindcă cu plec şi ăştia răi şi *nepricepuţi* de aici, sunt în stare să te bage iar în *cămaşă!*

Poetul suportă înţepăturile în fesă, durerea fizică, fleac faţă de cea morală, faţă de chinul moral, şeful dădu nişte instrucţiuni pe care el nu le recepţiona decât prin „totul e pierdut!”, apoi îi făcu semn să-l urmeze. Cabinetul lui Martinescu părea un adevărat rai faţă de rest.

— Şezi! Medicul puse în faţa sa un formular cu destule file* mari, luă stiloul, îşi instala pe nas ochelarii. Ochelarii, gândi Poetul. Ce s-a întâmplat cu ochelarii mei? „Bicicleta” lui rămăsese acasă, dar el nu ştia nimic şi-n primul rând nu avea idee cum să pe ce cale ajunsese acolo. Şi nici nu îndrăzni să întrebe. Îndrăznî altceva:

— Cer să fiu eliberat de îndată de aici!

— Vezi că nu eşti cuminte, puişor?! Aici se intră uşor. Dar de aici se iese greu. Haide, răspunde la întrebări, nu mă face să pierd timp preţios. Şi nu mai tot repeta că eşti marele poet cutare, nu impresionează pe nimeni „cel mult în sensul cel mai rău. La noi au fost destui oameni mari... Vorbeşte!

Ce anume trebuia să vorbească Poetul? Să-şi divulge numele, pronumele, adresa, vârsta, starea civilă, copiii (legitimi şi nelegitimi), ce boli a avut, boli mintale, boli ereditare în familie, tot ta-câmul şi apoi dacă fumează, dacă bea... evident că bea! De când, de ce. Cât bea. În fiecare zi? Dureri de cap, tulburări ale vederii, alte anomalii...?

— De ce te miri, se miră psihiatrul. Alcoolul atacă viaţa, prin urmare întâi şi-ntâi, originea vieţii... înţelegi? Le dă gata pe toate, pe rând şi urmează atacul final, la mansardă şi rezultatul letal. Ce „crezi că numai tu poţi să găseşti rime?

În acel moment pe Poet îl dureau toate cele, în afară de organele în care zace originea vieţii. Îl durea sufletul (cel

nemuritor), îl durea marele semn al întrebării, îl durea... însă ce, nu? Dr. Martinescu spuse: „Ar trebui să te-nsori!” Poetul avu o tresărire de orgoliu. Nu era el Marele Pirat al Inimilor? zise, înălţându-şi bărbia: „Ca soţ nu aş fi bun de nimic. Eu sunt bun doar ca amant!” „De unde ştii?” se miră – sincer – psihiatrul.

După chinuitorul proces al completării acelui formular inutil (conform părerii Poetului), şeful îl concedie, mai exact îl dădu afară pe pacient ca pe un trepăduş oarecare, nu ca pe un Mare Pirat... şi Poetul fu nevoit să străbată singur labirintul sinistru în care se pomenise, adus de forţe oarbe şi duşmănoase. De fapt nu era vorba de un labirint ci de o linie dreaptă, labirintul cel mai teribil (vezi Borges); trebuia să facă slalom printre „dereglaţi” să-i asculte, că-l operau cu forţa, nu-şi mai găsi salonul până ce mâna unui felcer se înfipse ca un cleşte în ceafa sa. Se pomeni în patul său. Se şi aflase cam despre cine e vorba, iar unii dintre cei de acolo, oameni ireproşabili, aveau un motiv în plus să-şi manifeste ataşamentul faţă de un intelectual.

— Să nu te mişti până ce nu capeţi un

ordin! Dacă te mişti „va fi pentru ultima oară! Avea individul umor, involuntar, fireşte.

Totuşi, peste puţine minute ordinul veni iar Poetul fu nevoit să se mişte – se dădea cina. Saloanele – vorba vine, saloane – fură golite iar anormalii înghesuiţi în aşa-zisa sală de mese ce fu închisă sub două chei în timpul funebrului dineu. Totul era mereu închis acolo sub două chei. Aşa e cu incurabilii şi astea-s căile-psihiatriei, imprevizibile. Numai că atunci când pui două zăvoare proaste, în loc de unul şi bun... vom mai vedea. În tot răul e şi un bine. Acum Poetul aproape se limpezise la cap, însă de rămânea acasă, la această oră... oricum ar fi preferat să rămână acasă! Avea în continuare chef să dispară, să moară. Să mănânce – nu. Aşa e cu beţia, dispare apetitul, ştie oricine. Poetul rămase teri-fiat în faţa farfuriei din care ieşeau nişte aburi, constatând foamea animalică a celorlalţi care-şi devorau haleala cu enormă lăcomie, cum – îşi închipuia Poetul – cum îşi devorează insecta aia (călugăriţa!), femelă, cum îşi devorează masculul, după ce nu mai are nevoie de el. Un ins se agita pe acolo,

făcând ordine. Purta bluză albă, curată, nu „halat de nebun”. Poetul crezu că un salariat pus pe statele instituţiei, dar avea să afle că şi acesta e internat, cu un diagnostic sever, dar că, fiind în aparenţă cu totul normal, felcerii îl folosesc drept personal auxiliar.

Un alt capitol

Care ne aduce în faţa unei situaţii imprevizibile, ca şi căile psihiatriei şi dezvăluie o latură imprevizibilă dn caracterul Pictorului, cel mai bun prieten al beţivanului de Poet. („Ce e adevărat în tine? Care e secretul tău?”) Care capitol, în aparenţă, ar putea fi considerat ieftin şi de efect – şi totuşi ceea ce pare ficţiune aici nu se îndepărtează de adevărul adevărat, s-a mai schimbat ori s-a inventat câte un nume, au fost schimbate unele date, dar autorul nu şi-a permis joaca. Joaca inutilă cu adevărul.

Pe la clinici se fundamentau bazele unui tratament înaintat. Dar – se pare că asta e inevitabil – schimbările sunt însoţite de un pic de haos şi dezorganizare. Unul din cei aproape incurabili, cel ce făcea ordine şi disciplină în sala de mese, – şi peste tot – ajunsese un fel de mână dreaptă. Împărţea

şi medicamente, fără să le încurce, îi punea la punct pe bolnavii mai agresivi care, inexplicabil, îl ascultau mai abitir decât pe medici. Poate fiindcă se simţeau mai aproape de el? Individul avea chiar permisiunea să iasă din „secţia închisă”, iar în puţinele momente libere – vindecarea sa fiind condiţionată de comportament – împletea gherghefuri, ca şi Simion Tulea din „Enigma Otiliei”, dumnealui posedând chiar şi o foarfecuţă, lucru absolut interzis, până şi furculiţele lipseau de la masă, pentru ca anormalii să nu-şi scoată cumva ochii. Nu existau nici funii pentru ca nimeni să nu se spânzure în budă, totuşi Poetul avea să relateze, nu fără amărăciune, că dacă ar ffe încercat să se sinucidă, ar fi izbutit – dar Poetul nu avea această intenţie, cum rămâneau femeile frumoase fără de pirat, cum rămâneau sticlele fără...? în sala de tratament, totdeauna plină, cea principală şi singură pe tot pavilionul, era plin de cei ce tratau şi de cei trataţi. După mutră, greu să-i deosebeşti. Poate după halate. Peste tot sticle, fiole, seringi, foarfeci. Dacă vrei şi dispui de-suficient curaj să scapi de povara ce se numeşte viaţă...

Uşile asigurate cu două zăvoare sunt mai vulnerabile decât cele ce dispun de unul – zicală hotentotă. În principiu nimeni nu putea să pătrundă acolo, ori să iasă de acolo, însă, în ciuda măsurilor „exista, între acele uşi prea bine încuiate o circulaţie de te lua curentul. Se iveau, te miri de unde şi în ce scop, mutre noi. Vizitatori ce, conform regulamentului, nu aveau ce să caute acolo. În timpul reorganizării haosul cunoscu o culme, nici chiar medicii nu se cunoşteau între ei. Câte o infirmieră dulciţă şi bucălată, avea câte un iubit, medic ori submedic la alt pavilion. Şi acesta o vizita când avea poftă, folosind chiar cheile ce i le împrumuta amica. Se producea, în unele momente, o înghesuială de personal medical, că „depăşea ca număr bolnavii. Mai veneau şi studenţi ce întocmeau fişe. Fişe! Puneau întrebări absolut nelalocul lor bieţilor pacienţi. Câte camere au, câte neveste, câte ţigări pe zi etc.

Nimeni nu se miră, nu puse întrebări, nu cercetă când în seara aia, la ora ies după cină, la „secţia închisă” apăru un medic nou. Un bărbat tânăr, solid, cu ochii galbeni ca mierea, când nu e falsificată, cu glas

autoritar, cu halat impecabil pe care, la piept, o mânuţă gingaşe brodase „Dr. B.A.”, cu litere mari, să se vadă că e medic, nu papugiu. Era ca un certificat. Un certificat-halat.

Vreo două tinere halate albe întoarseră privirea după tânărul medic, proaspăt venit în secţie, şi-şi ziseră – oare ce-şi ziseră? – că s-ar da cu plăcere în leagăn cu el.

Pictorul era tânărul medic. Chiar Pictorul. Halatul i-l procurase-doctoriţa, prietena Poetului şi, pentru a fi respectat echilibrul – care echilibru? – broderia fusese executată de fecioara cu trăsături mongoloide. Da, Poetul se dovedise a fi Mare Pirat al Inimilor, în schimb Pictorul se arătase ca un Mare Pirat al operativităţii, şi, mai ales, Mare Cavaler al Şperaclului… De altfel se pare că zăvoarele secţiei puteau fi convertite şi cu o scobitoare. Mutra dură, de huligan a Pictorului era un al doilea şperaclu, nimeni nu se leagă de „Dr. B.A.”, de Pictor, el trecu printre bolnavi, printre-cel din personal, fără să bage în seamă pe nimeni. Acţiona la întâmplare dar ştia din instinct, sau cine ştie de unde, că şi întâmplarea poate fi dirijată, dacă o iei cum

trebuie. Pictorul acţiona pe cont propriu, A.E.B. nu ştia nimic în afară de faptul că se luaseră măsuri ca poetul *său* să se vindece.

Deodată un bolnav ţâşni din pat şi sări de gâtul noului medic.

— Prietene! Pictore! Ai venit!

Pictorul îl respinse cât colo, îl fixă cu deosebită severitate şi ridică vocea.

— Ce se întâmplă aici? Asta încă nu şi-a revenit? Aici nimeni nu face nimic? În cămaşă de forţă cu el!

Împrejurul lor se produse înghesuială de halate albe şi halate decolorate, mai cenuşii decât cenuşa cea mai cenuşie. Cu toţii voiau să-l ajute pe tânărul „medic”, om autoritar şi de temut, pare-se, iar cel mai sârguineios se dovedi schizofrenicul-ajutor de felcer. Careva totuşi îndrăzni: „Abia l-am scos din cămaşă, domnule doctor”.

— Ei şi ce?! înapoi!

Drept care, Poetul, fiindcă nu fusese cuminte, fu înşfăcat. De la distanţă, glacial, Pictorul urmărea operaţiunea. Cel mai bun prieten al său, trecea dintr-un coşmar în alt coşmar. În doi timpi şi trei mişcări bietul Poet fu ţintuit la pat ca şi Cristos pe cruce, – deplasată comparaţie, ce e drept. Pictorul

se răsti iar, cerând să fie eliberat spaţiul, fiecare să treacă la locul său. Se mai retraseră.

Pictorul se aşează pe marginea patului şi puse degetul pe gâtul Poetului, chipurile să-i ia pulsul, cel mai subtil gest medical ce îl cunoştea. Imobilizat, cel mai bun prieten al său îl urmărea cu ochi de nebun şi Pictorul intui că e chiar în pragul nebuniei. Pictorul nu era un prost. Îl întrebă:

— Ce meserie ai dumneata?

— Sunt poet, răspunse Poetul, cu glas de mort şi părea, într. Adevăr, aproape mort.

Pictorul întrebă neglijent, peste umăr, fără a se adresa cuiva anume:

— Aceasta e fixaţia sa? Se crede poet?

— Domnule doctor, se pare că e chiar poet!

Pictorul întoarse ochii săi *de aur,* şi ce văzu? Văzu o *halată* – albă cât se poate de apetisantă şi de o vârstă perfectă (care o fi aceea?). Pictorul nu avea idee cum se poate deosebi o doctoriţă de o infirmieră. Dar decise că nici nu-i pasă. *Halata* îi zâmbea dulce, iar Pictorul, nemuieratic, credincios Gazelei *lui,* se decise să tragă toate

foloasele, scopul scuză mijloacele. Zâmbi şi el cât ştia de dulce şi întinse mâna să ia fişa, sau foaia de internare sau ce o fi fost, adusă de frumoasa în halat alb. O studie, se încruntă. O privi pe duduie încercând să imite expresia Marelui Pirat al Inimilor, aici de faţă, jalnic.

— Domnule doctor, zise *halata,* şi doar că nu se aşează pe genunchii Pictorului, eu personal am citit versurile pacientului… îmi place poezia!

— Şi mie. Cred că s-a exagerat. De ce e în cămaşă de forţă? Nu e dement, e vorba numai de o intoxicaţie alcoolică.

— Etilism cronic, îl corectă *halata.*

— Dar eu ce am spus? Acum şi-a revenit, e lucid, ar trebui dus într-o rezervă…

Ceea ce se şi întâmplă. În aceeaşi seară, la o oră târzie – dar nu există ore târzii pentru poeţi, pictori şi medici, Pictorul făcu rost de un buchet, mai exact fură nişte flori dintr-un loc ce-l ştia, şi se înfăţişă la locuinţa medicului primar Martinescu. Acesta îl primi în halat. Iarăşi un halat, se înfurie Pictorul, dar se îmbuna văzând în salon una din operele sale, printre altele,

ale altora, cine să ştie care e mai valoroasă? Dr. Martinescu făcu nişte ochi mari auzind isprăvile Pictorului, încercă să se supere, nu reuşi, deci râse de nu mai putu şi scoase o sticlă de vin. Discutară până târziu despre; artă, despre evenimente, mi-ai puţin despre Poet. Finalmente, Pictorul obţinu aprobarea de a intra *acolo.* De ce? Să susţină moralul amicului său, şi, cine ştie, ca documentare…

A doua zi Martinescu aştepta curios întâlnirea cu acest pacient dificil. Avea să-l recunoască? Poetul îl recunoscu şi înclină glacial din cap. Mai multe zile i se făcură Poetului tot felul de injecţii, adevărate, nu cu apă distilată. I se luă sânge pentru analiză. Rezultatul? Nu era încă pierdut cu totul… Pe urmă Poetul pleda atât de convingător cauza sa că Martinescu îi dădu drumul, condiţionat. A reuşit tratamentul? În parte, da, cel puţin deocamdată. S-a lăsat de băutură, Poetul, în urma acestui „cutremur”? Nu, dar a făcut-o cu prudenţă. S-a speriat Poetul, chiar s-a speriat. Şi, împreună cu cel mai bun amic s-a apucat să frecventeze o sală de box condusă de maestrul Stanomir – fost profesionist – şi o sală de haltere, sub îndrumarea altui

maestru. De haltere s-a lăsat curând, nu aveau niciun haz halterele, după părerea sa, la box a mai mers, mult mai interesant acolo, deşi aveai şanse să te alegi cu vânătăi. Vânătăi cinstite, câştigate în vreme ce practici un sport nobil, iar nu ruşinoase, culese în vreo încăierare foarte ruşinoasă. Moralmente te simţeai *acoperit.*

Alt capitol

Un alt rezultat al „cutremurului" a fost cu totul imprevizibil, A venit vara. Nu acesta e rezultatul imprevizibil. Cu vara a venit şi Gazela definitiv la Cluj, la fragilul *ei,* la noul ei post. Izbutise să facă pasul „următor".

Locuiau, Pictorul şi Gazela într-o cameră de pe strada Grigorescu, a nu se mai ştie câta locuinţă a Pictorului. Dar şi a Gazelei. Dimineaţa de obicei mergeau la ştrand. După câteva partide de înot, eventual după câteva partide de fotbal, dacă avea parteneri, Pictorul intră în cabină împreună cu Gazela. Pentru cei ce au ochi să vadă numai păcatul, era limpede că ăştia intenţionează mai. Ştii ce! Nici vorbă de aşa ceva, nişte zei nu se îmbrăţişează într-o amărâtă cabină de ştrand, or ei doi se

considerau zei. Pictorul se îmbrăca iute, gâdilat de Gazelă care numai de-aia venea cu el, doar ca să-l gâdile şi să dea prilej gurilor rele să intre în funcţiune. Uscat, gâdilat şi neapărat sărutat, Pictorul o întindea către red. Câteodată se oprea să ia o bere. Într-o zi – ajungem la rezultatul neaşteptat al „cutremurului” – Pictorul se prezentă la marele şef cu o mapă.

A.E.B. îl primi senin şi binevoitor, îi plăcea acest vlăjgan al cărui singur defect părea să fie lipsa de ambiţie. Dar iată că Pictorul ţinea să-l contrazică. A.E.B. examina atent, mijindu-şi ochii, o *suită* de schiţe în tuş.

Pe un fond de arbori contorsionaţi (arborii pădurii blestemate?), defilau monştri. Dar nu erau făpturi hidoase *în sine,* ci inşi cărora destinul le sluţise sufletele. Oameni-monştri, de fapt, victime. Marele şef examina de două ori fiecare schiţă şi ca dovadă că era „tuşat”, aprinse iute o ţigaretă.

— Ia spune-mi, *poete,* ai fost în infern?

— Dacă aş spune da, n-ar fi o mare exagerare, maestre.

— Care e, deci, sursa de inspiraţie?

— Să zicem, maestre, că acestea sunt „Simple aspecte din balamuc”.

— De unde cunoşti dumneata balamucul. Ai fost acolo? Cu ce prilej?

Pictorul explică, pe scurt câte ceva. Baconsky îl fixa întrebător şi extrem de curios, fără a reuşi să-şi mascheze curiozitatea, considerată de toţi oamenii mari drept o slăbiciune.

— Deci ai reuşit să pătrunzi în „secţia închisă”?

— Bineînţeles. Folosind două şperacluri dintre care unul vă aparţine. Iată-l şi vă mulţumesc.

Baconsky privi „instrumentul cel mai elementar al spărgătorilor”, ca şi când nici nu l-ar fi văzut vreodată, apoi reluă interogatoriul.

— De ce ai acţionat în felul acesta?

— Maestre! Prietenia la nevoie se cunoaşte. Nu puteam să-i las singur, în mizeria aia pe prietenul meu.

— Dar dumneata l-ai dus acolo!

— Aşa e. Mi-aţi dat voie să iau cele mai teribile măsuri.

— Trebuie să înţeleg, deci că aţi rămas prieteni. Şi cum rămâne cu „elementul

gamma”?

Pictorul, atât de puţin emotiv, tresări. O cută de amărăciune îi îmbătrâni obrazul.

— De unde ştiţi despre „elementul gamma”?

— Obişnuiţi-vă voi ăştia că eu ştiu totul. Dar există şi rare fisuri... Nu cunoşteam nimic despre aventura dumitale... Spovedeşte-te!

Pictorul povesti totul. Nu chiar totul. Nu relată modul în care profitase de slăbiciunea *halatei albe.* Se opri asupra laturii artistice. Unele profiluri le luase chiar la faţa locului, alegând cele mai expresive figuri, cerându-i informaţii respectivului bolnav. Se prefăcea că ar completa nişte formulare. Dar el creiona la repezeală. Alte profiluri le păstrase în memorie. Umbla prin pavilionul doi ca pe propriul său domeniu. Îi aducea Poetului mâncare şi băutură. Băutură = lapte. Baconsky asculta, vizibil încântat. Poate se gândea la viitorul său „Echinocţiu al nebunilor”. Pictorul termină, îl privi întrebător pe şef.

— Te mustru, *poete,* zise acesta. Ai riscat prea mult şi... nu m-ai prevenit. În

acelaşi timp, îţi strâng mâna. Dar – care ar fi titlul?

— Despre care titlu vorbiţi?

— Dar noi despre ce vorbim aici? Titlul sub care se pot publica aceste desene. Mie îmi plac.

— Nu m-am gândit la publicarea lor, lămuri, sincer, Pictorul. Nu ştiu cum se pot *publica* nişte desene. Cât priveşte titlul, nu poate **fi** decât imagini din balamuc, sau cam aşa ceva…

Aeb râse niţel.

— Te-ai însurat de *nenumărate* ori, *poete,* dar ai rămas un naiv. De fapt, nu e nicio legătură. E nevoie de un alt titlu.

— Asta mă depăşeşte, ridică din umeri Pictorul, gest ce avea darul de a-l enerva pe A.E.B., dar acum nu se produse reacţia obişnuită, şi se apucă să-şi strânga schiţele, precizând: Nu m-am însurat decât de două ori, maestre.

— Vezi cum se formează o impresie falsă despre om, *poete?!* constată Baconsky, mirat şi el.

— Păi dumneavoastră, chiar sunteţi un mare creator de legende, i-o întoarse Pictorul.

— Stai un pic. În „Almanah” nu le putem publica, e nevoie ca schiţele să fie aşezate una lângă alta, e nevoie de spaţiu. E nevoie de o revistă format ziar, o revistă din Capitală… am şi găsit-o. Ce zici despre „Orizontul invizibil” ca titlu? Pictorul nu avea mare lucru de zis, şi *nu* zise. E un titlu sugestiv, comentă ca pentru sine A.E.B., dar nu merge. Să-i zicem „Orizontul invizibil sau întoarcerea din război”.

— Maestre, zise liniştit Pictorul, oare titlul contează? Oricum, nimeni nu va publica năzbâtiile astea!

— Trebuie să joci cartea până la sfârşit, *poete!*

În toamnă desenele Pictorului apăreau într-o revistă format ziar sub titlul „Orizontul invizibil sau ororile războiului”. În aceeaşi lună, Gazela apărea pe scena Naţionalului clujean, dar acesta e un

Alt capitol

Premieră ou „Pescăruşul”. În principalul rol feminin, Gazela. După ultima cădere a cortinei autorul oferi un dineu în onoarea interpreţilor… să fim serioşi, fireşte că nu autorul ci interpreţii îşi oferiră un mic chef la un mare restaurant, masa fiind

comandată dinainte.

La spectacol, sala plină. Datorită lui Cehov? Datorită Gazelei?

Pictorul, în calitate de soţ, participă la festin, deşi nu se dădea în vânt după compania actorilor. Pesemne prefera actriţele. Pesemne prefera o singură actriţă. Ospăţul decurse aşa şi aşa, gălăgios cum se şi cuvine. Actorii sărbătoreau succesul spectacolului şi mai ales, dacă e să luăm în serios afirmaţiile regizorului ce ţinuse o mică alocuţiune cu paharul în mână, sărbătoreau debutul strălucit al tinerei actriţe pe scena marelui Teatru.

În timpul zgomotoasei reuniuni destinul bătu încă o dată din gong, dar din pricina larmei nimeni nu-l auzi…

Nu departe de cele câteva mese aliniate anume pentru elita Naţionalului, cina o doamnă. Singură. O doamnă elegantă şi sobră, cu figura ovală, plăcută, părul întunecat şi uşor ondulat, curgând până la umeri, amănunt ce nu diminua prin nimic sobrietatea. Ochii? Verzi. Vârsta? Poate. (treizeci. Măritată? Nu, dacă e să ne luăm după absenţa verighetei. Purta în schimb un inel cu piatră verde ca şi ochii ei, fapt care

de asemenea nu-i leza sobrietatea. Avea în faţă o gustare frugală, caşcaval, mezeluri, salată şi o butelie de vin.

Butelia de vin alături de o persoană de sex feminin, singură la o oră înaintată într-un local, ştirbea mult din sobrietate…

Pictorul nu stătea alături de Gazelă, ea fusese aşezată în dreapta tatălui. Tatăl = regizorul. Pictorul ocupase un scaun între nevasta interpretului principal masculin şi soţul unei actriţe într-un rol secundar. Soţia interpretului principal îşi vedea de treabă, dar soţul interpretei secundare, nu-şi vedea de treabă. Deşertând pahar după pahar el începu să insinueze tot mai limpede către Pictor, avându-l la îndemână, că se comisese o mare nedreptate! Nu soţia Pictorului, Gazela, ci *a sa* ar fi trebuit să fie distribuită la rolul „pescăruşului”, dar, clar, lucraseră pilele. Pictorul nu avea niciun chef de ceartă, nici măcar de o discuţie contradictorie pe această temă, pe niciun fel de temă. Gazela îi făcu semn fragilului *ei* că-l compătimeşte, dar ce poate să facă? Apoi, Pictorul, deşi pisat astfel, remarcă un schimb de priviri şi chiar un schimb de saluturi, între Gazelă şi doamna cea sobră,

singuratică şi frumoasă.

Într-o anumită clipă Gazela îi spuse ceva regizorului, se ridică şi efectua câţiva paşi mici şi plini de Graţie. Se aşează la masa necunoscutei. Discutară. Gazela îi făcu semn Pictorului să vină şi el. Pictorul îl întrerupse pe soţul pisălog, mormăi o scuză; deşi bucuros că scapă, nici ideea unei noi cunoştinţe în seara aceea nu-i surâdea. În felul său Pictorul era un om retras. Conversaţia de *complezenţă* îl plictisea îndeosebi.

— Matilda, ţi-l prezint pe soţul meu.

Doamna cea sobră întinse mâna şi-şi divulgă numele: Matilda Kuţulakis. Deşi stăpân pe fizionomia sa, Pictorul nu izbuti să-şi ascundă mirarea, Gazela explică:

— E sora actorului Cornel Kuţulakis. L-ai cunoscut.

Matilda Kuţulakis îl examina fără sfială la Pictor, umbra unui zâmbet o înfrumuseţa, dar tăie din sobrietate. Spuse: „Nu trebuie să păstraţi vreun resentiment faţă de mine, domnule. Gazela şi cu mine am fost şi *am rămas* bune prietene”. Gazela irâse: „Dacă-ţi închipui că Pictorul *meu e* gelos, te înşeli, Matilda. Am încercat eu, am încercat să-l

fac gelos, nu mi-a mers. Poate de-acum înainte”.

Matilda Kuţulakis turnă vin în trei pahare şi de-abia acum observă Pictorul că sticla e neîncepută şi mai observă că nu era unul din vinurile de pe listă ci un sortiment mai ales. Cum poate o femeie sobră şi singură să obţină un vin mai bun decât cel ce se servea la masa actorilor? Sora junelui prim Kuţulakis ridică paharul, nu părea predispusă către gesturi spectaculoase, ţinea paharul lejer, şi zâmbea la fel.

— Te felicit, draga mea. Am fost la spectacol. Te felicit.

— Te-am văzut. Pe cât te cunosc, bănuiam că vei veni aici. Nu vrei să vii la masa aia mare?

— Nu, foarte mulţumesc. Mergeţi voi.

— Nu, rămânem cu tine. Ar trebui să mă supăr că nu ţi-ai anunţat sosirea, pentru un loc bun, dar ai avut un loc excelent... Tu întotdeauna ai ştiut să obţii ceea ce doreşti...

— Ca şi tine, draga mea...

Aceste replici se schimbau fără urmă de răutate. Pictorul se simţi obligat să rostească măcar un cuvânt, din politeţe.

— Doamna… Kuţulakis ştie să facă rost de bilete bune, şi de vinuri bune. Locuiţi în Turda, doamnă?

— Nu sunt măritată, dar nu e neapărat nevoie să mi te adresezi cu „domnişoară”. Spune-mi pur şi simplu Matilda. Şi vacile şi boii mei tot aşa-mi spun.

Rostite pe alt ton asemenea cuvinte ar fi sunat ofensator. Însă tonul era cald, blând.

— Locuiesc într-o comună, nu prea departe de Turda. Sunt medic veterinar, de-aia am pomenit de boii şi vacile mele. Ştii, aşa cum medicul „de oameni” conversează cu pacienţii săi, şi veterinarul leagă discuţii cu simpatieile sale rumegătoare. Face parte din meserie. Să nu se supere nimeni, nici medicii, de oricare specialitate ar fi, nici restul oamenilor, nici animalele.

Vorbea fără urmă de afectare, cu o voce adâncă, liniştită, Pictorul aprecie siguranţa ei, chiar şi frumuseţea, dar conversaţia părea închisă, şi nu numai părea ei şi era. Matilda Kuţulakis, medic veterinar lângă Turda, chemă un chelner, achită nota şi plecă. „Ţi-a plăcut Matilda?” întrebă ceva mai târziu viitoarea Mare Actriţă. (Dar dacă viitorul devenise prezent?) „E simpatică şi

distinsă”, răspunse Pictorul. „Distinsă şi excentrică, deşi nu pare, preciza Gazela. Ştii, ca medic veterinar are în parohia ei câteva sate. În sate, poate ai aflat, se prăsesc animalele de care ea trebuie să grijească. Între sate Matilda zboară, pe o motocicletă, îmbrăcată în pantaloni”. „Nu ştiam că motocicletele se îmbracă în pantaloni!” „Nu face pe prostul, fragilule”. „Ce imarcă?” „Pantalonii?” „Motocicleta”... Nu mă pricep. Una roşie”. „Atunci trebuie să fie o *Jawa”,* presupuse Pictorul ce de multă vreme jinduia în secret să posede o astfel de sculă. „Ai dori să ai şi Tu o motocicletă, fragilul *meu?”* „Aş! Mă vezi tu călărind un astfel de balaur? Şi nu-nmi plac *Jawele* şi nici MZ-urile...” „De ce nu-ţi plac?” „Fiindcă au o singură ţeava de eşapament. Asimetrie...”

Noaptea, în odaia lor de pe strada Grigorescu, în patul lor, Pictorul şi Gazela încă nu adormiseră. Viitoarea Mare Actriţă repeta: „Sunt fericită, fragilule, fericirea prea multă dă insomnie. Ştii de ce sunt fericită?”

— Ştiu, dar nu strică să-mi fixezi bine în cap...

— Să nu fii rău. Alături de tine am simţit fericirea de a fi femeie. Azi sunt de două ori fericită… prozaic de fericită… sunt femeie şi sunt, în sfârşit, actriţă. Am fost aplaudată de o sală plină, rechemată de atâtea ori!… Eşti un pic gelos?

— Am să încerc, dacă-ţi face plăcere. Am. Să mă prefac – ce mă costă?

— Ba nu – Gazela îl bătu cu pumnul ei mic în piept – să fii cu adevărat gelos! Orice femeie normală se bucură dacă bărbatul pe caire-tl iubeşte e gelos, doar să nu devină isteric, asta e condiţia… Aşa e că vorbesc ca la teatru? Dar nu sunt eu actriţă? Cred că am băut puţin cam mult… Fii gelos, fragilule, sau prefă-te… dacă ai şti ce simţeam eu când vedeam aproape în fiece seară cu ce ochi o urmăreşti pe Sanda Toma! Dar eu am să ajung vedetă mai mare decât Sanda!

În întuneric, Pictorul abia zâmbi şi declară că dacă tot au făcut-o lată, s-o facă şi mai lată şi se ridică să mai toarne în pahare, întunericul era dulce împrejurul său, dulce conturul Gazelei în pat, dulce transpiraţia ei, amestecată cu transpiraţia lui, dulce chiar şi vinul. Sclipirile nopţii

înstelate intrând prin geamul întredeschis – tot dulci… Gazelei i se făcu foame – ora trei sau patru dimineaţa – şi dori neapărat, dar neapărat, nişte senviciuri cu unt, brânză, ceapă, pe pâine nu neagră, deşi era mai subtil, pe pâine albă. Gospodărind, Pictorul se întrebă dacă nu e cumva însărcinată Gazela *lui.* Nu întrebă nimic, tărie feliile de pâine, puse untul, brânza, alese o ceapă marre, nu tânără, ci *bătrână,* fiindcă aşa poftea Gazela şi mâncară şi băură împreună, la lumina veiozei, apoi o stinseră, dar nu-şi găsiră somnul şi mai târziu Gazela avu altă pretenţie, pretenţii peste pretenţii, să-l povestească Pictorul cea dintâi amintire a sa de care era perfect conştient.

Toamna abia începuse, era cald şi se lumina de zi.

— La început n-a fost nimic… şopti Pictorul. Poţi să-ţi închipui aşa ceva? Nimic. Pământul era pusitiu şi lipsit de formă… bezna domnea la suprafaţă şi-n adâncuri…

— Sună ea din Biblie, murmură Gazela.

— Da, e aproximativ din Biblie… începutul… Geneza, mica mea necredincioasă.

— Şi apoi?

— Apoi, după ce nu a fost nimic, a apărut Gazela.

— Asta nu mai e din Biblie, ereticule… Inchiziţia te-ar arde pe zece ruguri…

— Pe femeile acvariene, nu le paşte crugul?

— Îmi promiţi că tu n-ai să orbeşti niciodată, fragilul *meu?* Gazela îl privi pe Pictor. I se păru că are faţa trasă, dar, în ziua aceea măcar, el ar fi trebuit să se simtă fericit şi împăcat… sau îl răscoliseră nişte amintiri… sau ea spusese ceva nepotrivit, sau el trecuse deodată „orizontul invizibil”, urmărind cele cinci păsări, cele cinei *umbre ale unor lumini?* Gazela îl studie. Îl adora pe Pictor, dar se simţea ireversibil catapultată pe traiectoria unei cariere şi…

În acel moment Gazela îl iubea nebuneşte şi dureros pe Pictor şi urmase chemarea acestei nebunii şi dureri. În aceeaşi măsură o stăpânea şi orgoliul. Ambiţia de a ajunge Mare Actriţă. Nimic nu-i va bara ascensiunea.

Înainte de a adormi Gazela mai medita puţin. La ce? La numele ce i-l va da… îl vor da micuţei cabane ce urma s-o construiască în apropierea pădurii blestemate. Gazela nu

renunţase la acest plan. Gazela nu renunţa niciodată la nimic. Deja făcuse investigaţii, luase contact cu nişte dulgheri din „satul mic de lângă „balta mare”. Studiase terenul cu un specialist. Poseda, Gazela, o energie invers proporţională cu fiinţa sa micuţă. Ardea de nerăbdare să vadă construcţia terminată. Construcţia? O singură încăpere, un antreu, acoperiş înalt şi cu boruri largi să se scurgă iute ploile ce vor veni, şi apa să cadă cât mai departe de temelii.

Cu aceste gânduri foarte concrete, şi fericite, Gazela adormi alături de Pictor, când se îngâna ziua cu noaptea, dar ce făcea în acest timp Poetul cel mai; bun prieten al Pictorului, viitorul mare inamic al Gazelei? Pentru a doua oară la scurt interval, se izbise cu capul de perete. Cum de nu venise la premieră? Dar cum, venise, costumat ca de obicei caraghios, se prezentase – oare se putea altfel? – şi la festin, găsise un răgaz să facă un pic de curte interpretei secundare – nu se ştie niciodată! – iar apoi îşi propusese o noapte de plăceri. În loc de asta avusese o noapte de discuţii. Ultima sa mare iubire pusese al drakkului de tăios problema căsătoriei. Da,

domnilor, vine, mai curând sau mai târziu şi acest moment. Au discutat… au tot discutat… După ce se înfurie, Poetul se reculese şi o informă pe fecioară că el vede altfel dragostea. După opinia sa – păguboasă opinie! – căsătoria *pâşcăveşte* un mare amor. Acum după o noapte ce începuse promiţător, alături de actorii cei veseli, dar apoi se transformase în noapte de reproşuri, Poetul, în zori de zi fu invitat să se care imediat şi la naiba şi să nu-i mai calce piciorul pe-acolo. Se retrăgea către casă, Poetul, lingându-şi rănile cele sufleteşti (niciodată nu te înţeleg femeile, numai interesul lor mic îl urmăresc!), după o noapte inutilă, o noapte ratată şi se întreba dacă are să se poată abţine de la vreo două sticluţe cu otravă dulce.

Un cu totul alt capitol

În „Luna pentru cei dezmoşteniţi”, autorul, Eugene O’Neil, nu se arată zgârcit cu privire la indicaţiile de scenă şi decor. Actul al patrulea se petrece în zorii zilei pe treptele fermei lui Phil Hogan, unde Tyron, foarte obosit, doarme cu fruntea pe pieptul Josiei, care-l veghează.

Regizorul, plin de prea multă iniţiativă,

a plasat macheta fermei undeva în fundal, iar în prim plan a construit ceva ce aducea vag a eşafod… şi pe acest eşafod stau cei doi; în plus, eu e dimineaţă, ci seară. Regizorul a mers şi mai departe cu „interpretarea” indicaţiilor date de autor. O’Neil arată că Josie e o femeie zdravănă cam de un metru opt zeci înălţime. Dar iată că în acest rol a fost distribuită Gazela, aiias Karra, micuţa Mare Actriţă. S-a considerat că temperamentul şi sclipitorul ei talent va suplini lipsa de gabarit. Cam aşa s-a şi întâmplat, şi nu numai atât. Probabil cea mai mare abatere a comis-o Marea Actriţă în persoană.

Iată ultimele cuviinţe ale piesei:

„JOSIE *(cu faţa tristă, tandră şi plină de milă; gingaş);* Fie ca dorinţa să ţi se îndeplinească şi să-ţi găseşti curând moartea în somn, Jim, iubitule! Să te odihneşti pentru totdeauna în iertare, să-ţi găseşti pacea! *(Se întoarce încet şi intră în casă.)”.*

Gazela trebuia să intre în casă, iar cortina să cadă, însă Marea Actriţă nu intră în casă, cortina oscilă, dar nu căzu fiindcă într-un avânt de nestăvilit, spre uluirea

regizorului şi a sufleurului, Gazela adăugă, în afară de text:

— Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva!… Pentru întot… deauna!

Rămase cu ochii pierduţi, urmărindu-l pe cel ce pleca pentru întotdeauna, sau mai curând *pe un altul,* şi abia atunci părăsi „eşafodul”, abia atunci răsunară aplauzele şi căzu cortina.

După ce interpreţii fură rechemaţi la rampă de nenumărate ori, Gazela începu să se demachieze, singură, încercând să înţeleagă ce se petrecuse. Apăru însă regizorul, foarte supărat. O întrebă cum de-şi permisese să adauge acele câteva cuvinte.

Marea Actriţă îl străpunse eu ochi îngheţaţi.

— Dumneata ai modificat decorul, ai făcut tăieturi în text, de ce nu-mi este permis şi mie să adaug un scurt „jurământ de iubire”?! De altfel nimeni n-a observat nimic…

În seara aceea Gazela se izola, rămase multă vreme singură, pe gânduri. Se privea în oglindă. Îmbătrânise? Te îmbătrâneşte

câteodată şi succesul.

Marilyn: Karra!

Gazela se smulse din oglindă.

Marilyn: Mă auzi, Karra?

Marea Actriţă: Cine îndrăzneşte să mi se adreseze astfel? Un singur om are acest drept!

Marily7 i: Mi-am luat singură acest drept. Eu, Marilyn, ai auzit de mine.

Marea Actriţă: Nu te cunosc!

Marilyn: Te prefaci. Mă – cunoşti. Ce zici? Sunt Norma Jean Baker, cunoscută sub numele de Marilyn Monroe. Am întrunit calităţile unor Clara Bow, Phylis Haver, Jean Harlow, Rita Hayworth, le-am depăşit pe toate…

Marea Actriţă: Şi la ce-ţi foloseşte? Eşti moartă, eu vie, nu ai dreptul să-mi vorbeşti!

Marilyn: Au şi cei morţi drepturile lor…

Marea Actriţă: De ce te-ai sinucis?

Marilyn: Karra! Nu te lăsa sedusă de glorie!

Au urmat alte roluri, turnee, interviuri.

Reporter: Cum vă simţiţi, atât de tânără, înaintând către glorie? *Gazela:* Mă simt tot mai bine.

Rep.: în legătură cu Dv. A început să se

rostească şi superlativul... sau cum să-i zic... calificativul de „mare actriţă”. Ce părere aveţi.

Gazela: Totdeauna am visat să ajung o mare actriţă.

Rep.: Dv., atât de frumoasă, dar şi atât de... fragilă, aţi jucat în rolul Josiei, din O’Neil, rolul unei femei foarte voinice. Cum aţi reuşit?

Gazela: Frumuseţea e reală, fragilitatea aparentă. Iată că m-am descurcat, cel puţin aşa se spune. Nu ascund faptul că râvnesc la glorie, dacă vă interesează.

Ziaristul o examina cu o urmă de interes. Avea ochii unui lup bătrân şi obosit pe care nu-l mai interesează nimic. Puse o întrebare neaşteptată!

— Aveţi insomnii?

— Poftim? Insomnii? Oh, da, da.

— Şi cum procedaţi? Somnifere?

— Ce fel de interviu îmi iei dumneata? Să te servesc cu un răcoritor?

— Mulţumesc, nu. Luaţi somnifere?

— Niciodată. Nu poţi să dormi tot timpul. Dar poţi să dormi definitiv.

— Iată o opinie. N-am să uit. Aşadar preferaţi o noapte de insomnie. Ştiu din

proprie experienţă ce chin e!

— Unde vrei să ajungi?

— Probabil la sinceritate. Cum vă luptaţi cu insomniile?

— Asta e o idee fixă. Când doresc, am un remediu sigur pentru a adormi.

— Aş putea cunoaşte şi eu acest remediu?

— De ce nu? Poţi să mă crezi, sau nu, dar la interviul dumitale cam aiurit, am să dau şi eu răspunsuri aiurite. Uite ce fac. Dacă vreau să adorm îmi închipui că aş fi portarul echipei naţionale di? fotbal, într-un meci decisiv, eventual finala unui campionat mondial...

— Ce frumos ar fi... Portar, Dv. Atât de fragilă, atât de frumoasă? Portar, adică un zdrahon cu falca de oţel?

— Ce ziceam? Ai idei fixe domnule. Îţi mai spun: frumuseţea e reală, fragilitatea „aparentă. Pot să-mi imaginez orice, fiindcă sunt o Mare Actriţă şi am o fantezie nelimitată şi pot să-mi închipui că sunt chiar elefant şi sunt convinsă că aş fi în stare să interpretez şi un rol de elefant.

— Elefanţii nu-mi plac. Binevoiţi a reveni la fotbal.

— Îmi imaginez câteva faze palpitante… echipa mea conduce cu unu la zero… dar începe să fie dominată… dar în ultimul minut eu îmi salvez echipa printr-o „paradă” senzaţională, şi acest plonjon nemaivăzut se continuă firesc… *zborul* adică… într-un somn adânc.

— Foarte, foarte original! Sunteţi perfect familiarizată ou termenii sportivi. Fotbaliştii noştri pe care-i zeificăm, exagerat aş zice, vor fi din oale-afară de mulţumiţi.

— Află, domnule, că nu-mi pasă de fotbalişti. Îmi pasă numai şi numai de mine.

Rep, (Ştergându-şi ochelarii, prefăcându-se derutat): Asta n-am s-o public. Ar arunca o lumină defavorabilă.

Marea Actriţă: Nu-mi pasă. Nimic nu mă poate atinge.

Individul îi aruncă o privire lungă, se îndreptă către uşă. Acolo ezită, se opri, făcu un leneş stânga-mprejur, corpul lui slab se legănă ca limba unei pendule în timpul unui seism. Părul alb străluci, iar buzele palide pronunţară: „Buuzz!” sau cam aşa ceva.

— Ce ai spus, domnule? N-am înţeles!

Reporterul, ou părul alb ca un nimb,

scoase iarăşi carneţelul şi creionaşele – avea patru – obrazul veştejit, din cauza ţigărilor, sau a viratei sau a exceselor de altă natură (este vârsta un exces? poate…) cu ochii limpezi, de culoare incertă, nişte ochi luminoşi în ciuda vârstei, cu o mare indiferenţă poate simulată, era un om aproape bătrân, şi chiar aşa se şi pronunţă:

— Sunt un om aproape bătrân, de aceea sper că mă veţi ierta pentru ultimele două întrebări ce îndrăznesc a le pune.

Marea Actriţă se ridică, deşi micuţă, dreaptă ca o spadă.

— De fapt „ce publicaţie reprezinţi dumneata, bade? Din nou insul n-o auzi. El întrebă:

— Sunteţi de acord că descindem din maimuţe?

— Ce importanţă are dacă sunt sau mu de acord. Nu sunt bic-loagă şi nici na-tu-ra-listă!

— Se spune că aţi sucit gâtul unei sumedenii de bărbaţi.

— O femeie *ca mine* suceşte gâtul. Oricui doreşte.

— Dacă descindem din maimuţe, s-ar cuveni să fim ceva mai modeşti – sunteţi de

acord?

Marea Actriţă: Descinde din maimuţă doar cel ce o doreşte cu tot dinadinsul. Eu, nu. Eu sunt zeiţă!

Alt capitol

„Cabana Gazelei” a fost gata prin iunie următor. Ce nu poate face energia unei femei micuţe şi frumoase? Cioplitorii în lemn, dulgherii şi chiar pietrarii, izbutiră o construcţie graţioasă, bizară şi minusculă, ca şi Gazela, după schiţele Pictorului, sugestiile Poetului şi a Gazelei şi după cum, la urma urmelor, după cum îi tăiase pe ei capul, li tăiase mulţumitor capul. Pentru a i se conferi un nume – avea neapărată nevoie! – se făcuse un concurs printre amici. Se vânturaseră felurite propunerii – „Casa Lupului” (după London), „Coliba Piratului” (după… aitâţia!), „Bârlogul Şakalului” (după un se mai ştie cine), „Vizuina Veveriţei” (hohote, veveriţa trăieşte în scorbură), „Igloo-ul Africanului” (alte râsete) „Casa Pisicii” etc. Ultimul cuvânt îl avu Pictorul, iar Gazela parcă doar atât aştepta, acceptă imediat numele propus de soţul ei şi sparse o sticlă de şampanie – păkat! – de fundaţia alcătuită din mari

pietre albe. Şampanie, – parcă ar fi fost vorba de un transatlantic. Dar dacă şi era?

La inaugurare participă, nici nu se putea altfel, şi Poetul. Cu puţină vreme înainte el trecuse prin destule momente grele, ştim care, trebuise să facă o opţiune definitivă între vreo două său. Trei „mari iubiri”. Decizia sa a fost imprevizibilă – ca şi psihiatria. Poetul renunţă la „marile iubiri”, acum era Palia, cum se exprima unul dintre viitorii şefi ai „Stelei” despre oamenii liberi de obligaţii sentimentale. Palia, de la Ferante Palia, din „Mănăstirea din Parma”. Aşa sfârşesc marile iubiri, brusc. Aşa se face că Poetul veni singur la pădurea blestemată, singur, întrist, părăsit de toate femeile din lume… vai, nu pentru multă vreme. La inaugurare a mai participat, cine credeţi? Matilda Kuţulakis. Tot singură. Acela care-şi închipuie că între Poet şi doamna cea sobră se va *stârni* o combinaţie, se înşală.

„Cabana Gazelei” fusese durată nu la mare distanţă de cabana mare, sub streaşină pădurii blestemate, dar nu chiar de tot sub streaşină, ar fi fost periculos. De altfel micuţa cabană fusese prevăzută şi cu

un paranoia… eroare, paratrăsnet. Cabanerul cu înfăţişare de crab se dovedi cel mai preţios invitat. El aduse un miel, el tăie mielul şi aranja o vatră alături de „Cabana Gazelei”. El merse împreună cu Pictorul la oameni ce-i cunoştea, pescari, şi cumpără peşte de pe malul lacului ca o „baltă mare”. El gospodări cu pricepere, iar pe locul secund al hărniciei se situa Matilda Kuţulakis. Aveau ţuică, vin şi niscaiva „otrăvuri” dulci pentru doamne şi pentru Poet. Obişnuit cu vicisitudinile tuturor abuzurilor, a doua zi Poetul împărţi cu dărnicie şi cu măreţie antinevralgice, cum ai împărţit autografe.

La venirea iernii Pictorul primi ordinul de a face o cursă fulger până la Bucureşti, având de îndeplinit două misiuni „tehnice”: prima, prozaică, de a încasa de la vistieria Uniunii onorariile pentru – două numere ale revistei şi pentru a le aduce cât mai iute, în felul acesta buzunarele mereu pustii ale colaboratorilor ar fi avut de câştigat sau de pierdut vreo zece zile. A doua misiune, delicată şi plină de măreţie: Pictorul avea să înmâneze forurilor competente memoriul în care conducerea revistei făcea primele

demersuri pentru ca „Almanahul Literar” să se transforme în STEAUA – revistă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R. iar nu a Filialei din Cluj, deosebire esenţială.

Tânăra pereche primi o cameră la „Ambasador”, asta aranjase *aeb,* şi fiecare pomi să-şi rezolve treburile. Gazela ţinuse să-şi însoţească bărbatul în această călătorie – tainice fire – nu chiar atât de tainice – o legau de Capitală, ea considera că numai aici se poate realiza ca Mare Actriţă. Greşea oare?

Pictorul încasă pe Bd. Kiseleff, la Uniune, o sumă enormă, drepturile de autor pentru două numere, sumă ce ar fi intimidat orice om normal, de i-ar fi fost teamă să umble cu ei pe Lipscani, Pictorul nu se temu, poate că nici nu era normal, respinse propunerea ce i se făcuse la Cluj de a coase în haină teancul de bancnote, apoi aşteptă să fie primit în audienţă de un personaj important. Acesta – nu cel mai important – citi memoriul, făcu adnotări pe margine, se mulţumi să observe că blana lupului se schimbă, năravul ba… Un alt nume avea oare să aducă şi un nou conţinut revistei conduse de A.E.B?

Pictorul, cu umerii albi – începuse cea mai mare ninsoare a secolului! – urcă la „Tânărul Scriitor” unde avea cunoştinţe şi obţinu legătura cu „Almanahul”, ÎI ceru pe A.E.B., raportă situaţia, şi adăugă:

— Versurile sunt O.K., maestre…

Era vorba de prima reapariţie în presă a lui Bacovia cu *Spre primăvară*

Din streşini picură şi-un zvon de vremuri mari – Să mai surâd numai o clipă – Sculaţi ai muncii proletari!

Din zările ce se deschid. Se duc neînţeleşi gheţari – Sub cer cu cântece şi flori, – Sculaţi ai muncii proletari!

— … însă, urmă Pictorul în receptor, eseul ce prefaţează poezia, merge în general, dar trebuie întărit…

Baconsky, la celălalt capăt al firului, departe, râse înveselit. „Vom face, vom face! Uite, poeţii stau. În jurul meu cu urechile ciulite, curioşi să ştie dacă ai luat şi paralele… Fii grijuliu, *poete!*” „Nicio grijă, nu m-am ramolit de tot, de altfel iau… luăm trenul de seară pentru Cluj…”

Mai schimbară câteva cuvinte, A.E.B. se interesă care e atmosfera, convorbirea se încheie.

Pictorul fusese prea optimist, chiar în ziua aceea, din cauza înzăpezirii, circulaţia fu întreruptă. Timp de o săptămână Pictorul circulă pe străzi şi bulevarde, printre nămeţi, cu suma aia inhibantă în buz., dacă borfaşii ar fi avut fler, nu ieşea cu faţa curată, dar cu îmbrăcămintea sa modestă nu avea înfăţişarea unuia cu bani – o eroare ce o comit borfaşii de duzină…

Ce făcea Gazela? Nu pierdea timpul. Reînnoda legăturile cu Bucureştiul cu migala şi încăpăţânarea unui păianjen ce drege firele rupte de o muscă mare, sau de un cărăbuş somnambul. Într-o clupă-amiază Karra anunţă: „Diseară avem bilete de favoare, fragilule! ghici cine mi Le-a dat!” „Mai bine spune-mi tu…” „Ţi-ar fi fost uşor să ghiceşti… Sanda…” „Ah!” „Ce fel de ah?” „Pur şi simplu un ah. Joacă şi ea?”

— Bineînţeles. Dar eu, imediat nu mă duc! Fragilule, nu te eschiva, spune-mi, mai trebuie să fiu geloasă?

— Dacă-ţi pică bine, mormăi Pictorul, decis să nu marşeze pe calea istericalelor muiereşti.

Gazela minţise – nu prima dată. Primise biletele de la un dramaturg „în ascensiune

vertiginoasă”. Pictorul nu-şi adusese vreun costum „de seară”, nici nu-i trecuse prin minte, însă arăta onorabil, zvelt cum era, cu mersul său de actor decadent datorat, conform unei păreri a Gazelei, acelui tăciune aprins pe care călcase în copilărie.

Gazela insistă, oare n-ar putea să împrumute ţoale de gală de la vreun cunoscut, de pildă de la Smilihon Păfucan. Pictorul respinse sugestia, n-avea chef să împrumute haine de la nimeni, şi cel mai puţin de la Smilihon, acesta neapărat se îngrăşase, şi de altfel, nu aveau aceeaşi talie. Blocat în Bucureşti, nemaiavând mare lucru de făcut, Pictorului îi trecuse prin cap ideea de-al căuta pe Smilihon, dar pe ce-i venise, o şi alungase. Nu avea chef de mutra lui: nu te opri să priveşti înapoi că te ajunge poate ceva din urmă şi te loveşte, citise Pictorul nu mai ştia unde, însă, ca un făcut, se ciocni nas în nas cu Smilihon Păfucan şi până la urmă ciocniră un pahar la cea mai proximă bodegă, în timp ce afară ningea, în timp ce Gazela-şi stabilea cine ştie ce nouă relaţie, în timp ce Pictorul continua să nu fie gelos. Aşa era Pictorul, încăpăţânat ca şi Gazela

lui, doar că el se dovedea încăpăţânat mai ales în privinţa celor rele, de pildă lipsa de ambiţie... Dar în privinţa geloziei, nu cumva se prefăcea? „Ce e adevărat în tine şi ce nu? Care e secretul tău? Dar ai oare un secret?”

Cum arăta Smilihon, ce mai făcea. Se îngirăşase un pic, se cam buhăise, dar anii nu-l schimbaseră prea mult. Plecase de la serviciu cu o treabă, eu mai avea cum să răzbată înapoi din cauza ninsorii, şi se consola acum cu o tărie. Avea necazuri şi-i era ciudă pe mai multe persoane, încolo nimic. Pictorul îl examina. Smilihon Păfucan arăta cam dezamăgit, dar nu mărturisi de ce, Pictorul trebuia să se întâlnească „la ceas” (punctul de randevu al provincialilor) cu soţia sa, Gazela. Pictorul păşi prin ninsoare ca un învingător. Dar dacă şi era un învingător? Pe una din cărţile sale A.E.B. îi scrisese următoarea dedicaţie: „Lui... (numele Pictorului), cu dragoste, pentru puritatea sufletului său de aventurier nocturn al culorii şi al vieţii”.

În ceea ce priveşte calificativul de „aventurier nocturn” aceasta era desigur o *plaisanterie,* dar în ce priveşte „puritatea

sufletului” probabil că marele şei se apropiase de adevăr.

Spre deosebire de alte femei, şi nu aceasta era unica deosebire, Gazela era totdeauna punctuală la întâ leiri şi-l aştepta pe Pictor, în ninsoare, sub ceas, micuţă, gracilă, cochetă, Pictorul se dovedi în întârziere; Gazela se atârnă de braţul lui, el simţi uşoara şi dulcea ei povară, ea îl tachina: „Spune drept, fragilule, ce ai băut? Cu Smilihon? Ai dat totuşi de el... Ţuică! Aşa e cu ţuicile, fie că torni în tine un păhărel, fie o găleată, tot se simte. Şi dacă tot se simte, nu e preferabilă găleata?”

Gazela îl tachina în continuare (însă vorbea foarte serios):

— Dragul meu, ce ai zice dacă ne-am muta în Bucureşti?

— Gazela mea, tu cunoşti gluma cu englezul ce s-a spânzuirat într-un hotel, lăsând următoarea explicaţie: „Prea mulţi nasturi de încheiat şi de descheiat!” Vreai să-mi trag un glonte în tâmplă pe motiv de „prea multe domicilii schimbate”?

Gazela îi ciocăni fruntea cu mâna înmănuşată – vechiul ei obicei.

— Tâmplă există, dar de unde glontele?

întrebă Gazela, în glumă, dar acesta era preludiul certei.

Luară o gustare în simpatica braserie a hotelului, la parter, unde se mânca la fel de bine ca şi la restaurantul aceluiaşi mare hotel, doar că un pic mai ieftin, mai operativ, cu mai puţină morgă. Mai târziu mesele scunde, scaunele joase, comode, au fost înlocuite şi s-a dus farmecul. Karra, cu ciupercuţele în sos în faţă, reluă discuţia. Repetă că nu te poţi realiza cu adevărat decât în Capitală.

Că Pictorul nu e îndeajuns de ambiţios şi că A.E.B. e de aceeaşi părere. Pictorul ripostă că puţin îi pasă de ceea ce se înţelege prin „a te realiza”, că el nu ţine să se realizeze cu orice preţ. Gazela zise că în schimb ea ţine să reuşească total. Mai mestecă puţin, medita puţin, faţa iei frumoasă cu ochi luminoşi, seninii (aparenţă?), alungiţi în tâmplă (şi cu ajutorul *creionului),* se adumbri. Îi reproşa Pictorului că în vara trecută nu izbutise să ducă la bun sfârşit „Legenda zborului”. Începuse pânza aia acolo, la „Cabana Gazelei”, dar o lună nu-i fusese suficientă pentru a o desăvârşi. Pictorul medita şi el

un pic şi dădu replică.

— *Nu poţi desăvârşi ceea ce din capul locului ai conceput eronat!*

— Eu vreau să ajungi în are, fragilul *meu!*

Pictorul ridică ochii din farfurie şi câtva timp o studie, ca pe o mare străină, ca pe o Mare Necunoscută.

— Am fi prea mulţi *mari* în familie, zise. Eu nu prea ştiu ce înseamnă să ajungi mare, şi chiar de aş şti, nu am idee dacă m-ar amuza. Cât priveşte „Legenda…”. Îmi e prea scumpă această temă, pentru a o trăda.

— Ce înseamnă *a trăda o temă?*

— A o – trata necorespunzător.

— Foarte abstract!

— Şi de ce nu? Pot fi şi ceva mai concret… Dacă tu ai trece „partitura” Ofeliei sau a „pescăruşului” pe un registru comic, cum s-a şi încercat, ştii doar, ai trăda subiectul, adevărul, intenţia auto-ndu-i. Eu încă nu ştiu exact, *nu văd* cum trebuie să arate, aşternută pe pânză „Legenda”. Tu cunoşti povestea celor cinci avioane pierdute, cartea mi-ai adus-o în iarna aia… iarna aia de neuitat… Dar noi am complicat

niţel povestea, avioanele s-au transformat în păsări, păsările au devenit *umbrele unor lumini…* şi nu ştiu cum să îmbin culorile şi contururile, pentru ca avioanele să aducă a păsări, păsările a *umbre luminoase…* nu ştiu ce culoare ar trebui să aibă oceanul şi cerul, nu ştiu cum trebuie să arate orizontul, orizontul pierdut.

— Dar mi-ai spus că acum destui ani, aii, făcut pe moment schiţa iniţială ce i-a plăcut lui A.E.B.

— Era doar peniţă, şi pentru ceva creionat în grabă, mai mergea.

— Ţi-ai pierdut spontaneitatea, inspiraţia?

— Deh! Poate…

— De ce nu continui seria de desene gen „Orizontul pierdut sau ororile războiului”?

— A fost o izbucnire de moment. Nu e vocaţia mea – dacă am vreuna. Nu vreau să fac cu orice preţ ceva ce mă-e străin! Nu vreau să pubile sau să expun cu orice preţ. Desenele alea au fost urmarea unui şoc ce l-am avut. Au venit de la sine „desenele.

— Eu nu-ţi mai dau emoţii? Nu-ţi produc şocuri? Nu mă mai iubeşti?

— Tu nu eşti nebună, Gazela *mea,* o învălui Pictorul cu blândeţe. Dacă fac ceva, să fie ceva demn de tine.

— De ce nu-l pictezi pe *Ambasadorul jocului?* L-ai întâlnit ochi în ochi, deci ştii cum arată, iar el, dacă e să credem totul, te-a căutat şi acum un sfert de veac, poate şi mai nainte, şi acum recent...

— E un alt subiect pe care nu vreau să-l trădez.

— Dar când vrei să realizezi toate acestea? La adâncă bătrâneţe?

— Da, eventual şi atunci, dacă apuc bătrâneţea adâncă... Sau niciodată.

O altă dispută se înfiripă târziu după ce se întoarseră de la spectacol. Cinau iarăşi la aceeaşi braserie. Pictorul făcu o remarcă, însă nu pe ton de Arţag ci mai mult bine dispus. „Tot timpul, dacă nu greşesc ai fost ou ochii1 pe mine. Îţi simţeam privirea. Cred că n-ai înţeles nimic din piesă”. „Cam aşa e, recunoscu Gazela. Şi-am mai spus, Sanda e unica femeie pe care aş fi cu adevărat geloasă. Am vrut să observ cum reacţionezi când ea e în scenă”.

— Şi ce ai observat? fu Pictorul curios.

— N-am reuşit să citesc nimic pe figura

ta. Asta mă şi supără. Pictorul, nu tocmai glumeţ din fire, o întoarse iar pe glumă;

— Cunoşti deosebirea dintre un nebun şi un psiho… şi un om nervos?

— Nu! N-o cunosc!

— Un nebun ar spune: doi ori doi fac cinci, dar nu-mi pasă. Iar un om nervos zice, zgâlţâindu-se tot: doi ori doi fac patru, însă teribil ce mă enervează!

— Prin urmare eu sunt sau nebună sau o „psiho”, sau o „oamă” nervoasă?! Aici ai vrut să ajungi!

— Ai tras o concluzie greşită, draga mea… De ce eşti atât de trufaşă?

Ochii Gazelei scânteiară.

„Ştiu că sunt trufaşă… Dar sunt fiica Domnului. Dacă nu mă voia trufaşă, de ce mi-a trimis arhanghelul său strălucitor şi sfintele sale înveşmântate în lumină? De ce mi-a îngăduit să-i conving pe toţi acei pe care n-am convins – şi erau la fel de învăţaţi, la fel de înţelepţi ca şi voi – că eu sunt aceea care trebuie să port o armură frumoasă, dăruită de regele meu, şi-o spadă neînduplecată, şi tot eu aceea care să-i călăuzesc pe viteji în mijlocul vălmăşagului, bine înfiptă în şa? N-avea decât să mă lase

în pace să-mi păzesc oile şi să torc lângă mama, şi n-aş fi devenit niciodată trufaşă…”

— Frumos, zise Pictorul. E teatru.

— Da. Cuvintele Jeannei d’Arc. Am să joc acest rol. De multă vreme mă pregătesc pentru acest rol. Am să joc personajul Ioanei din „Ciocârlia”, de Anouilh!

— Sunt convins draga mea Karra.

— Cum eşti convins? De ce eşti convins?

— Fiindcă tu reuşeşti tot ce-ţi pui în cap…

Din fericire baricada zăpezilor fu înlăturată şi cei doi se întoarseră la Cluj, fără alte ciocniri esenţiale. Noul contact cu marile scene ale Capitalei avură asupra Gazelei un efect negativ – sau pozitiv – cine să mai facă deosebirea. Trezi în ea noi energii şi ambiţii, dacă începeau şi altele faţă de câte avusese până atunci. Ea îşi propuse să ajungă niciuna, nici alta, decât prima actriţă a ţării. VEDETA absolută. Ce-şi propusese Pictorul? Nu mare lucru. Reproşurile Gazelei cu privire la lipsa lui de ambiţie, rămaseră fără ecou. El uită totul. Poate era înzestrat cu o memorie „selectivă”, reţinea doar ce trebuie reţinut, sau ce îi convenea.

După un somn straşnic (e mai bine acasă, cât de modestă o fi casă, decât în cel mai select hotel), dimineaţa Pictorul ieşi în stradă, în scurta sa îmbălnită, cu bocanci de sky pe picior şi-n capul gol. La Cluj abia de ninsese, picase în schimb gerul, pe cer atârna o sugestie de lună, ce o fi căutând aici, de ce nu se află de cealaltă parte a planetei să lumineze beznele de-acolo? şi era plăcut să urmăreşti cum respiraţia ţi se preface în ceva „concret, vizibil”. Pictorul merse voios, pe jos, până la marea intersecţie Doja cu Bariţiu, aici se opri, se uită la ceasul purtat mereu invers, ca şi Gazela. Devreme. După o ezitare, merse înainte, iar sub fereastra Poetului ezită iar. Se decise, urcă scările. Poetul îi deschise imediat învelit în unul din halatele sale de casă – avea peste un milion! – iar Pictorul nici măcar unul, şi-i întinse mâna prezentând un obraz neted de om lipsit de vicii. Pictorul se bucură. Intră în odaia sofisticată a Poetului.

— Hei! Ai profitat de înzăpeziri, ca s-o faci lată prin Bucureşti!

— Ia ascultă, Poete. De unde ştie *aeb* despre „elementul gamma”?

— Eu în orice caz nu i-am vorbit, răspunse Poetul, înăorindu-se puţin. Şi de fapt nici nu ştiu prea bine ce e cu „elementul” ăsta!

— Bine, nu te scorţoşi, s-o lăsăm baltă. Cum stai din acest punct de vedere? şi Pictorul atinse cu unghia un pahar umplut pe jumătate – cu apă.

— Ce e cu tine? Ai venit să mă insulţi de dimineaţă?

— Nu te insult. Întrebarea are un schepsis. Răspunde-mi.

— Stau bine. Modaraţiune. Aşa cum m-ai lăsat.

— Atunci, O.K. şi scoase la iveală, din buzunarul interior al scurtei – încă nu se dezbrăcase – o sticluţă plată. Asta nu e otravă ci băutură bună, adevărată, fortifiantă, am adus-o special pentru Marele Pirat al Inimilor, tocmai din Bucureşti, la sugestia Gazelei. Se pare că nu e bine s-o iei de dimineaţă, iar noi nu o vom „lua”, ci vom ciocni elte un păhărel. Un păhărel nu strică, va să zică…

Spunând aşa, Pictorul nu era tocmai convins. Dacă prin acest serafic păhărel, luat de dimineaţă va isca o nouă criză celui

mai bun prieten? Dar, în acelaşi timp era şi o încercare: va şti să se oprească?

— Ţi-e foame? întrebă Poetul.

— Categoric, nu. Mi-a făcut nevasta o ratotă specială, trei ouă, brânză de oaie, o limbă de smântână deasupra – specialitatea casei. Unul din avantajele căsniciei. Dar tu, sărimanule? Eşti, în continuare părăsit de toate femeile din lume?

— Vai, nu... mi s-a întâmplat că... Pregătindu-se să asculte relatarea Marelui Pirat al Inimilor, Pictorul se scotoci prin buzunare după o batistă. Odată ou batista pe covor căzu un *maldăr.* Dacă evenimentul se petrecea în altă parte... Poetul holbă ochii, Pictorul râse, banii nu-l lăsau rece pe Poet, acesta e adevărul, dar pe cine-l lăsa rece? Pictorul se suflă zgomotos, îşi reaşează buzunarele şi-l ascultă pe Poet. Complicaţiile sentimentele ale acestuia îi creau o bună dispoziţie. Dispunea Pictorul şi de o doză de răutate, să-i spunem mai subtil, malfiţie? Puţin probabil. Greu de stabilit. Marele necaz al Poetului consta că, pornind de la o mică aventură, aşa zicea că ar fi dorit el, toate căpătau amploare, se pluridimensionau, mica aventură se

transforma obligatoriu în sentiment, iar de la sentiment pornesc şi complicaţiile, gelozia, (reproşurile), punerea pe tapet a uluitoarei, paralizantei întrebări pe când şi mariajul? Teribilă, inhibantă întrebare pentru un ins ce se jurase a rămâne celibatar. Exprimându-şi oful, poetul se spiţa în faţa oglinzii foarte migălos. Cu aceeaşi râvnă şi pricepere preoţii îi „împăiau", sau dacă doriţi, îi îmbălsămau pe fără. (Faraoni.) Complicaţiile sentimentale şi chiar cele alcoolice, nu-l împiedicau pe Poet să rămână unul din cei mai eleganţi bărbaţi din lume. După Fred Astaire. După Frank Sinatra. După „Kafka", bineînţeles.

După ce luară şi al doilea păhărel, şi ultimul, porniră spre slujbă. Acolo, pe biroul cel mare al marelui şef Pictorul depuse ceea ce-l stânjenise teribil în buzunar şi abia acum constată că se simte cu adevărat bine. Nu e nicio scofală să porţi asupra ta sume enorme (???).

A.E.B. convocă *poeţii* la o scurtă şedinţă. Pictorul relată, cu zgâreenie ce văzuse şi ce făcuse la Bucureşti.

— Ai lucrat bine, în ciuda înzăpezirii, constată marele şef. Bravo *poete!* Poate ne

dai şi o cronică dramatică? îl atacă apoi pe celălalt, pe Poet. Ce e, poete? Văd că ai un costum nou. Bravo şi ţie. Câtă vreme cheltuieşti banii pe stofe, nu-i cheltuieşti pe băutură. L-am cunoscut pe dr. Martinescu al cărui! pacient ai fost. Sper că doar atât: *ai fost.* E un om de treabă. Sper că nu eşti supărat pe el?

Poetul răspunse;

— *„Mieux vaudrait un sage ennemi!”*

Un alt capitol

Vara următoare Gazela îşi petrecu tot concediul la Bucureşti, iar Pictorul se duse în concediu ia „Cabana Gazelei”... Câteva zile poposi aici şi Marele Pirat al Inimilor, însoţit de ultima sa „complicaţie”, apoi „piratul” se duse, luă şi „complicaţia” cu el – plecau la mare, – Pictorul rămase singur. Nu chiar singur de tot şi definitiv, şi el era un pic „pirat”.

Poetul se mai îngrăşase niţel, nu mult, cât să-i stea bine, dar bineînţeles nu crescuse şi-n înălţime, far decât numa cât în greutate, între el şi Pictor rămânea aceeaşi diferenţă de un cap, amănunt ce nu împiedica marea lor prietenie.

Nici măcar elementul „gamma” nu-i

înstrăinase. Înainte de a pleca, Marele Pirat îşi aţintise privirea în ochii Pictorului încercând să descifreze ce ascundea faţa aceea nepăsătoare (sau împietrită? „Pădurea împietrită”, pădurea blestemată...) în vreme ce Poetul încerca această radioscopie psihologică (îşi închipuia că, după contactul cu psihiatrii ştie totul în acest domeniu, caraghiosul), „complicaţia” Poetului, pregătind rucsacurile, lăcrima (ori juca teatru) în urma unei fraze cam neglijente a „piratului”. Sensibilă, „complicaţia”, ca orice „complicaţie”.

Pictorul, împreună cu Poetul, se îndepărtau de cabana cea mică în direcţia muntelui, a pădurii. Dinspre codrul acela damnat aducea vântul miresme de iarbă, ferigă, sălbătăciune, sălbăticie, iar, între acestea, mirosul de ars. Plouase dezlănţuit în noaptea trecută, dar trăsnetul abia lovise pe ici pe colo. Poetul se opri şi-l examina iar, făcând pe deşteptul, pe amicul său (cel mai bun).

— Ce-ar fi să o-ntinzi ou noi la mare? Ce naiba să faci singur aici? Dacă nu ai bani...

— Mereu banii! Ani bani! îl respinse

Pictorul. Şi nu mă amuză marea.

— Dar cele cinci păsări, deasupra mării…

— Deasupra oceanelor lumii!

— Deasupra tuturor oceanelor şi a infinitului…

— … tuturor oceanelor universului, şi mai du-te la drakku! Poetul se feri să pronunţe numele Gazelei, din delicateţe, nu prea ştia bine ce se întâmplase, de ce Pictorul e aici, Gazela – unde? iar explicaţia ce şi-o oferise, ca pe un desert, îngheţată cu frişca de vanilie, îngheţată ou fistic, simplistă din cale-afară, era că această despărţire (dacă e chiar vorba de o despărţire!), dintre doi oameni ce păreau parcă anume alcătuiţi unul pentru celălalt, nu era decât urmarea nechibzuitului pas ce poartă numele de căsă.

Avea, Poetul, ideile sale fixe. Dar poate că nu greşea chiar totdeauna.

— Să fi rămas pentru totdeauna amanţi! izbucni Poetul. „Logodnică de-a pururi, soţie niciodată”.

— Ce tot îndrugi, netrebnice!?

— Arghezi a spus-o. E frumos aici, constată Poetul. Cu o condiţie: să nu fii

singur.

— Eu oricum mă pregătesc pentru *singurătatea care va veni.* Pictorul pronunţase cu o anumită blazare aceste cuvinte, dar

Poetul le digeră greu. Se sperie. „Ascultă! Nu vorbi aşa! Eu n-am uitat ce ai făcut pentru mine. Cred că dacă nu-ţi riscai pielea şi gâtul, şi acuma mă aflam acolo”.

— Pe drakku! Eu am făcut-o din spirit de aventură…

— Ce? Tu? Aventură? Ştii ce? Las naibii marea şi rămân aici, cu tine.

— Pe post de dădacă? Abia acum te voi duce la amicul Martinescu. Haide, haide *poete,* să poftească toţi la un plan de lucru! Nu deveni lacrimogen că nu-mi convine. Te vei duce pe litoral, cu amica, şi vă veţi distra. Nu-mi purta de grijă, nimeni să nu-mi poarte de grijă, mă descurc eu!

— Singurătatea care va veni! Ce înseamnă asta?

— Am glumit, prostule. De unde singurătatea? Cabana cea mare începe să intre în modă, cum intră fustele lungi sau scurte, tocurile înalte sau aplatizate. Ţinutul colcăie de vilegiaturişti, merg acolo, iau un

păhărel, îmi plimb ochii *de aur* printre mese – crezi că nu ştiu cum vorbiţi voi despre mine? ce, numai *aeb* are voie să ştie totul? îmi plimb ochii, pipiţele cad ca muştele. Mă duc la pescuit, îl am pe badea Samoilă şi bărcuţa lui, ne vom strecura încet printre acele anormale trestii, ce numai în deltă se mai întâlnesc, dar aici toate sunt anormale, le vom asculta şoaptele, în vreme ce tu vei asculta strigătele individei pe care ai adus-o aici, spre indignarea tuturor.

— Să ştii că te torn lui *aeb,* şi vei ajunge la Martinescu!

— Nu te mai prosti, *poete*! mai bine du-te şi o potoleşte pe cretina aia…

— Îţi interzic…

— Nu-mi poţi interzice nimic. Vedeţi-vă de drum! Până una alta, dacă o iubeşti atât de mult, spune-i o vorbă dulce, adineaori ai jignit-o, şi n-ai voie, nu ţi-e nevastă… încă. Ai drepturi limitate faţă de ea – acum te-am citat pe tine.

Înfuriat, Poetul porni înapoi către „Cabana Gazelei”. Câteva minute mai târziu cele două rucsacuri, Poetul şi „complicaţia” îşi luau rămas bun de la Pictor, rămasul bun se tot lungea iar Pictorul îşi Trecea plictisit

greutatea de pe un picior pe altul. Despărţirile de orice fel trebuie să fie scurte şi cu vorbe cât mai puţine. Privi soarele şi umbrele lor, a celor trei, ca şi cum după poziţia lor ar fi vrut să-şi dea seama cât e ora, iar nu după ceasul purtat cantotdeauna invers. „Dacă nu vă grăbiţi, pierdeţi cursa”, zise. „Avem timp din belşug, i-o întoarse Poetul. Dar tu ce faci, ne goneşti?” „Da’ de unde?! însă am întâlnire cu badea Samoilă şi amândoi avem întâlnire cu o ştiucă de douăzeci de kile pe mijlocul bălţii mari…” „Ştiuca mai poate să aştepte”, încercă să pară degajată amica. Poetului.

Şi, în sfârşit, el. Doi plecară.

Când vin remuşcările, când îţi dar seama că a trecut atâta timp, că ai irosit atâta timp, aproape tot cât ţi-a fost dat, când constaţi că nu mai ai un cap compas, de obicei este prea târziu. Ajutor! Ajutor!

Pictorul, cu privirea pierdută, nu observase că Poetul se oprise la mică distanţă, îşi pusese ochelarii şi-l privea.

— Ce e cu tine? strigă Poetul. Cu cine vorbeşti?

— Te-ai îmbolnăvit de prea mult spirit de observaţie:

— Să ştii că plec cu inima strânsă. Am să-ţi scriu. Te rog să-mi răspunzi!

— Pe naiba, nu! răspunse Pictorul. Poştaşul nu ajunge niciodată până aici, iar eu nu merg până în sat *numai pentru atât!*

Acestea fiind comunicate, se despărţiră în termeni glaciali, cum se spune, şi vina era doar a Pictorului. Cam o săptămână mai târziu atenţia Pictorului fu atrasă de păcănitul unui motor în doi timpi. Cineva conducea cu abilitate o motocicletă pe cărarea ce deriva de la drumul mare. Năluca roşie făcu un mare ocol, pentru a trece apele pe podeţ, turcă lejer, se opri brusc în faţa cabanei mici. Mă-tilda Kuţulakis tăie contactul şi cu o mişcare energică săltă motocicleta în furca ei. În pantaloni, cu o cămaşă bărbătească bleu, prevăzută la umeri ou epoleţi, cu părul strâns într-un coc mare, Matilda pierduse mult din sobrietatea ei de zile festive, câştigând în graţie, doar atât, nu şi în frivolitate.

Cercetând-o iarăşi, Pictorul căută în zadar trăsăturile forţate, stridente ale fratelui ei.

— Bună! Mi-a telefonat la dispensar

Gazela. E îngrijorată că nu răspunzi la scrisorile ei. *Medica* veterinară îşi făcu de lucru, fără să fie necesar, la robinetul ce închidea şi deschidea drumul benzinei din rezervor către motor, apoi îl examina direct, fără sfială pe Pictor.

— Gazela spune că nu stai bine cu ochii. M-a căutat la telefon.

— Cu ce nu stau bine?

— Cu văzul.

— Ce se întâmplă? Pe toţi i-a apucat… stenahoria? Gazela fabulează. Nu e degeaba o Mare Actriţă. Văd mai bine ca oricând. Văd şi ce nu e necesar.

— Şi cam ce vezi? întrebă sora actorului.

— O femeie interesantă, o motocicletă, pe un fundal de peisaj… Se încadrează perfect în peisaj.

— Motocicleta?

— Şi femeia…

Matilda acceptă fără ifose complimentul şi precizarea. Şi preci**za** la rându-i:

— Sunt sigură că nici nu ai citit ultimele ei scrisori. Gazela se luptă acum ca să obţină un rol important într-un film important. „Se luptă!” gândi Pictorul. E atât

de ambiţioasă, Gazela! Matilda trecu la un subiect cu totul prozaic. Ţi-am adus, zise, nişte carne proaspătă, foarte proaspătă. Haide să preparăm nişte grătare, nici nu-ţi închipui cât apetit îţi provoacă scuturăturile pe drumul ăsta infect.

După ce mâncară, Matilda îl duse pe Pictor, pe şaua motocicletei, în spatele ei, către satul al doilea şi se plimbară pe balta mare în bărcuţa lui badea Samoilă, iar înainte de a se înnopta cu totul sora lui Kuţulakis se instala iar în şaua *Jawei* („Trebuie să nască două sau trei vaci şi o iapă”); avea de parcurs până-n „parohia” ei vreo treizeci de kilometri. Pictorul urmări punctul luminos al farului, îndepărtându-se. Înainte de plecare Matilda întrebase: „Nu ţi s-a făcut dor de oraş?” „încă nu”, i-a răspuns Pictorul. De altfel oraşul avea să vină la el, mai curând decât se aştepta!

Într-o zi Pictorul observă o trombă de praf la orizont. Ce se întâmpla? Se iscase din senin un *tornado?* Mult mai rău. Ce poate fi mai rău decât un *tornado?* E limpede, o caravană cinematografică. Şi „caravana” se îndrepta în trap săltat spre pădurea blestemată. Dintr-o maşină

descinse Gazela, îmbujorată, îmbrăcată cam pestriţ, vizibil fericită.

— Am obţinut rolul! Nu-i aşa că-i minunat, fragilule? Rolul nu prea-mi place, dar trebuie să încep cu ceva!

Cu, sau fără deosebită plăcere, Pictorul strânse mâinile celor din „Caravană”. Posibil că mulţi nici nu pricepură că individul antipatic, ou mutră de huligan, e chiar soţul protagonistei. **Ce** importanţă avea?

Importanţă îşi dădeau cinemaitografiştii, toţi cu nişte şepci fistichii, terminate în enorme cozorocuri, afişând ifose de parcă fiecare, ele la potrivitorul de şuruburi, până la director, ar fi fost măcar un Hitchcock. Hm. Tot ce se poate.

— De ce eşti atât de distant cu ei? îl mustră Gazela pe Pictor.

— Eu nu mă pricep să spun vorbe drăguţe. Nu-mi place banda aste. Totdeauna încep cu **maire** tam-tam să aştearnă un film, fac declaraţii, şi ce iese până la urmă? Un fâs sau nici măcar atât.

— Şi eu fac parte din „bandă”. Eşti rău! Sau, te pomeneşti, invidios!

Pictorul o scrută pe iubita *lui* Gazela ou ochii săi de *aur,* iar Marea Actriţă simţi întreg dispreţul şi întreg aurul… Gazela, marea lui iubire îl simţi cu totul îndepărtat. Încercă să dreagă lucrurile, dar mai rău le încurcă. Ascultă, fragilul *meu,* clacă vrei, înţelegi, poţi căpăta în acest film un rol mic, un rol oarecare, chiar şi de figurant, şi pentru asta se plăteşte, dar mai ales vom fi împreună, am şi aranjat, **au** nevoie de bărbaţi bine, iar tu… Pictorul îi întoarse spatele.

Gazela îl regăsi la sfârşitol zilei de lucru pe „balta mare”, pescuind liniştit cu badea Saonoilă. Pictorul, frumos bronzat părea mai nepăsător ca oricând. Gazela făcuse rost de a bărouţă şi un vâslaş. Gazela ştia să facă rost de orice!

Cele două bărci se aliniară (spre indignarea lui – badea Samoilă, că tulbură apele!) într-un golf – haide să-i spunem lagună – împrejmuit de stufăriş. Printr-un miracol al naturii, o bucăţică din Deltă **se** transferase în podişul transilvan. Cinci lişiţe **se** lăfăiau prin apropiere, diepărând în adâncuri, ivindu-se iar. Da, cinci, însă nu păreau să-şi fi pierdut capul compas. Se

pare că lişiţele nu-şi pierd niciodată capul compas.

Vâslaşul, un tânăr angajat de Marea Actriţă, îl salută pe badea Samoilă şi, separat, pe Pictor. Chestie de educaţie.

— N-ai vrut să semnezi contractul acela! Păcat. **Am** fi rămas multă vreme împreună. Dar acum… Mâine plecăm. Dui Matei (unul din şefii filmului) nu-i convine lumina de-aici.

— Poguibă-n ciuperci! se exprimă huliganic Pictorul. Îmi pare bine că se cară toţi, ar fi fost în stare să infesteze ţinutul.

Marea Actriţă îi făcu faţă.

— Dacă lui Matei îi convenea lumina, rămâneam mai multă vreme ou tine, aici.

— Nu mă interesează părerile lui Matei cu privire la lumină şi chiar cu privire la întuneric. Şi decât să rămâi aici cu toată banda, mai bine lipsă.

Gazela îl privi pieziş, luă definitiv o hotărâre, dar spuse cu totul altceva:

— Atunci ne vedem în curând la Cluj, fragilule.

Nu părea nici veselă, nici tristă. Pe figura ei nu strălucea bucuria naivă şi oarecum pură de a face „primul film”. Dar

nu părea nici resemnată. Gazela, resemnată?! Acum devenise impersonală. *Barca ei se îndepărta încet…*

Iată că pleacă! Marea şi singura iubire adevărată a vieţii mele. Cu ce am greşit eu, faţă de cer, faţă de pământ, faţă de văzduh, faţă de infinit, şi mai ales faţă de cele cinci *umbre ale unor lumini,* ca să mi se cuvină această pedeapsă. Aceste pedepse. Ajutor! Ajutor! Şi mai gândi: „Ia să termin cu «monologurile interioare» –, cu teatrul. Să nu mă tâmpesc, să nu devin un Comei Kuţulakis!”

Badea Samoilă se îmbunase între timp.

— Frumoasă nevastă ai, domnule. Şi pe deasupra, *actoriţă.* Nu ţi-e inima grea s-o laşi să plece supărată? Şi nici nu se duce singură.

— Muieri găseşti pe toate drumurile, cită Pictorul tâmpenia unui tâmpiit. Părea nepăsător, mai nepăsător decât piedestalul pe care s-a aşezat statuia „Nepăsătorului”. Seara, când traseră bărcuţa la mal, bătrânul Samoilă şi ucenicul său în ale pescuitului, merseră ca-ntotdeauna la bufet să alunge din oase umezeala apei. Pictorul nu depăşise niciodată măsura în ceea ce

priveşte spirtoasele, dar acum badea Samoilă, analfabet, în ciuda faptului că analfabetismul fusese stârpit, om *înzestrat* cu păcate, dar şi cu o înţelepciune „ancestrală”, bunătate şi spirit de observaţie natural, nu câştigat, simţea ce se petrece cu Pictorul, îl privea pe sub sprâncene, convins că acesta se va face criţă, cum deşerta păhairiu după păhariu după ce se despărţise „în duşmănie” de nevastă-sa şi calcula unde **să-l** culce, în casa nouă ori în casa veche şi în care *sobă* anume să-l culce, dar Pictorul se ridică senin şi liniştit, zise noapte bună şi pomi către „Cabana Gazelei” sub un cer plin de stele. Ajunse şi constată că, fără să mai aştepte ziua următoare, „caravana” o tuli se Ezită între cabana-eabană şi cabana neveste-sii. Se opri să se gândească şi să admire cerul. La cabana mare ar fi putut să schimbe o vorbă, să mai bea… Nu. Nu.

Pictorul aprinse lumina şi căută un bileţel, un semn, un bileţel lăsat de Gazela. Nu găsi aşa ceva.

Ce ar fi dorit să găsească Pictorul. Variante.

1. Fragilule! Te iubesc mai mult decât

oricând! Mi-e dor de tine. Mi-e dor de nopţile noastre de zei! Te rog, te rog, înţelege situaţia. Ambiţia mea e mare, pe cât sunt eu de micuţă. Lnţelege-mă! Abia aştept să ne revedem. Te iubesc şi jur ca această iubire... A ta, pentru întot... deauna, K.

Varianta 2. Dragul meu, nu te-ai purtat corect! Colegii mei sunt oameni sensibili, şi eu sunt foarte sensibilă, de cât timp aştept să înţelegi acest lucru, artiştii sunt sensibili, bieţii de ei, oameni ce abia aşteaptă să le faci un mic compliment. (Dar Pictorul nu era şi el un artist – bietul de el? E drept că nu aştepta complimente.) De ce nu eşti în stare să fii amabil, să faci un mic compliment, să fii bun. Sper că odată cu întoarcerea mea la Cluj toate se vor aplana. Te îmbrăţişez mult, G.

Varianta 3. Iubite soţ! Amândoi am comis o eroare s-o recunoaştem pe faţă, s-o remediem cât nu e prea târziu, cât încă mai suntem tineri, vorba cântecului. Ar fi frumos să te despărţim fără venin, oricum ne-au şi despărţit două hotare, cel al ambiţiei mele, cel al lipsei tale de ambiţie. Aş fi dorit din inimă să te fac fericit, pentru întotdeauna...

Ne vedem, pe la mijlocul toamnei, atunci vom reglementa totul. G.

PS. Te-am iubit nemăsurat, te iubesc încă, dar nu consimt ca iubirea să fie o frână a realizării mele. G.

Pictorul nu găsi niciuna din aceste variante, dar ce găsi el? Cutii de conserve goale, hârtii, cenuşă, pe ici pe colo, sticle goale, *urme statice* şi *urme dinamice* (termeni din criminalistică!) ale cauciucurilor, în general urmele înălţătoare ce le lasă o „caravană" pretenţioasă căutând un loc de filmare şi lumină potrivită, ca şi cum locul iar nu, subiectul şi scenariul, şi interpreţii ar fi pe primul plan. În prim-plan…

Pictorul scoase afară micul aparat de radio portativ şi, coincidenţă, dar coincidenţele sunt mai dese decât ne închipuim răsuci butonul şi răsună melodia aia, „Caravana", de (… ne scapă autorul, ba nu, Duke Elington), şi în sunetele acestui marş prin deserturi, azvârli cât mai departe resturile glorioase ale „caravanei", deşeurile, vrem a zice. Se osteni un pic şi făcu o mare curăţenie, cu toate că ordinea şi curăţenia nu făceau parte din slăbiciunile

sale. Chiar nu făceau. Dar gunoiul lăsat de artiştii puşi pe căpătuială urgentă nu-l suporta.

O fi fost şi rău, şi invidios, Pictorul?

În ziua când trebuia să se întoarcă în oraşul universitar, apăru Cabanierul. Aducea, ca niciodată două mesaje. Chiar două! Cabanie-rul-crab mai îmbătrânise un pic, dar niciodată nu avea să îmbătrânească până la capăt. Era şi el un nemuritor.

Cabanierul şef, şi unicul, al cabanei din preajma pădurii blestemate avea şansa unică de a ou îmbătrâni până la capăt. Dar dacă această şansă o avea şi Pictorul?

Cabanierul intră fără să bată la uşă. Nu obişnuia. Pictorul îşi pregătea un dejun, peşte prăjit şi ce mai avea. Băgându-l în seamă pe Cabanier aşează pe masă sticla ou şlibo. Moş Crab depuse pe masă cele două plicuri şi fără a se jena îşi turnă pe gât că obosise de atâta drum. Aproape o juma de km.

Scrisoarea nr. Unu.

Stimate domnule… (numele Pictorului, cel mic). Mă aflu într-o situaţie delicată…

După aceste cuvinte citite dintr-o scrisoare desigur importantă, privirile

Pictorului se mutară asupra unui alt obiect. Nu obiect, ci câine. Câinele Cabanierului. Un dulău ce nu purta ştampila rasei sale pe blană, prin urmare un câine fără de rasă. Cu altât mai de preţ ou cât el păzea nu numai cabana mare ci şi cabana Marii Actriţe, efeotuând, mai ales noaptea, navete între cele două aşezăminte, şi lătrând la lună. Fiind fără de rasă, avea un nas de invidiat şi un lătrat înfricoşător, ca hohotul unui strigoi într-un dom pustiu. Având cele două scrisori importante sub mână, Pictorul, neserios ca un… se gândea acum la cu totul altceva, neimportant. Se gândea că acest câine important – din care punct de vedere, al oamenilor, al propriului său cuget? – nu avea un nume, în afară poate de „cuţu”. El purta cu onoare titlul de câine – câine, ca şi cabana – cabană şi stăpânul acestui câine – câine, om realist, ou *toate* rădăcinile în pământ, ca un arbore (ca un arbore bătrân!! Altă capcană), spuse cu un glas ce merita să fie înregistrat pe un mag. Cabanierul era un tip imposibil, totuşi el se înţelegea cu Pictorul, alt tip imposibil şi deci spuse pe un ton imposibil:

— Domnule! Aveţi nişte scrisori în

mână. Eu m-am ostenit să vi le aduc. De ce nu le cetiţi? De ce beliţi ochii la câinele meu?

— Eu sunt propriul meu câine, răspunse Pictorul.

Nu se ştie dacă să prins la subtilitate, sau nu, Cabanierul. Poate că nici nu avea chef de subtilităţi, sau pur şi simplu, după cum se exprimase, era un om sănătos… Iar Pictorul mârâi iar, ca în.ro manele de aventuri; „Ha? He, he! Ce? Nu sunt eu un câine sănătos? Nu e câinele tău un om sănătos?”

— Câinele meu rămâne câne. Să-mi mai torn. Cetiţi scrisorile!

Stimate1 domnule.

Mă aflu într-o situaţie delicată. Gazela mi-a cerut (de unde acest drept de a cere? Gazela mede că i se cuvine totul!) să ve-ghiez asupra dumitale. Îmi dau seama că sunt în acest moment rea, deşi în general, mă cred mai curând nepăsătoare. Nepăsarea ar fi poate singura coordonată ce ne apropie, încolo suntem depărtaţi ca două stele din două universuri diferite. Deşi, în alte împrejurări două stele foarte îndepărtate se pot apropia una de alta.

Cred că viaţa, nu chiar viaţa, ci nodurile ei tenebroase trebuie tratate cu nepăsare, cinism şi humor. Iată că ajung la subiect. Gazela nu are să revină la Cluj decât pentru a-şi lua unele lucruri. Nu va rămâne. Sunt rea? Dar dacă ea, Gazela, e şi mai rea? De ce spun şi pun întrebări? Fiindcă sunt purtătoarea de cuvânt a Gazelei şi nu mă complic, prea mult prin fiorduri verbale. Fratele meu, a fost iubitul soţiei dumitale, iar eu, sora fratelui meu, ar trebui, în planurile „mărinimoase" ale Gazelei, să fac un pas şi să-ţi devin amantă, o amantă ce consolează, grozav rol. Eu nu cred că ai nevoie de consolare, la cererea soţiei! La mărinimia soţiei! Sunt absolut convinsă că faci parte din acea categorie de oameni ce nu au nevoie de nimic!!

În orice caz, dacă ai nevoie de ceva, ştii unde mă poţi găsi.

Am văzut lupi, (îşi aminti Pictorul.) *Venind către mine, Erau aproape, Tot mai aproape, li simţeam.*

Goneau pe urmele mele.

Şi tare-mi era frică, încremenisem de tot!

Am omorât unul.
Al doilea a fugit
A fugit de nu s-a mai văzut
De frică!
Şi eu am fugit.
Am fugit de nu m-am mai văzut. Şi eram mulţumit, Foarte mulţumit, Că am fugit!

— Un cânitec al eschimoşilor, fragilule, explicase Gazela. Despre lupi… Şi despre tine… Şi – despre mine. Şi-l privise cu tristeţe Gazela, din fereastră. Noi însă nu vom fulgi, deocamdată unul de altul, şi are să ne pară rău. Mai ales ţie are să-ţi pară rău!

Cu această amintire Pictorul desfăcu al doilea plic, în vreme ce Cabanierul continua să-şi răcorească gâtlejul. Iubite soţ, întrucât lucrurile stau aşa cum stau, m-am gândit să fiu limpede. „Orizontul” tău e invizibil, pe când al meu e vizibil şi concret. Nu pot să renunţ la el. Nu port să renunţ la marile scene. Nu pot să renunţ la celebritate. Dragul meu fragil, într-adevăr fragil, eu te-am prevenit de la început, nu vei fi multă vreme fericit alături de mine. Fiindcă nu se poate. O femeie ca mine nu încerca s-o legi

de bucătărie sau de pat. O femeie ca mine aparţine fiecăruia şi totuşi nimănui. E adevărat că tu nu ai încercat să mă legi, dar *tu nu ai încercat nimic. Tu nu ai ambiţie.* Aş fi vrut, cât aş fi vrut, să ajungi mare, dar orizontul tău a rămas şi rămâne invizibil…

Nu îţi ascund că prietena mea, a noastră, Matilda K., este la curent cu evoluţia, dacă se poate numi evoluţie, evoluţia căsniciei noastre. Am rugat-o să nu te piardă din ochi. Mai exact, i-am sugerat să te consoleze. Ea a avut o tresărire de mândrie, acum o ai tu. În lipsa ambiţiei, eşti mândru, şi la ce-ţi foloseşte? De ce nu să te consoleze Matilda, de ce nu? Şi ea este lipsită de orice fel de ambiţii.

Iubite soţ, nu cred că ne vom mai vedea, mai exact, aş prefera să nu ne mai vedem, în felul acesta vom evita situaţii stânjenitoare, nedemne de noi, de ceea ce a fost între noi. Într-o vreme tu ai făcut din mine o femeie fericită. Nu e puţin. Paralel cu fericirea de a fi femeie, au crescut şi ambiţiile mele, poate hrănindu-se din fericirea ce mi-ai oferit-o. Omul doreşte mereu mai mult. În orice caz, eu, da.

Încerc să te răsplătesc aşa cum pot, şi

mică, aşa cum sunt. Să nu fii caraghios, lasă orgoliile, tot nu poţi face nimic, totul e hotărât. Eu nu intentez acţiune de divorţ, iar pe tine nu te văd ocupându-te, pentru a doua oară în viaţă, de asemenea nimicuri şi fleacuri. „Cabana Gazelei" îţi aparţine, adică ne aparţine, însă de fapt e a ta. Tu i-ai dat numele, Taroa! Fleacurile mele ce au rămas în str. Grigorescu, aruncă-le. Dacă totuşi vei intenta acţiune de divorţ, nu se schimbă nimic, voi pierde procesul, aşa cum m-a informat avocatul *meu,* ceea ce-mi chiar convine. Dragul meu, te-am iubit atât de mult, dar sunt prozaică şi practică şi ambiţioasă, eu vreau mult, tu artă înţelegi? Tinereţea unei femei, mai ales a unei actriţe, e atât de scurtă! Mi-a spus-o deja Marilyn! Ea are dreptate, ea *ştie.* Iar eu mi-am cheltuit deja o bună parte din tinereţe! Vreau marile scene! Vreau să alerge după mine Televiziunea! Vreau aplauze, vreau gloria! Vreau mulţi admiratori şi, culmea meschinăriei, vei gândi, vreau multe femei invidioase sau geloase.

Pe când tu? Urmăreşti un „orizont invizibil" sau nişte păsări ce şi-au pierdut capul compas... cândva mi se părea foarte

romantic! Poate că, la modul absolut, eşti mai mare decât mine, sau vei fi, cândva, dar absolutul vizează viitorul mai riuuult sau mai puţin îndepărtat, eu vreau acum, astăzi, aici. Taxează-mă cum vrei, meschină, profitoare, egoistă, dar eu te cunosc, nu mă vei „taxa”, ai să rămâi impasibil, de-ai şti cât am suferit din cauza nepăsării tale – şi, acum e clipa, adio, chiar adio, fragilule!

Gazela, alias Karra, alias Japo (de la japoneză), adio!

Cunosc nu numai aşa-zisele nume de alint ce mi le-ai dat. Despre mine vorbeau alţii, tu nu, ca despre o mare actriţă. Sunt orgolioasă? Da!!! G.

PS. Nu înţeleg de unde vine „Japo”. Semăn eu cu o japoneză? G.

Ce poate supăra mai mult o femeie? Că o urmăreşti ca un câine, fără ştampilă, ca un câine neştampilat, fără rasă, ori că, tot ca un câine – eternul câine – că o urmăreşti cu scene şi din acest punct de vedre o mai şi corecţionezi din când în când cu palma sau pumnul? Că eşti un blestemat de beţivan? Că o înşeli? O, doamne, Gazela s-a supărat pe mine fiindcă am mimat nepăsarea! Ajutor! Ajutor! Ajutor!

Cu acest strigăt, cu cele câteva lucruri – puţine – pe care şi le adusese cu sine, cu scrisoarea Gazelei şi Gazela scrisorii şi epistola Matildei Kuţulakis prin buzunare, Pictorul reveni la Cluj în ziua şi ora fixată, pentru a-şi relua slujba. Zăbovi puţin în camera lui şi a Gazelei dar nu mai suportă singurătatea şi se duse la cel mai bun prieten al său. Avu norocul şi nenorocul de a-l găsi acasă, îl găsi pe acesta în toane foarte rele.

— Să nu crezi, zise Poetul, că există doar elementul gamma”! iată că a apărut şi „elementul beta”!

— Aşa, păru să se mire Pictorul, şi plecă.

Poetul, acum el nu rabdă să fie singur, zbură după amicul său, îl urmări, Pictorul mergea înapoi acasă, Poetul intră după el, Pictorul nu se miră, nu se mira de nimic.

— De ce nu stai jos? Pot să te servesc cu o ţuică „de coarne”, adusă anume pentru tine din pădurea blestemată…

— Eu, *poete,* îşi urmă celălalt rechizitoriul, n-aş fi dus la casa de nebuni un prieten pentru motivul minor că zăcea torpilat! Şi ce clacă mă pilisem acasă la

mine, în patul meu, fără să provoc nicăieri deranjuri? Dacă mă dădeam în spectacol în public şi făceam scandal era treaba organelor să se ocupe de mine. Dar eu zăceam paşnic, în patul meu, în pijamaua mea, nu deranjam pe nimeni, iar tu m-ai dus la balamuc pe sus, nu ca să-mi faci un bine, cred că încercai să te documentezi pentru „orizontul invizibil”! Acum, *eu,* – mă aflu în evidenţa lor, aşa cum sunt în dosarele poliţiei ucigaşii. Din când în când mă vizitează o asistentă socială, să constate dacă nu cumva dosesc sticle... înţelegi? Mi-ai legat de gât o tinichea, Pictore! Nu-mi pasă că poate ai avut intenţii bune. Ai fost alături de mine, acolo la clinică, mare scofală! Şi cât de patetic, fals patetic, ai ştiut să fii faţă de A.E.B! Şi oare e adevărul? Am trăit zile de umilinţă şi coşmar, iar tu, Piotore te-ai ales cu „Orizontul invizibil” pe care *aeb* a aranjat să se publice la Bucureşti, drept răsplată pentru „generozitatea” şi „abnegaţia” ta! Crezi că ai fost generos şi mare? Aş! Ai procedat ca un „numărător de pârţuri” de rând. Tu ai făcut o plăcută documentare, dar eu?

— Uite aici o ţuică bună, cinstită, „de

coarne”, repetă Pictorul.

— Ţuică de coame? Şi nu se mai rabdă: Coarnele ce ţi le pune nevastă-ta, la Bucureşti?

Prin ochii *de aur* ai Pictorului trecu un fulger albastru. Ar fi trebuit să măture odaia, ograda, strada, cu cel mai bun prieten al său, dar n-o făcu. Era o dovadă de tărie? Nici nu-i replică. Era o dovadă de sălbiciune? Sau, totuşi, de tărie?

Mirat că mai e în viaţă, după cele ce spusese, Poetul declară:

— Nu beau pe teritoriu inamic. Nu ştiu de ce m-am obosit până la tine. Poate fiindcă am dorit să te insult, poate fiindcă a venit şi momentul adevărului. Eu n-am să te iert, şi nici pe dr. Martines-cu, pentru că m-aţi băgat şi maţi ţinut la casa de nebuni… n-am să vă iert, aşa ceva nu se iartă. Nu internezi la psihi un om fiindcă bea! Fiecare trăieşte şi fiecare moare aşa cum îi convine. Fiecare trebuie să aibă dreptul de a alege. Dacă nu e nebun, iar eu n-am fost nebun, dar voi, deştepţilor m-aţi amestecat printre monştri, printre anormali. Aţi vrut să mă ajutaţi! Da? Câtă vreme am stat în „cămaşă” oricare dintre monştri putea să mă sugrume

– au şi încercat – sau să-mi dea în cap. N-am să vă iert! La ce ţi-a folosit, *poete,* ortodoxismul şi conformismul tău?

— Să ştii că A.E.B, n-a fost la curent cu internarea. El mi-a dat doar cale liberă ca să te scot din mocirlă. Şi nu mai vorbi prostii, eu sârjă liber şi mândru şi independent, ca o pisică. Liber şi fericit.

— Tu? râse necruţător Poetul. Liber şi fericit? Eşti la pământ. Te-a lăsat nevasta. Te lasă cel mai bun prieten. Suferi cu ochii. Crezi că nu ştiu? Tu care m-ai cărat la doctorul de nebuni doar pentru că eram cherchelit, tu te temi să mergi la oftalmolog pentru consultaţie sau operaţie şi acum ar trebui eu să te duc pe sus la medic fiindcă la nevoie pot fi mai puternic decât tine! Dar fiecare, cred eu, e liber să trăiască, să orbească, să moară, după cum îi pofteşte inima.

Pictorul tăcea şi parcă nici nu-l auzea pe Poet. Nepăsarea, sau aparenta nepăsare îl enerva din ce în ce pe inventatorul „elementului beta”. Se ridică ameninţător, mânia-i desfigura faţa încă tânără, oare ce intenţiona, să se ia la bătaie cu Pictorul? Nu, îl pălmui doar, îl pălmui cu nişte

versuri:

— *Dacă vin nu bei, beţivii nu-i batjociri, făţarnic nu-ţi mai pune obrăzarul vicleniei, e zadarnic! Ce mi te făleşti cu faptul că nu bei, cât fapte rele faci o mie, iar beţia-i slujnică pe lângă ele?*

— No, şi? rosti, în fine, Pictorul. Ce vrei să mă convingi? Că beţia-i cel mai sfânt lucru din lume?

— Care beţie? Cine mă tot ispiteşte cu ţuică „de coarne”? Dar ştii cine e autorul catrenului? Omar Khayam, dar tu nu ai de unde să-l cunoşti, ortodoxule!

Şi Poetul zbură din cameră, trântind uşa.

Un alt capitol

În ciuda „elementului garama”, descoperit de Pictor, şi a „elementului beta”, scos la suprafaţă de către Poet, prietenia lor a rămas nezdruncinată. Se ştie că unii indivizi s-au împrietenit pe viaţă, după ce mai înratâi şi-au desfigurat mutrele cu pumnii. Există amiciţii celebre, chiar istorice, între căpitani de fregate, cuirasate, submarine, între colonei şi generali care, după ce s-au urmărit pe ape şi continente, cu sălbăticie, s-au bombardat, s-au

scufundat, s-au ucis, prin forţa împrejurărilor ori datorită Reginei-înitâmplarea, s-au revăzut cu prilejul cine ştie cărei recepţii snoabe şi acolo, cu paharele în mână au. Comentat evenimentele dinainte şi au pus bazele unor imprevizibile şi-n aparenţă cu totul nefireşti prietenii.

Pictorul şi Poetul nu s-au bătut cu pumnii, nu s-au bombardat, scufundat şi ucis unul pe celălalt. Prietenia lor nu face parte din istorie. Nu este încă istorică, însă cine ştie. Ei au comis agresiuni, unuloontra celuilalt, poate cu mult mai grave. Pictorul l-a cărat pe Poet în spate pentru a-l interna la casa de nebuni. Aşa ceva nu se face. Poetul i-a aruncat Pictorului ceva nedelieat în legătură cu Gazela. Aşa ceva se face cu atât mai puţin. L-a iertat Poetul pe Pictor? Dar Pictorul, l-a iertat pe Poet? Ori lucrurile se prezintă mult mai simplu: \o mare. Prietenie (poate şi o mare dragoste...) nu au nevoie de „iertări”, cu atât mai mult cu cât iertările sunt nişte formalităţi. O prietenie tiranică trece peste orice fel de elemente gam-mă sau beta.

Imediat după scena scandalului cu

Poetul (aşa s-o numim), Pictorul, clin nou singur în odaia sa (şi a Gazelei…) constată că nu are ce face, că are *prea mult timp…* Ieşi solitar în stradă şi la cea dintâi bodegă se… adăposti. Asta ar mai lipsi, îşi zise, să mă dedau beţiei… îşi aminti, Pictorul în acea speluncă amărâtă ce nu aducea a catedrală, îşi aminti de catedrala seculară de lângă Turnul Croitorilor unde se ducea-n fiecare miercuri, cu Gazela *lui* ca să asculte câte un scurt concert de orgă. Atmosfera de acolo, interiorul plin de cotloane întunecate, vibraţiile muzicii preclasice – pe care n-o prea înţelegea, îi amintea de „Procesul”… cartea lui Kafka.

Odată cu cele dintâi ploi ale toamnei, urmărit de nişte remuşcări, Poetul ceru învoire câteva zile ca să-şi vadă părinţii. În realitate puse capul compas către Bucureşti. Greu de precizat ce intenţiona, n-o ştia nici el. S-o apuce pe Marea Actriţă de guler şi s-o aducă înapoi la Cluj, la Pictor? Ar fi fost o idee stupidă, la fel de stupidă şi inutilă ca şi aceea de a avea o explicaţie cu Gazela… la ce bun? Nu ştia unde locuieşte, la ce teatru joacă, nici măcar dacă joacă. Privi afişele, văzu numele ei, aici, dincolo,

se duse la spectacole, o văzu, dar nu îndrăzni nimic mai mult. Se simţea, Poetul, „suspect”, din cap până-n bombeuri, şi se întoarse la Cluj, conştient că plecase numai ca să aibă de unde veni. El, Marele Pirat al Inimilor, nu îndrăznise să dea ochi cu o femeie… nu îndrăznise fiindcă nu ştia ce să-i spună, nu avea argumente.

Imediat ce-l văzu, marele şef îl şi convocă.

— Ai cărţi de vizită, poete? Da’ de unde, Poetul n-avea cărţi de vizită, asta era, de bună seamă o meteahnă burgheză… Foarte rău, spuse *aeb.* Dar volume, mai ai?

Da, de vreo câtva timp îi apăruse Poetului o plachetă, iar gurile rele, sau bune, pretindeau că are unele şanse la Premiul de Stat el. A III-a, nu puţin. Lucru! Va trebui să sacrifice câteva volumaşe, decise Baconsky, acum că s-a odihnit acasă, va pleca de îndată la Bucureşti.

„Toa să demonstrezi că nu eşti – un oarecine, vei începe prin a înmâna câte un volum cu dedicaţie persoanelor ce ţi le voi indica. Dedicaţiile să fie sobre, respectuoase, admirative.

Poetul fu gata să se divulge că abia

venise din Capitală, dar se stăpâni la vreme. Ce se întâmpla? Se pregătea un „număr Caragia-le”, iar Poetul, mizând pe proaspăta-i celebritate – hm! – trebuia să contacteze câţiva dintre marii interpreţi pentru a le smulge declaraţii în legătură cu rolurile caragialeşti. Acum când trebuia să contacteze nişte „monştri sacri”, Poetul, în misiune oficială, nu se mai dădu semne de timiditate şi arătă că poate fi extrem de expeditiv. Reuşi să obţină pagini de la Birlic, Beligan, Giugaru, Anghe-lesou, alţii. Nu-i merse doar cu Emil Botta marele interpret al lui Ion din „Năpasta”. Izbuti să-l prindă la telefon, explică în ce consta „misia” lui, intuind în oarecare măsură starea de permanentă tensiune în care trăia straniul personaj Emil Botta. Acesta păru să fie de acord şi-i ceru să revină a doua zi. Dar după 24 de ore, la celălalt capăt al firului se auzi un hohot şi apoi un strigăt, o voce care parcă venea din cealaltă… planetă, mai exact, de pe altă planetă. „Cineee e aeolooo? Să nu mai fiu deranjaaat! De câte ori am cerut să mi se întrerupă toate legăturile! Eu acum am alte convorbiri!”

Poetul nu mai insistă, de altfel fusese

prevenit că va întâlni un om dificil… Oricum în buzunarele sale foşneau vreo şapte declaraţii, şi după eşecul cu Emil Botta, izbuti să-l vadă şi pe Sică Ale-xandrescu. După care Poetul aranja meticulos „materialul” într-o în dosar, pregătindu-şi apoi bagajele la hotelul „Muntenia”, de cât. A III-a, unde avea pile.

Un amănunt: Poetul nu cheltuise niciuna din preţioasele sale plachete (tiraj mic!), dintr-un realism prozaic: era convins că nici unui din marii artişti, ce-i acordaseră onoarea de a-l primi, nu-i vor face şi onoarea de a deschide volumaşul.

Alt amănunt. Alergând după marii actori, Poetul o găsi pe Marea Actriţă. Aşa se întâmplă mai totdeauna, când nu cauţi, găseşti.

Alt capitol

— Prin urmare ai căutat-o şi ai întâlnit-o, constată Pictorul.

— De unde ştii?

— Ştiu chiar prea multe. Te-ai dus special la Bucureşti ca să dai de Gazelă.

— Aiurea! M-a trimis *aeb.*

— As! E vorba de prima călătorie, *poete!* Nu ai fost la părinţi şi e păcat că

minţi. Părinţii nu te văzuseră şi habar n-aveau de intenţia ta de a le face o vizită.

— Ai fost tu până acolo?

— O unică plimbare. Cu prima cursă, *poete.* Eram curios să ştiu exact ce mai gândeşte cel mai bun prieten al meu… Şi tu, cara-ghiosule, voiai să-mi readuci nevasta acasă!

— Dar de ce te-ai agitat atâta?

— Mă simţeam uşor vinovat faţă de tine, recunoscu Pictorul. Hai potoleşte-te. Stai jos. Acolo. Sau dincolo. Sau în colţ.

— Eu sunt vinovat faţă de tine! strigă Poetul.

— S-o lăsăm baltă, altfel o dăm pe lacrimi. S-o lăsăm baltă cu vinovăţiile! îmi pare rău de chestia cu… interludiul tău la psihi, am cam sărit peste cal. Te-am vârât întriun coşmar… De-aia te-am căutat acasă, ai tăi m-au primit ca pe un prinţ, m-au întrebat dacă eşti chiar un geniu, n-am negat, m-au întrebat de ce nu de însori, n-am ştiut ce să mai zic, pe scurt a fost un mic voiaj plăcut, şi am înţeles că te-ai dus la Bucureşti.

— Mai bine-zis, ai dedus, *poete.* Eu puteam să mă duc oriunde.

— În Bermude nu. Nici n-ar fi de nasul tău şi trebuie permisie specială. Nici n-am ghicit, nici n-am dedus. Iată documentul scris. Şi-i întinse o scrisoare ce abia venise din Bucureşti. Din partea Gazelei. Poetul o smulse, ca şi cum iubirea sa cea mare ar fi fost în joc.

— V-aţi împăcat? Vine înapoi?

— Citeşte, numai, făcu liniştit Pictorul.

„Dragă fragilule, acum vreo câteva zile m-am întâlnit nas în nas pe Magheru cu cel mai bun prieten al tău, Poetul. S-a uitat fix în ochii mei şi a trecut mai departe. M-am mirat: de ce să fie el supărat pe mine, câtă vreme nu eşti tu supărat? Şi deodată am priceput (cu mintea mea mică de femeie): era pe seară, el nu m-a recunoscut, că nu purta des lunettes, îi pune cât mai rar, din cochetărie, ştiu. L-am urmărit câtva timp, cu toate că aşa ceva nu se cuvine. Poetul a luat bilet la Armatei, a trecut bulevardul, s-a dus către Amzei şi a luat bilet la Naţional, pentru aceeaşi seară, am aflat de îndată. Se produsese o încurcătură cu afişele, apăream în aceeaşi seară simultan în două locuri. Poetul mă căuta pe mine, nu a fost greu să pricep. Nu ştiam, nu ştiu nici acum. Dacă

era propriul său emisar (propriul său câine...) sau dacă era emisarul tău. Am respins în proporţie de nouăzeci la suită a doua variantă, eşti prea mândru ca să trimiţi emisari!... în acea seară, bănuiesc, Poetul a văzut o bucăţică din spectacolul de la «Armatei», unde eu nu apăream, apoi a venit la Naţional, şi acolo m-a văzut. Ştiu că nu-l interesează piesele, de-aia-i şi reuşesc cronicele dramatice. Pe mine mă căuta, dar n-a mai avut iniţiative. Ar fi trebuit să-l trag de mânecă, să-l întreb: «Ce e Poete, vrei să-mi comunici ceva?» N-am făcut-o fiindcă am şi eu mândrie, nu ştiam ce e în stare să-mi spună, poate vreo mitocănie, şi mai ales nu ştiam ce şi cum ar trebui să-i răspund. Asta e totul...

Nu chiar totul. Tatonez pentru a obţine rolul Ioanei. Apar în mai multe piese, voi face un nou film şi am un contract cu Televiziunea. Dacă vii prin Bucureşti, nu mă ocoli. G”.

Poetul aruncă pe masă epistola Marii Actriţe, aşează alături ochelarii, oftă.

— Ei şi-a: cum poţi să mă serveşti din ţuica aia „de coarne”. Mai ai?

— Desigur. Mai povesteşte-mi ce e prin

Bucureşti, spuse domol Pictorul. Ochii mici şi negri ai Poetului, pluteau în mijlocul unor cearcăne, plini de nelinişte, de întrebări, de nedumerire: Ce vrea de fapt Pictorul? *Vrea să-l chinuiesc?*

— Te interesează Bucureştiul, sau Gazela? Pictorul ridică paharul şi ciocniră, fără să rostească vorbe inutile. Ochii *de aur* ai Pictorului se plimbau pe acoperişurile vecine, dar observa el oare *umbrele luminoase* ale toamnei?

Poetul privi şi el pe fereastră.

Acolo, pe antena aia... staţionează două păsări... sau trei. Nu văd bine fără ochelari, sunt ciori, turturele?

— Pume-ţi ochelarii. Sunt turturele, două, şi nu mai face pe detectivul cu mine!

Poetul se decise să plonjeze în apa vicleană a Mării de Sarga-sum.

— Pe Gazelă am întâlnit-o cu prilejul celei de-a doua călătorii la Bucureşti, când m-a trimis A.E.B. Am dat peste ea în cabinetul unui director de teatru. Stătea picior peste picior, fuma „Kent” (ce clişeu!) şi cocheta cu directorul, nu frivol ci cu mult rafinament, aşa cum ştie ea. Aşa cum ştii şi tu că ştie ea. A cochetat şi cu mine, cu

aceeaşi eleganţă, am şi schimbat: vreo: două replici, nimic esenţial… Cred, ştiu şi eu… că ai vrea să aifli ce e – cu ea şi cu directorul acela, sau dacă, învârtinduhmă pe-acolo; am auzit bir-fe pe seama ei… vorbi Poetul, cam brutal dar decis să taie nodul gordian, sau cum i-o fi zicând…*< ptt. R]*

Ce gândea Pictorul? Poate gândea: De ce tocmai eu, de ce tocmai mie? Să mi se sfârşească toate în felul acesta, să dispar ca un ratat în toate privinţele, când pot să iubesc, pot să pictez! Ajutor! Ajutor! Ajutor! [

Şi gândind astfel, Pictorul replică, în paoe:! >< … ”;

— „Combinaţiile” sau „legăturile”, sunt. Ultimele amănunte ce m-ar interesa cu privire la Gazelă. Eşti un caraghios. Nimic nu înţelegi. Dacă mi-ad spune ce nuanţă aveau ochii ei, cum îşi făcuse frizura, ce haine purta, ce pantofi şi cum disloca spaţiul, mergând

— Te-aş asculta cu plăcere. În rest – toate-s fleacuri.

— Eu credeam că asupra culorii ochilor v-aţi pus de multă vreme de acord, tu ştii mai multe decât mine, iar culoarea ochilor

nu se schimbă. I

— Te înşeli, se schimbă *poete,* în funcţie de anotimp, în funcţie de copacul ce-l ai în faţă, de apa de sub tine, de poziţia soarelui sau a astrelor, în funcţie de omul în faţa căruia stai…

— Divaghez! şi-mi pare rău să ţi-o spun. N-am observat vreo schimbare esenţială, habar n-am co haine purta, eram preocupat să smulg de la acel director-actor o părere, iar prezenţa Gazelei mă încurca al dracului de tare, câtă vreme avea să rămână acolo cu picioruşele ei drăgălaşe la vedere ştiam că nu mi se va acorda atenţie, dar ea parcă a înţeles, s-a retras, iar după câteva minute bune, m-am retras şi eu, fără să mă izgulesc în prea multe mătănii şi mulţumiri. Eram cam enervat. În orice caz cele vreo câteva rânduri le-am mai dres şi le-am mai înflorit, ce, nu-s eu cronicar dramatic?

— Dar esenţial e că jos, în faţa teatrului se plimba Gazela şi mă aştepta.

— Ia te uită! păru să se mire Pictorul. Şi, te pomeneşti că a avut aceleaşi curiozităţi ca şi mine? A pus întrebări în legătură cu nuanţa ochilor mei, şi ce costume mai port?…

— Da’ de unde! Parcă n-ai cunoaşte-o! M-a interogat dacă te-ai consolat şi cu cine. Am spus că nu ştiu. Şi chiar aşa e, nu ştiu. M-a întrebat dacă te întâlneşti ou Matilda Kuţulakis. Iarăşi am răspuns că nu ştiu. Gazela a spus cam aşa: „Păcat. Matilda e o fată atât de frumoasă, de bună şi la fel de lipsită de ambiţie şi neajutorată ca *el.* Ca şi tine. Amândoi poate s-ar completa, ar izbuti ceva, ca în algebră minus cu minus, dă plus…” E adevărat? Pare un non-sens!

Pictorul tăcea răsucindu-şi o şuviţă rebelă a părului său rebel. Poetul deveni curios:

— Este neajutorată Matilda Kuţulakis? O fată ce conduce peste râpe motocicleta…

— Dar eu sunt neajutorat?

— Cu tine… altă poveste. Te-ai însurat de prea multe ori! Dar despre ce ambiţii pomenea Gazela? Bănuiesc că un medic veterinar bun are arhtaiţia de a creşte vaci lăptoase ou viţei graşi şi în general… nu. Câştigă rău veterinarii… veterinarii ăştia niciodată n-au dus-o rău şi J. Ce alte ambiţii? Ah, da, o căsnicie reuşită, clar, Pictore, eu irit cred în căsnicii reuşite. Apoi Gazela m-a întrebat cum stai cu sănătatea,

i-am răspuns că eşti acelaşi catâr încăpăţânat şi că nimerii mi. Ştie prea bine ce se întâmplă ou tine. Ca s-o zgârii la ambiţie şi gelozie, am inventat o cunoştinţă comună care s-ar fi exprimat camiaişâ în legătură cu persoana ta: „Acum este un zeu, la apogeul Acrim tot ce există, ou-i rezistă”. Nici eu nu i-aş rezista. Rimele îmi aparţin. Şi, ce se întâmplă cu tine, Pictore?

Cum arăta Pictorul ” la în atttritatea fizică? Un bărbat frumos, niciun gram de grăsime nu-i rotunjise obrazul, talia suplă şi umerii laţi vorbeau despre un gimnast, cu toate că nu era. Sprâncene accentuate, 1 bărbia pătrată, da nu ea a cretimilor, cu o mică scobitură „a lui Kirk Douglas”. O privire calmă, penetrantă, deşi *de aur*... Orice om de pe suprafaţa pământului sau din alte lumi, i-ar fi; invidiat condiţia fizică şi sănătatea.

— Şi tu, 0 mare Pirat al Inimilor, glăsui Pictorul mai turnând în păhăruţe nişte ţuică „de coarne”, din aceste călătorii nu ai recoltat nimic? Nicio juria actriţă n-a picat aflând de renumele tău aproape balcanic? n:

— Dacă faci aluzie la Gazela, mă supăr şi te provoc la duel, declară foarte serios

Poetul. Gazela nu este o femeie ieftină, să ştii.

Pictorul îl analiză. Cu milă, sau cu ironie, sau aprobator – cine să mai ştie, şi Dădu o ripostă:

— Gazela este soţia *mea.* Nu poate fi ieftină! Poetul înghiţi cu greu saliva din gura sa uscată.

— N-am stat decât puţine, minute cu Gazela, ne plimbam prin faţa teatrului acela celebru, era multă lumină, zăduf tomnatec, trecătorii ne priveau, fiindcă eu eram elegant, EA era frumoasă…

— Nu, măgarule, numai lui *aeb* îi stă bine să se pună în frunte, dar lui chiar îi stă bine, tu trebuia să te exprimi altfel: Ea era frumoasă şi elegantă, o Gazela nu poate fi decât frumoasă şi elegantă, pe când: eu „şpiţat”, în sensul cel mai rău al cuvântului. Tu nu ştii a fi pur şi simplu elegant, ca şi contele de Moinite-Cristo, de pildă. Tu treci barierele, devii caraghios, nu ţii cont Ide para metrii tăi, de ochelari, de începutul de hurtă, de începutul de chelie şi, dacă doreşti, mai du-te şi drakkului.

— Ne certăm?

— Oricând, cu plăcere, zise Pictorul.

Abia aştept să te îmbăt şi să te duc sus la psihi.

— Ba nu ne vom certa, decise Poetul. Nu era el chiar un caraghios în toate privinţele. Dar se lăsa uşor influenţat. Din cauza staturii mici şi a umerilor firavi – purta haine ţipătoare cu umeri exagerat vătuiţi – nu a putut fi dezvăţat de neghiobia asta; îşi comanda pantofi cu tocuri înalte, ca de damă, să pară mai mare. Nimeni nu a reuşit să-l convingă pe Poet că umerii artificiali şi tocurile enorme nu sunt fleacuri esenţiale. Citise că şi Topâreeanu, scund, purta şi el astfel de încălţări. Probabil că şi femeile au avut un cuvânt de spus, or, pentru Poet, cuvântul muieresc devenise lege. Orice fată cu inteligenţă medie preferă *să iasă* cu un tip la patru ace şi cu o cravată ou ochi de păun.

— Nu ne vom certa, repetă Poetul. Neam plimbat discutând despre ce, despre cine? Despre tine, nătărăule, cu toate că Gazela trebuie să meargă la mu ştiu ce reprezentaţie sau vizionare. Pe urmă, ne-am dus la „Capsa”, unde despre ce am discutat? Tot despre tine. Mă plictisisem de moarte, zău. Femeia aia îţi este

credincioasă *fără să vrea!* În continuare, deşi se grăbea teribil, am mers să luăm o gustare la braseria „Ambasador”, doar pentru motivul că, pe o iarnă cu înzăpezare, tu şi cu ea dejunaţi, prânzeaţi şi cinaţi acolo... Şi despre ce am discutat? Iarăşi despre tine! Pe când ieşeam, urmăriţi de subtilii de acolo, în drum spre „Berlin”, urmăriţi de plutonul acela de subtili, cunoşti clientela de la „Capsa”, ştii ce mi-a spus Gazela?

— De unde să ştiu. Şi să nu mai bei, că te-ai făcuţi

— Mi-a spus: fac repetiţii într-o piesă, nu e grozavă piesa, dar e fermidabilă dristribuţia. Eu, şi Sanda Toma. Bagă de seamă, sublime Poetul, că s-a pus înaintea Sandei Toma... vechiul şi absurdul ei vis de a juca împreună cu Sanda Toma şi de a o eclipsa.

— Vis vechi, da, însă de ce absurd? Gazela e în stare să eclipseze pe oricine.

— Sanda Toma e o mare actriţă.

— Gazela e Marea Actriţă.

— Poate va deveni... Sper. Şi, la „Berlin” am terminat cu bere nemţească şi... tot despre tine am vorbit, cât de mult îţi place

berea bună şi Gazela a spus, citez din memorie, dar am încă memorie bună: „Sanda a fost marea iubire absolută şi platonică a

Pictorului, soţul *meu.* Este o situaţie ciudată peste care îmi vine greu să trec. Eu te cunosc, *poete!* îţi cunosc părerile cu privire la căsnicii – n-are importanţă dacă le împărtăşesc sau nu. Pictorul, soţul *meu,* nici măcar n-a cunoscut-o personal pe Sanda, a fost, din partea lui, o iubire *exagerat* de platonică şi cu atât mai mult am fost şi sunt *geli...* adică în argonul nostru – geloasă. Ai înţeles ceva? N-ai înţeles nimic, *poete*! mai du-te şi drakkului!”

Poetul isprăvi de povestit, şi răsuflă adânc. E greu să povesteşti în atare condiţii.

— Şi a plecat Gazela. M-am bucurat că a plecat, chiar cu o insultă împotriva mea. Mă obosise teribil cu labirinturile ei sufleteşti. Femeile! Totdeauna complică tot ce e simplu – asta e mes... meseria lor! E adevărat ceva din toate acestea?

— Din ce, *poete?*

— Eh! Nu mai ştiu nici eu. Intră în modă televizorul. Acum eşti întrebat, dacă faci invitaţie: „Dispuneţi acasă şi de un

televizor?” Aşa te întreabă ele, când tu nu ai niciun gând rău!

Poetul avea, ea – ntotdeauna o părere foarte rezervată faţă de femei. Nu izbutea să vadă în ele veşnicia, cu toate că scria poezii de dragoste… eternă.

Dar dacă avea dreptate? Nu, n-avea dreptate. Noi iubim femeile.

El, Poetul, mai vorbi:

— Cumpără-ţi şi tu unul. Un televizor. Ca s-o vezi pe micul ecran pe Gazela alături de Sanda Toma. Nu ştiu de unde impresia asta că vor juca multă vreme alături, împreună, alături, cot la cot… ca să le vezi împreună… să le compari… Dacă nu ai bani… cumpără-ţi bani! îţi vând eu bani, ca să le vezi alături… „cizmă lângă cizmă”. Ha! îmi amintesc, ascultă: „Haide, destulă vorbă pentru azi! Pe cal, băiete! Pe cal! Ce bine e călare, în zori de zi, La Hire, cu un tovarăş alături… Simţi iarba udă. Ăsta-i războiul. De-aia luptă oamenii. Ca să miroasă iarba udă, dimineaţa, cizmă lângă cizmă, cu un tovarăş alături”.

— Ce tâmpenie!

— Am o memorie fenomenală, zise Poetul. Ce e o tâmpenie?

— Ruptă din context, afirmaţia cum că oamenii luptă doar ca să miroasă iarba crudă, dimineaţa, cizmă lângă cizmă, e o tâmpenie…

— Vrei să-ţi joc întreaga piesă?! urlă Poetul.

— O, nu, ar fi prea mult. Mi-a jucat-o soţia mea, Marea Actriţă. De ce s-o pângăreşti tu? E marele ei vis să apară în rolul

Ioanei din „Ciocârlia”. O să **şi-l** realizeze. Visul. Ea realizează tot ce poftește. **I.:?**

— Nu o bârfi pe Gazelă! Ea e femeia tuturor şi a nimănui, strigă Poetul, beat.

— Sigur! Şi ţie ţi-a spus afacerea cu „femeia acvariană”! Şi, în loc să se-nfurie, Pictorul îşi aminti că şi el este în viziunea cuiva… a Cabanierului, el este „bătrânul pirat”. Zise; năuci**ndu-l** ou totul pe Poet:

— Nu-mi place cum bate alizeul! Şef de echipaj, pe cine ai pus în cartul trei?

Un cu totul alt capitol

A fost o iubire atât de mare! apoi totul s-a dus dracului. Dar s-a dus drakkului atât de frumos!!! Merita! Merita o iubire atât de mare să se ducă drakkului atât de frumos!

Din când în când o voce de femeie îl căuta la telefon, la red., pe Pictor. Nimic anormal, o femeie caută un bărbat încă tânăr, simpatic, liber prin forţa împrejurărilor, sau prin împrejurările forţei... Nimeni nu punea întrebări fiindcă în lumea aia sacră de *poeţi* orice indiscreţie se sancţionează... Dixit! Nici Poetul nu punea întrebări, dar era foarte curios. La urma urmei, dacă prietenul său cel mai bun şi-a găsit o iubită *de treabă* (există aşa ceva?), e bine. O fată frumoasă, bine făcută, focoasă dar dulce, necunoscând sentimentul urât gelozie, nici tendinţa de acaparare definitivă, una ce nu face mereu reproşuri, nu face aluzii la trecutul tău blestemat... cam aceasta era pentru Poet tipul de femeie ideală... însă el era adânc convins că aşa ceva nu există, nu pentru el, în orice caz. Însă ar fi dorit ca Pictorul să descopere un astfel de unicat, să mai contracareze regula...

Dacă femeia de la telefon ar fi fost Gazela, făcând tentativa de a reveni, cu atât mai bine... numai că, Poetul se convinsese deja, şi oricum avea o anumită experienţă, Pictorul nu avea cum să fie din nou fericit

alături de micuţa Mare Actriţă, alături de „femeia acvariană”, Pictorul nu se va muta cu niciun preţ la Bucureşti ca să facă o carieră, iar micuţa vedetă nu va renunţa cu niciun preţ la marea ei carieră. În orice caz, Poetul ar fi dat chiar trei şilingi (el, care era cam adunător) ca să afle cine sună, dar bestia de

Pictor nu divulga nimic. Dacă ar fi posedat capacitatea magică de a asculta în acelaşi timp cu Pictorul la telefon (sau dacă acel telefon ar fi avut receptor dublu, ar fi dedus că vocea nu vine chiar de departe: „La ora patru după-amiază, trei case mai jos (ori mai sus) de locuinţa tăi, are să staţioneze motocicleta roşie…” Atât, sau cam atât.: De ce trei case mai jos, sau mai sus, şi nu chiar în faţa locuinţei Pictorului? Fiindcă, din motive mai mult sau mai puţin complicate, posesoarea motocicletei roşii ţinea să rămână în umbră. Cu toate că nu comitea nimic ilegal. Se gândea oare la mândria Pictorului? Poate! Să plece pe de motocicletă condusă de o femeie! De asemeneaa posesoarea motocicletei roşii nu avea tendinţe acaparatoare faţă de Pictor şi în niciun caz nu ţinea să se mărite cu el.

Poate avea o anumită experienţă în privinţa asta. Din punctul de vedere al Poetului, era o femeie aproape ideală, dar el încă nu descoperise cine e…

Deşi pândea… dar cu cât pândeşti mai mult, afli mai puţin. (Ka-kovai, folozof.).

Scurtele convorbiri dintre Pictor şi *x* se purtau mai ales sâmbăta, mai rar în cursul săptămânii. Însă orice mare enigmă sfârşeşte prin a fi rezolvată (oare??). Rămân enigmele de mică importanţă. Chiar aşa. Mai întâi, primul critic ai red., (atenţie nu era *poet!),* sau, dacă dorită, şeful criticilor, *crezu că-i* vede călătorind pe Pictor pe motocicletă, în spatele unei dudui extravagante. Păi! O femeie, conducând motocicleta, nu e o extravagantă? Apoi, al doilea critic, în ordinea importanţei, îl recunoscu *sigur* pe Pictor în această postură. Dar dacă a fost prima dată în lume că doi esteţi vedeau la fel?!!

Discuiţii, aluzii, şi astfel, cu toată şi sacramentala discreţie, Poetul află că amicul său se întâlneşte cu Matilda Kuţulakis. Poetul se simţi adânc jignit. De ce făcea Pictorul din asta o taină, Pictorul, ce vorbea uneori despre „trecătoarele iubiri”,

de ce? Dar Poetul se consolă cu un gând abia rostit în gând: Dacă Pictorul se teme, acum, să nu-i fie suflată fata cu motocicleta... păi nu? Nu era el, Poetul, Marele Pirat al Inimilor, nu poseda radio şi televizor şi o cameră cu nenumărate colţuri, iar printre ele şi colţul „femeii frumoase”?

Poetul, şi indignat şi inspirat, compuse nişte adverbe...

Şi, după o exhibiţie lingvistică, dar cu un mic regret, „bine temperat”, de a nu avea şi de a nu i se profila, cel puţin pentru viitorul apropiat o iubită cu motocicletă roşie, Poetul închise mapa şi-şi trase clapa. Amuzant, nu?

Un alt capitol

Motocicleta roşie străbătea colinele verzi dintre Cluj şi Turda. Pictorul atârna vreo 80 kg., Matilda către 65, dar autorul acestor rânduri, motociclist trecut prin foc (şi sabie...), poate afirma că nu are cine ştie ce importanţă dacă acela ce conduce 6 mai uşor decât pasagerul din spate. „Doamna sobră” nu devenise o caraghioasă mică ale cărei şaluri fluturau în viot, nici nu era prea mică şi de altfel când conduci o moto nu e recomandabil şi nici nu e voie să-ţi desfăşor!

şalurile-n virat. *Medica* veterinară purta pantaloni de croială îndrăzneaţă, bluză impermeabilă. O femeie înaltă, severă, frumoasă. Şi Pictorul nu avea decât să admire modul cum Matilda stăpânea „balaurul roşu”, cum, încă de la marea răspântie de lângă Teatrul Naţional (al doilea pas al Gazelei în drum spre marea carieră…), cum Matildia răsuceşte blând însă ferm, manşonul de pe cornul dreapta. Caii-putere ai *Jaivei* se îmbufnau, se proţăpeau şi la buza Feleacul lui bolidul roşu căpăta aproape 100 km/h. Fireşte dacă nu existau obstacole, dar în anul acela circulaţia era rară – şi ce bine era. Cea dintâi pantă, *Jawa,* vehicul de viteză, temperamental, ca o femeie plină de aşa ceva, de temperament, o aborda din plin, ca şi fragilele MZuri 125, vehi-colele de excepţie oare circulă, vorba cuiva, la nesfârşit, până ce ajung în stadiul de simplu şurub.

La urcuş şi la prima cotitură pe dreapta, această doamnă sobră mai pierdea din viteză, pe stânga se profila vila unde locuise o prietenă de pe vremuri a Pictorului… drumurile-s pavate de amintiri, cum a spus

poetul… Arghezi, nul Poetul. Pe această porţiune iarăşi scădea viteza şi piciorul stâng al Matildei acţiona pe schimbătorul de viteze aflat în stânga, de obicei prin dreptul cimitirului rulau cu a treia, dar când din motive de trafic Matilda trebuia să treacă la a doua, Pictorul se întrista, fără motiv. Aşa era el câteodată, un neserios. Ca şi yankeii.

După ce treceau de Observator, în ograda căruia *odihnea* un avion cu reacţie, de luptă, un fost avion care din nu se ştie ce motive ajunsese acolo, poate ca meteorit… Matilda accelera iarăşi, tot în a treia, până aproape de 90, Pictorul se strâmba, fiindu-i milă de motor, dar aşa-s *medicele,* nemiloase, după care o trecea în *directă.* Miliţianul de la postul de control fie că prinsese o simpatie faţă de motociclistă, sau o gelozie faţă de pasagerul din spate, sau pur şi simplu îşi făcea datoria, cerceta actele. Traficul fiind atât de redus, nu era mare scofală să opreşti chiar şi melcii care comiteau greşeala de a circula pe carosabil. Omul legii cerceta actele Matildei fără a folosi fatidicul cuvânt „suflaţi”. Ar fi fost inutil. Dar şi-n anii următori, motociclistele

– vai – specia asta dulce a dispărut! deci automobilistele, mai gustă şi ele uneori, clar la postuule de control niciun lucrător de miliţie echilibrat nu poate suspecta o femeie, în principiu echilibrată, că ar cocheta eu băuturile! Dar, cum? Vinovaţi sunt întotdeauna bărbaţii!

După Observator, după încă o porţiune de drum calm începea adevăratul Feleac. Matilda intra acolo cu o sută pe oră. Cine ar fi crezut-o pe „doamna sobră” în stare de aşa ceva!? La „curba morţii” se lua virajul cu şaptezeci şi cinci. La „punctul mort” se cobora la şaizeci şi cinci.

Aici, la „punctul mort”, mor motoarele, mor motoarele pe Feleac, deasupra bătrânului Cluj, aici, Matilda Kuţulakis, această femeie frumoasă în vârstă de vreo treizeci, probabil cântecul de lebădă al Pictorului, Matilda care nu semăna de fel cu numele ei, dar asta este, nu semănăm cu numele noastre şi nici măcar nu semănăm cu noi şi nici chiar cu propriii noştri vecini, aici *medica* veterinară încerca să iasă cu a treia, deşi poate se impunea a doua, şi de multe ori reuşea dacă nu cumva îi stătea în cale câte un camion uriaş ce nu transporta

nimic.

Matilda Kuţulakis n-a avut soarta ce o merita. Dar cine a avut-o? Matilda Kuţulakis, fermecătoare, viguroasă, sănătoasă – nu avusese nici măcar o carie la dantură – s-a îndrăgostit de Pictor. În felul ei. N-a afişat niciunul de semnele alea de îndrăgostire prin oare excelează iubitele, logodnicele şi nevestele noastre. Nu a pronunţat cuvinte de genul ăsta: „Te-am căutat ieri dar mi se pare că…”. Dar dacă Matilda Kuţulakis îi fusese sortită Pictorului dintru început printr-o decizie a destinului ce o aflăm abia la sfârşit? Nu există un serviciu de previziune al iubirilor potrivite, şi nici nu e sigur că ar fi necesar un astfel de serviciu, dragostea e un risc, se merge la risc… Iar o instituţie – pe lângă atâtea altele – care să te avertizeze că tu corespunzi din p. V. Al caracterului, al dorinţelor, al… şi al… o instituţie organizată pe baze ştiinţifice, ar fi încă una în pluls?

…Şi, şi treceau prin Turda, prin faţa Teatrului din Turda (cel dintâi pas al Gazelei…) şi puneau capul compas către pădurea blestemată.

Cabanierul-Crab nu se mira de multă

vreme de nimic, iar acum, cu atât mai puţin că-l vede pe Pictor (ţinea la Pictor, în felul său crăbesc, dar n-o arătase în niciun fel), venind la „Cabana Gazelei” nu în compania acesteia ci a altei femei. Dar, doamne Ieri, nu pusese vreo întrebare, discret de parcă ar fi făcut parte din red., şi ancestral în datini cum era, plătise unui camionagiu să-i cumpere de la oraş televizor, apoi îl chemase pe meşterul cutare din satul de lângă „balta mare”, care meşter cutare se pricepea să înnoade fire, şi chiar înnodă nişte fire, instalându-i acelui televizor o antenă ciudată dar eficientă.

Pictorul şi cu sora lui Kuţulakis nu-l ocoleau pe cabanier, nici televizorul acestuia. Printr-o decizie a TAPL-ului, sau cum s-or fi numind organele de aprovizionare, pentru a se stimula turismul, personalul cabanei se mări cu o bucătăreasă; la răstimpuri câte o furgonetă aducea alimente. Drept urmare turismul cu adevărat se învioră, veneau sătenii să bea bere şi ce mai era, venea Pictorul şi doctoriţa de vaci, nu neapărat pentru bere ci să mai vadă câte o piesă la televizor.

Nopţile de toamnă se făcuseră calde, pe

cer defilau constelaţii, Care Mari, Care Mici, chiar *şarete* uneori, dar prea des, după miezul nopţii se isca o furtună cumplită, din senin, trăsnea şi fulgera iar pădurea blestemată începea să fumege. Atât cabana mare cât şi „Cabana Gazelei” fuseseră prevăzute cu paratrăsnete ce le instalase acelaşi meşter de înnodat fire, dar de la sine înţeles, oricât de harnic ar fi fost el, şi de oricâtă cantitate de sârmă ar fi dispus, n-ar fi fost în stare să pună fiecărui copac din pădure, câte un paratrăsnet... prin urmare pădurea avea de suferit de pe urma focului ceresc, mai mureau câte doi trei arbori şi cu toate acestea pădurea continua să existe. Niciun calculator super n-ar fi fost în stare să prevadă *când se va sfârşi pădurea.* Cred că niciodată. Poate că dumnealui cerul nu întotdeauna are suficientă putere asupra pământului. Asupra pădurilor.

În zori furtunile o luau la goană, fiindule parcă teamă, ca şi fantomelor, de lumina zilei. Cerul, spălat, se umplea de păsări, bucuroase că mai trecuse o noapte de groază, pârâul bolborosea mai vijelios ca oricând, iarba şi florile pe care urgia le

culcase la pământ se ridicau iarăşi cu milenară încăpăţânare, Cabanierul se ivea în prag aruncând o privire profesională împrejur, bolborosind nu se ştie ce, poate că protesta că nu e program la televizor şi dimineaţa, Matilda îşi pregătea motocicleta, în caz că era luni, iar dacă se întâmpla să fie duminica, nu şi-o pregătea. Pictorul aranja un foc, în vatra de sub streaşină minusculei cabane.

Într-o dimineaţă senină (noaptea însă tunase şi fulgerase!), Pictorul reveni dintr-o plimbare.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Matilda Kuţulakis.

— L-am întâlnit iarăşi!

— Pe cine?

După o tăcere, Matilda întrebă:

— A vorbit ceva?

— Da, a vorbit. A vrut să ştie dacă sunt mulţumit de mine. Nu i-am răspuns nimic. Iar el a adăugat că, dacă nu sunt mulţumit de mine, acum e momentul să-l urmez… să plec cu el în „Ţara dintre focuri…”

Matilda întrebă privind focul ce se năştea încet.

— Şi de ce nu ai plecat ou el?

Pictorul gândi: Ar trebui să-i spun „fiindcă eşti şi tu aici!” Matilda, mereu privind focul, eu glasul ei catifelat şi net:

— Eu sunt medic... e drept că de vaci şi boi... oricum, aparţin unei profesiuni exacte. Pe mine nu mă impresionezi cu asemenea... basme, fragilule! Pentru prima şi ultima dată Matilda fu răutăcioasă. Ea preciza: *Eu nu sunt Gazela!*

Un alt capitol

Rep.: Aţi ajuns, îmi permiteţi acest compliment, la apogeu. Pot să vă întreb ce planuri aveţi în continuare?

Marea Actriţă: Doar dacă veţi recunoaşte din ce piesă sunt următoarele: „Da, am dat împreună câteva bătălii straşnice... Ce bine era, în zorii zilei, printre prieteni, cizmă lângă cizmă... (...) Pentru ca Dumnezeu să-ţi dea toate acestea, tăticule, trebuie ca la capătul celălalt să te aştepte moartea...”

Rep.: E, dacă-mi aduc aminte, din „Ciocârlia” de Anouilh. Intenţionaţi să jucaţi rolul Ioanei d’Arc?

Marea Actriţă: Nu intenţionez, îl voi juca!

Rep.: Nu vă supăraţi, dar Ioana trebuie

să fi fost foarte voinică, foarte înaltă…

Marea Actriţă: De ce să mă supăr? Ioana era micuţă ca şi mine. Îţi citez din piesă: …atât de singură şi de mică…”

Rep.: M-aţi învins. Totuşi… Dv. Sunteţi mică? Singură?

Marea Actriţă: Statura e sigură. Singurătatea, aparentă. Sau invers! Statura e aparentă, singurătatea sigură.

Rep.: Şi pe când în rolul Ioanei?

Marea Actriţă: Nu mă grăbesc. Aştept. Am timp…

Pădurea blestemată foşni…

…că se afla lungită în iarbă, în mireasma florilor de vară, în aurul soarelui, într-o mare uitare de sine, iar la ureche-i ţârâia un greiere sau cine ştie ce altă insectă, dar când se trezi de-a binelea

(plânsese în somn!), nu ţârâia niciun greiere ci telefonul. Afurisitul de telefon. Ascultă. Telefonul tăcuse. Iluzie dublă, nici greiere, nici telefon. Bărbatul de lângă ea, eu umărul gol, bine bronzat de cerul mării, de zăpezile munţilor, sforăia liniştit. Deci, nici greiere, nici telefon, ci sforăit.

Gazela scoase de sub pătura moale piciorul drept, aprinse mica veioză, îşi privii

unghiile sidefii, simţind că somnul îi trecuse. Şi atunci, cum stăm cu minciuna aia… lupta cu insomniile? îşi scoase de sub pătură şi celălalt picior, ar fi băut un pahar de lapte de la frigider, sau un pahar de altceva, când, într-adevăr, telefonul.

Gazela se aşează pe marginea patului, în pijamaua ei străvezie, aşteptă ca telefonul să sune de trei ori, îl ridică şi-l puse la loc, în furcă. Bărbatul de lângă ea, distins, stilat, dar neghiob, încetă să mai „toarcă”, dar nu schiţă nicio mişcare. Gazela privi cu ură telefonul, apoi îl privi cu ură pe acest amant al ei. Blestemaţii, gândi, mereu te spionează; un singur om nu s-a demis cu aşa ceva! Merse la frigider. Un amestec, suc de roşii, suc de lămâie, vodcă, iar când reveni, telefonul se zgâlţâia din nou. Bărbatul nu clintea, nu-şi schimbase poziţia.

— Daaa?

A fost singurul „da” rostit de Marea Actriţă. Zise: „Aşteaptă o clipă!”, sorbi din pahar, îl privi pe individul ce pândea, prefăcându-se că doarme, acum îl ura la fel de mult ca şi pe insul de la capătul firului şi spuse categoric: „Nu!”

Celălalt continuă să vorbească, Gazela îl

întrerupse: „Nu poţi veni la mine! Nu! Nici acum, nici mâine! Niciodată! îl mai ascultă o clipă, repetă „Nu!” şi închise.

Cel din pat nu mai putu să rabde. Se ridică, frumuşel, cu ten măsliniu.

— Dă-mi te rog şi mie ceva de băut. Cine a fost? Gazela nu răspunse, nu-i dădu de băut. Cine te-a sunat?

— Nu ştii să te prefaci, Othello? Sunt momente când trebuie să te prefaci că dormi.

— Nu-mi da mie lecţii! Cine te-a sunat?

— Te-am prevenit, Othello! Să nu-ţi închipui măcar o secundă că aş face parte din inventarul tău personal!

Da, în glasul ei o nuanţă de răutate.

— Pot să-mi iau ceva de băut?

— Nu!

— Aşa deci! Cine te-a sunat? Pictorul? Dar auzisem că…

— Îmbracă-te şi pleacă! Imediat!

— Nu înainte de a bea ceva. E frig afară! într-adevăr, venise iarna – a câta?

— Ascultă-imă, negriciosule, nu-mi da ocazia să-ţi arăt cât pot fi de viperă! Nu vei bea nimic! La armată echiparea se face, parcă, în două minute, dar tu n-ai făcut

armata, te-ai fofilat... Prin urmare eu îţi dau un minut.

Othello îşi aprinse o ţigară. Gazela i-o smulse şi i-o stinse de buză, gest rapid de prestidigitator. Fript la buză, Othellio răcni. Se speriase, durul de el. Se sperie şi mai tare când Gazela apucă un cuţitaşşş... începu să se îmbrace, lingându-şi buza rănită. Marea Actriţă abia-l urmărea, cunoştea prea bine gesturile sale de cabotin, cunoştea expresia ochilor languroşi, nu erau ochii reci ai unui dur adevărat, cunoştea întreg scenariul fiindcă-l mai dăduse afară din casă... ştia că, pe măsură ce se îmbracă, privirea lui are să devină rugătoare – îl iertase de două ori, prea mult! – cu ultimele resturi de mândrie se abţinu să cerşească o împăcare şi se duse ameninţând că o va spune ştie el cui...

Gazela îşi luă paharul, trecu în salonaş. Pe unul dintre pereţi, de un vişiniu cam greţos, se aflau două tablouri, suficient de greţoase, iar între – un mare spaţiu gol. Acolo ar fi trebuit să se găsească „Legenda zborului”...

Telefonul sună iar şi iar! Cine să fie? Othello? Altul? „Jur ca această iubire să

fie…” Cum îmi voi petrece întreaga viaţă, fără tine, fragilule? Dar *întreaga* moarte?

Un cu totul alt capitol

Oceanul se ridica pe orizont, ameninţător şi bizar (posibil că aşa îl văzuseră şi aviatorii zborului 19…), iar cerul se năştea vertical din ocean – îţi spărgea ochii – iar pe cer cinci lumini argintii îşi căutau un liman sau un cap compas.

Acum găsise culoarea, nuanţa, linia, nebunia, acum găsise totul, tocmai când pierduse aproape totul.

„Legenda zborului…”. Este probabil cel mai bun tablou, al Pictorului. Unde a dispărut? Dorinţa sa a fost să fie transmis Gazelei. Poate ca să-şi dovedească el, că are totuşi ambiţie! Dar tâmpită aia de Mare Actriţă ar fi aruncat probabil pânza aia într-o debara!

Şi iată – buuuzz!

— Marea Actriţă făcu o vizită inopinată în provincie… la Cluj. Un binevoitor, sau un răuvoitor, – drakku să mai înţeleagă – o informase că… – o informase că e în mare pericol…

„Dacă e în mare pericol…” replicase Marea Actriţă. Avea replică. Nu degeaba

era Mare Actriţă. Însă – însă, după ce dădu această replică, micuţa Gazelă păli.

Păcat. Păcat că autorul acestor rânduri o cam denigrează pe Gazelă.

Ea nu merită să fie judecată atât de sever. Gazela, într-adevăr I-a iubit pe Pictor. Dar a fost sclava marii ei ambiţii. Ce este mai tare, dragostea sau ambiţia? Sau de vină a fost Pictorul care n-a fost în stare – sau n-a dorit să o urmeze pe Gazelă în ascendenţa ei? Şi, pe neaşteptate, Gazela ce încă-l mai iubea pe Pictor (sau se înşală autorul) simţi o remuşcare cam la fel de autentică precum nişte autografe ale lui Homer (altă răutate!) şi, între două mari turnee, prinse un avion pentru oraşul Cluj.

Îl sună la red. Pe Poet. Vară, soare ***de aur...***

— Unde-i soţul meu? îl întreba.

— Care soţ? întrebă Poetul, lui fiindu-i ca străină noţiunea aceasta. Încă ou devenise soţ şi nici nu avea să devină.

— Nu fi tâmpit, *poete!* Soţul meu, Pictorul!

— Să nu mă faci tâmpit că... *merde!* E la cabana ta, *scumpo!*

— Cabana noastră! Şi să nu-mi spui

„scumpo”, că îţi scot ochii!

— Nu mă privesc aceste amănunte!

— Ascultă *poete!* Altă dată nu-ţi permiteai acest ton!

— Acum mi-l permit!

— Te voi strivi! spuse Gazela. Şi nu glumesc!

Poetul, deşi ştia că se joacă şi el cu focul, trânti receptorul. Gazela-şi înfrâna mândria. Mai formă numărul.

— Poete! Dacă închizi, sparg geamurile! Pot să dau un interurban de acolo, de la voi?

— Ba! strigă Poetul. Rişti: să fii pălmuită!

— Aş fi curioasă cine ar îndrăzni să mă pălmuiască pe *mine!*

— Eu!

— Tu?! Ascultă, *poete!* Dacă nu ieşi de îndată în stradă, vin eu la tine, şi-ţi aranjez un scandal... măcar prin asta să ajungi celebru, printr-un scandal, că prin versuri...

— Să te duci la mănăstire! strigă Poetul. Şi totuşi ieşi. Poetul **îşi** pusese ochelarii. Ca să pară mai puţin Mare Pirat al Inimilor.

— Ce face Pictorul acolo, la Cabană?

— Îmi închipui că pictează. De ce nu te duci acolo să vezi ce face?! Poetul îi

întoarse spatele. Nu se temea de scandal. Nu se temea de nimic. Îmbătrânise şi el. Nu mai avea chef să fie politicos cu Gazela. Considera că nu are obligaţii faţă de ea, ci *dezobligaţii.*

Marea Actriţă se duse – pe jos – de pe strada Horea în Piaţa Victoriei străjuită de Naţionalul clujean. Acolo găsi pe cine căuta, un actoraş ce-i dăduse cândva târcoale, el se oferi să o ducă până la pădurea blestemată. Ea îi ceru, iar el o ascultă, să oprească „Škoda” la vreo jumătate de km. De cabană. Îi ceru s-o aştepte acolo. „Oricât”, se supuse colegul. Ar fi aşteptat-o până la capătul vieţii, sărmanul, degeaba… Gazela nu s-ar mai fi încurcat cu un provincial…

Acolo unde Pictorul o luase în braţe când trecuseră apa, se ivise un podeţ. Venise o amiază de iulie, cum e iulie mai frumos.

Pictorul puse lângă el pensula şi aşteptă. Recunoştea paşii fetei ce-i aducea laptele şi altele, paşii cabanierului, paşii acelui bade-eleotrician care se pricepea la orice, paşii oricui. Chiar şi paşii lupilor. Au, lupii, paşi?

Venind pe jos Gazela explorase terenul. Recunoscu urmele motocicletei… La rându-i Pictorul recunoscu fără greş mersul soţiei sale, Marea Actriţă. O privi drept în ochii ei albaştri cu ochii săi *de aur.* Zise:

— Bine ai venit. Nu te aşteptam, dar şezi. Însă nu-i oferi ceva pe care să se aşeze.

Ochii Gazelei se plimbau de la figura soţului ei – îl găsea neverosimil de sănătos, faţă de ce i se spusese – la pânza ce o isprăvise sau pe care era pe cale de a o finisa.

— Eşti în mare formă, fragilule. Cât mă bucur! Un idiot m-a alarmat că ţi-e tare rău.

— Mie?! se miră Pictorul.

Gazela vorbea, ca-ntotdeauna, fără ocolişuri.

— Hm, fragilule… Crezi că nu pot deosebi urma unui cauciuc de motocicletă de a unei căruţe?

— Matildei îi plac aceste locuri, vine câteodată, spuse Pictorul, fără a confirma sau fără a infirma nimic.

Ochii Marii Actriţe se lipiseră de pânza soţului ei.

— A trebuit să suferi mult până să

reuşeşti? Fragilul *meu,* ai suferit mult?

— Dar de ce să sufăr? Totul a venit de la sine.

Marea Actriţă, fiind Mare Actriţă, avea replică pentru orice.

— A venit de la sine prea frumos, ca să fie fără suferinţă... *Eu ştiu.* Aceasta e „Legenda zborului" păsările, sau avioanele, sau *umbrele unor lumini,* şi cerul, şi oceanul, şi cântecul... Aş dori mult să am această pictură...

Şi cu aceste cuvinte Gazela se duse. Chiar, se duse.

Alt capitol

— Nu te supăra, foarte stimate domnule director, eu apreciez gingăşia şi delicateţea şi farmecul dumitale. Îţi mulţumesc că m-ai cerut de soţie. Dar nu o merit. Nu sunt demnă să-ţi fiu soţie.

— Dar, Karra...

— Te rog, nu-mi spune Karra!

— Dar alţii aşa îţi spun!

— Alţii – da. Pe scurt, nu mă aşteptam la această onoare, nu pot accepta buchetul, sunt convins că există destule femei frumoase ce vor mirosi cu plăcere florile astea, cu toate că nu au parfum cine ştie ce,

sunt de seră, îţi recomand să le stropeşti cu ceva odicolon, oricum le vor mirosi, îţi vor oferi mina, nu e sigur că şi inima, e foarte greu şi riscant să oferi inima, rişti să rămâi definitiv fără inimă, e un risc teribil, eu îl cunosc, şi te rog să nu mai insişti, ar fi umilitor pentru o personalitate ca a dumitale. Şi-apoi… şi-apoi eu nu sunt liberă!

— Mă simt extrem de surprins… de jignit. Parcă ştiam că… Vino te rog, un pic pe terasă… ninge superb… sper că nu te grăbeşti. Desigur mă găseşti prea bătrân… Marea Actriţă abia-i aruncă o privire. Părea sincer întristat. Ieşi pe terasă. Directorul aduse din cameră blana de vizon, i-a puse încetişor pe umeri, rămase în spate şi Gazela pricepu, cu oroare, că lăcrimează! Unii bărbaţi lăcrimează aşa de uşor, mai ales actorii ăştia… Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, pur şi simplu refuza să vadă lacrimile brăzdând obrazul unui om aproape bătrân, celebru şi aproape bătrân şi pe deasupra, director… dar poate că celebritatea anulează, parţial bătrâneţea.

— Mă simt extrem de jignit… Mereu se simţea jignit.

— Pur şi simplu nu sunt divorţată, asta

simplifică lucrurile şi mă scuteşte de orice explicaţie.

Dar de ce acceptase Gazela această invitaţie „la o cafea”, invitaţia acestui director, de trei ori divorţat, când ştia prea bine care e scopul? Că doar tot teatrul vuia de „imarea ştire”! Unii o şi felicitau… Nici Gazela n-ar fi fost în stare să explice de ce acceptase „cafeaua”… Unul din acei paşi inexplicabili ai Marii Actriţe…

Ce stupid, în aceeaşi seară avea să dea iarăşi ochii cu domnia-sa, numai că de data aceasta va fi machiat de cel mai bun machior al ţării şi va juca rolul unui tânăr…

Alergând prin viscol, Gazela îşi văzu *umbră.* De unde umbră, când lipseşte soarele?

În timp ce se deghiza pentru rolul Gabby Maple din „Pădurea împietrită”, în faţa oglinzii, mai mult dezbrăcată, cu umeri vo-luptuoşi, sâni doar cu o idee m: ai mari decât s-ar fi cuvenit la gabaritul ei, însă fermi, atât de dulci pentru sărutat, examinându-se cu un anumit interes, de parcă ar fi cercetat o străină, o rivală, dar convinsă că nu mai are rivale! Gazela simţea tensiunea din teatru, nu atât din

cauza spectacolului nefinisat suficient, ci…

În restaurantul „B.O. Mesa Neagră” din deşertul Arizona, înghebat pe scenă în grabă, cu mai multă sau mai puţină pricepere şi ou acea exagerare şi bizară fantezie de oare dau dovadă cei ce depun eforturi ca să-şi închipuie cum arată blestemata Americă, cineva din culise trase brusc, cu putere covorul şi Gabby Maple, Alias Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, se dezechilibra şi căzu. Exact ce urmărise cretinul din culise, executând ordinul directorului… Publicul aplaudă. Asta da! Mulţi credeau că acea cădere, foarte reuşită, face parte din piesă, dar nici vorbă de aşa ceva. Era o „lucrătură”.

Marea Actriţă se ridică abordând un zâmbet fermecător, plin de sfidare. Zâmbi şi către infamul de după culise, cel ce trăsese covorul. Zâmbi către sală şi spuse: „Vai cât de neîndemânatecă pot fi!” Şi culese de pe jos tava şi paharele scăpate în cădere. Acesta e un gest de umilinţă. Dar poţi culege de Jos nişte cioburi şi ca o regină. Aşa le culese Gazela.

Mai încolo, când se pomeni faţă-n faţă cu „pretendentul”, cu directorul (machiat:

juca rolul lui Alan Squier, un tânăr!!), acesta-i şopti câteva cuvinte… „frumoase”, Gazela simţi cum îi miroase gura, ripostă, în şoaptă „Ai face bine să-ţi cureţi unghiile, ţap bătrân! Şi du-te la dentist! Şi spală-te pe dinţi!”

Publicul aplaudă. Nu auzise cuvintele, dar îşi închipuia că schimbau şoapte de iubire. Deh, publicul.

Mai încolo Gazela trebuia să spună:

„Ascultă bunicule, mi-a venit ideea să vindem casa aceasta, imediat, chiar mâine. E cea mai bună ocazie pe care o putem avea vreodată, pentru că mâine acest loc va fi cunoscut în toată ţara, iar lumea o să se îmbulzească aici pentru a vedea locul unde a poposit Duke Mantee”.

Însă memoria o trăda pe Marea Actriţă. Privi, discret către cuşca sufleurului. Acesta se mulţumea să rânjească. Nu avea de gând s-o ajute. Gazela înţelese şi zâmbi şi mai suav, gâtul ei frumos parcă se mai lungi puţin, ochii plini de lumină iradiară sala.

— Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva. Pentru întot… deauna!

Publicul aplaudă, se ridică în picioare.

Nu e o greşeală să aplauzi o Mare Actriţă, chiar dacă se abate de la text. Numai că…

Numai că, după ce spectacolul, aşa făcut în grabă cum era, obţinu un adevărat triumf, Gazela îşi găsi blana de vizon tăiată fâşii-fâşii, probabil cu briciul. Aceeaşi mârşavă mână tăiase poşeta ei în care se aflau documente şi bani. Pe lângă documente, într-un buzunar separat, o fotografie a Pictorului. Aceeaşi mână neagră rupsese fotografia, bucăţele, bucăţele.

După atâtea zâmbete pe scenă, Gazela prinse o bună parte din noapte.

Alt capitol în toiul nopţii Gazela se ridică, se spălă, alese un alt palton, stinse luminile şi ieşi. Orele trei ale nopţii – sau ale dimineţii? Nu o aştepta nimic decât viscolul aspru al unei nopţi bucureştene… şi o amintire, urletul viscolului prin Cheile Turzii…

O izbi vântul, frigul, prima reacţie a fost să revină în apartament, să caute o carte, sau să caute un pahar, să treacă timpul, dar vechea ei încăpăţânare datorită căreia obţinuse atât, o propulsa înainte pentru a-şi realiza planul. Care plan? nu avea niciunul… Da, zăpada ce-i pătrundea în

ochi, în gură, în urechi, avea acelaşi sunet, parfum şi gust precum cea de la Cheile Turzii. Autosugestie… fiindcă zăpezile fiecărui ţinut au propriile lor caracteristici, aşa numai din vanitate zăpezească… Zăpezile nu se imită între ele, nu se copiază, nu-şi fură mirosul, gustul, cu un cuvânt moda.

Prin vifor Gazela trecu prin faţa unor mari restaurante, nu-i băgă de seamă pe cei care încercau s-o acosteze, traversă una din pieţele centrale, când lângă ea opri un taxi.

— Să vă duc undeva, domniţă?

Gazela îl privi pe şofer, a cărui trăsături nu izbutea să le desluşească. O rafală de fulgi o biciui, orbind-o. De ce nu rămăsese, totuşi, acasă? auzi glasul cât se poate de prevenitor al celuilalt: „Să nu vă închipuiţi cine ştie ce… Eu v-am recunoscut, în lumina farurilor… vă ştiu din «Hamlet» –, din vreo două filme, din – «Cui îi pasă de Virginia, Wolf», din «Peer Gynt»… Urcaţi, altfel viscolul ăsta…”

Gazela intră în maşină fără să se mai gândească şi căldura de la radiator o învălui plăcut.

— Mă iertaţi… cum de umblaţi singură,

şi pe jos, la ora asta?

— Se mai întâmplă... Du-mă te rog undeva unde să nu fiu singură. Eşti amator de teatru?

— Iubitor de teatru, nu amator... Nici acum Marea Actriţă nu-i desluşi trăsăturile, îi lăcrimau ochii, din cauza frigului, şi apoi bezna... Era tânăr, bătrân, un farsor, un hoţ? Şoferul, parcă ghicindu-i gândurile, aprinse lumina de bord şi întoarse o clipă faţa către ea. Vreo treizeci şi cinci de ani, dar încărunţise la tâmple, avea ochi negri, melancolici, dar buze subţiri, gura ca o linie. Omul ce o iculesese de pe stradă la un ceas neverosimil, ar fi putut să fie oricine (buza rece, subţire, de asasin...) şi ar fi putut s-o ducă oriunde însă Gazela nu se temea, zise:

— Poţi să stingi lumina de bord, ştiu că te împiedică să conduci.

— Îţi mulţumesc că mi-ai dat voie să-ţi văd faţa, pare faţa unui om cumsecade, şi chiar de erai un bandit, tot nu mă temeam.

— Ştiu că faceţi Judo, zise taximetristul.

— Aşa e. Face parte din pregătire. Doar că eu nu-l fac de formă. Nu fac nimic de formă.

— Am bănuit. Unde să vă duc? înşiră numele câtorva mari localuri, deschise şi la ora aia, deschise pentru o Mare Actriţă, în orice caz, dar ea declină toate propunerile.

— Dacă ar fi vorba de o preferinţă anume aş zice să mă duci în infern acolo e mai cald, însă ştiu că drumul nu e încă pe deplin asfaltat... Aşa că te rog, du-mă la Gara de Nord.

— Plecaţi undeva?

— Da. Cu primul tren.

Concentrându-se asupra volanului, încercând să nu intre în derapaje, omul n-o întrebă unde pleacă şi cum se face că nu are niciun fel de bagaje. Ajunşi la gară Gazela voi să plătească, taximetristul refuză decis.

— Permiteţi-mi să fac cinste unei Mari Actriţe! Vă doresc drum bun! şi demară imediat. A cita minune a lumii?! se întrebă Karra. Pătrunse în restaurantul gării, deschis zi şi noapte. Descoperi o masă liberă, se aşează oftând de plăcere. Ostenită, cât de ostenită! Privi împrejur. Cine s-o recunoască? Călătorii ce aşteptau „primul tren”-sau chelnării somnoroşi? Şi totuşi! Totuşi Gazela remarcă o discuţie între un ospătar burtos şi, pe cât se pare cam

„făcut” şi o chelnăriţă tinerică, proaspătă, şatenă şi dulce. Fără îndoială şi-o disputau pe această clientă „selectă”. Până la urmă duelul fu câştigat de fată. Se apropie. Gazela remarcă cerceii ei cu piatră verde, ochii verzi, talia atrăgătoare. Venind fata admiră îmbrăcămintea imprevizibilei cliente, turbanul din piele de jder, colierul de la gât (perle?), observă că nu are bagaj – ciudat! – şi avu timpul de a-i observa şi mâinile fiindcă Marea Actriţă-şi scosese mănuşile. Pe degete, două inele, unul cu diamant altul cu saphir. Şi atât. Nici urmă de verighetă.

— Bună seara, doamnă! Ce noapte! La ora asta şi păsările stau bine ascunse.

Gazela: Îţi plac păsările? *Che.:* Cui nu-i plac păsările?

Marea Actriţă: Cunosc oameni ce detestă păsările. Dar dumitale care anume-ţi plac?

Che.: Toate. Fiindcă zboară. Dar mai ales lebedele. Fiindcă-s albe. Gazela tresări şi o examina pe fată. Cu ce vă pot servi?

Karra: Ceva care să-mi meargă la inimă, te rog.

Che.: Un grătar de porc, fudulii, mici,

cred că se poate aranja chiar şi la ora asta, dacă aşteptaţi puţin. Cu ce tren plecaţi?

Marea Actriţă: Cine ştie! Cu unul din trenurile următoare, mai circulă încă, nu e aşa? Nu vreau să mănânc. Te rog, ceva de băut.

Che.: Imediat. Un lichior de portocale, de cafea, de mandarine, de ananas. Avem tot felul de specialităţi cubaneze.

— *Gazela:* Nu, te rog, nu fleacuri de-astea. Te rog o slibo… *Che.:* Şli-bo?

Karra: O şliboviţă. *Che.:* Şliboviţă?!

Marea Actriţă: Exact, domnişoară, şliboviţă. Sau te pomeneşti că nu vă compromiteţi localul cu aşa ceva? Nu mai bea nimeni şliboviţă?

Che.: Dimpotrivă, bea toată lumea, însă mă gândeam că o femeie ca dv… *Cu* apă minerală? Cu suc?

Karra: Şi apă minerală, şi suc. Şi nu te supăra pe mine. *Che.:* De ce să mă supăr? Vă servesc imediat.

Se îndepărtă, legănându-şi şoldurile mici, dar ispititoare. Chiar şi legănatul acelor şolduri mici trăda o nedumerire mare. Mai multe persoane de pe la mesele vecine se holbau la Marea Actriţă şi cine

ştie ce gândeau. Să nu-i judecăm prea aspru. Într-o noapte de iarnă, aşteptând un tren care va pleca desigur cu întârziere, îţi vin atâtea gânduri cucernice... sau păcătoase. Se spune că în astfel de nopţi de sfârşit de lume mulţi s-au lepădat de cele rele...

Chelnăriţa reveni aducând cele cerute, adică şlibo, suc şi Borsec. Le deschise pe amândouă, sucul şi apa minerală, i le turnă separat în două pahare, zâmbd, însă nu profesional, pentru un Isacşiş. Ci fiindcă îi plăcea această fiinţă delicată ce se ospăta cu şlibo. Şi mai rămase o clipă, zâmbindu-i. Gazela o studie.

Karra: Ai dorit vreodată să te faci actriţă, domnişoară?

Che. (aproape indignată): Cine? Eu? Actriţă? Dumnezeu să mă ferească. Mă simt bine aici. Câştig bine. De ce mă întrebaţi?

Marea Actriţă: Există părerea că toate fetele frumoase doresc să facă teatru.

Che.: Poate. Dar eu nu fac parte din acelea. Dv. Sunteţi cumva actriţă?

Gazela: Arăt eu cumva că aş fi actriţă? *Che.:* Arătaţi exact ca o Mare Actriţă.

Karra: Aparenţele înşală. Am exact

aceeaşi profesiune ca şi a dumitale.

Che.: Atunci lucraţi la un local de mare lux. Dar la „Lido” nu v-am văzut, am fost de două ori acolo.

Marea Actriţă: Ceva mai sus de „Lido”…

Che.: Aaa… Nu vă mai întreb nimic. Dacă mai aveţi nevoie de ceva, faceţi-mi numai un semn.

Gazela: Mulţumesc, cred că nu mai am nevoie de nimic. Aş vrea să fac şi plata.

Che.: Nu… (Stingherită.) Permiteţi unei fete simple să facă cinste unei colege atât de distinse? Vă rog!

Karra: Ciudat! în noaptea asta nimeni nu vrea bani de la mine. Până şi „Othello” a plecat fără să ceară nişte „mărunţiş” împrumut…

Chelnăriţa plecă, dar avu un *retour* surprinzător:

— Ce folos, distinsă doamnă, că eşti Greta Garbo sau Maria Magdalena von Loch, adică Mariene Dietrich? Ce folos?! Tot trebuie să mori…

Marea Actriţă o privi uluită. Şopti printre buzele strânse:

— Buuuzz! Che. Se aplecă.

— Poftim? N-am înţeles…

E un tic nervos al meu... ştii, sunt puţin cam nebună.

— Asta n-o mai cred, râse Che., şi se îndepărtă fiind solicitată la o altă masă. Marea Actriţă o urmări întrebându-se de unde cunoaşte fata asta numele adevărat al Marlenei Dietrich...

Che. Servi alături tot un rând de şlibo şi atunci Karra pocni din degete. Micuţa Che. Reveni.

— Mai doriţi o şlibo?

— Nu. Dar văd că ţi-e familiară Marlene Dietrich... cunoşti melodia ce o cânta în taverna „Şapte păcate”?

— Nu. Nici vorbă. Dv. O cunoaşteţi?

Îşi făcu apariţia un individ cu pălărie neagră. Merse direct la masa Gazelei, deşi se mai eliberaseră împrejur. Se aşeză.

Tânăra chelnăriţă ce nu voia cu niciun preţ să se facă actriţă, aştepta un semn al-Gazelei ca s-o scape de nepoftit. Gazela nu făcu niciun semn, îl făcu nepoftitul.

— Domnişoară, grăi clopul negru către Che., m-am aşezat tocmai la masa asta în amintirea unei pălării...

— Poftim?

Gazela îl iscodi cu atenţie. Nu era

turmentat, dar era cetăţean...

Che. Îl privea inexpresivă, aştepta comanda, şi atât. Dar pe neaşteptate, cu totul pe neaşteptate, exclamă: – Ce nas urât ai, domnule!”

— Ce naiba vrei să spui, duduie?

— Că ai nas urât. Cunosc pe cineva care de ţi-ar trage un pumn în nas, i-ar îmbunătăţi forma.

— Eşti obraznică!

— E doar sinceră, interveni Marea Actriţă.

Pălăria neagră o examina pe sub boruri pe Marea Actriţă şi bătu în retragere.

— Bine, zise. Accept scuzele. (Nu i se ceruseră scuze!) Exact acum zece zile, exact la ora asta, m-am aşezat exact la această masă şi mi-am pus pălăria exact unde sunt mânuşiţele duduitei. Fiindcă cu, am, n-am treabă, când ies de la lucru intru aici să iau un şpriţ... (Gazela se înveseli: nemuritorul Caragiale!) M-a servit alta, nu domnişoara asta căreia nu-i place de nasul meu, am luat o gură de şpriţ şi m-am retras pentru două minute acolo, numai două minute, iar când mă întorc, şpriţul mă aştepta, pălăria nu mă mai aştepta.

— De ce n-ai pus-o în cuier? întrebă Che.

— Nu există niciun cuier alături, şi nici acum nu este. Numai două minute am lipsit! Eu în viaţa mea n-am furat măcar un ac, cu toate că aş fi putut să fur oricând şi două!

— Faceţi reclamaţie! Serviţi ceva?

— Reclamaţie? Am şi făcut. La şeful brigăzii a patra criminale. Şpriţ la halbă şi zece „mici”…

Mici nu se mai făceau, dar exista creier rece, pané. Omu.1 începu să mănânce, în vreme ce mânca, vorbea, ce anume? Că atunci când mănâncă uneori creier îi vine în minte că *poate mai gândeşte.* Apoi o întrebă pe Che. Dacă are un iubit.

— Dar ce, sunt muma pădurii? Sigur că am!

Omul se lansă în indiscreţii, vorbi despre Liz Taylor şi Richard Burton. Gazela se ridică!

— Plecaţi undeva?

— Da. Cu unul din următoarele trenuri…).

Şi se duse, micuţă, elegantă, frumoasă, parfumată. Se opri lângă drăguţa Che.

— Îţi mulţumesc pentru tratament. Ai

dreptate, nu merită să te faci actriţă!

Şi merse mai departe, apariţie ireală, cu totul nepotrivită cu ora şi cu locul. Continua să viscolească, vâjâia vântul, ca o haită, peste peroane, iar apoi printre cele câteva trenuri, nişte golani se legară de Karra cu eternul şi năprasnicul „singurică, singurică?”, nici nu-i auzi, înainta mereu, unul dintre trenuri se puse în mişcare, ea aproape că ajunse la capătul peroanelor, într-adevăr singură acum, alesese acest loc pentru ultimul spectacol, dar trenul se duse, chiar se duse. Gazelei îi îngheţase zâmbetul.

Un alt tren o luă din loc. Gazela se zgribuli de frig, de frică. Roţile... Privi luminile ultimului vagon pierzându-se în ninsoare.

Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, mică şi singură pe această planetă ultrapopulattă, se scutură prelung de un fior şi urlă în ninsoare:

— Nuuu! Degeaba! Eu nu sunt Anna Karenina!

Se întoarse şi tresări cumplit. Nu recunoscu de îndată umbra ce o pândea. În spatele ei se afla Che. Îşi aruncase pe umeri un palton, dar tremura şi, pesemne plângea.

Reuşi să îngâne:

— Nu vă supăraţi… V-am urmărit… Am avut impresia că… Dar sunt mică şi proastă…

— Nu eşti mică şi proastă, Che. Ai avut dreptate. Am vrut să… dar nu am destul curaj, sau nu vreau… încă nu vreau. De ce plângi, Che?

— Eu plâng? De ce aţi vrut să…? Sunteţi prea tânără, prea frumoasă ca să vă întâlniţi de pe acum cu EA.

— Uneori nu-s suficiente frumuseţea şi tinereţea. Karra o scrută: Oare EA?

— Doamna Moarte.

— De unde cunoşti tu expresia asta?

— Nu ştiam că e o „expresie”. Dar EA, nu e o Doamnă? Aşa se spune şi la noi în sat. Şi se zice că, dacă e numită astfel, întâlnirea cu EA nu e atât de urâtă.

— Bine ar fi. Îi spui „Doamnă” şi-ţi închipui că e o bucurie să ajungi în braţele ei… Dar cred că e fals. Există o poezie celebră în care i se spune cam la fel, o poezie străină. Vrei s-o asculţi?

— Vreau, dar nu cunosc nicio limbă străină…

— Fii fără grijă, ţi-o spun în româneşte.

Ascultă! „A murit Buffalo Bill, cel care călărea un armăsar argintiu şi dobora un doi trei patru cinci porumbei, numai aşa, lisase, frumos bărbat era. Şi aş vrea să ştiu DOAMNA MOARTE cum îţi plac privirile lui albastre”.

— Ciudată poezie, comentă Che. Eu nu prea înţeleg poeziile fără de rimă, dar asta e frumoasă… Şi vreţi să spuneţi că dacă i te adresezi cu „Doamnă”, nu e mai simplă întâlnirea?

Cugetarea aceasta a unei fete prea puţin citită, o ului pe Ga**zela.** Pe neaşteptate Marea Actriţă începu să plângă. Pictorul… cu ochii lui de *aur*… Probabil că „Doamnei” îi plac şi ochii *de aur…*

Che. Începu iarăşi şi ea să plângă. Două femei hohoteau în plin viscol, Marea Actriţă şi chelnăriţa ce nu voia să se facă actriţă „fie şi Mare.

Şi după ce plânsul se termină – orice plâns se termină – ce nu se termină – chiar şi gloria – chiar şi nemurirea – Che. Zise:

— Am minţit. Dar şi Dv. Aţi minţit, tot timpul. V-am recunoscut de îndată. V-am văzut în două filme care nu mi-au plăcut şi într-o piesă ce mi-a plăcut. Prietenului meu

i-au plăcut filmele „însă nu piesa, în rest ne potrivim. E şofer pe Getax, în faţa gării-Ne duce pe gratis, ştiu că nu aveţi bani…

— Proasto! Am bani!

— Proastă sunteţi dumneavoastră! Aveţi bani, dar nu chiar destui ca să plătiţi prietenia unei fete ce vă admiră şi căreia îi este milă de o Mare Actriţă. Eu nu mă pricep, nu ştiu prin ce necazuri aţi trecut dar… unde voi fi auzit asta?… suferinţa vă este scrisă pe figură… altfel nu aţi fi ieşit acolo, departe, pe peron…

Milă! Gazela se cutremură. Buuuzz!

Şi dacă am suferit, şi dacă, mai ales, am plătit fericirea prin suferinţă, este că am fost inconştientă… şi fiindcă există o balanţă şi un echilibru… sau un echilibru într-o balanţă…

— Mie nu-mi place şlibo, spuse Che. Dacă mergeţi acasă, prietenul meu ne duce pe gratis, nici nu e de mers cu altceva, dar să mă invitaţi la un Martini. Atâtba am auzit despre Martini, dar n-am gustat o picătură.

— N-am Martini, spuse Gazela. Am whisky.

— Perfect, doamnă. Nici dintr-acela n-am băut în viaţa mea. Să mergem, altfel

îngheţăm aici şi ne aşteaptă prietenul meu, pe care l-am şi alertat, şi ne duce fără bani (Che. Acorda mare importanţă acestui amănunt), dar trebuie să vină înapoi că are nevoie şi de clienţi care plătesc.

— Să nu-mi mai spui „doamnă”, bine, Che?

— Dar atunci, cum, doamnă?

— Spune-mi… spune-mi Karra.

— Aşa-ţi spunea şi EL?

— Care… EL?

— Cel pentru care suferi.

— Cum de ţi-ai dat seama, Che?

— O femeie în situaţia ta, Karra, iese… la peron numai când suferă din dragoste… Haide, Kanra.

Marea Actriţă nu reuşi să desluşească prea, tane trăsăturile acelui prieten al drăgălaşei Che., el nu aprinse lumina de bord şi-n afară de un „săru-mâna” nu scoase un cuvânt, conduse bâjbâind prin viscol, automobilul derapa de câteva ori, ajunseră totuşi cu bine, alt „săru-mâna” şi demară.

— Nu-i aşa că e drăguţ? întrebă Che.

— E mai mult decât drăguţ, afirmă Gazela, convinsă că nu l-ar mai cunoaşte, şi are mare noroc de o fată ca tine.

Che. Admiră apartamentul Marii Actriţe şi declară că nu doreşte altceva decât să dispună cândva de ceva măcar asemănător.

— Dar chiria cât costă? Vă rog să-mi spuneţi, Doamnă… Chelnăriţa de la restaurantul gării, care nu voia cu niciun preţ să devină actriţă, rămânea strict realistă. Deocamdată. Puţin mai târziu avea să-i provoace un mare şoc Gazelei. Aceasta o corectă:

— Ne înţelesem să-mi spui Karra…

— Aşa e, dar m-am intimidat… Cât te costă chiria?

Ajunseră în salonaşul vişiniu, împodobit cu cele două tablouri greţoase. Era cald în odaie. Marea Actriţă întredeschise o fereastră lăsând să pătrundă o aripă a iernii. O instala pe Che. Într-un fotoliu moale ca blana unei mâţe.

— Aşteaptă o clipă, Che., acuma eu te servesc!

Reveni iute cu o cupă de cristal în oare sclipeau cuburi de gheaţă, sifon, pahare înalte, o sticlă.

— E un „Johnnie Walker”. Unii pretind că ar fi cel mai de soi whisky. Dar mă tem să nu fii dezamăgită.

— Şi cum se bea?

— Sau sec, sau cu gheaţă, sau cu sifon şi gheaţă. Tucum preferi?

— Aşa cum îl bei tu…

Karra pregăti amestecurile, ciocniră, Che. Gustă, nu zise-nimic. Ţinea paharul cel înalt în mână şi privea tablourile de pe peretele vişiniu…

— Care din ele îţi place mai mult?:

— Cel din mijloc, răspunse fără să ezite Che…

— Care tablou din mijloc? În mijloc nu e *niciun tablou!*

— Cum nu? Acela cu păsările, deasupra oceanului. E tare frumos. Celelalte două *mă lasă rece.*

— Îţi repet, Che.: nu există nicio pictură, cu păsări, cu ocean…

— Vrei să spui că m-am pilit?!

Gazela o privea ţintă. Tabloul acela, adică „Legenda zborului”, exista numai în memoria ei, a Gazelei. Cum se poate ca o fată, ou totul străină de trecutul ei să vadă „Legenda zborului” pe care Marea Actriţă nu reuşise s-o aducă la Bucureşti decât în memorie?!

Aceasta a fost una din cele mai

chinuitoare întrebări…

Pe la zece dimineaţa, după una din insomniile ei, Marea Actriţă o examina pe Che. Fata încă mai dormea. Respira adânc şi sănătos, era frumoasă şi cât se poate de normală. (Dar în acest caz, cum, cum de văzuse „Legenda zborului?) Avea, Che., o slujbă solidă, un iubit ce o va lua probabil de nevastă… Gazela pregăti senviciuri, cacao, iar când totul fu gata, o servi la pat pe dulcea chelnăriţă ce nu voia ou niciun preţ să devină actriţă. Che. O privi cu tristeţe şi gravitate.:

— Nu e aşa că ai prefera să-l serveşti pe altcineva? Nu e aşa, Karra?

— Taci şi mănâncă. Apoi, trebuie să mai dormi, aici. Eu voi pleca, să nu te superi…

— Iarăşi… peronul?!

— Nu! Am terminat cu năzbâtia asta!

— Pe cuvânt?

— Nu-mi dau cuvântul pentru o năzbâtie. Ieri am fost tare întoarsă pe dos, dar acum iau totul de la început. Sunt de fier. Lasă cheia la portar, după ce mai dormi. Şi vreau să te mai văd. Nu glumesc, trebuie să te mai văd!

De ce voia Marea Actriţă s-o revadă pe

chelnăriţă? îi devenise simpatică, dar, mai ales voia să verifice şi a doua oară dacă mai vedea tabloul din mijloc.

Un alt capitol

CE AMURG SĂLBATIC! gândi poetic Poetul (cel mai bun prieten al Pictorului), urmărind un arhipelag de nori purpurii ce se deplasa într-o leneşă splendoare pe direcţia Feleacului.

Apoi gândurile Poetului, coborâră pe pământ, pe amărâţa noastră Terra, cea de atâţia ani ameninţată cu dezagregarea atomică, sau nucleară, sau cum preferaţi... De fapt, cum preferaţi?

Poetul se pomeni filosofând – ce poate fi mai firesc pentru un Poet? În vreme ce arhipelagul de nori purpurii se topea dincolo de Feleae.

Foarte elegant, Poetul, ca întotdeauna, ridicol de elegant însă *„Du sublime, au ridicule il n'y cu'n pas"...*

Şi aşa ajunse în preajma Naţionalului unde studie cu grijă distribuţia cunoscutei trupe bucureştene, aflată în turneu. Un gurmand cercetează cu aceeaşi grijă lista de bucate a unui local... ce prozaică observaţie.

Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, nu figura în distribuţie, nici măcar ca figurantă, însă. O Mare Actriţă nu prea. Acceptă rol de figurantă – în paranteză fie spus.

Liniştit în această privinţă (nu dorea cu niciun preţ s-o vadă pe aceea care, cumva inexplicabil, îi devenise inamică), Poetul urcă spre intrare, îi zâmbi tipului cu biletele, acesta zâmbi la fel de complice, şi doar eu un zârmbet pe post de bilet, Poetul pătrunse în sălaşul cel sacru al culturii. Ca de obicei îşi găsi loc bun, în faţă. Se aşează, se destinse şi se pregăti pentru un festin intelectual. Urmări, ou interes începutul piesei, îi găsi, bineînţeles şi cusururi, dar şi calităţi, dar când pe scenă apărui Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, i se făcu părul măciucă. Nu figurase pe afiş, Karra, dar fusese înlocuită titulara în ultima clipă, şi cum se întâmplă adeseori în teatru – şi nu numai în teatru – secondanta a fost mai bună decât titulara!;

Muşchii Poetului se contractară. Muşchii, vorba vine. Ca un adevărat intelectual ce se considera, dispreţuise dintotdeauna sportul. Nu avea muşchi dar

încă părea tinerel, *neînceput...*

Ar fi dorit să părăsească de îndată sala, dar ar fi trebuit să deranjeze o mulţime de oameni, se decise să suporte până la pauză – şi suportă. În pauză urcă la bufet, luă un senvici, îşi aduse aminte că într-un oraş. Străin băuse, tot într-o pauză ca aceasta, două cupe de şampanie. Coborî, se strecură către ieşire, elegant, mărunt, insignifiant, glorios, autor de mare viitor, printre spectatorii filistini şi nefilistini, cunoscători şi necunoscători, şi se afla doar la un pas de mângâietoarea noapte de toamnă, **când, în** spatele **său,** un glas...

— Poete! Pleci?

Lângă el se afla Ofelia. Ieşise în hol, costumată, spectatorii cascara ochii, Poetul îşi dădu seama cât de mulţii va creşte reputaţia de Mare Pirat al Inimilor, însă ele data asta puţin îi păsa.

— Nu«mi place spectacolul *tău!* De-aia-mi iau tălpăşiţa. Spectacolul vostru *modern* e bun pentru snobi.

— Dar tu eşti cel dintâi dintre ei, replică liniştită Ofelia-Marea Actriţă. Vreau să stau de vorbă cu tine.

— Eu nu stau de vorbă cu tine!

— Vei fi nevoit! spuse femn Marea Actriţă.

— Şi cine mă va sili?

— Eu! Sunt ou mult mai mare decât tine, micuţule, poetaşule. Nimeni în ţara asta nu retine vreun vers al tău. Eşti nimeni. Eşti NIMIC. NIMIC!

Poetul, cu un calm remarcabil:

— Ha, ha! Şi tu cine eşti?

— O Mare **Actriţă.**

— Din partea mea, treacă. Şi ce doreşti de la mine?

— O ştii! Vreau să iau cu mine „Legenda zborului”. Chiar în seara asta.

— N-o vei lua. Nu e la mine!

Ofelia, frumoasă **şi** palidă ca în poezia lui Rimbaud când o leagănă valurile, vă aduceţi aminte, desigur, se aplecă în faţa Poetului, gest greu de analizat. Cerşea? Implora? Se înclinase, dar rămăsese mândră. Gazela, Marea Actriţă.

— Aş vrea, cel puţin, să văd tabloul, aşa cum e acum, finisat.

— Nu, rămase necruţător Poetul. Tu nu meriţi să vezi nimic.

— Aş fi prima fată ce te vizitează?

— Nu, dar eşti ultima oare mă va vizita,

răspunse Poetul, dur, deosebit de mitocan, aşa cum nu-i stătea-n obicei. Şi ca să fie şi mai rău, preciza: Pe mine nu mă vizitează oricine şi oricând.

Karra strânse din pumni.

— Ai să mori, *poete!* Lent şi în chinuri… Am să te distrug! Nu uita! Mă **ţin** totdeauna de promisiune!

Bătu un gong. Al destinului? Nu, e prea mult spus, se anunţa actul turnător. Regizorul o găsi pe Ofelia disputând cu acel individ dubios, Poetul. O târî după culise, îndrăzni chiar s-o moralizeze. Gazelei nu-i păsa, era cu adevărat prea mare.

Poetul **ieşi din** teatru, se cufundă în noapte, dar ceva ca o vrajă, vraja unui blestem, îl aduse înapoi, de ce? Uşile principale fuseseră zăvorâte, dar ei intra pe „la artişti6, unde era bine cunoscut, prea bine cunoscut… Nu mai băuse nimic, de multă vreme. Dezastrul său abia urma să înceapă.

Auzi, ca prin vis următoarea parte a piesei pe care o cunoştea foarte bine. Avu o tresărire când o văzu pe Ofelia, parcă pierdută în valurile unui ocean bizar deasupra căreia cinci păsări îşi pierduseră

ca capul compas.

Ofelia tăcea. Sufleurul sufla. Sufleurul suflă şi mai tare. Ofelia – Gazela îşi reluă monologul, dar în mijlocul lui – dar nu împotriva logicii – dar spre deruta regizorului, a partenerilor, ea rosti: „Jur ca această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva!” Sala fu cuprinsă de un fior – în aşa fel fuseseră rostite aceste cuvinte. Dar Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, nu se mulţumi cu atâta. După o mică pauză, adăugă: „Pentru întot… deauna!”

Apoi spectacolul s-a desfăşurat normal. Cu mare succes.

Dintre criticii de artă aproape doi remarcară abaterea de la textul marelui Will, unul o dojeni pe interpretă pentru „inovaţie”, altul o complimentă pe interpretă şi-l lăudă pe regizor – nevinovat! – pentru ceea ce el numea „interpretare creatoare a unui text clasic”.

Poetul se întoarse acasă nedumerit. Nu-şi amintea ca acele cuvinte să facă parte din „Hamlet”. Culese volumul din raft şi-şi petrecu noaptea recitind piesa. Nu găsi cuvintele rostite de Gazelă, şi totuşi nu-i

erau necunoscute! încetul cu încetul crezu că-şi aminteşte… Da, Marea Actriţă profanase textul… însă… şi cu un şoc violent, îşi aminti: „Ai să mori, *poete!* Lent şi în chinuri… Am să te distrug!”

Se sperie. Chiar se sperie. Avea undeva nişte băuturi… acum era chiar momentul să le scoată iar la iveală. Dezastrul…

Un alt capitol

Ajungând la Bucureşti Marea Actriţă puse la cale un plan. Nu se ştie dacă diabolic, totuşi un plan. O invită pe drăgălaşa Che. Şi ea făcea parte din „plan”.

— Prietenul meu e plecat pentru câteva zile, zise Che. Schimbă motorul la rabla aia a lui. El nu-mi dă voie să beau… Cine a fost prietenul tău… acela care a pictat păsările, oceanul?

15 – Legenda Cavalertloi Absent)

Gazela o privi pieziş.

— Un zeu…

— Un zeu… bine, un zeu, totuşi ce era?

— Pictor.

— Aha, mă prind. Şi. De ce nu sunteţi împreună. Nu cumva am unt?

— În privinţa morţii nu poţi fi niciodată sigură, Che.

— Bine. Nu te mai întreb nimic.

— Mai bei?

— Nu… Ba da.

— Poftim sticla, serveşte-te cât doreşti. Blestematul de Poet! se pomeni spunând Marea Actriţă.

— Cum vorbeşti despre el?! N-a fost el dragostea ta?

— Dragostea mea e Pictorul. Cu Poetul e altceva. Karra dădu din mână. Un gest deznădăjduit. Ea, care… Cu Poetul e altceva, prea complicat. Poetul păstrează „Legenda zborului”, cea mai frumoasă pictură a dragului meu…

— Cele cinci păsări?

— Bineînţeles.

— Dar cele cinci păsări sunt aici!

— Nu, Che. Nu sunt aici. Sunt departe! Poate că încă în a ***[zboară!*** De fapt nici eu nu ştiu prea bine unde sunt!

— Dar eu le văd! Le văd! Le văd!

— Ai băut prea mult, Che! Am să te spun prietenului tău. Îţi închipui că vezi ceea ce nu e. Iar dacă vezi – nu mai înţeleg nimic. Cum poţi să vezi ceva despre care ştiu numai eu? Acolo nu e nimic, doar un spaţiu gol… un spaţiu *jefuit* în care ar fi

trebuit să plutească cele cinci păsări, cele cinci *timbre ale unor lumini.* Karra o înveli cu un pled. Dormi, Che!

— Bine. Am să încerc.

Dar după o clipă, două, Che. Deschise ochii, alarmată.

— Nu te mai uita la mine în felul acesta, că mă sperii şi plec. La ce te gândeşti, Karra? De ce mă studiezi?

— Mă întrebam dacă vreuna din noi două e nebună, şi mă întrebam care.

— Şi care e?

— Nu ştiu. Dar am să-ţi propun să verificăm.

— Cum poţi să… verifici nebunia?

— Am să-ţi spun după ce dormi. Am un plan. Şi acum, dormi, Che!

Gazela trecu în altă cameră şi formă numărul aeroportului.

Un alt capitol

Ploua mărunt, sâcâitor, totuşi aeroplanele decolau. Şi aterizau.

Se lăsa lin, ca un condor al Arizilor, câte un superb avion, aducând grupuri de indivizi aiuriţi, cu ghitare, cu şepci fistichii terminate-n cozoroace de un kilometru, însoţiţi de stewardesse pe care le-ai fi cerut

de nevasta şi cu ochii închişi. „Mor de frică!” se plânse Che. „Am să te tratez cu un întăritor, făgădui Gazela. De ce mori de frică?” „N-am mai călătorit cu avionul. N-am mai zburat”, frison; l Che.

— Şi-n acest caz cum de eşti tu în stare să vezi cele cinci păsări ce zboară, tu care nu ştii ce înseamnă zborul?

— Cu ochii am zburat, Karra! Cu ochii am zburat de atâtea ori!

Foarte elegantă, Che. Făcea o impresie favorabilă. „Iată o italiancă, precis”, cugetară nişte gură-cască. Gazela, nu mai puţin elegantă, ba dimpotrivă... Alcătuiau o pereche de tinere femei fermecătoare., 0 italiancă şi o franţuzoaică”. Franţuzoaica era Marea Actriţă.

Când avionul ateriza la Cluj, Che se linişti şi deveni practică.

— Despre ce să-i vorbesc?

— Filme, teatru, cunoşti destul, despre orice, dar nu fi îngrijorată, are să vorbească el. Va încerca să te seducă.

— Sunt neatinsă.

— Mi-ai mai spus. Şi nu-mi scoate ochii cu asta.

Un telefon: „Dacă se poate vorbi cu

Poetul…” ciripi Che.

Cum să nu se poată? Sensibil când era vorba de un glas de femeie, Poetul se prezentă imediat. Che. Îi spuse, mimând o vagă emoţie, conform lecţiei învăţate, că e o tânără bucureşteancă, în trecere prin Cluj, că a cumpărat, chiar acum ultima carte a Poetului şi că ar îndrăzni să-i ceară un autograf. Ar putea îndrăzni să-l caute la redacţie? Poetul medita, sau se prefăcu. „Dar cum, domnişoară?! Aici la noi e zarvă, ca-n toate locurile unde se întâlnesc mai mulţi literaţi. Nu putem conversa în linişte… Unde vă aflaţi acum? Chiar lângă librăria Universităţii? Dar e perfect, tocmai am ceva de rezolvat prin oraş, pot să vin în câteva minute…

— Dar nu se poate! Nu vreau să vă deranjez!

— Niciun deranj! O plăcere! Cum vă pot recunoaşte?

— Eu am să vă recunosc… după fotografia de pe copertă…

— Ha, ha, am mai îmbătrânit un pic… Sunteţi încântătoare… ce flori preferaţi?

Poetul nu avea nicio treabă prin oraş, singura urgenţă era s-o cunoască pe această

admiratoare picată din senin. Întâlnirea se produse în condiţii clasice – nimic nou sub cer. Totuşi, o mică noutate, din faţa celeilalte librării, „Coşbuc”, Gazela urmărea Marea întâlnire.

Dacă ar fi ştiut Poetul! Dar nu-şi pusese ochelarii, din cochetărie! Adusese un bucheţel de flori, aprecie de îndată graţia „admiratoarei”, îi spuse că pe drum rezolvase ce avea de rezolvat, îi mai spuse că un autograf nu se dă pe stradă – n-ar binevoi duduia să-l însoţească la o cafea – dacă n-are altele de făcut. Che. Nu avea nimic de făcut, adusese – cică – nişte medicamente din Bucureşti unei rubedenii internată la spital, acum e liberă până la trenul de 22 şi…

Poetul o conduse la un local discret şi pretenţios, îi oferi cafea, băutură… Fata nu făcu nazuri şi, prevenită, nu se miră când îl auzi comandând pentru el lichioruri… Ea preferă vodcă poloneză. Poetul, tot mai încântat, tot mai sigur, o întrebă pe Che. Cu ce se ocupă, învăţătoare, minţi Che, aici Poetul încercă o îndoială, oare nu cumva învăţătoarele sunt nişte bigote virtuoase? în sfârşit, după ce şi prânziră, veni întrebarea:

ar accepta delicata domnişoară să viziteze bârlogul modest al unui holtei? Poate să-i pună discuri, să-i arate cărţi deosebite, icoane pe sticlă, picturi.

— Mă dau în vânt după picturi, acceptă prea iute Che.

Dacă n-ar fi fost un pic ameţit şi de băutură, şi de francheţea acestei fete, Poetul ar fi intrat la bănuială…

Bârlogul său de bui lac nu părea chiar atât de modest, garsoniera încărcată cu prea multe obiecte, prea multe colţuri – şapte?! – prea multe etajere. „Învăţătoarea” dădu ocol încăperii, urmată la pas de Poet, ca de un motan. Examina doar picturile. Nu reuşi să-şi ascundă preocuparea.

— Cauţi ceva anume?

— Nu… adică da, răspunse Che., văzând că tabloul ce o interesa nu e acolo, convinsă că de fapt e la Bucureşti, la Karra, decisă să joace totul pe o carte. Caut… caut „Legenda zborului”.

— De unde şi când ai auzit despre „Legenda zborului”? strigă Poetul perplex.

Che. Râse cu multă sinceritate. Poetul se zgâia, înfuriat.

— Lumea e foarte preocupată de tot ce

se petrece în sferele artistice, explică „învăţătoarea”. Ai un foarte bun prieten, un pictor. Am auzit că pictura sa cea mai reuşită este la dumneata. Acest tablou se numeşte „Legenda zborului”.

Pictorul zâmbi amar, acum îl încolţiseră toate bănuielile.

— Precum vezi, „Legenda zborului” nu se află aici, altfel o puneam la loc de cinste. Da, e o lucrare deosebită… însă a fost acaparată de scârba de nevastă a Pictorului… una ce face pe actriţa, în Bucureşti… Renunţând la orice veleitate de Mare Pirat al Inimilor, Poetul îşi puse ochelarii. Ia uită-te în ochii mei! Spune adevărul! Pentru „Legenda zborului” ai venit la mine?

Che. Râse cu detaşare, Poetul se mai calmă.

— Ia te uită, porţi ochelari! Îţi vin bine. Prietenul dumitale are o nevastă la Bucureşti, actriţă? Cum o cheamă?

— Aş fi fost gata să jur că ea te-a trimis. Chiar nu ştii cine e?

— Chiar, chiar!

Ca aproape toate femeile frumoase Che. Se pricepea să mintă convingător.

— Nu mai ştiu cum o cheamă, zise Poetul ou zăduf. Am şters-o din memorie. Pentru întotdeauna. Poetul păli. Ultimele cuvinte făceau parte din *jurământ.* Acum îşi amintea bine.

— Să te cred?

— Cum doreşti. Să te conduc la gară?

— Mulţumesc, nu. Am să iau un taxă de aici de la „Republica”. Cuprins de un val de furie, Poetul strigă în Urma lui Che!

— Să ştii că nu m-ai păcălit, puştoaico! Ea te-a trimis, bestia, să scotoceşti prin casă pe la mine!

Mergând singură în noapte Che. Avu senzaţia că intrase într-o poveste al cărei tâlc nu-l va dezluşi vreodată… Oare cheia acestor întâmplări o deţinea Marea Actriţă? Dar şi ea părea dezorientată. Sau Poetul? De ce o duşmănea Poetul pe Karra?

— Ei? Te-a sedus? întrebă Gazela când se reîntâlniră în camera hotelului.

— A încercat. Dar când a început să bănuiască adevăratul scop al vizitei mele, a schimbat foaia.

— A început să bănuiască?

— Da. Am tăgăduit, dar nu e un băiat prost, să ştii. Şi să ştii că „Legenda

zborului” nu e la el.

— Dar unde e?

— La Bucureşti. La tine. Acolo unde am văzut-o eu.

— La mine nu ai văzut nimic.

— Dar nici la Poet!

— A ascuns pictura!

— Nu-mi vine să cred. Mi-a vorbit mult de Pictor… a ţinut la el… nu înţeleg de ce te urăşte pe tine! Dar tu ce ai făcut? Ce nebunie ai mai făcut Karra?

— Am luat o decizie. Rămân aici până ce voi găsi „Legenda zborului”, până ce mă voi întoarce în Bucureşti ca să joc rolul Jeannei d’Are. Mă voi întoarce ca învingătoare.

— Şi până atunci laşi scena?

— Doar pentru o vreme. Am şi primit oferte de la Naţionalul de aici.

— Minunat. Nu îţi pierzi… cum se numeşte… antrenamentul.

— Am refuzat oferta. Voi fi foarte ocupată.

— Ai refuzat? Acum ştiu oare din moi e nebună! Tu, Karra.

— Poate. Dar persist în nebunia mea. „Şi La Hire, şi Xain-trailles, dragii mei tauri

furioşi!... Da, am dat împreună câteva bătălii straşnice...” Nu te speria, Che., e din rolul meu în „Cio-cârlia”. Nu-mi voi pierde „antrenamentul”. Şi voi mai da bătălii straşnice!

— Doamnă Mare Actriţă, spuse Che., toate aceste vorbe sunt frumoase, dar nu te satură. Iar mie, dacă mă crezi, îmi s-a făcut o foame!

— Mâncăm chiar aici, la parter, doar că la „Conţi” avem mari şanse de a-l întâlni pe Poet, dar nu-mi pasă.

— Nici mie nu-mi pasă, zise Che. Mergem! Mor după o fleică în sânge!

Da... Poetul era acolo, la o masă ou o brunetă, din întâmplare nu urâţică.

— Iată-l! Am să-ţi vin de hac, *poete!* şopti Marea Actriţă.

— Ce este între voi, nu prea înţeleg. Dar ca să-ţi arăt prietenia mea Karra, în seara asta îi vin eu de hac... niţel... Să vezi ce-i fac, şi se ridică, merse la masa Poetului, cu volumul acestuia în mână. Vorbi tare, s-o audă cât mai multă lume, şi, fireşte, Karra.

— Bună seara, domnule poet! Vă mulţumesc încă o dată pentru autograf. Vă mulţumesc că la sfârşit aţi scris „ou

dragoste” şi v-aţi iscălit. Nu speram că v-am inspirat „dragoste”.

Bruneta se uita la ea ca la o vedenie. Poetul îşi reveni cu greu.

— Mi-aţi spus că aveţi tren la ora zece seara, domnişoară…

— Mi-am amânat plecarea. Speram, după ce am văzut acel „cu dragoste” să vă revăd. Nu-mi închipuiam că vă risipiţi atât de uşor „dragostea” în stînga şi-n dreapta! Luaţi-vă dragostea înapoi!

Şi Che. Îi aruncă în faţă volumul cel genial. Reveni la Masa Gazelei. Poetul o urmări cu ochii, o recunoscu pe Gazelă, înţelese… înţelese că nu e de jucat cu Marea Actriţă.

Într-o duminică – Buuuzz!!

— Poetul auzi soneria. Sări din pat, se privi în oglindă, era neras, încercănat, cam scofâleit. Îşi puse unul din halatele sale fistichii ca să mai atenueze niţel efectul minus al mutrei sale obosite, se duse să deschidă… Marea Actriţă!

— Ştiu că eşti de câtva timp în Cluj, zise Poetul, acru. Ce te tot învârţi pe aici… vedeto?

— Eşti beat?

— Dacă ţii cu orice preţ, intră. De altfel aş fi vrut să-ţi vorbesc.

— Ce să ne vorbim, noi? Numai după ce am să te distrug. Poetul puse pe măsuţă pahare şi sticle. Când era lovit în plex, se înclina uşor.

— Ştiu că ai fost tratat de mai multe ori pentru beţie, zise Gazela.

— Ai trimis la mine bestia aia mică să-mi smulgă „Legenda zborului" cu *orice preţ.* Pictura nu e la mine. Ţi-am restituit-o. Cum intenţionezi să mă distrugi?

— Prin orice fel de mijloace, fără scrupul şi remuşcări. Şi fără milă. Nu mi-ai restituit niciodată pictura soţului meu.

Un rânjet hidos avu Poetul.

— Soţul tău! Acum ţi-ai adus aminte de el?!

— Gura, *poete!*

— Gura, tu! M-ai dat în judecată. Ai câştigat fiindcă ai plătit ce se cere. Ai câştigat, ţi-am înapoiat pictura.

— Aiurea! Nu mi-ai înapoiat nimic! Nu torni ceva?

— Bravo! Ai de gând să ciocneşti cu un duşman?

— Am ciocnit cu destule canalii! O

canalie în plus... Tu nici măcar nu eşti o canalie de mare calibru. Îmi spui unde e „Legenda...”?

— Am auzit că eşti nebună, zise Poetul. Frecventezi tot felul de medici psihiatri. Pictura nu e la mine. Vrei vişinată?

— Şlibo! Văd că ai.

— Şlibo! Ca şi Pictorul!

— Ca şi Pictorul. Frecventez psihiatrii care au încercat să te trateze.

— Interesant! De ce?

— Poate că la unul din ei se află „Legenda zborului”. Ai făcut-o cadou într-un moment de beţie. Pentru asta am să te distrug.

— Te-am întrebat: cum?

— Voi demonta gloria ta de poet. Iată – te prevenit. Gloria ta de poet nu e decât un spanac, alimentat de alţi spanaci. Îi dau oricând un bobârnac gloriei tale spanaceşti, iar apoi o să vii la mine ca să-ţi împrumut de o cinzeacă. Mai gândeşte-te.

În aceeaşi zi Gazela se pomeni îmbrăţişată de o matahală de femeie, blondă, destul de frumoasă, deşi matahală. Gata gata s-o dă-râme.

— Tu eşti? Te-ai întors la Cluj?

— Corina? De unde ai răsărit?

Fostă colegă de liceu, fostă cândva bună prietenă.

— Stai la hotel? Ce prostie! Chiar acum te muţi la mine.

— Nu, Corina. Nu vreau să conturb armonia ta conjugală. Ce, ai divorţat? De ce? Chiar ai divorţat?

— Da, şi mă simt foarte bine. Domnul considera că sunt prea înaltă şi prea corpolentă pentru el şi… a plecat cu una mâcuţă, cam ca şi tine… Corina râse, pieptul ei mare tresaltă. Dar tu? Divorţată?

— Eh… aşa şi aşa…

Un eu totul alt capitol

Un amănunt secundar. Apăru un articolaş, de altfel fără haz, ce lua în derâdere nu numai ultimul volum al Poetului, ci întreaga sa creaţie. Alte reviste publicară vreo două trei, asemănătoare. Obişnuit doar cu succesul, Poetul se prăbuşi. Crizele sale de etilism deveniră tot mai dese, până ce fu considerat irecuperabil… Nu mai publica nimic, nu mai era în stare să scrie nimic, nu era în stare să priceapă ce se petrecuse cu el…

În acest timp Gazela călătorea către

pădurea blestemată… Se petrecuse unul din acele fenomene mai greu explicabile: un loc pustiu, izolat, printr-un joc al şanselor, intră pe neaşteptate în modă. De la o vreme cabana bătrânului crab, ignorată, uitată, colcăia de excursionişti. Cei ce descoperiseră farmecul ţinutului. Cabanierul, acel om cu amintiri confuze şi ciudate, abia mai pridídea. Mulţi veneau cu automobilele „personale”. Nimeni nu bănuia se pare că va veni şi criza ener… * Pe maşini aduseseră cărucioare pentru prunci, umpluseră portbagajele, în sfârşit, totul se schimbase aici, poate cu excepţia Bătrânului Crab. Încremenit în aceeaşi vârstă. Fuma aceeaşi ţigară ieftină, duhnitoare, şi o văzu pe Gazela trecând, fără a da semne că o recunoaşte. Însă alţii o recunoscură – ea pe nimeni. Nu din mândrie. Nu neapărat din mândrie. Se simţea puţin

obosită. Nu arăta, dar ajunsese la capătul puterilor. Poate că şi viaţa începuse s-o obosească. Nu. O Gazelă nu oboseşte niciodată. Cel mult – moare. Marea Actriţă nu se pregătea încă să moară. Asi-guondu-şi că are bricheta în poşetă, precum şi

chibrituri, precum şi una din cheiţele yalle, descuie uşa. Nu ruginise. În „Cabana Gazelei” existau, sau existaseră, două lămpi cu petrol. Dar şi curent electric. Căută mai întâi comutatorul. Iată un lucru greu de înţeles, uitase unde e. De altfel fusese plasat de meşterul acela din „satul mic de lângă balta mare”, într-un loc cu totul nepotrivit. Îl găsi totuşi, îl răsuci fără nicio speranţă. Împotriva aşteptărilor, lumina» e aprinse. Prin urmare *cineva* plătea taxele.

O femeie, mai ales dacă e şi o Mare Actriţă, îşi dă imediat seama dacă un interior e frecventat şi îngrijit. Interiorul micii cabane nu se schimbase de fel, dar ce e drept, nu găseai un firicel de praf. Frecventat şi îngrijit. Interiorul. De către cine? O femeie? Un bărbat? Sau, cum ar fi mai normal, o femeie şi un bărbat?

Gazela, cu ochii înceţoşaţi de oboseală nu fu în stare să tragă vreo concluzie. Nici n-avea chef. De concluzii, de nimic. Poate doar de un somn… fără vise… Dar dacă va fi deranjată? Şi a fost deranjată. Se pomeni în picioare, auzind cum bate cineva la uşă. Foarte obosită, Karra… nervii…

Doamne, dacă ar fi Pictorul, ar fi urlat

de fericire chiar de ar fi fost convinsă că vine dintr-un alt tărâm… Dar aşa ceva se întâmplă numai în teatru, sau, mai ştii?! Gazela căzu pe un taburet, respiră adânc, ca „pe scenă”, strigă: „Arătare sau om real, oricine ai fi, nu mă tem. Intră!”

Bătrânul Crab. Iată că învăţase să bată şi la uşă, pe vremuri nu avea acest obicei, dar contactul cu înalta societate… Rămase în uşă, o privi, nu foarte curios, în schimb, Gazela, revenindu-şi, îl studie cu mult interes. Asta era, Cabanierul nu mai îmbătrânea, poate doar se învechea, lent, ca marmora.

— Avem mâncare bună la cabană că acum am intrat în reţeaua *ţapului* (T.A.P.L?) dar ştiu că nu vreţi a veni acolo. Toată lumea vă cunoaşte şi acum, că v-or zărit, toată lumea vă vorbeşte. Mă tem că nu vă vorbeşte de bine. Am adus eu de-ale gurii. Haide, tu, Sinucă!

Nu venise singur ci însoţit de o fată, invizibilă până atunci, o puştoaică de vreo şaptesprezece, prea drăguţă ea să-i fie nepoată sau fiică. Pe semne o adusese din satele vecine, să-i fie de ajutor. Ca slujnică. Slujnică, foarte bine, dar intrând cu platoul

în mâini, făcu o reverenţă ca la teatru. Ei, drăcie. Puse pe măsuţă platoul în care gustările erau aranjate cu prea mare fineţe ca să poţi bănui că le orânduise Cabanierul. Poate o fi existând acuma, la cabana mare şi un bucătar, dacă nu chiar şi-*un maître d'hotel!* Peşte abia scos din cuptor, friptură de miel sau oaie, murătură, un şervet mare din pânză de in poate de pus sub bărbie, o cană cu lapte, probabil de „biboliţă", o pântecoasă sticlă cu ţuică. Două păhărele. Sinuca cea oacheşă dispăru, cabanierul se aşează, neinvitat.

— Aţi obosit foarte rău. Pe unde aţi umblat de aţi obosit atât de rău? Zic cei de la cabană că v-au purtat drumurile încolo şi-ncoace. Eu nu cred nimic...

Umplu ou mâna lui brăzdată de vine albăstrii două pahare, îl luă pe al său, îl înclină uşor vărsând câteva picături. Acest simplu şi măreţ gest întru pomenirea celor *plecaţi* o năuci pur şi simplu pe Marea Actriţă. Ea începu să plângă, nu un plâns mic şi resemnat, ci un plâns cu hohote, cum se cere pe scenă, să se audă şi la balcon! Acum Karra plângea ou adevărat. Bătrânul Crab îşi bău păhărelul, fără a spune o vorbă.

Se spune că un plâns violent încetează tot atât de brusc precum a şi venit. Ca o ploaie de vară. Nu. Ca un seism. Karra îşi şterse ochii.

— Ce s-a întâmplat cu soţul meu?

— De unde să ştiu? Nu e la oraş?

— Nu…

— Dar când a plecat?

— Nu-mi dădea el mie socoteală. Nu ştiu.

— Şi de ce ai vărsat câteva picături de ţuică pentru el?

— Pentru el? Pentru morţi. Nu e plin de morţi împrejurul nostru?

— La dumneata mi-e ultima speranţă. Caut ultima pictură a soţului meu.

— Şi care-i ultima lui pictură?

— Cinci păsări, pe cer, deasupra mării.

— N-am văzut marea. Nu cunosc pictura asta. Sau nu-mi amintesc s-o fi văzut. Cabanierul îşi mai turnă şi acum ciocni cu Marea Actriţă. Mai demult l-am rugat să ani cioplească nu mai ştiu ce, un pitic, sau o roată de moară, dar n-a vrut, ori poate că nu se pricepea. Gustaţi! Mâncare bună. Şi mai sorbiţi. Trebuie să fiţi frumoasă la noapte!

În uşă se opri.

— Ştiţi pentru ce trebuie să fiţi frumoasă?

— Spune dumneata!

— Mai bine tac.

— De tăcut, tac eu. Dumneata vorbeşte. Bătrânul îi aruncă o privire dintr-un alt timp.

— Trebuie să fiţi frumoasă pentru că la noapte poate că vine iarăşi EL să vă treacă apa, ca atunci…

— Care EL?

— Cum care? Bătrânul pirat… sau bătrânul comandor. Bătrânul comandor sună mai bine.

Cabanierul ieşi. Gazela rămase cutremurată, îngrozită. Dacă ar fi fost pronunţat numele Pictorului, ar fi rămas calmă, visătoare, dar Cabanierul rostise atât de ciudat acel El… Clar, aproape clar, nu vorbea de Pictor, ci în memoria lui se întretăiau mai multe amintiri… Un Bătrân Crab nu poate avea amintiri despre piraţi şi comandori… Sau e o prejudecată?

Gazela ar fi dorit mult să nu rămână singură. Dorinţa i se îndeplini mai curând decât s-ar fi aşteptat. Cineva bătu la uşă,

dar cu totul altfel decât Bătrânul Crab. Un deget grăsuliu, un noduros, degetul unui om spălat. Un individ intră. Un individ grăsuliu. Absolut respingător, fie că-l priveai de sus în jos sau de jos în sus.

Spontan, cu figura ciudat împrospătată după acel plâns cu hohote, Gazela exclamă:

— Ia te uită! Fermecătorul Crotal! Am impresia că nu te aşteptam!

Individului îi lipsea bărbia, dar nu în sensul că ar fi fost retezată de vreo schije. Nu umblase prin războaie, fiind tânăr, tânăr dar odios, de jos până sus şi de sus până jos.

Lipsa de bărbie indică, în principiu, absenţa caracterului, a voinţei, însă Fermecătorul Crotel, cum îl poreclise spontan Marea Actriţă (Crotalul e un şarpe veninos), avea destulă voinţă – un fleac faţă de a Gazelei. Insul se prezenta elegant de stupid şi stupid de încrezut. Dar în faţa ochilor Marii Actriţe, toate se muiară în el, aroganţa, obrăznicia, grosolănia, toate se amestecară devenind un rel de gelatină sau măduvă, dar nu măduvă bună de vită s-o întinzi pe felii de pâine, să pui sare şi s-o înghiţi, caldă, fierbinte.

— Nu sunt Fermecătorul Crotal,

protestă individul, depăşit, eu sunt…

— Mai taci! porunci Marea Actriţă. Văd prea bine cine eşti.

Noul venit pierduse partida. Însă ce spera el? Că o femeie singură îi va accepta imediat onorurile? Evident, întâlnise destule timpi te ia viaţa lui, dar acum…

Cum pierde o partidă un escroc? Prefăcându-se că a câştigat-o…

— Doamnă – şi insul se înclină, arătându-şi frizura stropită din belşug cu de toate. Doamnă, numele meu este V & rduca. Mă cunoaşte toată lumea. Sunt negociator, aranjez banchete, aranjez mariajuri, dar mai ales sunt impresar. Conduc mai multe orchestre. Chiar şi aici am adus una… Varduca – nu era chiar un prost – îşi schimbă tactica. Venise eu intenţia de a pune laba pe o biată femeie singură dar pricepuse de îndată că are tot atâtea şanse câte are un orb să prindă o muscă într-o sală de sport. Zâmbi umil, fiindcă şi umilinţa, la o adică, făcea parte din „tactică”.

— Mă laud eu că aş conduce mai multe orchestre, e chiar adevărat, dar nu sunt decât nişte saxofonei mărunţi. Cu atât mai

frumos ar străluci printre ei o adevărată stea!

Compliment hilar. O adevărată stea străluceşte cu adevărat printre alte stele, nu printre „saxofonei”!

Primul impuls al Gazelei fu să-l trimită direct la drakku. Dar şi o Mare Actriţă îşi poate schimba părerea. Ea zâmbi perfid. „O.K.! mă voi duce la cabana mare, printre indivizii ce mă bârfesc şi acompaniată de „saxofonei”, am să le cânt aşa fel ca să nu uite niciodată. Am să mă duc cu fruntea sus şi voi fi cu un cap deasupra lor!”

Şi Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, se duse într-adevăr „fără a se mai examina în oglindă, fără a se mai pudra. Fascinat de înfrângerea, dar şi de succesul său, Varduca – Fermecătorul Crotal – o urmă. Sala de mese a cabanei, mult renovată, cu măsuţe noi, cu feţe albe pe măsuţe, părea ticsită. Figurile excursionişti lor împietriră sau chiar se schimonosiră. Muierile îşi dădeau coate. „Neruşinata!...” Iată că în mijlocul lor se ivea, fără jenă, „subiectul*... Chiar şi Bătrânul Crab ieşi din ascunzătoarea sa şi poate pentru întâia oară în viaţă îşi trăda

mirarea. Cei care-i stăteau în cale făcură loc, căci Gazela nu ocolea pe nimeni şi intră direct în grupul „saxofoneilor” a căror palme începură să transpire pe instrumente. Le zâmbi. Evident, de la mare înălţime. Avu o scurtă convorbiră „profesională” cu cel ce părea dirijorul, să constate probabil ce ştiu şi ce nu, ce posibilităţi au, nu erau prea mari posibilităţile, însă Gazela se bizuia numai pe sine, încrezuta.

La început îi imită pe Armstrong şi pe Nat King Cole. Intenţionat. Apoi trecu brusc la vocea *ei.* Efectul fu extraordinar. Cine avea; scaune căzu pe ele, alţii se lipiră de pereţi.

Gazela cânta, „soxofoneii” transpirau tot mai rău fiindcă Măreai Actriţă cânta năvalnic, trecea de la o melodie la alta... o acompaniau cu stângăcie, însă numai vocea Gazelei conta acolo. Cânta, cu un timbru nemaiauzit, „Lalele”, „Străzile”, „Ne-am întâlnit la Portofino”.

Femeile, la început geloase, fură şi ele cuprinse de vrajă. În afară de cele mai cretine.

Gazela cânta „Câmpiile verzi”, „Gondolierul”, „Străin în noapte”, „Criminal

tango”, „Besame, besame mucho”, „La riva bianca., la riva nero”, „Signor căpitano”, „Giullia”, „Una lacrima sul viso”, „Frunze moarte”, „La méer”. „Isabelle mon amour”, continuă cu „La bohème”, cu „Johnny Guitare”, „Melodia lupilor”.

Ieşi brusc din sală şi aplauzele şi uralele, venite cu întârziere, m-o mai ajunseră. Gazela, de fapt, cântase pentru un singur om, dar acela lipsea… Ieşi din cabană, intră în pădure, căutând umbrele celor *cinci umbre ale celor cinci lumini.* Nimic nu mişca pe cer. În sfară de stele. Dar stelele se mişcau prea încet. Oare ce spera Karra? Să-l întâlnească pe fragilul *ei?* Nu întâlni pe nimeni în pădurea blestemată, plină totuşi de viaţă. Nu întâlni pe nimeni… nici măcar un lup… Măcar un lup!

A doua zi, pe la amiază, o motocicletă roşie se profila pe orizont.

Marea Actriţă rămase cu ochii pe acel punct ce se apropia. Mai întâi constată că Matilda Kuţulakis se afla singură pe motocicletă, ceea ce simplifica lucrurile… sau le complica? în orice caz, dacă Matilda ar fi avut cu ea un prieten, n-ar fi vrut să **i-l** sufle. Toţi bărbaţii se îndrăgosteau de Japo.

Încrezuta!

Obosită, Marea Actriţă nu pusese în ajun întreg spiritul ei de observaţie. Abia dimineaţa constată o mică vază de cristal, adusă de Pictor, iar în vază flori relativ proaspete, florile iubite de Pictor, necunoscător în acest domeniu – nu ştia care-s ghiocei şi care-s stânjenei, totuşi avea preferinţă pentru florile palide şi sălbatice, florile ce mai mult se ascund, de-aia-s palide şi sălbatice.

De n-ar fi fost prea obosită, prea ocupată de propria-i persoană, prea orgolioasă, dacă nu ar fi intervenit acel „spectacol”, Karra ar fi tras concluzii sigure ou privire la persoana ce vine la cabană şi grijeşte pe acolo.

Matilda Kuţulakis efectua o trecere uşoară printre nişte copăcei – Japo o urmărea – mai făcu un mic ocol şi încetini lin, fără a folosi frâna, lăsând motocicleta să se oprească singură, pe pantă, în sus. Conducea la perfecţie, poate chiar mai bine decât un cascador…

Cu mâinile-n şolduri, într-o fustanelă scurtă care-i dezvelea mai asault decât îi acoperea picioarele, în culori palide, ca şi

cele preferate de Pictor, într-o bluză roz cu mânecile scurte, răsfrânte, cu volănaşe, sau cum le-o fi zicând, Gazela aştepta. Nu se încrunta, nu zâmbea şi părea absolut decisă să nu întindă cea dintâi mâna.

La rându-i, medicul veterinar Matilda Kuţulakis, nici n-o observă pe Gazela, cu toate că se oprise la mai puţin de şase metri. Descăleca lejer ca un cow-boy ce părăseşte şaua bidiviului, se întoarse cu spatele către Gazela, închise robinetul de benzină, apoi smulse motocicleta, cu toate că bestia aia roşie de 250 cm.2 cântărea ceva mai mult decât o lăcrămioară, şi se întoarse, preocupată parcă de ceva, privind pe deasupra copacilor. Purta pantaloni de catifea neagră, o jachetă din piele fină, ou vreo câteva franjuri, pantofi fără toc şi era din nou sobră din cap până-n picioare. Sobrietatea nu anula nimic din frumuseţea ei austeră. Cu mare întârziere păru să remarce prezenţa Gazelei, dar nici ea nu avea intenţia să întindă cea dintâi mâna. Poate că nici măcar nu avea intenţia să vorbească! Matilda Kuţulakis câştigă bătălia. Gazela se pomeni vorbind.

— La tine mi-e ultima speranţă,

Matilda!

— Cu ce pot să te ajut, Japo?

Ea inventase acest nume, Japo, de la japoneză – parcă aşa îşi amintea Marea Actriţă, care acum constată că aceleaşi cuvinte le adresase în seara trecută şi Cabanierului. Ultima speranţă! Melodramă în trei lacrimi şi şapte perdele.

Matilda Kuţulakis înainta, mândră.

— Cu ce pot să te ajut, Japo?

Karra o privea încremenită şi nu ştia ce să mai spună. Matilda continuă lejer:

— Am în cabana ta câteva fleacuri. Dacă nu ai nimic împotrivă, le iau şi plec. Auzisem că ai venit. Aici totul se aude. Şi că ai dat un spectacol!

O spunea oare cu maliţie?

— Nu pleca! se dezlegă limba Gazelei. De ce să pleci?

— Cabana e a ta.

Matilda Kuţulakis, mult mai înaltă decât Marea Actriţă, o privea inexpresiv. O femeie deosebit de bine făcută, frumoasă. Şi distantă. Femeile ce complexează bărbaţii. Şi cultă. Şi de acestea, cele culte, se sperie bărbaţii.

— Nu ştiam că mai este a mea cabana!

Nu ştiu nimic, te rog, nu pleca! Te rog să mă ajuţi! Şi repetă, lamentabil: La tine mi**-a** ultima speranţă!

— Vrei cumva nişte bani împrumut? Îţi dau! încerca s-o umilească? Sau chiar voia s-o ajute?

— Ce s-a întâmplat cu Pictorul, Matilda?

— Nu ştiu.

— Cum nu ştii? Nu aţi fost împreună?

— E un fel de a spune. A plecat.

— Unde a plecat?

— Nu ştiu. A plecat în timp ce lipseara, când aaa-am întors nu l-am mai găsit.

— Dar e imposibil să dispară aşa un om!

— Poate…

— Dar unde e ultima sa pictură, „Legenda zborului? Nu o pot găsi nicăieri, parcă fuge din calea mea…

— Nu mă mir…

— Ce ai spus?

— Nimic. Ce e cu „Legenda…”?

— E ultimul lui tablou, pe câte ştiu. Cel mai bun. Cele cinci păsări, deasupra oceanului.

— Nu cunosc acest tablou. În orice caz, nu e la mine.

— Cum nu-l cunoşti?

— Aşa, simplu, nu-l cunosc. Iar dacă nu mă crezi, dacă-ţi închipui că vorbesc aşa, numai ca să păstrez pictura aia, te poftesc să vii chiar acuma la mine acasă, chemăm miliţia şi martori, scotocim peste tot.

— Matilda, de ce vorbeşti aşa cu mine?

— Lasă retorica. Nu eşti pe scenă!

— Nu mă simt pe scenă. Şi nu e retorică, Matilda. Noi am fost atât de bune prietene! Ce s-a întâmplat cu noi?

— Asta e. Nu s-a mai întâmplat nimic.

— Şi ce? Nu ne-am văzut de multă vreme. Să ne îmbrăţişăm?

— Mereu îţi închipui că eşti pe scenă. Să ne îmbrăţişăm? Ar fi deplasat!

— Dar de ce?

— Despre care pictură vorbeai?

— „Legenda zborului”. La care a trudit toată viaţa. Cele cinci păsări deasupra unui ocean neliniştit… nişte păsări ce şi-au pierdut direcţia…

— Mă crezi, sau nu mă crezi… Nu cunosc pictura asta, Karra.

— Îmi pare bine că-mi spui iarăşi Karra… îmi pare rău că nu-ţi aminteşti de „Legenda zborului”. Fă un efort, Matilda.

— Degeaba. Mintea mea e destul de

bine organizată, cred. E sigur că ştiu deosebi un bou de o vacă. Nu râse (Gazela nu râdea), nu oricine ştie. Dar există o mulţime de lucruri pe care nu prea le cunosc, limba malgaşe, trigonometria, şi chiar…

— Lasă trigo! Cum se face că nu cunoşti „Legenda zborului”?

— Uite, n-o cunosc! O să ţi se pară curios, nu mă preocupa atât de mult munca lui.

— Dar eu ştiu că erai de faţă când Pictorul lucra la „Legenda zborului”!

— Posibil. Dar, parcă ţi-am spus, nu mă preocupa munca lui.

— Vrei să zici că te preocupa doar el?

— N-am de gând să mă spovedesc. Faci acum pe geloasa? Nu e cumva prea târziu? Tu l-ai părăsit exact când avea nevoie de tine!

— De ce vorbeşti aşa, Matilda.

— Spun ceea ce cred. Şi acum, destul! Plec!

— Matilda! Ai venit doar ca să ai de unde pleca? Ştiai că mă găseşti aici, fiindcă ai şi auzit. Dacă voiai să mă ocoleşti, nu veneai. Ai vrut să mă vezi. Te rog, rămâi!

Femeia cea înaltă, semeaţă, o privi lung pe femeia micuţă, nu mai puţin semeaţă.

— Bine. Cred că am să mai rămân. Vino, Karra, să te sărut.

Un alt capitol

Cele două femei îşi făcură curaj şi pătrunseră în pădurea blestemată. Pe aceste poteci o fi umblat şi Pictorul... Schimbară puţine vorbe, impresionate de ceea ce vedeau. Merseră mult, mereu, surprinse de vietăţile ce se încăpăţânau să nu părăsească pădurea bătută de trăsnet. Păreau să fie cu mult mai numeroase decât în orice codru normal... Ai fi crezut că există o solidaritate între pădurea damnată şi vieţuitoarele ei ce refuzau să caute un alt refugiu.

Un lup traversă calea celor două femei, poate chiar lupul pe care Gazela ar fi dorit să-l întâlnească în noaptea trecută, dar, ciudat, pe timpul nopţii lupul rămăsese paşnic în bârlogul său, abia acum scosese nasul, prea puţin grăbit, nepăsător la apariţia oamenilor şi fără intenţii vădit agresive. Apăru şi se duse, nepăsător, cenuşiu. Acelaşi gând trecu prin mintea femeilor:

„Dar dacă o fi chiar EL?”

Nu-şi comunicară gândul. Probabil fiindcă erau un gând de necomunicat prin cuvinte. Poate prin vreun cod. Poate nu cunoşteau codul. Trecură prin luminişul deasupra căruia văzuse Pictorul cele cinci păsări, trecură pe lângă vechiul copac ce se prefăcuse atunci în *Ambasadorul focului*... N-aveau de unde să ştie. Se izbiră de muchia muntelui, făcură oale-ntoarsă abia când orizontul se făcuse palid, vineţiu, atât de frumos, că-ţi venea să mori. Franţe de oboseală. De emoţie. Tocmai când Matilda scoase din tolba ei de moto-ciclistă o ţuică, apăru Varduca – Fermecătorul Crotal. Nu fu invitat să ia loc. Cu un surâs ce ar fi îngheţat şi Niagara, Gazela îl împinse afară: „Un mare spectacol nu se repetă, domnule., cum te cheamă…”

Matilda Kuţulakis întrebă, fără intenţia expresă de a fi rea: „nouă cucerire?”

Marea Actriţă nu se supără. „Poţi să crezi ce vrei. Să mâncăs*,. Nu?

— Japo, cum ai de gând să-ţi treci viaţa de-acuro înainta?

Întrebare ce o descumpăni pe Marea Actriţă. Nu că ar fi fost nepregătită pentru

un răspuns. Ea ştia exact cum. Dar puţină lume ar fi îndrăznit s-o întrebe direct.

— Nu prea înţeleg ce doreşti să afli…

— Ce fel de planuri ai, aceasta e întrebarea!

— Caut „Legenda zborului”. O voi găsi. Şi revin pe scenă în rolul „ciocârliei”.

— Ţi s-a propus acest rol?

— Nu. Dar mi se va propune! Matilda, de ce nu te-ai măritat? După ce tăcu un pic, medicul veterinar răspunse: – Poate fiindcă e prea uşor. Prea simplu…

Gazela se întoarse la Cluj şi se instala pentru un timp nedefinit la dolofana ei prietenă Corina, foarte bucuroasă întotdeauna de musafiri, mare amatoare de societate.

— Arăţi foarte bine! Nu te întreb pe unde ai umblat… Ştii că sună mereu telefonul?! Te caută. Numai bărbaţi. Cum au aflat noua ta adresă?

— Eu n-am comunicat-o nimănui, oftă Marea Actriţă. Însă totul se află…

— Aşa e, draga mea, Un *coniac?* O cafea?

— Nu te deranja pentru mine, Corina…

— Dar cum? Mă servesc şi eu!

Se auzi soneria, Corina se duse, şi reveni. „Pe tine te caută, dar eu nu m-aş duce… e un tip jerpelit şi cred că şi băut. Zice că e poet… cum să fie poet?

— Totuşi mă voi duce, zise Gazela, cuprinsă de o speranţă. Nu-ţi face grijă, îl ţin la intrare.

La poartă se afla Poetul. Unde era eleganţa lui de altă dată? Haina plină de var, se frecase de ziduri, nenorocitul.

— Ce doreşti? De ce mă cauţi? Ai găsit „Legenda zborului”?

— Eu voiam să te întreb, Karra, dacă ai găsit-o…

— Să nu-mi mai spui Karra, amărâtule! Când tu ai rătăcit-o, cine ştie pe unde! Dar o voi găsi!

— Îţi jur că nu…

— Eşti beat şi puţi. Cară-te. Obrazul altă dată îngrijit al Poetului era buhăit şi zgâriat. Să nu mă mai cauţi decât dacă dai de urma „Legendei…”!

— Am îmbătrânit, Gazela… Dar şi tu… Am încercat, e drept, să intru în posesia picturii, dar mi-ai smuls-o tu.

— Minţi, beţivane! Nu mai ştii cui ai dat-o. Apăru Corina.

— Ai necazuri, Gazela? Să-i fac vânt?

— Îţi mulţumesc, draga mea. Mă descurc şi singură

— Nu vrei să ieşim puţin împreună, să vorbim…

— Nu, *poete!* Nu ies cu indivizii beţi şi jegoşi. Du-te. Nu mă mai căuta!

Gazela îl privi cum se îndepărtează, jalnic. Nu-i era milă. Simţea o crudă satisfacţie. Şi totuşi, ca dominată de o forţă străină, ieşi, îl urmări. Îl ajunse.

— Aminteşte-ţi unde e „Legenda zborului”, ticălosule!

Poetul o privi aiurit ca şi cum nici nu şi-ar mai fi dat seama cu cine vorbeşte.

Marilyn: Karra! Ai treizeci şi doi de ani! *Marea Actriţă.* Probabil. Sunt tânăra! *Marilyn:* Aşa credeam şi eu. Nu mai eşti tânăra. *Gazela:* Ce te priveşte?

Marilyn: Eu *m-am* dus la treizeci şi opt de ani, Karra. Mai ai şase ani, Karra.

Poetul izbuti să se concentreze. Faţa lui parcă deveni mai umană.

— Ce se întâmplă cu tine, Gazelo? Tu stai de vorbă cu mine, sau cu altcineva? Nu mai e nimeni aici… parcă…

— Dacă te-au dat afară de peste tot,

dacă nu publici, din ce bei?

— Din împrumuturi... Unii mai cred... ha-ha!... în renaşterea mea. Şi-apoi este pe-aici, pe-aproape, un bar mic şi stupid... unde strâng paharele... le spăl. Capăt ceva pentru asta, un nimic, acolo. Tu nu poţi să-mi împrumuţi ceva bani?

— Nu ţi-aş da un leu nici dacă aş avea milioane.

— Da, sunt convins. Pictorul nu ţi-a cunoscut adevărata faţă. Pare curios, dar adevărata faţă cu ţi-am cunoscut-o!

— Să nu mai pronunţi numele Pictorului!

— De ce? Eu i-am rămas prieten credincios... în ciuda „elementelor gamma şi beta”, iar tu l-ai părăsit. Ce poţi să-mi faci? Să mă scuipi? Să mă pălmuieşti? Nu-mi pasă!

Probabil că alcoolismul nu e un fenomen îndeajuns elucidat. Poetul părea când beat, când treaz.

— Da... i-am rămas prieten credincios. Dar tu? Tu?

Ce coardă se înduioşa oare în sufletul de granit al Gazelei? Se scotoci prin poşetă.

— Poftim nişte mărunţiş. Du-te şi bea şi

lasă-mă-n pace!

— Crezi că refuz? Din (mândrie? Care mândrie? Nu mai am urmă de mândrie. Îi iau!

Înşfacă repede bancnota ca şi cum s-ar fi temut să nu-i fie retrasă. O strecură în buzunarul unei foste haine de gală. Acum părea foarte grăbit. Abia mai apucă să spună:

— Japo! Cine-ţi zicea astfel? Parcă Matilda, nu? Sunt un ratat, Dar dacă şi tu eşti o ratată? Ce cauţi aici, cauţi cai verzi pe pereţi. De ce nu te afli în Capitală, pe marile scene? Amândoi suntem nişte rataţi. Ar trebui să ne căsătorim.

— Nu mă face să râd.

— Ai dreptate să râzi. Un prost împreună cu un alt prost, nu face la un loc un om deştept. Un ratat, alături de un altul, nu alcătuiesc un om realizat. Principiile algebrei nu funcţionează aici.

— În orice caz, eşti unicul bărbat care încă nu m-a cerut de soţie. Ultimul. Ce mă fac? Nu mai există nimeni.

Marilyn; Nimeni, Karra. Nimeni nu te va mai cere de soţie. *Karra:* Ei şi ce! Voi trăi singură. Singurătatea nu mă sperie!

Marilyn: Dar ai treizeci şi doi. Şi numai şase în faţă…

— Iarăşi vorbeşti cu un se ştie cine, bombăni Poetul. Treaba ta. Îşi privi ceasul, dar nu mai avea ceas. Mă duc să mă folosesc de darul tău generos. E chiar vremea să beau o ţuică bătrână… ba nu… monopol, e mai ieftin şi… mai mult.

Karra privi în urma lui. Îl văzu îndepărtându-se, cu umerii strâmţi, mai strâmţi acum şi uşor gârbovit. Şi simţi tentaţia inexplicabilă, stupidă, de a merge după el, în barul acela meschin unde Poetul aduna paharele şi căpăta drept plată câte un şnaps, câte o halbă.

Marilyn: Dovedeşte că al inimă. Du-te şi spune-i o vorbă bună, micuţo!

Marea Actriţă: Să nu-mi spui „micuţo”!

Marilyn: N-am vrut să te insult. Şi mie mi se adresau cu „micuţo” deşi am mult peste 1, 70… *Gazela:* Ai avut. Eşti moartă.

Marilyn: Tu eşti o viitoare moartă. Crezi că e o mare diferenţă? Du-te şi vorbeşte cu Poetul, Karra. E foarte, foarte nefericit.

Gazela: Şi eu sunt foarte, foarte nefericită.

Marilyn: Şi eu am fost foarte, foarte

nefericită.

Karra: Ai cunoscut mereu glorie. Celebritatea universală. Ai fost numărul unu. Nu-ţi lipsea nimic. De ce te-ai sinucis?

Marilyn: Tu n-ai cunoscut marea glorie. Nici măcar gloria. Dar ai făcut primul pas. De ce ai renunţat la al doilea?

Gazela: N-am renunţat! Nu renunţ niciodată la nimic!

Marilyn: Chiar dacă n-ai renunţat, cred că acum e prea târziu. Ai treizeci şi doi…

Karra: E vârsta marilor Împliniri. Nu mi-ai răspuns! De ce ţi-ai luat viaţa în culmea gloriei? Nimic nu-ţi lipsea!

Marilyn: Cred că eşti prea micuţă ea să înţelegi.

Gazela: Nu sunt micuţă! De ce te-ai sinucis? *Marilyn:* Dar n-ai citit?

Marea Actriţă: Nu cred în tot ce se scrie. Dar ştiu că ai luat barbiturice. De ce te-ai sinucis?

Marilyn: Nu mai sunt sigură… Poate fiindcă nu-mi lipsea nimic.

Un alt capitol

Când reveni, Marea Actriţă o găsi pe proaspăta-i gazdă, Corina cea dolofană înconjurată de amice, vreo două-trei.

— Eşti palidă, draga mea! Ce ai avut atâtea de discutat cu zdrenţărosul acela? Un *coniac?*

— Mulţumesc, da…

Corina, cu toată trupeşenia ei, se mişca iute, îi turnă şi-n acelaşi timp făcu şi prezentările, imitând un actor sau o actriţă dintr-o piesă. „Karra – Viola; Karra – Margareta; Karra – ciotilda… Clotilda – Karra; Margareta – Karra; Viola – Karna.

Termină rondul împrejurul mesei şi sfârşi:

— Karra, alias Gazela, este actriţă, o mare actriţă, cred că…

— O cunoaştem, eu cel puţin o cunosc, spuse tânăra ce răspundea la numele de Viola. Eu, şi soţul meu suntem admiratori constanţi… Ce se întâmplă, doamnă… (numele Marii Actriţe), sper că nu aţi părăsit scena şi ecranul?!

— Un mic concediu… o mică astenie, fu evazivă Gazela.

— Ce e cu beţivanul acela care te tot caută? întrebă Corina.

— E chiar poet… Sau a fost poet. Se zice că unul ce promitea. Dar a ajuns, cum a ajuns… Tu, Corina, la întreprinderea mare

unde lucrezi, nu poţi să-i pui o pilă, pentru un post, oricât de mic?

— Pot, zise Corina, mirată, dar acolo nu angajează alcoolici.

— Pot să încerc eu... prin soţul meu, spuse juna cu păr negru, verde de negre ce era, şi lung, soţul meu e inginer şef, poate că... dar ce fel de post?

— Orice ar fi, doamnă...

— Viola. E mai simplu. Orice fel de post?

— Da, Viola. Omul nu are din ce trăi...

— Am să încerc, spuse Corina. Băiatul acesta beţiv, n-a fost cumva prieten cu soţul tău?

— Ba da, abia răspunse Gazela.

— În acest caz înţeleg...

— Şi eu am să încerc, spuse Viola. Prin soţul meu...

Coiinei îi plăcea compania fetelor frumoase, Viola, Clotilda, Margareta, erau cu toatele femei frumoase, şi nici Corina, cu toate că se cam lăsase de sport, nu era urâtă. Îi plăceau, Corinei, bârfele prelungite între doamne, rareori ajungeau şi soţii doamnelor la ea.

Frumoasa Viola, înaltă, trasă prin inel

prinse o mare simpatie pentru Marea Actriţă. Se întâlniră pe un bulevard, reluând o dis-ouţie.

— Ştii, Karra, spuse bruneta cu părul verde, am auzit despre tine atâtea, şi bune şi rele, că nu mai cred nimic. Cred doar că eşti o fiinţă deosebită. Şi cred, sau sunt sigură, că tu cauţi ceva… De ce nu vii să mă vizitezi?

Gazela o însoţi pe la magazine, eschivând invitaţia. Dar invitaţia se repetă şi repetă. Se întâlneau ba la Corina cea primitoare, ba aiurea.

— Trebuie să-mi vezi apartamentul, zicea Viola, fata asta deschisă, abia înflorită, faţă de care Gazela prinsese iute o adevărată dragoste poate de unde exista o mare diferenţă între ele: Viola era fericită, liniştită, nu dorea nimic mai mult decât avea, şi avea o căsnicie perfectă, un serviciu bun – pe când Gazela, atâtea dorea Gazela, Marea Actriţă. Cum Gazela îşi prelungea şederea la Cluj, insistenţele Violei deveneau tot mai dese: „Să-mi vezi apartamentul, Karra… am reuşit să fac din el un cuib frumos, m-au ajutat şi bătrânii…

Corina, mult mai experimentată, pe

față, îi spuse Marii Actriţe:

— Nu te-aş ierta dacă ai să strici căsnicia Violei! E atât de fericită, ca o porumbiţă.

Dar Viola, prostuţă mică, într-o altă ocazie: „Trebuie să-mi cunoşti şi soţul... e un om minunat...”

— Ce fel de om e? întrebă Gazela, privind în gol.

— Un om minunat... frumos... cult. A umblat mult prin străinătate, ca şi tine. Ai ce discuta cu el.

Gazela, profil rece, obrazul puţin supt, nici n-o privi.

— Prin urmare, un om minunat...

— Minunat, frumos, cult, citit, umblat prin lume...

— Uite ce este Viola, spuse iute Marea Actriţă, voi fi deschisă cu tine. Nu ştiu care este motivul, dar bărbaţii se îndrăgostesc prea iute de mine, prea uşor...

— Cum, Karra, vrei să insinuezi că soţul meu...?

— Nu insinuez nimic. Doar că bărbaţii sunt nişte nerozi... Tu eşti cu mult mai frumoasă decât mine, dar...

— Nu e adevărat, protestă Viola, şi era

sinceră. Mai frumoasă decât tine nu poate fi nimeni, Karra.

— Sunt nişte nerozi, bărbaţii, toţi. Crede-mă Viola. Fără voia mea am cauzat multe necazuri. N-aş suporta ca…

— Eşti tare încrezută, Karra!

— Şi încrezută, şi trufaşă!

Merseră câtva timp alături. Viola medita. O studia pe furiş pe Marea Actriţă.

— Câtă vreme mai rămâi în Cluj?

— Până ce găsesc ceea ce caut. Nu un bărbat, în orice caz…

— Se vorbesc atâtea despre tine, Karra… Ce e adevărat?

— Ia ce e mai rău din ce se vorbeşte şi te vei linişti.

— Bine. Poate că ai dreptate. Ai un iubit?

— Nu te supăra, Viola, şi să nu te simţi în niciun caz jignită, dar în legătură cu iubirile mele nu mă spovedesc nici celei mai bune prietene.

Zâmbetul Gazelei se topise. O privea pe tânăra ou păr verde, de negru ce era. Ochii Gazelei, de un albastru nemaiîntâlnit, ou priviri ce tăiau ca diamantul, o înfiorară pe Viola. Viola, o femeie frumoasă.

Prea deseori nu ţin cont frumoasele, de frumuseţea altor femei, până ce n-o păţesc.

— Îmi retrag întrebarea, iartă-mă, îngână Viola. Se mai gândi puţin. Cred că ai dreptate, e mai bine să nu-ţi fac cunoştinţă cu soţul meu. Ai tu ceva în priviri… Privirile tale străpung ca spada. Cred că nimic nu-ţi poate rezista!

Viola decise s-o ocolească pe Gazela şi să se ducă mai rar pe la Corina. Viola cea frumoasă intrase în panică. Se căsătorise în urmă cu vreo doi ani, încă nu rodise, aştepta, Clujul nu e o mare metropolă, ar fi existat nenumărate posibilităţi ca Marea Actriţă s-o întâlnească alături de inginerul şef, nobilul ei soţ, pe oricare din străzile oraşului, prezentarea i-ar fi fost inevitabilă, dar soarta ne joacă renghiuri, aşa-i place ei, să ne joace renghiuri, inevitabirul s-a produs a doua sau a treia zi după „explicaţie”. S-au văzut, faţă-n faţă, Gazela şi Viola, la braţ ou inginerul şef Liviu Godeanu, un bărbat – ou adevărat bine, de vreo patruzeci, distins, stilat, tăcut. El nu dădu mâna cu Marea Actriţă, nu i-o sărută, nu din nepoliteţe ci datorită unor precepte ale bunei purtări. Viola su cunoştea aceste

precepte şi trase o concluzie eronată. Se aflau într-o casă de modă, toţi trei colindară etajele, femeile cercetară stofe, jurnale, bineînţeles nu găsiră ce căutau. Întrebat, Godeanu abia-şi dădu părerea, în rest nu scoase o vorbă şi nu-i acordă atenţie Gazelei. În plus Viola constată că soţul ei e mult prea înalt pentru micuţa Mare Actriţă, or lui îi plăceau doiar femeile înalte, aşa cum se prezenta ea.

Când ieşiră, asigurată că inginerul ei e absolut blindat faţă de farmecele Gazelei, faţă de privirea ei irezistibilă, Viola, bine dispusă, îşi întrebă soţul, gudurându-se – ce greşeală! – dacă nu le invită undeva. Bărbatul propuse nişte cafele la un „bardezi”.

— Eu aş lua o vodcă, îl contrazise soţia, continuând să se gudure. Mă simt obosită… Vom merge să facem nani, cafeaua acum n-are niciun rost…

— Fie şi vodcă, acceptă Godeanu, nebăutor convins.

Gazela interveni: – Dacă e vorba să bem ceva, aş prefera şlibof Poate că abia acum Liviu Godeanu cel înalt şi serios o privi ceva mai atent. Şi mirat. Dar buna educaţie îl

împiedică să-şi exprime sentimentele. Ca să împace şi capra şi varza, găsiră o bodegă unde se găsea şi vodcă poloneză şi vulgara şlibo. Godeanu se mulţumi cu o bere. Gazela gustă din şlibo, acompaniind-o cu limonada, băută direct din sticlă, golăneşte. Iarăşi, prematur satisfăcută, Viola se gândi ce impresie va face această încălcare a bunei cuviinţe lui Liviu, om capabil, practic, cu picioarele pe pământ, dar şi un bun cunoscător al genului frumos, dovadă că o alesese pe ea, pe Viola. Călătorise destul în străinătate, în delegaţii, dar nu făcea caz, şi doar la stăruinţa Violei (ca să vadă şi Marea Actriţă cine-i soţul ei), relată cu zgârcenie câte ceva din cele ce văzuse. Nu excela în descrieri, nu-i acorda o privire Gazelei, părea plictisit, de parcă ar fi preferat să rămână doar cu soţia, să discute despre orice, în voie…

Însă nici pe Karra n-o interesa, chiar, n-o interesa de loc ingi-neru-şef.

Viola încercă să mai anime conversaţia. „Următorul rol?” întrebă ea. „Pe când”?

Într-o zi următoare Viola spuse: – Nu e niciun pericol, Karra! Liviu nu se va amoreza niciodată de tine. Nu eşti genul lui.

Acum chiar te invit, cu insistenţă, să vii la noi. Îmi mai dai sugestii ce să mai aranjez…

— Îţi promit să vin cât de curând, zise Gazela. Dar momentan sunt foarte ocupată.

— Mă jigneşti, Karra. Eu te invit ca pe cea mai bună prietenă, cu toată dragoste, iar tu mă refuzi!

— Nici vorbă de refuz, accept invitaţia, cu toată dragostea, dar îţi cer un mic răgaz. Acum chiar sunt foarte ocupată.

— Un nou amor? Gazela nu răspunse. Viola îşi ceru – iar – scuze pentru indiscreţie.

Şi aşa mai trecură câteva zile. Evident şi câteva nopţi – altfel nu se poate. Într-o după amiază Corina, de obicei rumenă şi surîzătoare, veni cu faţa întunecată la Gazela s-o anunţe că e căutată ia telefon.

— Daaa?

— Vă vorbeşte inginerul Liviu Godeanu. Vă mai amintiţi de mine.

— Desigur.

— Sunt foarte nepoliticos dacă vă solicit o întrevedere? Scurtă?

— Nu puteţi fi nepoliticos, nici dacă aţi încerca. Har voi fi nepoliticoasă cu Un am timp de loc. Bună ziua!

Corina o aştepta.

— Prin urmare... asta e! Te-am rugat! Ştiu cine te caută!

— Nu am nicio vină, Corina!

— Eşti convinsă, Karra?

— Sunt prea convinsă, Corina. Şi trec printr-un moment rău. În momentele rele, prefer să nu mi se spună Karra. Prefer să mi se spună pe numele adevărat.

— Eu prefer să nu mai fi căutată de inginerul Godeanu!

— De ce nu i-o spui chiar lui? Uite, îmi fac valizele...

— Calmează-te, Karra... Ştiu că nu ai nicio vină... Ştii că poetul acela, sau pretinsul poet, a fost angajat datorită insistenţelor Violei şi bineînţeles a soţului ei, inginerul şef?

— Am aflat. Am făcut un neînsemnat gest de caritate. Trebuia, fiindcă eu l-am doborât, Corina.

— Ce ai zis?

— Că eu l-am doborât.

— Cum? A fost amorezat de tine, şi tu l-ai respins şi s-a apucat să bea?

— Nu a fost amorezat de mine, zise Gazela. Între noi n-a fost decât duşmănie. L-

am doborât din duşmănie.

— Te rog, Karra. Nu suntem personaje din „Monte-Cristo”. Cum poţi determina un om să se rateze în aşa hal.

— Ştii şi tu! Ce, soţul tău nu s-a ratat. Există mijloace perfide, feminine şi actoriceşti.

— Gazela! Soţul meu nu s-a ratat din cauza mea! Aşa a vrut el!

— Sunt de acord... Ar mai fi ceva de spus?

Mai era ceva de spus... Corina lipsea de acasă. Gazela ridică receptorul. Auzi, profund dezamăgită.

— Nu vă supăraţi, sunt tot inginerul Godeanu. Trebuie să vă vorbesc. Cu orice preţ. La nevoie vin chiar eu acolo!

— Dacă ştii ceva despre „Legenda zborului”, sunt de acord să **4*** văd, domnule Godeanu.

— Despre ce?

— Ooof! Despre nimic. Să nu mă mai cauţi. Să nu mai îndrăzneşti!

Totuşi, în ciuda echilibrului său sufletesc, Godeanu îndrăzni **la»** şi iar. Corina, mereu mai întunecată, o chema la telefon. **G** pemdea. Gazela răspundea

totdeauna „nu!”

Eliberându-se de manierele sale elegante, Liviu Godeanu a aces**ta** la un colţ de stradă. Îi spuse că e obligată să-l asculte. Obligată! „Dumneata nu înţelegi că nu mă interesează?” Godeanu îi ceru să-l asculte măcar zece minute. Propuse o cofetărie retrasă, din apre-piere.

— Îţi dai seama că putem fi văzuţi? Dacă află Viola?

— Nu are importanţă! Acordă-mi câteva minute!

— Ai să-mi spui ceva foarte interesant?

— Cred că da. Foarte interesant.

— Cum poate un om neinteresant, să spună ceva interesant?

— Dar dacă te înşeli cu privire la mine?

Ajunseră la acea cofetărie retrasă. Gazela, decisă acum să impune o dată pentru totdeauna, îi acordă cele câteva minute.

Godeanu aduse el personal cafelele şi începu jalnica sa litanie.

— Ştiu că ai fost în ţări străine, în turnee. Ai să te miri, ăav îţi cunosc întreg itinerarul. Şi întreaga viaţă, tot ce ai făcut este frumos, dar alţii sunt de părere

contrarie. Ştiu că ai iubit mult, ei ai suferit, dar nimeni n-a Observat...

Gazela îl privi. Dacă avea dreptate?

— Ştiu că în Spania nu ai ajuns. Eu am fost în ţara aia, între delegaţie, cu alţi specialişti. S-au purtat în general frumos cu noi. Ne-au dus la vinuri bune, la distracţii cu *striptis,* dar eu îi *eram* credincios soţiei mele, alte femei nu mă interesau. Ne-au dus ia luptele de sau cu tauri. Asta mă interesa şi mai puţin, fiindcă ni! pot înţelege în ce constă frumuseţea unor astfel de confruntări ce în termină cu sânge, cu toate că l-am citit pe Hemingway, dar, cuaa zic, ne-am dus cu toţii ca să nu jignim gazdele. Stadionul, sau arena, un vulcan, mai dihai decât la noi la fotbal, dar noi, românaşii, n-am priceput nimic din măiestria toreadorilor, matadorilor, pios-dorilor, chiar şi a taurilor... Spectacolul mi se părea crud...

— Zece minute trec repede! îl avertiză Gazela.

— ... şi inutil. Nişte indivizi în costume ciudate făceau pe grozavii, nişte animale mureau, nu simplu, ci pe îndelete. E tot ce *sm* înţeles, dar de vină sunt eu, fiindcă aşa

cum nu mă pricep la rugfay, la golf, nu mă pricep nici la corride. Colegii spanioli dădeau aplicaţii – degeaba. Mimam interesul, dar mimam prost. S-au perindat mai mulţi luptători, mai mulţi tauri, mai mulţi boi. Pe ăştia din urmă îi răpiuneau taurii, ca să prindă poftă. Apel pe tauri îi răpuneau oamenii – când nu se întâmpla invers... A venit un moment neaşteptat de linişte. Se auzi clopotul unei biserici îndepărtate. Apoi, clopotul unei biserici mai apropiate... Stadionul rămăsese încordat şi tăcut. Nu-i mai interesa ce se petrece în arenă. Răsună clopotul unei biserici foarte apropiate. Stadionul fremăta. Toţi ochii, îndreptaţi către o anumită intrare. Am întrebat ce naiba se întâmpla. Colegul meu spaniol, cam jignit, se miră cum de nu ştiu. Clopotele bisericilor anunţau apropierea lui *El Conquistadore...* cel mai mare matador sau toreador al tuturor timpurilor, nu garantez că-l chema chiar aşa... el abia acum urma să intre în arenă, cei de până acum fuseseră doar nişte trepăduşi, pregătiseră atmosfera. Punctul final şi principal al acelei zile! în sfârşit, când a apărut şi acel mare ucigaş de tauri, în

hainele sale hilare, cu escorta lui pestriţă, stadionul a erupt literalmente... Gazela îşi privi ceasul.

— Mai ai foarte puţin timp. Nu-ţi ascund că mă plictiseşti. Pe mine nu mă interesează deloc, dar deloc, luptele ou taurii.

Inginerul şef o examina curios.

— După alte păreri, s-ar părea că vă interesează!

— Se spunea că eşti bine crescut. Eşti bădăran, agasant şi lipsit de humor.

— Nu mă cunoşti îndeajuns. Am vrut să-ţi explic cu povestea asta a mea, prea lungă desigur, că atunci când te-am văzut prima dată, a sunat în depărtare un clopot. Nu mi-am dat seama ce este. Ca şi acolo în arena aia, n-am înţeles. Apoi a sunat al doilea clopot... şi al treilea... şi am înţeles. M-am îndrăgostit de tine!

— O, doamne! exclamă Gazela, nespus de plictisită. Aşa cum am şi prevăzut! L-ai pomenit pe Hemingway. „Pentru cine bat clopotele”. Pentru mine? De ce te osteneşti atâta? E ou totul inutil!!

— Am să divorţez. Am să te cer în căsătorie. Vei fi soţia mea!

— Domnule inginer Godeanu! Să-ţi intre bine în cap: eşti prezentabil, dar nu ai sare. Vorbeşti mult, şi fără miez. Dar chiar de ai avea toate calităţile, Viola e prietena mea, şi chiar de nu ar fi, tot nu ţi-aş acorda nicio atenţie.

Marea Actriţă părăsi în grabă nenorocita aia de cofetărie.

Peste două zile se produse acel incident, stupid, inutil.

Corina avea câteva invitate. Pe neaşteptate apăru Viola, într-o stare de nedescris. Şiroia de lacrimi. Dar se opri în faţa Gazelei cu părul ei lung, verde, înaltă, frumoasă, jalnică.

— Mi-ai sedus soţul! Liviu divorţează de mine!

Corina o privi scurt pe Gazela şi fugi să aducă nişte calmante! le administrară cu forţa. I se făcu o injecţie. Viola leşină, adormi, leşină iar, adormi iar…

Invitatele plecară. Corina telefona inginerului Godeanu, acesta de negăsit, nevastă-sa, frumoasa Viola, dormea… Corina aduse *coniac* şi trase mai multe păhărele.

— Am auzit despre tine atâtea, Gazelo!

Strici căsniciile! Nenoroceşti bărbaţii… nenoroceşti femeile… N-am crezut! Dar acum? Poţi să te măriţi, dacă vrei, şi cu regele Scandinavici, dar ce ai avut cu Viola, de ce… de ce? Bea un *coniac* şi spune-mi, poate reparăm câte ceva… Dar ce faci? Unde pleci?

Gazela nu bău *caniacul* ci ieşi. În neştire, intră la primul cinematograf. O vreme nu înţelese nimic din film. Apoi se recunoscu. Ea, viitoarea interpretă a Ioanei, acceptase un rol ridicol! Primul impuls a fost să iasă din sală. Un altul o reţinu. Poate o dorinţă de autoflagelare. Rămase până la capăt, iar la ieşire se petrecu un incident greu de prevăzut. Un grup începu să aplaude. S-o aplaude pe ea. Alţii priveau, nedumeriţi. Un tinerel, îndrăzneţ, înainta, cu mâna întinsă: „Vă felicit, aţi fost magistrală!”

Gazela nu-i dădu mâna. Zise: „Nu ştiu cu cine mă confunzi, băiete!”

Părăsi iute holul. Îndrăzneţul, în fond animat de intenţii bune, se întoarse la amicii săi, şifonat. „A zis că e o confuzie… dar aş fi fost gata să jur!” Alţii râseră: „Trebuie să-ţi pui ochelari, tăticule!”

La o încrucişare de străzi, în piaţa ce a fost amenajată şi rea-menajată de milioane de ori, şi de milioane de ori n-a ieşit cum trebuie, dar a costat milioane, de pe colţul străzii Horia ou Bariţiu o farmacie privea în diagonală către o altă farmacie. Gazela intră la prima, iar apoi la a doua. Merse prin Piaţa Minai Viteazul unde se afla o altă farmacie. Nu se grăbea. Cine se grăbeşte către moarte? Şi, tot, ca un făcut – dădu nas în nas cu Poetul. Se mai refăcuse. Avea slujbă.

— Te întreb pentru ultima oară: Unde e „Legenda zborului”?

— Îţi răspund pentru ultima oară, chiar pentru ultima oară: Trebuie să fie la tine, dacă nu, habar n-am unde!

Se despărţiră fără salutări. Gazela, cu acelaşi pas melodios, intră *a* a treia farmacie. Urcă pe o străduţă, romantică, spre Piaţa Victoriei, unde mai fiinţa o farmacie. Intră şi ieşi de acolo, urcă spre strada Pata, unde, alături de cofetăria „Monica” exista încă o farmacie… Gazela nu ocoli nici cele două farmacii din plin centru…

Revenind acasă, Gazela văzu un bileţel

ce-i era adresat. „Mă aflu la Margareta. Vino şi tu acolo. Sper că total se va aplana, Corina. Te rog vino! C”.

Gazela nu mai ieşi din casă. Corina o găsi dormind. Corina scoase o sticlă de „Aiud” din frigider şi se decise s-o trezească pe „cea mică şi rea”, s-o anunţe că fusese doar o... neînţelegere, „Aiudul” era rece. Corina o scutură pe Marea Actriţă, li puse mâna pe frunte. Fruntea Gazelei era rece. Salvarea veni iute. Marea Actriţă înghiţise şaptezeci şi una de pastile. Barbitarice, constată medicul. Nu mai e nimic de făcut. Ce păcat! Atât de frumoasă... de talentată...

Inginerul Godeanu: Nu pot trăi fără tine!

Karra: Nu aş putea trăi cu *tine!*

Godeanu: Dacă nu vei fi a mea, mă voi sinucide!

Marea Actriţă: „E dreptul vostru. În ce mă priveşte, dreptu3 meu e de a crede şi de a spune *nu”.*

Alt capitol

...Mai lăcrimau şi alţii. Şi amicii, şi inamicii Gazelei. Plângea Viola, ear soţul ei, de la care se declanşase drama, nu se afla de faţă, cretinul. El ar fi trebuit să se

sinucidă! Nu în faţă, ceva mai în spate, se afla Poetul. Marele duşman al Marii Actriţe.

Purta costum negru, dintr-un material acceptabil. Îl cumpărase, îl împrumutase?

Vorbiră câţiva oameni. Actori, literaţi, medici. Vorbi Corina – atât de confuz că nimeni nu pricepu nimic. Nu lipseau Othello, Kuţulakis, alţii. Lipsea... Pictorul. Poetul părea calm. Poate se bucura?!

Ciudat, lipsea Matilda Kuţulakis... eu toate că ea suportase mai toate cheltuielile. Unu, ocolind pe cât se poate dogmele, vorbi despre iubire. Trecea de la Paris, Fiul luli Priam şi al Hecubei, la Ofelia şi Hamlet, apoi – fără o legătură artificială, la Newton, la alţi filosofi, foarte materialişti... Nu era un om ce învăţase citate pe de rost, totuşi întrebarea rămase: cum se explica prezenţa lui aici? Cei mai păcătoşi întru gânduri şi deciseră; a cunoscut-o prea bine pe defunctă.

Nebăgat în seamă de nimeni, Poetul, cel mai de seamă inamic al Marii Actriţe, constată cu surprindere că o lacrimă i se prelinge pe obraz. Pentru ce? De ce?

O şterse cu mâneca. Altă dată ar fi scos din buzunar o batistă Imaculată, dar uitase

de prezenţa ei, se dezobişnuise, cu toate că avea şi acum una, sau două…

Trecuseră anii, şi un pic, un pic, îmbătrânise şi Marele Pirat al Inimilor. Să admitem că devenise şi mai înţelept? Vechea dogmă că vârsta îţi aduce şi minte, probabil minte. Experienţă – da. Însă minte…? Cu fiece an, după vârsta de… celulele din ăla cenuşiu (nu lupul), încep să moară. Şi atunci, de unde înţelepciunea senectuţii?

Poate că Poetul gândi: „Şi ce dacă s-a sinucis? Ce dovezi sunt că s-a sinucis? Expertizele astea medico-le…? Dar dacă a fost ucisă? Nu m-aş fi mirat! Chiar şi eu aş fi fost în stare s-o omor! Dar nimeni nu mă bănuieşte, nimeni nu-mi acordă atenţie!

Pe urmă, Poetul, ce făcuse o abstinenţă alcoolică drastică, aşa cum rar se întâmplă la adevăraţii înrăiţi, alese unul două trei patru cinci pahărele (cum alegea Buffalo Bill porumbeii…) şi le dădu pe gât urmărit de Corina, prea puţin severă, dar şi de şefii instituţiei unde fusese angajat de probă. Aceştia-şi ziseră că a doua zi chiar îi desfac contractul.

O altă lacrimă lunecă pe obrazul

Poetului.

Se ascunse, jenat, şi mai în spate.

Ce se întâmplă ou mine? poate că gândi, şi mai gândi, oare de ce plâng şi mă dau în spectacol? Fiindcă această mare inamică îmi va lipsi? Pentru ce aveam nevoie de această inamică? Dar ce fel de inamică?!... De mare calibru!

Şeful, sau subşeful unde fusese angajat provizoriu Poetul, consideră că e cinstit din partea lui să-l prevină. Merse către el. Se opri jenat. Abia acum observă că plânge.

„De ce plâng? se întrebă Poetul? Nu cumva am iubit-o întreaga viaţă pe această inamică mare a mea, şi nu mi-am dat seama? Nu... e prea romantic... dar nu imposibil...”

Cerul, de culoare gălbuie, ca după erupţia unui vulcan, gălbuie şi roşietică, se înclina peste oraşul Cluj. Şi deodată, cei de faţă, tresăriră, speriaţi. Se auzi o voce sălbatică, o voce atroce, de lup, vocea Poetului.

— Ea nu poate să – moară! Nu închideţi! Nu vedeţi că respiră?! Oamenii ce montau capacul se opriră.

— Continuaţi! le ordonă „şeful de

ceremonii”.

Dar un tânăr, poate medic şi el, poate nu, socoti că e cazul să intervină: – Iertaţi-mă! Şi eu am avut impresia că respiră! Poetul îşi făcu loc în faţă.

— E beat, ziseră mai mulţi, dar îl lăsară. Poetul recită:

„Adevăratul sfârşit al poveştii, adevăratul sfârşit care va fi de-a pururea povestit, când toate numele noastre vor fi uitate sau confundate, nu e nefericita ciută fugărită de la Rouen, e ciocârlia cântând în înaltul cerului, e Ioana de la Reims, în toată gloria ei… Adevăratul sfârşit al poveştii Ioanei d’Arc e o poveste care se sfârşeşte cu bine!”

— Luaţi-l de aici, pe beţivanul acesta, spuse „maestrul de Ceremonii”. Continuaţi!

— Să nu continuaţi, tună din marii ei plămâni, Corina. Marea Actriţă trăieşte. Acesta e monologul final din „Ciocârlia”!

Alt capitol

Ajungând la Bucureşti, Marea Actriţă, alias Gazela, alias Karra, alias Japo, deschise cu inima strânsă uşa apartamentului. Un strat de praf acoperise totul. Fireşte, aici nu ajunsese mâna harnică

a Matildei Kuţulakis, cum se întâmplase la „Cabana Gazelei”…

Gazela deschise pe rând ferestrele şi trecu din odaie în odaie, precaută, nu cumva să apară iarăşi umbra ei. Nu. Nu apăru. Venise primăvara însă marile călduri nu picaseră încă peste Capitală, pătrundea un aer înmiresmat, anihilând aerul ambâxit şi prăfos din apartament.

Marea Actriţă se duse la frigider, totul se alterase acolo, apa se topise, cursese afară, chiar şi dopul sărise din sticla cu apă minerală, încă mirată, se duse la comutator, nimic, încercă telefonul, tonul nu veni… Bineînţeles, totul fusese tăiat, nu se achitaseră taxele. Şi aşa e de mirare că n-au pătruns cu forţa în apartament. Probabil că acolo sus, cineva o iubea, totuşi…

Va avea de rezolvat o mulţime de probleme mărunte…

Karra intră în salonaşul cu peretele acela vişiniu greţos, cu două tablouri greţoase, dar încrerneni în uşă. Pe mijlocul peretelui apăruse acea pictură uluitoare, luminoasă dar şi ameninţătoare; cele cinci păsări, cele cinci *umbre luminoase,* deasupra oceanului. Oceanul, zbuciumat, se

ridica vertical pe orizont. În triunghiul albastru de cer, cele cinci păsări îşi căutau capul compas. Culorile erau *infernale, tiranice,* aşa cum voise A.E.B. Gazela fugi la un robinet, şi apa fusese închisă, fugi la bar. Un gât de şlibo… Reveni. Tabloul nu dispăruse! Strălucea în mijlocul celor două gre ţoşenii. Gazela le smulse de pe perete, le aruncă cât colo. Rămase numai „Legenda zborului”.

Oare ce s-a întâmplat? Cum ajunsese pictura la locul ei, în absenţa Gazelei? Contemplă păsările, triunghiul de cer, norii cumpliţi, dârele albe ale enormelor valuri… până ce nul mai văzu nimic din cauza lacrimilor. Se întâmplase un miracol pe care nu putea să-l înţeleagă şi în care nu credea încă. Însă miracolul persista!

Se pomeni cercetând covoarele. Ce căuta? Urme de paşi… Dar nu găsi în praf decât paşii ei.

Tresări, pielea ei se înfiora. Urechea ei prinsese un zgomot. Cineva răsucea clanţa (soneria nu funcţiona). Gazela nu dorea să vadă pe nimeni, dar apoi îşi aminti că nu închisese yalla de la intrare. Auzi paşi în antreu… Apăruse „Legenda zborului”… nu

cumva vine şi Pictorul? Dacă „timpul necruţătoarelor miracole nu s-a încheiat”? Dar dacă nu era Pictorul, cine, vreun penibil de fost curtezan – ce oroare!

Se smulse din spaimă, se smulse din paralizia cumplită ce o imobilizase, deschise brusc uşa… Drăgălaşa Che! Văzând-o pe Gazelă, înfiori, toată. Şi ei îi fusese teamă!

— Am văzut ferestrele deschise, am bănuit că v-aţi întors, Doamnă…

Gazela o strânse la piept. O examina. Nu se schimbase doar că… purta verighetă.

— Pe vremuri îmi spuneai Karra. Nimic nu s-a schimbat între noi. Te-ai măritat cu băiatul acela, taximetristul?

— Nu… Karra. Niciodată nu te măriţi ou prima dragoste... Am luat un om foarte serios… puţin mai în vârstă decât mine, dar ne înţelegem de minune. Avem apartament aproape, aproape ca şi al tău. Ai să vii la mine, am să-ţi prezint soţul.

— Nu, nu, să nu faci asta, Che!

— Dar de ce, Karra?

— Vreau să rămânem prietene, Che! Fata o analiză pe Marea Actriţă.

— Ai plâns!

— Şi zeii mai plâng câteodată, nu-i aşa?

— Aşadar, continui să te consideri zeiţă, Karra?

— Da, mă consider zeiţă, Che. Sunt ca şi Oriana, femeia ce a venit din stele şi de la ea a purces seminţia omenească.

— Nu mă face să râd! Tu n-ai făcut niciun copil., în schimb eu… eu cred că accept unul. De ce taci, Karra? Ei, abia acum îmi pică fisa. Ţi-e teamă că soţul meu se va îndrăgosti de tine. Ai rămas la fel de încrezută! Bine, n-am să vă fac cunoş ţinta, de ce să risc. De altfel acum e plecat în străinătate…

— Soţul tău e inginer?

— Da. De unde ştii?

— Inginer şef?

— Da! Pentru Dumnezeu, de unde ştii?

— Şi se află acum într-o delegaţie, în Spania?

— Exact! De unde ştii? Gazela rìse cu tristeţe.

— De fapt nu ştiu. Însă toate se repetă, Che… Stăteau în picioare. Che., o cerceta, alarmată.

— Nu numai ai plâns, dar ai şi băut.

— Asta e, îţi dau şi ţie, mai am whisly, ştiu că-ţi place. Din păcate nu am gheaţă,

dar merge şi aşa.

Gazela merse la bar şi în timp ce turna în pahare, Che. O întrebă:

— Cum se face că te-ai întors?

— A venit momentul să mă întorc, Che!

— Spuneai că te întorci numai ca învingătoare, Karra!

— M-am întors ca învingătoare, Che! Şi ca învingătoare, şi ca Marea Actriţă şi ca titulară în rolul Jeannei d'Arc!

— Nu te cred!

— Cum vrei. Totuşi, uneori, se întâmplă să mai învingi. Stil când?

— Cred că nu. Eu n-am purtat bătălii.

— Învingi când începi să ai caracter. Şi acum vino aici, dar mai tntti să ne mai turnăm!

Intrară în salonaşul cu perete vişiniu.

— Ce vezi?

— Nu mai văd cele două tablouri urâte. A rămas numai pictura su păsările…

— O vezi?

— Sigur că o văd. Totdeauna am văzut-o.

— Dar eu de ce abia acum o văd? Până acum nu era acolo „pentru mine…

— Eşti tare ciudată, Karra… Nu te pot

înţelege întotdeauna. Ear poate că…

— Poate că?

— Poate că nu erai în stare să vezi pictura asta… sau nu jaaeritai…

— Ce, nu?

— Nu meritai s-o vezi. Spun şi eu o vorbă, nu te supăra!

— Ciupeşte-mă! Tare! Să fiu sigură că nu visez! Nu, nu visez! Tabloul e acolo! Priveşt**e-l** cât e de *eterni*

— Mă tem că ai băut prea mult, Karra.

— Jur că această iubire să fie cea mai frumoasă poveste de dragoste trăită cândva! Pentru întot… deauna!

— Îţi spun spun că eşti beată!

— Nu. Sunt o femeie ce trebuie să facă în şase ani ceea ce altele desăvârşesc într-o viaţă.

— Ce tot vorbeşti? întrebă Che., năucită. Bine, tabloul e aici, iar tu trebuie să te culci. Câtă vreme dormi, am să deretic niţel pe aici.

— Nu. Trebuie să merg în oraş. Te rog să vii cu mine.

— Nu. Poţi să fii tu Mare actriţă, dar eu nu mă compromit să ies în stradă ou o femeie pilită.

— Nu am nimic, Che! Te rog. Am de rezolvat o problemă ce nu poate fi amânată.

Ieşiră la braţ. Două femei frumoase, încă tinere. Intrară la primul P.T.T. Acolo Gazela completă formularul unei telegrame fulger.

Numele şi adresa Poetului şi următoarele:

„Sunt fericită, *poete!* Am regăsit „Legenda zborului”. Mi-arrv realizat visele. Te iert! Ridic de pe fruntea ta palidă anatema. De-acum înainte îţi vei recâştiga puterea de a scrie, îţi vei recâştiga cititorii.

Karra”.

Duse telegrama la ghişeu, achită, şi-n clipa următoare…

Marilyn: Ţi-ai văzut visul împlinit, vanitoaso! Ei şi? Nu uita că mai ai şase ani, doar şase ani.

Marea Actriţă: Şase ani reprezintă un veac pentru mine, Marilyn!

Marilyn: Şi eu credeam la fel…

— Eşti groaznic de pilită, interveni Che. Te conduc acasă, repede! Ai ajuns să vorbeşti singură. Cu cine-ţi închipuiai că vorbeşti înainte?

— Nu-mi închipuiam. Nu sunt pilită.

Vorbeam cu o zeiţă. Ca de la zeiţă, la zeiţă.

Ultimul capitol

Într-o zi Poetul se decise să dea o fugă până la pădurea blestemată. Nu avea idee, ce şi pe cine va găsi acolo. Avu noroc. O găsi pe Matilda Kuţulakis…

— Am avut un lung coşmar, murmură Poetul. Abia acum am ieşit din el. De câtva timp nu mai ştiu nimic. Ce s-a întâmplat cu cel mai bun prieten al meu, Pictorul?

Faţa frumoasei Matilda se întunecă. Se aşează pe o bancă în faţa micuţei cabane. Trecură minute bune până să răspundă.

— Cred că ţie pot să-ţi spun… Dar EI, nu i-am spus mai nimic.

— Despre cine vorbeşti?

— Cum despre cine? Despre Marea Actriţă.

— Şi de ce nu i-ai spus?

— Nu ştiu prea bine… poate fiindcă nu merita… poate din răutate… sau poate că sunt şi eu o ticăloasă de geloasă… Mă asculţi?

— Da, Matilda…

— Îmi petreceam alături de Pictor zilele libere, sfârşiturile de săptămână…

— Îmi place cum zâmbeşti, fragilule.

Dar să nu zâmbeşti prea des. Ia spune-mi, de ce desfiinţează criticii bietele cărţi? Din răutate?

Notă. De obicei *femeia orei prezente,* se fereşte de a folosi apelativele folosite de *precedenta.* Matilda i se adresa Pictorului cu „fragilule”, ca şi Gazela, deşi *ea nu era Gazela.*

— Ca să fiu sincer nu m-am gândit la asta şi nici nu-mi pasă.

— Sau din vocaţie?

— Nici la asta nu m-am gândit…

— Să facem şi noi praf o carte!

— Perfect. Adă una aici, am la-ndemână toporul!

— O, nu aşa, să desfiinţăm o carte ca nişte esteţi! Una pe care o cunoaştem amândoi din copilărie şi pe care am iubit-o şi o mai iubim încă. Ce zici de „Contele de Monte-Cristo”?

— Îmi amintesc prea puţin de ea. Dar ce-ţi veni? Ce rezerve de răutate ai descoperit, pe neaşteptate, în tine?

— Azi nu pricepi nimic, fragilule. Nu din răutate. Din dragoste. Deosebire esenţială. Ce zici de „Muntele vrăjit”?

— O, nu!

— „Cuore”?

— Să fim serioşi, draga mea!

— Preferi „Procesul”?

— Vorbeai de o carte ce o cunoaştem din copilărie. O carte cu zâne? Nu, nu! Haide să desfiinţăm „Huek Finn”.

— Aceasta e unica operă de care nu avem voie să ne atingem, zise cu gravitate Matilda. Hemingway a avut rezerve faţă de finalul romanului şi uite ce a păţit. S-a sinucis…

— Neelegant din partea lui, făcu Pictorul. Ştiu, cu arma sa de vânătoare, simulând un accident…

— Bine, fragilule. Să desfiinţăm „Ocolul pământului în optzeci de zile” – prima carte citită în viaţa ta. De fapt maică-ta ţi-a citit-o în timp ce zăceai bolnav de scarlatină. Vezi că n-am uitat…

— O avem aici?

— Da. Am adus-o.

— Premeditare, deci… Dar tot nu înţeleg de când te interesează complicaţiile lumii literare!

— Dragul meu Pictor, nu are rost să-ţi dai aere faţă de mine… nici măcar nu sunt sigură că eşti eu adevărat un pictor…

pentru mine nu contează… totuşi am intuiţia că eşti. Intuiţia, dragul meu, este unul din marile mistere ale minţii omeneşti. O spune Steibeck. Matilda răsfoi la repezeală „Joia dulce”. Ascultă: „Toate lucrurile se aşază la locul lor, ceea ce era de neîmpăcat, se împacă „disonanţele se armonizează şi ceea ce era lipsit de sens capătă deodată o semnificaţie. Acest moment efemer în care acţionează intuiţia, apare după o lungă perioadă de confuzie în timpul căreia, sufletul este cuprins de durere”.

— Acum tu îţi dai aere faţă de mine, constată Pictorul. Cum propui să desfiinţăm „Ocolul pământului în optzeci de zile”?

— Cam aşa: pagina 147: „La ora două călătorii coborau în gara Ogden. Trenul plecând mai departe abia la ora şase, Mr. Fogg, Mrs. Audă aveau timp să se ducă în Cetatea Sfinţilor…”. Etc. În pagina următoare, fiind vorba de aceeaşi escală, scrie negru pe alb: „La ora patru fără câteva minute călătorii erau la gară şi-şi reluau locurile în vagoane. Locomotiva fluieră, vestind plecarea”. Deci, o eroare de două ceasuri.

— Dar e un fleac, draga mea.

— Criticii se leagă mai ales de fleacuri.

— Bine, mă dau bătut.

— Niciodată să nu te dai bătut, fragilule. Uite, eu aş renunţa ia episodul din India, nu-mi place.

— Dar atunci trebuie să renunţăm şi la Audă. Eu nu renunţ la Audă, protestă „fragilul”.

— Nici eu! Dar de ce s-o întâlnească în India şi nu în triunghiul blestemat al Bermudelor? Nu acolo sunt „orizonturile invizibile”? Nu acolo-şi pierd păsările şi avioanele capul compas? Ce poate fi mai firesc ca şi Mr. Fogg cel imperturbabil, să-şi piardă şi el capul pentru Audă, tocmai acolo?

— Pagina 17, spuse Pictorul.

— Ce e cu pagina 17?

— Cuprinde itinerarul exact întocmit de „Morning-Cronicle” pentru optzeci de zile.

— Nu mă interesează itinerarul întocmit de foiţa aia londoneză ce cuprinde vreo sută de pagini… vom face un itinerar al nostru, numai pentru noi.

— Şi dacă n-are să bată ea lumea alizeul?

— Are să bată…

— Şi nu vom pieri în Bermude?

— Nu vom pieri, fragilule… Noi doi nu vom pieri.

Oceanul se ridica pe orizont, ameninţător şi bizar…

— … într-o noapte am simţit că Pictorul se ridică de lângă mine. Abia când a ieşit, m-am dus la fereastră. Se îndepărta cu pas sigur.

— Încotro? De ce nu l-ai oprit? Erai nebună?

— Poete! Nu mai vorbi aşa cu mine, că pierde omenirea un geniu. Te zvânt în bătăi!

— Bine, iartă-mă. Unde e Pictorul.

— De când încerc să-ţi explic? Dacă vrea, are să revină, iar dacă nu… A pornit în direcţia pădurii blestemate.

— De ce n-ai strigat? De ce n-ai fugit după el?

— Fiecare e liber să trăiască, sau să moară, cum îi e voia. Tu ai spus-o!

De pe fruntea Poetului curgeau şiroaie de transpiraţie.

— Ştiu, strigă el, s-a lăsat ademenit de fantoma aia blestemată… *Ambasadorul jocului!*

— Nu. A plecat singur. Iar pe *Ambasadorul focului* eu nu l-am văzut niciodată…

— Ai ceva de băut?

— Ce?

— Nişte băutură! răcni Poetul. Matilda îl fulgeră.

— Aici n-ai să bei, *poete!*

— De ce?

— Azi, aici, nu se bea!

— De ce?

— Du-te la cabana mare şi chercheleşte-te acolo, domnule!

— Eşti dură ca un pădurar!

— De unde ştii că nu sunt un pădurar, *poete?* Nefericit, Poetul îşi şterse transpiraţia.

— Te rog, Matilda… Să ne calmăm… Eu am visat ceva…

— Cred că şi eu am visat…

— Ce făcea Pictorul, de fapt? Trebuie să ştiu. Se îndrepta singur către pădure?

— Nu chiar singur. Dar nici cu *„Ambasadorul focului”.*

— Atunci? Ce ai mai văzut?

— Cu întrebarea asta trebuia să începi. Pictorul, *cavalerul absent,* urmărea… ce? Ce

anume? Sau asta a fost doar un vis? Urmărea ceva... ceva... *umbra unor lumini.* Este expresia lui. Nu sunt sigură, dar am văzut şi eu... nu sunt sigură... am văzut *umbrele celor cinci lumini,* poate să existe aşa ceva?

— Nu ştiu. Dar şi eu am avut acelaşi vis. Este halucinaţia Pictorului care ni se transmite. Să mergem să-l căutăm. Cine ştie pe unde rătăceşte!

— Rătăceşte? Dar dacă aşa vrea el, să rătăcească? Dacă nu vrea să fie găsit?

Poetul căzu pe un buştean şi-şi prinse faţa în palme. Tăcu multă vreme, până ce ridică fruntea.

— Probabil ai comis o singură greşeală mare în viaţă, Matilda...

— Că nu l-am oprit? Nu era omul care să poată fi oprit.

— Ştiu, îl cunosc bine. Aşa era el, Pictorul, cel mai bun prieten al meu.

— Nu ai vegheat asupra lui, aşa cum a făcut el, atunci când...

— Nu e momentul să ne facem reproşuri...

— Nu. Şi atunci care e marea mea greşeală?

— Că nu i-ai spus El tot ce mi-ai spus şi mie. Ştiu, considerai că nu merită, şi Ai recunoscut-o, erai şi eşti geloasă… Eşti femeie, aşa mândră cum te ştiu, deci şi geloasă. Dar acum Marea Actriţă merita să afle totul.

— Poate, şopti Matilda Kuţulakis. Am să-ţi dau totuşi ceva să bei, numai aşa, fiindcă probabil am fost rea…

— Adevăratul sfârşit al poveştii, adevăratul sfârşit, care va fi de-a pururi povestit, când numele noastre vor fi uitate sau confundate, nu e nefericita ciută fugărită de la Rouen, e ciocârlia cântând în înaltul cerului, e Ioana de la Reims în toată gloria ei… Adevăratul sfârşit al poveştii Ioanei d'Arc, e o poveste care se sfârşeşte cu bine!"

cortina

UE ACELAŞI AUTOR:

Toporul de argint, Editura Tineretului, 1964 *Aventură şi contraaventură,* Editura Tineretului, 1966 Febră *de origine necunoscută,* ESPLA, 1967 *Chirie pentru speranţă,* Editura Tineretului, 1968 *Terra Õrr,* ESPLA, 1969

Jurnalul oficial al misiunii Scorbowskţi,

Editura Dacia, 197]

Moartea ca o floare de „Nu mă uita”, Editura Militară, 197:

Comoara locotenentului Balica, Editura Ion Creangă, 1975

Speranfă pentru Marele Vis, Editura Albatros, 1975

O meserie de premiant, Editura Dacia, 1977

Naraţiuni detective, Editura Albatros, 1978

La Gouluc dansează cu Chocolat, Editura Dacia, 197!)

Speraiiţă pentru speranţă, Editura Albatros, 1980

Strania poveste a Marelui Joc, Editura Dacia, 198

Lector: VIORICA MARII Tehnoredactor: L. HLAVATHY

Apărut: 1984. Bun de tipar: 12. IV.1984. Comanda nr.: 2485. Coli de tipar: 16, 5. Hârtie: Scris I.A. 70 g/m². Format: 16/61X86

Tiparul executat sub comanda nr.: 102/1984. La ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICA CLUJ. Municipiul Cluj-Napoca, B-dul Lenin nr. 146. Republica Socialistă România